א' אדר א' תשל"ח, 8.2.78 שנה 42 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 10

העולם הזה

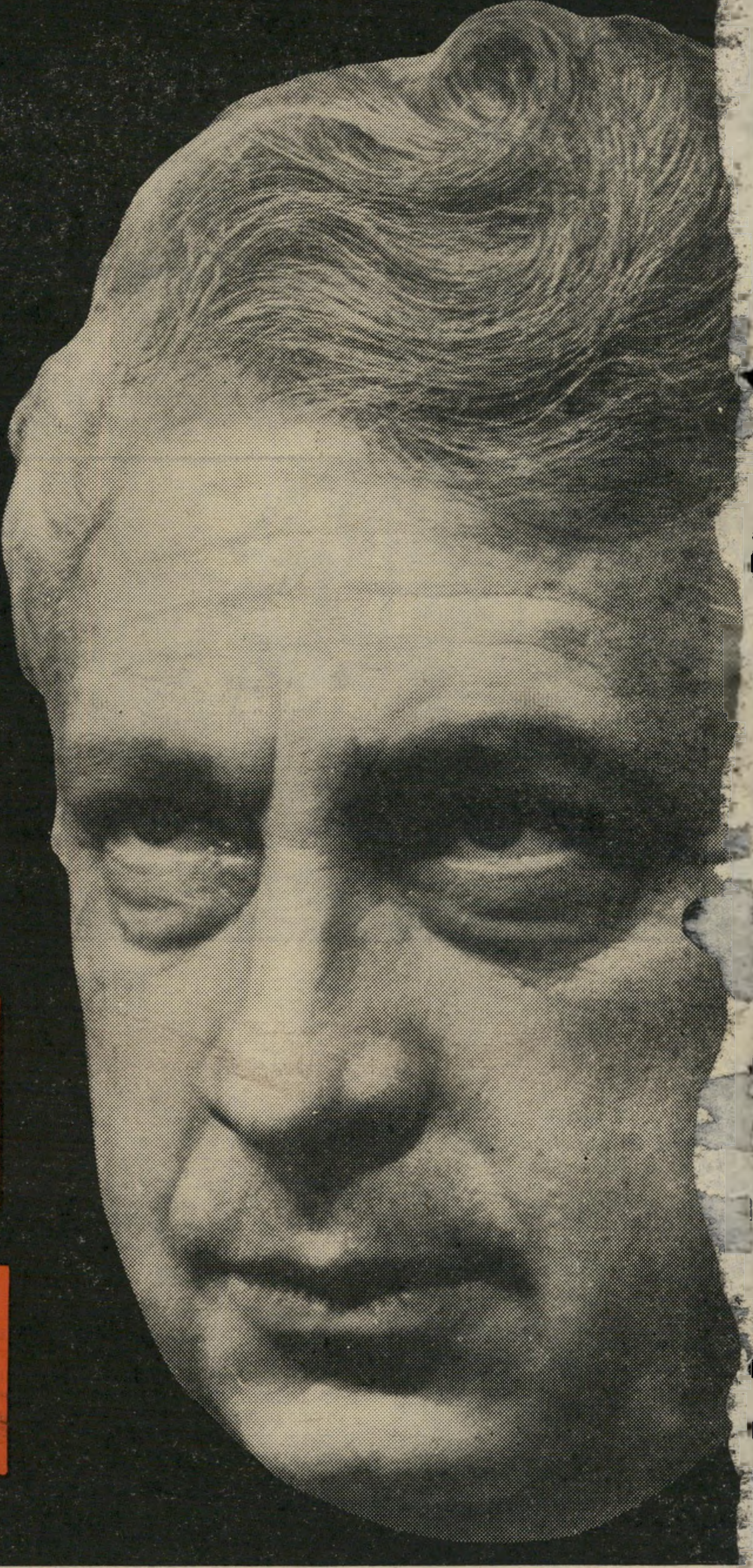

בגין מרמה את קארטר

אריק מרמה את בגין

ציפורי מרמה את כולם

תרמית ושמה שילה

המשך הסידרה על השרים שלא שירתו בצה"

פרשת דויד לוי

בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר·

„מאריסה חבקיני, חבקיני! יוצא אנוכי לקרב. / עם ההלנים קורא לי..."

אריאנה אבוגראס, שמה את התקליט, הקשיבה לצליליו הראשונים. תקליט מטו־פש, חשבה. פטריוטיזם זול. מנגינה נדושה שכבר נשמעה מאה פעמים. אבל כרגע יש דרישה לשירים לאומיים. הם מעניקים ל־חנוונים הקטנים באתונה תחושה של שות־פות בגורל היוונים בקפריסין.

במישפטים אלה נפתח הסיפור הדמיוני פרשת אלכסיס, מאת קוטאנדי קאזאנצא־קיס, שחלקו הראשון פורסם על פני שישה עמודים בגליון העולם הזה 1385 שראה אור בערב הפסח של שנת 1964.

קוראי העולם הזה באותם ימים תמהו בוודאי על מה מצאה המערכת להקציב שישה מתוך 32 עמודי העתון לסיפור ש־נראה כמו רומן ריגול זעיר, שעסק ב־מעלליה של רשת ריגול יוונית בתורכיה, על רקע העימות בין שתי מדינות אלה בקפריסין.

במרכז סיפור העלילה שנקרא על שמו של אלכסיס סטאברידאקי, שר־המילחמה החדש של יוון, ניצב ניקוס, איש־מודיעין יווני שנשלח לאיזמיר כדי לארגן שם מעשי־חבלה נגד האמריקאים, במטרה ל־סכסך ביניהם לבין תורכיה.

למרות שברור לנו כיום שהיו בקרב קוראי העולם הזה באותם ימים גם כאלה שלא קלטו את המסר שניסינו להעביר להם באמצעות פירסום הסיפור הדמיוני על פרשת העסק־הביש של רשת־הריגול היוו־נית באיזמיר, אין ספק כי סיפור זה עשה היסטוריה בתולדות העיתונות הישראלית.

במשך כחמש שנים קודם לפירסום סיפור פרשת אלכסיס מעל עמודי העולם הזה, עסקה המדינה כולה במישחק ניחו־שים סביב האירועים הכמוסים והמיסתו־ריים ששימשו רקע למה שכונה בפי הצי־בור כ„פרשת לבון" או „העסק הביש."

חומה עבה של סודיות וצנזורה אפפה את כל הקשור ברקע הפרשה. הדמויות ה־פועלות בה הוזכרו ברובן בכינויים. כדי להתמצא בפרשה המסועפת והמסובכת היה צורך להרכיב תשבץ שרק בודדים יכלו לפתרו.

סיפור פרשת אלכסיס סופר בהעולם הזה כדי לשבור את מסך הסודיות. השם היווני של מחברו היה פסיבדונים של אורי אבנרי, שכתב את הסיפור. למעשה היה זה ה־פירסום המלא הראשון בישראל ובעולם על פרטי־הפרטים של העסק־הביש ואחד הסקופים הגדולים ביותר בתולדות העולם הזה.

לא העברנו את הסיפור לביקורת הצנזו־רה הצבאית, שבאותם ימים פעלה תחת שיקולים פוליטיים. הנחנו שסיפור דימ־יוני, שאינו קשור לישראל, אינו זקוק לאישור הצנזורה.

השמועה על המשמעות האמיתית ה־מקופלת בין שורות פרשת אלכסיס פשטה במהירות. הגיליונות בהם פורסם הסיפור נמנים עם אותם גיליונות העולם הזה שאזלו לחלוטין, גם במשרדי המערכת.

רק כשבע וחצי שנים לאחר מכן, בחודש נובמבר 1971, ניתן בידינו לפענח עבור קוראי העולם הזה, שלא פיענחו זאת עד אז, את תעלומת פירסום פרשת אלכסיס. היה זה אחרי שנידוני קאהיר הוחזרו ל־ארץ ומסך האיפול האחרון מעל הפרשה הורם.

באותו חודש פירסמנו שוב את הסיפור, תחת הכותרת „הפרשה" (העולם הזה 1787־1786). עתה ניתן היה לפרסם את השמות והמקומות האמיתיים שהוסוו ב־פירסום הראשון. קריינית רדיו אתונה אריאנה אבגוראס הוצגה בשמה האמיתי, אריאלה בן־גור, והשיר שהשמיעה בתוכ־נית הצופן לאשה בקול־ישראל לא היה עוד כ„מאריסה חבקיני," אלא השיר ש־שודר באותה תוכנית במציאות: „האמיני יום יבוא..."

כמוהו הופיעו אז כל גיבורי הפרשה בשמותיהם המלאים ולא בשמות היווניים השאולים שפורסמו בפירסום הראשון.

במציאות כך נראה כיום הבניין ב ונמצא מלון **דה־רוז** בקאהיר. באחד החדרים, בקומה הרביעית של מלון זה, הכינו אבי אלעד, סמי עזר ורוברט דאסה את מיתקני־התבערה שהתכוונו להניח בבתי־הקולנוע הסמוכים. המלון נמצא באחד הרחובות הסואנים ביותר של קאהיר, שלרוחבו תלויות עדיין כרזות המברכות על יוזמת השלום של נשיא מצריים, אנוואר אל־סאדאת.

בסיפור רוברט (כינויו של „האדם השלישי" בפרשה, אברי אלעד) מתעלס בחדר, במלון **סמירמיס** באיזמיר, עם פטמה. כך ראה זאת הצייר שלמה שוורץ, בעת שצייר איורים דימיוניים לסיפור „פרשת אלכסיס". מלון **סמירמיס** היה קיים במציאות באותם ימים בקאהיר (הוא נהרס לאחרונה), אולם למעשה שכר רוברט לחברי הרשת חדר במלון **דה־רוז** במרכז קאהיר ,שם הכינו את מיטעני החבלה.

אחרי פרסום זה נותר לנו רק עוד חוב אחד לקוראי פרשת אלכסיס במקורה. חוב זה ניתן היה לפרוע רק עכשיו, 13 שנים אחרי הפירסום המקורי ושש שנים אחרי הפירסום המפוענח של פרשת אלכסיס. זהו החוב הקשור לאיורים שליוו שני פירסומים אלה.

■ ■ ■

בעת שפורסמה פרשת אלכסיס לרא־שונה לא השתמשנו בתמונות. את גיבורי הפרשה לא ניתן היה אז לזהות ואילו את צילומי המקומות, בהן ביצעה רשת־הריגול הישראלית את פעולות־החבלה ה־פרובוקטיביות שלה באלכסנדריה ובקאהיר בשנת 1954, לא אפשר היה, כמובן, לצלם.

במקום צילומים לווה הפירסום הכפול של פרשת אלכסיס בציורים, מעשה ידיו של הצייר שלמה שוורץ. שוורץ קרא את הסיפור המלא, ניסה לדמיין לעצמו כיצד נראים גיבורי הפרשה ואיך עשויים להי־ראות המקומות ששימשו כמטרות מעשי־החבלה שלהם.

לא היו בידו כמעט שום נתונים של ממש כדי לבסס עליהם את ציוריו, מה עוד שהוא היה חייב להתאימם לזירת ההתרחשות המדומה של העלילה — איז־מיר. אולם הוא עשה כמיטב כישרונו כדי לרמז באמצעות ציוריו על מקום ההתרח־שות האמיתי. באיזו מידה הצליח בכך ניתן ללמוד רק כשבאים לקאהיר ולאלכ־סנדריה והולכים בעקבות „העסק הביש."

נדמה היה שזו אחת ההרפתקאות המסקר־נות ביותר המזומנת לישראלי המגיע לקהיר ושהאסוציאציה הראשונה המתקשרת בו אל הבירה המצרית היא זו של פרשת־קאהיר. במשך שנים כה רבות דשנו ב־פרשה, קראנו וכתבנו אודותיה, עד שנדמה למי שאינו ערביסט שלימוד מצריים הוא מקצועו, כי למד להכיר את קאהיר באמ־צעות ה„פרשה".

בסופו של דבר נקודת־המוצא לכל ה־מגעים והקשרים הנערכים בין מצריים ו־ישראל כיום, טמונה באותה פרשה, ש־ישראל כיום, נמצאת באותה פרשה, ש־היתה אולי הפשע הפוליטי החמור ביותר שבוצע בתולדות המדינה. אותם מעשי־פרובוקציה אווילים, שנועדו להעכיר את היחסים בין מצריים לבין ארצות־הברית, היו תחילתה של ההתדרדרות הגדולה ב־יחסים בין מצריים שלאחר המהפכה לבין מדינת־ישראל. אבני היסוד של המחסום הפסיכולוגי הניצב בין שני העמים, ושכה קשה להרוס אותו עתה, הונחו בידי אלה שתיכננו את העסק־הביש והורו על ביצועו.

■ ■ ■

אין זה מבצע מסובך ללכת בקאהיר בעקבות הפרשה. הסתבר כי זירת־הפשע משתרעת על פני שטח מצומצם יחסית בלב האזור המסחרי ההומה ביותר ב־מרכזה של קאהיר.

המדריך לחזרה לזירת־הפשע נמצא ב־סיפוריהם של גיבורי הפרשה שנותרו ב־חיים, כפי שסיפרו אותם בספרו של אביעזר גולן מיבצע סוזאנה.

וזה סיפור הפרשה בקאהיר מפי גי־בוריה:

...יצאו (מאלכסנדריה) ברכבת של שעה 10 בבוקר, וב־230 הגיעו לקאהיר ופנו, כמתוכנן מראש, לבית־מלון קטן **הוטל דה־רוז**, ברחוב סולימאן באשה. אך הסתגרו בחדרם, בקומה הרביעית, ניגשו להתקין את הפצצות.

ב־4.30 אחה"צ, אף זאת לפי התוכנית ירדו לפגישה עם „רוברט". הוא היה ממתין במכוניתו בפתח המלון...

אחר הסיעם „רוברט" בחזרה לבית־המלון ושם נפרדו. השניים עלו לחדרם, להכין את מנגנוני־ההשהייה עבור נרתיקי המשקפיים (בהם הוטמן חומר־הבעירה). משנשלמה המלאכה, ירדו ויחד צעדו אל אזור בתי־הקולנוע הסמוך.

„ליד קולנוע **ריבולי** פרש סמי ופנה אל הקופה," מספר רובי, „היתה זו הפעם ה־אחרונה שראיתיו עד שחזרנו ונפגשנו ב־כלא... אני המשכתי לקולנוע **רדיו**. קניתי כרטיס יקר ביציע. האולם היה ריק ל־מחצה; בני־קאהיר הם מאחרים־בנשף על פי טבעם וההצגה הראשונה אינה פופולא־רית אצלם. משהחשיך האולם הנחתי את נרתיק־התבערה על השטיח, מתחת למו־שב; בהפסקה שאחרי היומן יצאתי, כאילו לקנות ממתקים ולא חזרתי. השמדתי את הכרטיס ואת בדל־הביקורת ופניתי לקול־נוע הסמוך, **מטרו**."

■ ■ ■

הרובע המסחרי האירופאי של [illegible] היר, לא השתנה במרוצת 24 ה[illegible] חלפו מאז. על פי עדויות של [illegible] שעבר הוא התכער והזדהם בגלל ההזנחה והעזובה. שמות כמה מהרחובות במקום שונו. אולם בתי־הקולנוע שנבחרו כיעדי הפיגועים עדיין ניצבים על עומדם. עתה מקרינים בהם סרטים מצריים בילבד.

קולנוע רדיו נמצא במרכז רחוב תלאעת חארב, במרחק בלוקים ספורים בלבד מקפה גרופי. הכניסה אליו ושלטי הפירסומת שלו

נמצאים ברחוב הראשי. אולם כדי להגיע אל אולם הקולנוע יש לעבור דרך פסג׳ הומה של חנויות וחלונות־ראווה.

ביקשתי למצוא במקום מישהו שייזכר באירועי ה־23 ביולי 1954. איש מהסדרנים לא ידע על כך דבר. הקולנוע החליף מאז בעלים ועובדים. „הקולנוע הזה לא נשרף אף פעם ולא התפוצצו בו פצצות,” הרגיע אותי אחד הסדרנים, שסבר כי חשש מעין זה מונע ממני לרכוש לסרט שהוצג שם אותו ערב.

גם בעלי העסקים בפסאג׳ שבכניסה לאולם הקולנוע לא זכרו את הפיצוץ של שנת 1954, למרות שכמה מהם העידו כי הם מנהלים שם את עסקיהם קודם לשנה זו. „אתה מתכוון אולי לאופרה, היא נשרפה...” אמר אחד מהם.

הסיפור חזר על עצמו גם בהוטל דה־רוז, שבאחד מחדריו הותקנו מיתקני־החבלה. בניגוד לסיפורם של גיבורי הפרשה נמצא המלון הקטן מעבר לרחוב, במרחק צעדים ספורים מקולנוע רדיו. הוא משמש כיום בעיקר תיירים זרים צעירים, חסריי אמצעים. לפקיד־הקבלה לא היה מושג על מה אני מדבר. הוא לא שמע מעולם על כך שבאחד מחדרי המלון הסתתרה פעם רשת־ריגול וחבלה ישראלית. „זה מלון הגון,” הוא אמר, „כאן מתגוררים רק אנשים טובים.”

קולנוע ריבולי הגדול בעל החזית המרשימה, נמצא לא הרחק משם, במרחק כמה מאות מטרים, ברחוב שהיה פעם רחוב סולימאן באשה וששמו שונה לרחוב ה־26 ביולי. הוא ניצב בפינת כיכר, בה נמצא גם הבניין הגדול של בית־המשפט הראשי של קאהיר, ששדרת עצים חוצה אותה במרכזה.

גם קולנוע ריבולי החליף בעלות מאז הפיצוץ שאירע בו. הוא נמצא בבעלות מצרית ולא זרה כפי שהיה בעבר. לא נמצא במקום איש שיכול היה להעיד על מה שאירע במקום בליל החבלה בשנת 1954.

ניסיון למצוא את בניין הספריה האמריקאית בקאהיר, בו הניחו אנשי הרשת פצצת תבערה כעשרה ימים קודם לפעולת בתי־הקולנוע, ב־14 ביולי 1954, צפוי לכישלון מראש. באותם ימים שכנה הספריה האמריקאית בצריף עץ גדול הצמוד אל בניין השגרירות האמריקאית, לא הרחק מכיכר השיחרור שבמרכז קאהיר. הצריף לא קיים עוד. הספריה האמריקאית שוכנת עתה בבניין נפרד, במרחק מה מבניין השגרירות האמריקאית מוקף החומה, בפירסום פרשת אלכסיס מעל דפי העולם הזה.

■ ■ ■

בכמה הזדמנויות ניסיתי להעלות בקאהיר את פרשת העסק־הביש.

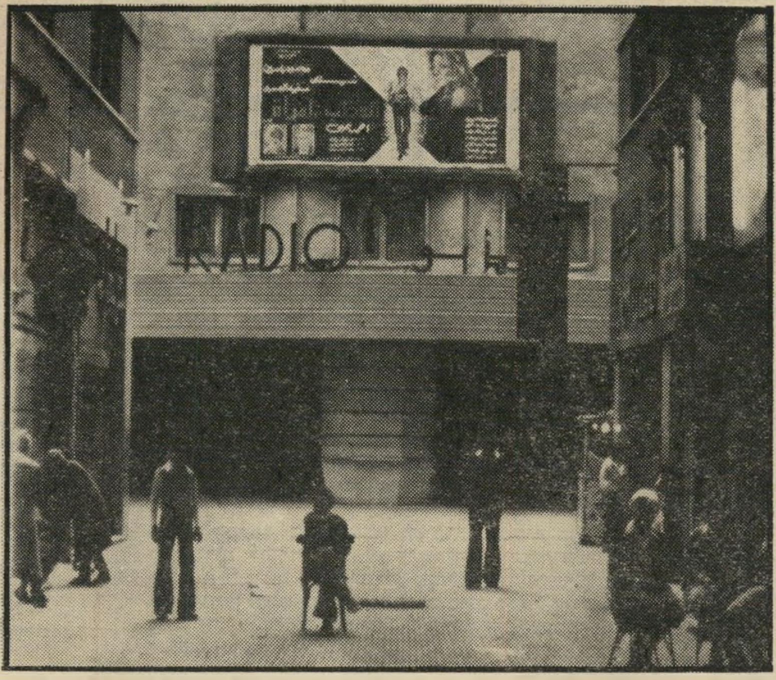

במציאות

אלה הם שני בתי־הקולנוע בקאהיר בהם הניחו אנשי רשת החבלה הישראלית את פצצות התבערה ב־23 ביולי 1954. בתמונה מימין נראית הכניסה לבית הקולנוע **רדיו**, אליה מגיעים דרך פסג׳ מחזית הבניין ברחוב הראשי, שם הונחה הפצצה על־ידי שמואל עזר, שהוצא להורג. משמאל נראה בניין קולנוע **ריבולי**, שגם בו הונחה פצצה.

רובע השגרירויות הזרות הנקרא „עיר הגנים”.

תיאור מבצעי החבלה של רשת־הריגול הישראלית בקאהיר לא נשכר מהסיור הזה בעקבות העסק־הביש. אבל לפחות נותרו התמונות של יעדי־הפיגוע, שיש בהן כדי להשלים את התמונה שצויירה לראשונה

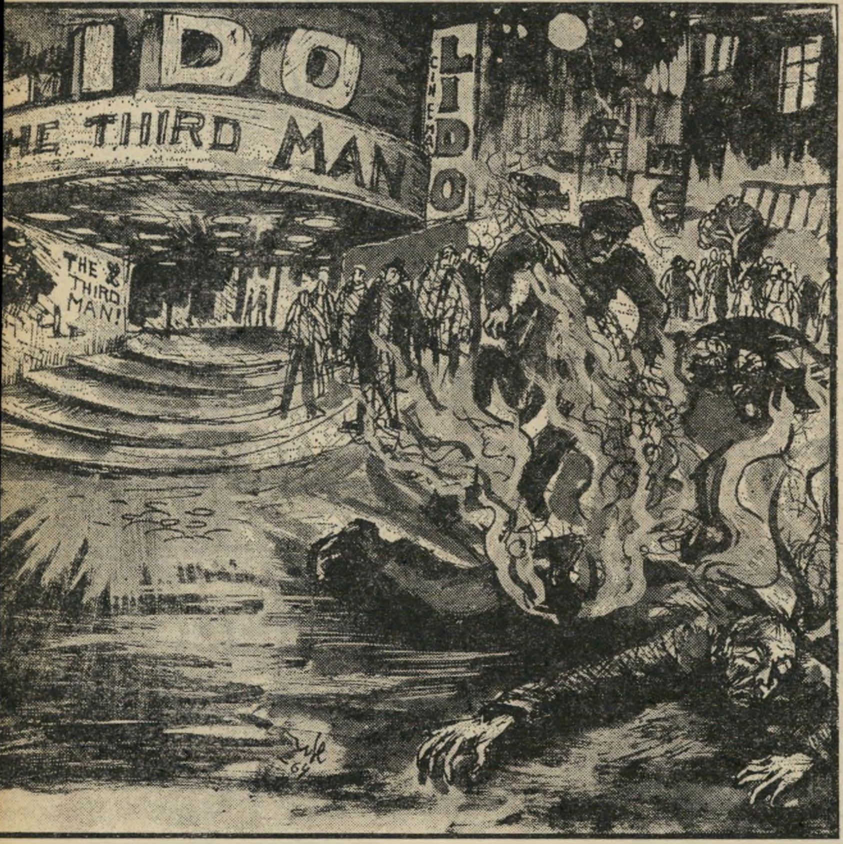

בציור

כך ראה הצייר שלמה שוורץ את כישלון ניסיון החבלה בקולנוע **ריו** באלכסנדריה (לשם הסוואה כונה הקולנוע בציור בשם **לידו**, שם בית־קולנוע אחר באלכסנדריה). נרתיק־המשקפיים הממולא בחומר תבערה מתפוצץ בכיסו של פיליפ נתנזון, השרוע על הארץ, כששוטר מצרי שהיה במארב ממהר אליו.

ביקשתי ללמוד על המישקע שהיא הותירה בקרב המצרים.

קציני משטרת־הביטחון החשאית (האמ־נה) המצרית לא היו מודעים לפרשה כלל. רובם הם צעירים בשנות השלושים של חייהם, שהיו עוד ילדים כאשר התחוללו הדברים. אחד הקצינים הקשישים יותר אמר: „כן, אני זוכר שתפסו פעם מרגלים יהודים שעבדו בשבילכם. אבל זה היה באלכסנדריה.” גם הוא לא זכר את פרטי הפרשה.

המפתיע היה שאפילו כמה מהעתונאים המצרים שניסיתי לדובב בנושא זה לא היו בקיאים בה. הם גילו ידיעה במה שקרוי „פרשת לבון” וההתהפוכות הפוליטיות שהולידה בישראל, זכרו את החזרתם לישראל של מרסל ניניו וחבריה — אותם הגדירו כ„מרגלים” בילבד — אך לא התמצאו בעובדות.

אולי יש בכך סימן מעודד.

הזמן הוא הרופא הטוב ביותר לפצעי העבר, גם לגבי מה שהיה בשעתו המאורע שהעכיר ביותר את היחסים בין שני העמים. אחרי 24 שנה קשה לגלות בקאהיר כי נותרו אחריו מישקעי מרירות וחשדנות.

אלי תבור

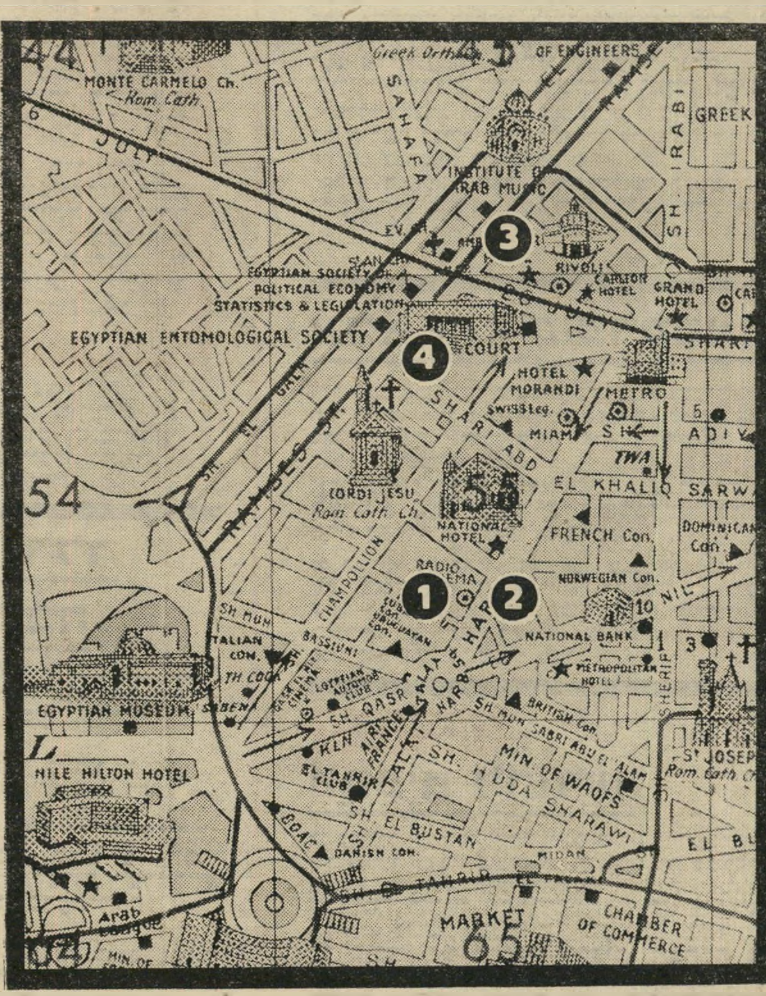

זירת הקרב

זהו האיזור, בלב המרכז המסחרי של קאהיר, בו פעלה רשת החבלה של המודיעין הישראלי ב־23 ביולי 1954, בפעולה שהולידה את „העסק הביש” ואת „הפרשה”. מטרת הפעולה הפרובוקטיבית היתה לפגוע בבתי־קולנוע הנמצאים בבעלות זרה והמציגים סרטים מערביים, כדי שהפעולה תיוחס לאחים המוסלמים. איזור הפעולה נמצא צפונית לכיכר המרכזית של קאהיר, כיכר השיחרור (בתחתית המפה, משמאל). המיספרים במפה מציינים: 1) בית־הקולנוע **רדיו** בו הונחה פצצת־תבערה. 2) מלון **דה־רוז**, בו הותקנו הפצצות והוכנו לפעולה. 3) קולנוע **ריבולי**, שגם בו הונחה פצצת־תבערה. 4) בית־המישפט המרכזי של קאהיר.

דף תשקיף

הערכת מומחה:

מילחמה בחורף הבא

מומחה צבאי זר, המכהן בישראל והמצוי במתרחש בעולם הערבי, מסר השבוע לידידיו הישראליים שהוא מצפה למילחמה בחורף הבא.

לדעתו, יבחרו הערבים בחורף מתוך תיקווה שהוא יעזור לצמצם את היתרון של צה״ל בלוחמת טאנקים ומטוסים. היוזמה תבוא מצד סוריה ועיראק, שיגררו אחריהן את מצריים וסעודיה, אחרי כישלון יוזמת־השלום של אנוואר אל־סאדאת.

הוא סבור כי ישראל תנצח במילחמה זו, והדבר ברור גם לערבים, אך הם מאמינים כי הדבר יגרום לזעזועים בינלאומיים אשר יכריחו את המעצמות להתערב ולכפות הסדר המקובל על־ידי הערבים.

יבוטל מינוי־החירום

של אריק שרון

מינוי־החירום במילואים של שר־החקלאות, אלוף (מיל.) אריאל שרון, יבוטל ככל הנראה עם כניסתו של הרמטכ״ל החדש, רפאל („רפול״) איתן לתפקידו.

על־מנת שביטול המינוי לא יראה כנקמנות אישית מצד רפול, שיחסיו עם אריק אינם תקינים,

אשרות אמריקאיות -

רק ליהודים כהלכה

הממשלה האמריקאית מוציאה אשרות כניסה לפליטים סובייטים רק אם הם יהודים לפי ההלכה.

את האישורים על יהודותם של מבקשי־האשרות מוציא האירגון היהודי היא״ס הפועל מאז הקמתה של ממשלת הליכוד, לפי ההלכה האורתודוכסית, למרות שהרוב המוחלט של יהודי ארצות־הברית אינו משתייך על זרם זה של היהדות.

לפי ההסכם בין היא״ס לבין מישרד־החוץ האמריקאי, מאשרת ממשלת ארצות־הברית את כניסתם של אזרחים סובייטים, אך ורק אם המבקשים הם יהודים מוכרים ומאושרים. זוהי הסיבה שברומא מסתופפים עתה עשרת־אלפים אזרחים סובייטים לשעבר, המסרבים לעלות לישראל ואינם יכולים לקבל אשרות־כניסה לארצות־הברית, כי היא״ס אינו מכיר ביהדותם.

פולחן אישיות

עצמי של ידין

סגן ראש־הממשלה, יגאל ידין, הפך לבדיחה בקרב חברי הממשלה, אחרי שבשבוע האחרון הסתבר כי התמונה היחידה התלויה בלישכתו, מול פניו, היא תמונתו־שלו.

מרבית השרים לא ביקרו עד כה בלישכת ידין. פולחן האישיות העצמי שלו התגלה בעיקבות כתבת־טלוויזיה ששודרה ביום השישי האחרון, בו ניראה ידין יושב בלישכתו, מול תמונתו.

שליחי העליה -

סוכנים זרים?

תוכנית הפעולה החדשה של מישלחת־העלייה של הסוכנות היהודית בארצות־הברית תחייב את ראש המשלחת, ישעיהו תדמור, להירשם כסוכן זר — אם יממש את פרטי התוכנית, כפי שפירסם אותם בשבוע האחרון בניו־יורק.

בראיון שהעניק תדמור לתוכנית הראדיו העיברית „כאן ישראל״ סיפר כי בדעת מחלקתו להקים „חוגים של ישראלים״ ברחבי ארצות־הברית, כדי „להסביר לישראלים הגרים בארצות־הברית את מדיניות הממשלה ועקרונותיה וכדי לשכנעם לחזור למדינת ישראל.״

תדמור התעלם, בדבריו, מן העובדה שרוב הישראלים המועמדים לחזרה, הם תושבי ואזרחי ארצות־הברית, ופעילות מדינית כזו אסורה בהחלט במדינה זו, אלא־אם־כן נרשמים מפעיליה כ„סוכנים זרים״ במישרד־המישפטים האמריקאי ומעמידים עצמם לביקורת חמורה וקפדנית של שירותי־הביון הפנימיים האמריקאיים.

נראה שתוכנית הממשלה להציב „קונסולים להחזרת יורדים״ בחמש נציגויות ישראליות בצפון־אמריקה, מיועדת להתגבר על מיגבלות החוק האמריקאי כדי שמפעילי התוכנית יוכלו להיות מוגנים בחסינות דיפלומאטית.

הוד ביטל

טיסות־החינם

האלוף (מיל.) מוטי הוד, מנכ״ל חברת „אל־על״, חולל מהפכה חיובית ראשונה בחברה. הוא הורה לבטל כמעט כליל את חלוקת כרטיסי ה„ג׳י־אר״ (ראשי התיבות של המילים האנגליות גוברמנט ריקווסט — בקשת הממשלה), שהמנכ״ל הקודם של החברה, מרדכי בן־ארי, חילק ביד רחבה לעיתונאים, אישי־ציבור ופרו־טוקציונרים למיניהם.

פירוש החוראה של הוד: ביטול מוחלט של חלוקת כרטיסי־טיסה חינם ב„אל־על״, שיינתנו מעתה אך ורק לפקידי־מדינה הנוסעים בשליחות הממשלה. בעיקר פגעה החלטה זו בעיתונאים, שהיו הנהנים העיקריים משוחד עקיף זה של חברת „אל־על״.

ריביקוף ושינדלר

יקבלו את לובה

הסנאטור היהודי אברהם ריביקוף, יעמוד בראש הוועדה לקבלת פניו של ח״כ של״י אריה („לובה״) אליאב, בעת ביקורו הקרוב בוואשינגטון.

במקביל, יעמוד הרב אלכסנדר שינדלר, יו״ר „ועדת הנשיאים״ היהודיים האמריקאיים, בראש ועדה לקבלת פניו של אליאב, בניו־יורק.

הסכמתם של ריביקוף ושינדלר להשתתף בוועדות ציבוריות לקבלת פנים של חבר־כנסת ומנהיג של מיפלגת־שלום ישראלית, מעידים על מיפנה קיצוני בדעת־הקהל היהודית האמריקאית.

בשנה שעברה, השתתף הרב שינדלר, בחרם שהטילו האירגונים היהודים הממוסדים על הרצאותיו של לובה אליאב בארצות־הברית.

ברית עם הימין

הקיצוני בארה״ב

מנגנון התעמולה של ממשלת הליכוד עוסק בהקמת קשרים הדוקים עם אירגונים דתיים ימניים קיצוניים בארצות־הברית. בהשראת מישרד ראש־הממשלה נערכו מיפגשים בינדתיים בהשתתפות נציגים של קהילות יהודיות אורתודוכסיות עם הכנסיות האוונגליסטית, הפאינדמנטאלס והכנסייה הבפטיסטית הדרומית.

כל הכנסיות האלה תומכות ב„מדיניות לבנה״ נוסף להטפה נוצרית קנאית, הן מתנגדות לדו־קיום בין ארצות־הברית לברית־המועצות. בראש ההתארגנות הנוצרית־יהודית הזו עומד המטיף בילי גראהם, שנשאר נאמן לריצ׳ארד ניכסון גם אחרי שמעשיו החמורים פורסמו ברבים, וכל משתפי הפעולה עימו הושמו במאסר.

כשבועות האחרונים פירסמו הכנסיות הימניות־קיצוניות מודעות תמיכה במדיניות ארץ־ישראל השלמה וגוש־אמונים, כשהן מצהירות שכל ארץ־ישראל שייכת ליהודים ושעל הפלסטינים לחפש להם מולדת אחרת.

מבוקש: קצין

מודיעין למישטרה

ראשי מישטרת־ישראל מחפשים באופן נואש אחר מועמד מתאים לתפקיד קצין־המודיעין הראשי של המישטרה. לאחרונה הוצע התפקיד לתת־אלוף יואל בן־פורת, מוותיקי חיל־המודיעין, שכיהן עד לפני מיספר חודשים כדובר צה״ל והעומד להשתחרר משירות קבע. בן־פורת דחה את ההצעה.

היערכות חדשה

בענף הפירסום

שלוש חברות־פירסום תל־אביביות עומדות להתאחד החל מהראשון באפריל השנה למישרד־פירסום אחד.

מישרדי הפירסום „אבנת״, „קרמון״ ו„שיפרין־נעמן״ ימוזגו למישרד אחד שייקרא אבנת, קרמון, שיפרין ונעמן בע״מ״.

מישרדי החברה החדשה יהיו בבית כלל בתל־אביב. הם תוכננו בצורה פונקציונאלית לתיפקוד מישרד פירסום במתכונת בינלאומית חדישה.

החברה המאוחדת כבר קיבלה מיספר תקציבי־פירסום חדשים, ביניהם של רשת המלונות הבינלאומית הולידיי אין.

אבא אבן סופרסטאר

ח״כ אבא אבן זוכה בהצלחה סיפרותית מסחררת. תוך חודש ימים מיום הופעת ספרו האוטוביוגראפי באנגלית, חיי, נמכרו כ־120 אלף עותקים של הספר בארצות־הברית.

אבן מנהל עתה משא־ומתן עם חברת הסרטים „האחים וורנר״ המבקשת להפיק סרט על חייו, על־פי סיפרו.

גם רעייתו של הח״כ, סוזי אבן, מצטרפת לסופרים שבמישפחה. הירחון האמריקאי היוקרתי ניו־יורקר, עומד לפרסם מאמר שלה על זיכרונות ילדותה במצריים ועל רשמי ביקורה באיסמעיליה, לשם טסה כאורחתו של מנחם בגין.

הבורסה

מחכים להודעה

המשקיעים בבורסה המתינו להבהרה חד־משמעית של האוצר בדבר מיסוי על ריווחי יחיד בבורסה. הבהרה כזו היא תנאי להחזרת הפעילות הגואה.

הבורסה תהיה אחרי הבהרה כזו המכשיר היחיד במשק בו ניתן להרוויח ללא כל מיסוי וגם להלבין כספים. הבהרה כזו, בצירוף הרמה הנמוכה של השערים, עשויה להעלות מחדש את השערים בקרוב.

פעילות ערה התפתחה סביב מניות אזורים. כמה מקורבים הריחו כי שערי המניה עשויים לעלות בגלל שיפור ניכר במצב החברה. מאזנה לשנת 1977 יראה על מחיקת כל ההפסדים ובתחילת שנת 1978 ננקטו כמה פעולות שיגרמו למאזנה להיראות ריווחי ביותר. בין הפעולות: מכירת חלק החברה במרכז כלל בירושלים והעברה לבעלותה של קרקעות במחירים נוחים מחברות אחרות של כלל.

1
CF-160 - 3 גלים,כוון עדין,מתג - ISS

2
CF-270 - 4 גלים, 2 רמקולים, 4 וואט

3
CF-303 - 3 גלים, 1.8 וואט, מונה סיפרתי

4
CF-370 - 3 גלים, 2.3 וואט,מונה סיפרתי

5
CF-470 - 4 גלים, 2 רמקולים, 4 וואט

6
CF-480 - 3 גלים, 2 רמקולים-carbocon,
4 וואט, מערבל צליל, בורר קסטות

7
CF-900 - 2 רמקולים, 7.2 וואט, תיבת-
מקצבים "RHYTHM & STUDIO MIXER",
כניסה לגיטרה • מיקרופון

8
CF-950 - 5 גלים, עם מסמן תדר גבישי,
הקלטה כפולה(sos) 4 וואט, רמקול אליפטי

9
CF-570 - סטריאו, 6.4 וואט, 4 רמקולים,
4 גלים, בורר קסטות, כניסה לאוזניות-
סטריאו

* לכולם הקלטה אוטומטית, מיקרופון פנימי,
כפתור הקלטה אחד, AC/DC

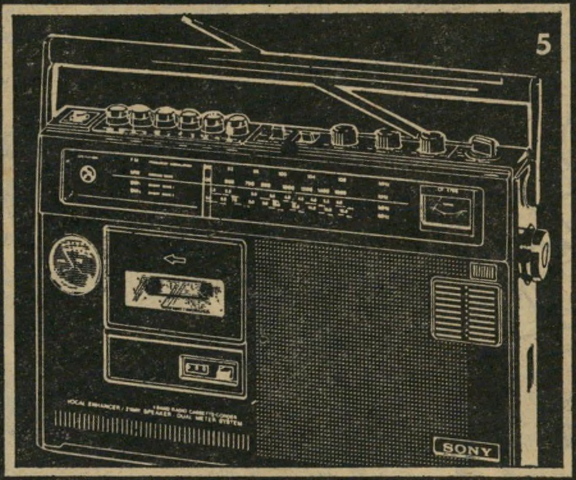

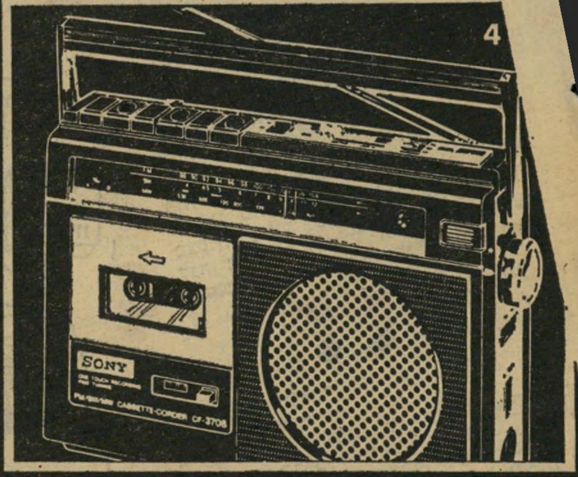

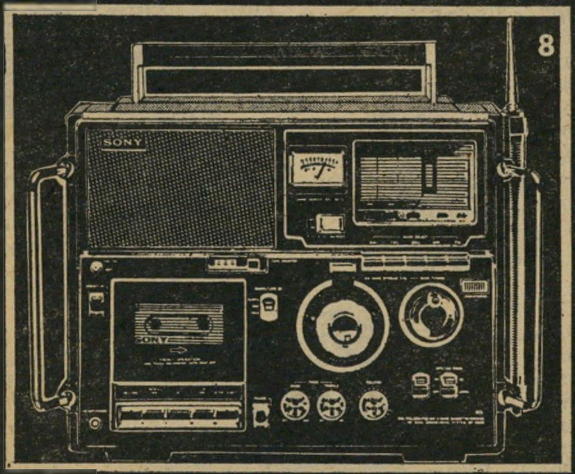

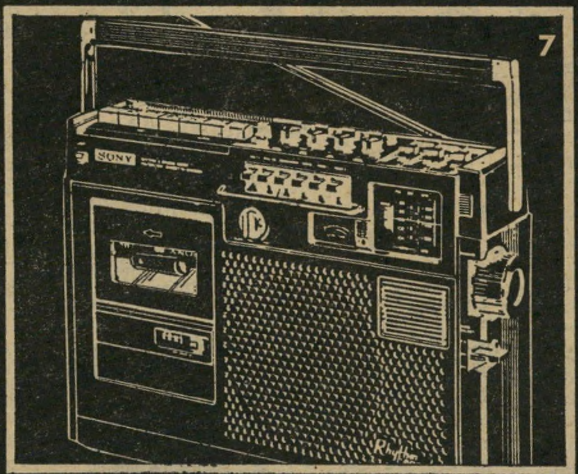

המבוקשים

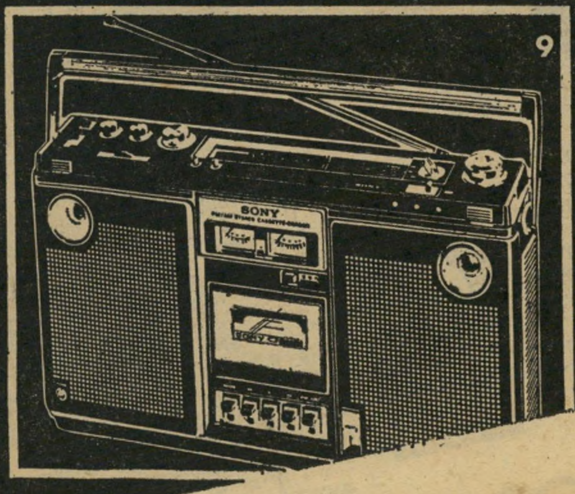

"IT'S A SONY."

ברסום מדניק/רפאל טיראן

אם תיזהר לא להיכנס למקומות־עבודה בהם יכולים ליפול עליך חל־קי־מכונות ולא להסתבך בתאונות־הדרכים או תאונות עבודה — יע־בור הכל, השבוע, ב־שלום רב, בריאותך עדיין לא תקינה, אך שינוי בקצב־החיים, מעט דיאטה והרבה שי־נה כשיש צייך יהפכו אותך לאדם מחודש.

✶ ✶ ✶

צרור ברכות! השגת את מטרתך, אפילו אם בדרך הקשה• אך הבט אחורה: הדרך בה עברת רצופה גוויות רמוסות על־ידך, ופגרים בהם התעללת ללא־רחם. לא תמיד הקשי־חות במקומה, שור, מעט אנושיות בכל מע־שיך, תגדיל את חוג מכריך, ובעיקר את המיספר הזעום של אלה אותם אתה מכנה „חברים". הנערה בלבן, אותה פגשת בשפת־הים, או בבית־הקפה, היא נערה כלבבך.

✶ ✶ ✶

תקרית בלתי־חשובה עשוייה לגרום אצלך ל־משבר. אל תבזבזי כסף: את עשוייה להיכנס ל־תקופה של חוסר־פעי־לות, אם לא תזהרי או אם תבואי בקשר עם האדם הלא־נכון. משום כך, מוטב לא להתחייב לטווח ארוך. אם תחלי־טי לנסוע בימים א׳ או ב׳ היזהרי ששום דבר חשוב לא יהיה תלוי במסע. הימרי מפני גניבה, בייחוד אם את עלולה לנסוע למרחקים ארוכים. בת תאומים, לבשי בגדים בצבע חום ואדום.

✶ ✶ ✶

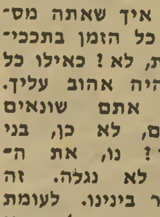

מוזר איך שאתה מס־תבך כל הזמן בתככי־הזולת, לא! כאילו כל זה היה אהוב עליך. אבל אתם שונאים תככים, לא כן, בני סרטן! נו, את ה־סוד לא נגלה. זה יישאר בינינו. לעומת זאת, כדאי להתרענן במעט נסיעות או טיו־לים. הבריאות שלך חשובה, בת סרטן: שימרי על עצמך — בייחוד הישמרי ממחלות מידבקות, בעיקר במקומות צי־בוריים. הרבי להתרחץ בים, כי מי הים המלוחים ישפיע עליך טוב. לבשי אדום, ואל תחקי את חברתך. זה מזיק.

✶ ✶ ✶

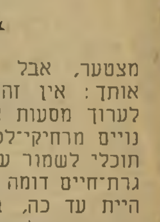

מצטער, אבל הזהרתי אותך: אין זה שבוע לערוך מסעות או שי־נויים מרחיקי־לכת. אם תוכלי לשמור על מיס־גרת־חיים דומה לזו בה היית עד כה, בתנאים חדשים, תקלי במיקצת על הבעיות. אם לא — מוטב שתסמכי לחלו־טין על שיפוטו של איש בעל־שיקול. העיקר — לא להגזים בשום דבר ולא לריב. יום ב׳ הבא מגיש לך הזדמנות נדירה. אל תכתבי מיכתבים.

✶ ✶ ✶

אז אם אתה עדיין לא יודע מה לעשות, גם עצותיהם של ידידיך לא יעזרו. מסע קצר אך מהנה עשוי לקרב אותך לאשה שלא צי־פית לפגוש עוד מעו־לם. אם אתה מן הטי־פוסים האוהבים בית — צפוייה לך חופה. בת בתולה: בגד חדש חיוני השבוע. הוא יפתח בפנייך דרך שונה מזו שחשבת לנקוט — וזה כדאי• זהירות! תאונות מיכאניות ותאו־נות חשמל עשויות להסתיים לא טוב.

תיווכחי לראות שהוא מוכן לבוא לק־ראתך ולגלות הבנה בכל הנוגע לך• הוא לא יוכל להסתיר את מבוכתו כשתבחיני ש־הוא נמשך אליך• יום רביעי הוא יום השיל־טון הבלתי מעורער שלך• הוא עשוי ביום זה להסכים לכל מה שעולה על רוחך• אפי־לו לקבל את חיצייך השנונים• אל תספרי לו על הידיד שהיכרת.

✶ ✶ ✶

ה־11 בחודש עשוי להתגלות לך כיום בעל משמעות בכל הקשור לפעילותך הרומנטית, תיווכח שיש לך יותר ידידי־אמת ממה ששי־ערת. מתנות שימושיות יפתיעו אותך. חיי־חב־רה עליזים ונעימים יסי־חו את דעתך מבעיות היום־יום. שבוע טוב לחיסכון. התקשרות עם בן־מזל בתולה, עשו־ייה להיות מועילה.

✶ ✶ ✶

דיעות משונות ששמעת בזמן האחרון, גרמו אצלך מהפכת־ערכים, ורצון להיות שונה, אקסצנטרי, במרכז ה־עניינים. אל תיתן ל־אותו אדם שסובב את ראשך עז׳ כה בדברי ההבלים שהוא נוהג להשמיע לך, להמשיך ולעשות זאת. כל מה שעליך לעשות הוא לה־יות ישר עם עצמך.

גם לך נשקפות סכנות כלשהן, אם כי חמורות פחות: במיוחד היזהר אם יש לך עסק בעבודה עם מכונות או מכשירים חדשים וחשמליים. אל תיכנס לחובות ואל תת־חייב על כסף. מלבד זאת, אווירה טובה תא־פוף את בני מזל גדי: הם ייתקלו בשורה של־מה של אנשים מעניי־נים, במיוחד במישור הרומנטי. היה נבון.

✶ ✶ ✶

שבוע לא־נורמלי! סוף־סוף הצלחת להשיג את הדבר אליו שאפת זמן כה רב. אך היזהר מברק־שווא שיסנוור את עיניך ויניח לך להאמין כי מעתה יתנהל הכל מ־עצמו, חד־וחלק. הת־חל, איפוא, כבר ה־שבוע, בהתוויית דרך חדשה לעצמך, ואל תיתפתה לזנוח מה ש־נראה לך עבודה קשה.

✶ ✶ ✶

הבעייה העומדת במרכז השבוע, בן דגים, היא בריאותך. כל אשר תעשה לשיפורה — מצויין, כל אשר תעשה עלול לפ־גוע בה — מסוכן מן הרגיל. גש לרופא, לבדיקה שיגרתית. ואל תזניח את פוליסת הבי־טוח בגלל הצלחתך ה־עיסקית והאמנותית. נכונו לך הפתעות גם במישור הפיננסי. היז־הר מרכלנים בעבודה.

מכתבים

רגע של אמת

נדמה שהולך ומאיים הרגע, בו נאלץ להתייצב פנים מול פנים, בחדרך החשוך, בעירום גמור; את מולי — אני מולך. שוב לא נוכל להתחמק ללונה־פארק, להתרצד עם האורות, להשתטות ברוח הסתיו. שוב לא נוכל להפיק תירוצים ולא נוכל להתפתל, להתעקל, להימנע ולדחות.

את תעמדי מול עמידתי בחושך העמוק, הכבד, המפחיד, בדממה הטעונה, האת־גרית, ונצטרך להתנהג כמו מבוגרים, כמו שפויים (במשיכה או בדחייה) כמו מיש־קלות על המאזניים. לא בלי פיק ולא בלי סומק נתקרב בתוך השקט המתפקע. ופתאום, מבלי שנרגיש, נקיים מגעים. ואז, ברגע החיבור, במתח הרפוי של אקט האיחוי, אלחש לך באוזן, או את לי ב־שתיים: אין ברירה.

ואולי נוסיף וניפגש גם מחוץ לחושך התהומי — גברת אש"ף — אם תר־צי או אם אני.

אברהם שרון, עין־השופט

● ● ●

איפה ההבטחות?

אופייני הוא שאיגוד חברות־הספנות מצא עוז בנפשו להתייצב בשחצנות נגד תבי־עות־השכר של הימאים, תוך הסתכנות בשביתה כללית ואיום במכירת הצי כולו, דווקא בימי שילטונה של ממשלת־הליכוד.

אך נראה כי בעלי האוניות, כולל אלה הממלכתיים, טעו בהערכתם. ממשלת־הלי־כוד, שאנשיה כה הירבו לתקוף את שרי ממשלת המערך, על חוסר־האונים שלהם בטיפול ובפתרון השביתות בנמלים, מגלים עתה את אותו חוסר־אונים. גם הבטחתם לחסל סיכסוכי־עבודה הפוגעים בציבור ובמשק בעזרת בוררות־חובה, אינה עו־מדת במיבחן המציאות. והציבור מתחיל

לקבל את הרושם, שבעצם, כמו בתקופת ממשלת רבין, אין גם הפעם ממשלה היו־דעת לקבל החלטות אמיצות בענייני פנים ולבצען.

יוסף רון, חיפה

● ● ●

„אנטישמיות" אמריקאית

אני תמה אם ראש־ממשלתנו, הרגיש כל־כך לכל מה שנכתב עליו בעיתונות הער־בית, יצעק „אנטישמיות! אנטישמיות!" ויחזיר את שגריר ישראל מוושינגטון, אח־רי שכמה אנשי מימשל אמריקאיים כינו אותו — על פי עדותו של ג׳יימס רסטון (הארולד טריביון 30.1.78) — „מרוצה מעצמו, אימפוטנט או דו־פרצופי," בהק־שר לכך שעל מיבצע ההיאחזות בשילה נמסר מפי פקידים הכפופים לו ולא מפיו.

✶ ✶ ✶

ראש־ממשלתנו הדגול, שכה רבים מאיי־תנו גאים בו, הצהיר שאין זו מעניינגו אם הערבים מכירים בישראל או לא, משום שישראל כבר זכתה בהכרה מאלוהי אב־רהם, יצחק ויעקב לפני 3500 שנה.

הצהרה מבריקה ושנונה זו, התקבלה בוודאי בהפתעה על־ידי אלוהי אברהם, יצ־חק ויעקב, שזכר במעורפל שפעם פנה אומנם אל אברהם, יצחק ויעקב, אבל מעו־לם לא אל קנאי פולני לשעבר, מנשק־הידיים מנחם בגין.

אך כל זה כאין וכאפס בהשוואה להצ־הרתו של מתחן־בדחן אחר, שר־החוץ, ש־תוך שימוש בחיוך הכאריזמתי שלו הצ־היר בזמנו כי אם היתה בידו הברירה בין שלום בלי שארם א־שייך לבין שארם א־שייך בלי שלום, הוא לא היה בוחר ב־שלום.

איזו מדינה מאושרת הנוהגת כאילו היה ראש־ממשלתה לורל ושר־החוץ שלה האר־די, או להיפך.

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

פארסה דמוקרטית

ליבי, ליבי על התנועה הדמוקרטית לשינוי, שמאז עלתה על במותינו, אינה פוסקת להציג פארסה אחת גדולה של הדמוקרטיה והשינוי המובטח גם יחד. נשירתו של ח"כ מאיר זורע משורות ה־תנועה, על רקע אי־הבטחת מקומו בווע־דת־החוץ והביטחון של הכנסת, היא פרק נוסף בטראגי־קומדיה של המיפלגה, שהב־

טיחה לחולל מהפכה בחיים הפוליטיים שלנו ולמעשה כל מה שהיא מבצעת אינו אלא גירסה גרועה ועלובה יותר של מה שעשו המיפלגות המסואבות הוותיקות של ישראל.

הפעם מגיע יישר כוח דווקא לזרו, למ־רות דיעותיו הפוליטיות המיליטאנטיות. בפרשו מהתנועה הוא הוכיח שהוא איש מצפון, בניגוד לכמה מאנשי השינוי במיפ־לגה המוכנים לבלוע את כל הצפרדעים שמאכילים אותם ידין ותמיר, ולא לוותר על הכיסאות תמורת העקרונות.

מיכאל ברשבסקי, תל־אביב

● ● ●

צמוד לסוכר

ברצוננו להגיב על ידיעה שנתפרסמה במדור הכלכלי של העולם הזה (2106), תחת הכותרת „מחיר המיטה צמוד לסוכר." ב־ידיעה זו נאמר שכאילו עלה מחירה של מיטה בדירן, במשך שבוע, מ־3,000 ל"י ל־4,500 ל"י. אנו מכחישים ידיעה זו מכל וכל:

א) כל עליות המחירים שהלו בחברתנו, כולל העליות שלאחר המהפך הכלכלי, לא היו אף פעם בגובה של יותר מ־10% בבת־אחת.

ב) אין אנו מוכרים כלל מיטות בודדות, אלא רק מערכות חדרי־שינה, שמחירן פי־שלושה, לפחות, מהמחירים שצויינו בידיעה הנ"ל.

אנו תמהים מאד על כך שהעיתון הזדרז לפרסם את ה„סיפור" הנ"ל, מבלי לבדוק אמיתותו אצלנו, ותובעים לפרסם את ה־הכחשה באותו המדור בעיתון.

דירן בע"מ, תל־אביב

● תגובת עורך מדור **אתה והלירה**: האירוע נשוא הכתבה אירע לעורך המדור באופן אישי.

● ● ●

לאה לא תוחלף

במדור תשקיף (העולם הזה 2109), פור־סמה ידיעה שבה נאמר כאילו יו"ר הנהלת המועצה־הציבורית־לתרבות־ולאמנות, הגב׳ לאה פורת, תוחלף ובמקומה ימונה הרב ישראל לאו.

לא היו דברים מעולם. לידיעה זו אין כל שחר. במישרדנו לא דובר כלל על אפשרות

(המשך בעמוד 9)

אלופת החלב!

גלית שוקולד חלב

כל אם יודעת
את חשיבותו המזינה של החלב
אבל מה לעשות
אם הילדים לא אוהבים לשתות חלב?
-הם יאהבו לאכול חלב
בצורת שוקולד חלב גלית של עלית.
כל הטוב הצפון בחלב
וכל מה שהילדים אוהבים בשוקולד
אפשר למצוא אצל „אלופת החלב"
גלית - שוקולד חלב של עלית.
קונים, טועמים, נהנים ואומרים:

טוב לי עם שוקולד עלית

זה היה העולם הזה שהיה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, היה העיתון הישראלי הראשון שחקר את בעיית הילדים המפגרים, ובעזרת צוות כתביו חשף את אזלת־ידה של החברה הישראלית ומימסדה בהתמודדות עם נושא זה. כתבת־השער של הגיליון הוקדשה לאחת התופעות החמורות ביותר שהתרחשו במדינת ישראל; גילויו של מכשיר האזנה שהוטמן בחדרו של מנהיג מפ"ם, מאיר יערי, בבית הקיבוץ הארצי בתל־אביב, על־ידי סוכני השי"ב (ראה: העם). מכשיר האזנה זה היה חלק מציד־מכשפות שערכה מפא"י כנגד אנשי מיפלגות השמאל (מפ"ם ומק"י), בעזרה מדריכה קאדרים של מישטרה פוליטית שנועדה למטרה זו. בסיכומו של הסיקור ניכתב: „בסיפרו המזעזע של ג'ורג' אורוואל '1984', מתואר השלב הסופי של התפתחות זו: על קירות הבתים מודבקת תמונתו של הדיקטטור בצירוף הסיסמה המחלחלת 'האח הגדול רואה אותך!' בכל בית מותקן מכשיר האזנה וטלוויזיה המראה לבולשת כל תנועה, ומעביר אליה כל מילה של נתיניה. מצב זה עוד היה רחוק מאוד ממדינת ישראל השבוע. אילם הוא היה קרוב יותר מאשר לפני ארבע שנים."

לפני 25 שנה

השבוע לפני 25 שנים פירסם „העולם הזה" כתבת־תחקיר שנשאה את הכותרת „האמת מאחורי אדן גרץ". היא תיארה בדייקנות את פרשת רב־החובל הישראלי אדן גרץ, שנישחק במילחמת הענקים של הצי הישראלי. הוא החל את מסע הבכורה שלו מניו־יורק כרב־חובל, שעה שמישמר החופים האמריקאי דלק בעקבותיו, ועיתונות ארצות־הברית כינתה את אונייתו כ„אוניית פיראטים". במדור „דמויות במרחב" הביא פרשנו של השבועון לענייני המרחב את דיוקנו של גמאל עבד־אל־נאצר, חבר מועצת הקצינים החופשיים, מחוללי המהפיכה במצריים. תוך זמן קצר תפס עבד־אל־נאצר את מקומו של הגנרל נגיב, כראש מועצת המהפיכה.

כשער הגיליון: מאיר יערי, מנהיג מפ"ם, שמכשיר האזנה הוטמן על־ידי השי"ב במגירתו.

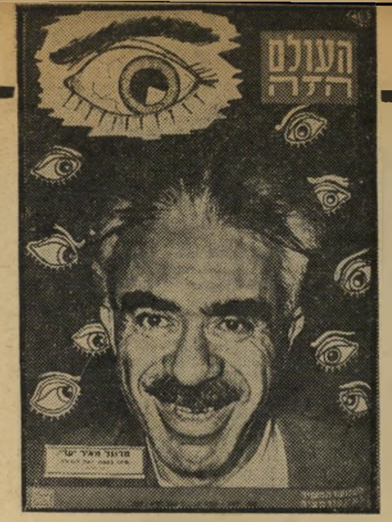

„העולם הזה" 797
תאריך: 5.2.53

מכשיר האזנה של השי"ב בשולחנו של מאיר יערי ✱ יונתן רטוש ואהרון אמיר תובעים לדין את עוזריאל קרליבך ✱ פיתגמי לוי אשכול

העם

חשש בלתי־מוצדק

רק שני גופים בעולם היו מסוגלים להסיח את דעתו של האזרח הישראלי מהכרזת המילחמה של ברית־המועצות על הציונות. הגוף האחד שכן בקרמלין, נשא את התואר: ממשלת ברית הקהיליות הסוציאליסטיות הסובייטיות. אולם גוף זה לא הראה שום עניין בנידון. הגוף השני שכן בכמה בניינים מפוזרים ברחבי ירושלים, ונשא את התואר: ממשלת ישראל. קשה היה להבין מדוע היה הוא מעוניין בכך. אולם אי אפשר היה להכחיש שעשה את הדבר בכישרון נדיר.

שלוש תגובות. שלוש היו התגובות הישראליות על הכרזת המילחמה הסובייטית. הן דחקו לפינה את הכרזת המילחמה עצמה, וריכזו את תשומת־הלב הציבורית בסכנה הצפוייה לדמוקראטיה הישראלית.

הוטמן משדר בשולחן־הכתיבה של חבר הכנסת מאיר יערי, בדיוק בשעה שזה היה עסוק בטיהור מיפלגתו מן היסודות שהצדיקו את גינוי הציונות *.

הוצתה בשנית חנות של ספרי־מדע סובייטיים בירושלים. מישטרת ישראל לא הצליחה למנוע התנקשות שנייה זו במרכז העיר, כפי שלא הצליחה למנוע שורה ארוכה של מעשי טרור חסרי תכלית כאלה משך החודשיים האחרונים **.

שר־הפנים הציוני־כללי *** אסר את הופעת יומון מק"י לעשרה ימים. הנימוקים (פירסום מאמר של פראבדה שפורסם גם בדבר ועל המישמר, ופירסום של רשימה המגנה את הרופאים במוסקבה **** כבוגדים ופושעים) לא עוררו אלא חיוך אף בחוגי הממשלה עצמה. קיימים נימוקים הרבה יותר משכנעים לאסור הופעת עיתונים אחרים במדינה, והגורמים אי־נוחות לממשלה. עלול להיות גם נימוק משכנע עוד יותר לאסור מחר את הופעת העיתון היומי של שר־הפנים ***** — אם תתפרק מחר הקואליציה.

התינוק בלבד. איש לא פיקפק שעל המדינה להתגונן מפני כוחות המערערים את ביטחונה. אולם הממשלה לא נקטה בכל אמצעים ברורים בכיוון זה. כל אשר עשתה השבוע, היה: תוספת של מיספר מסמרים לארון־המתים של הדמוקראטיה הישראלית, הממתין באחת הפינות, לשימוש מיידי — אם יחליט מישהו שיש צורך בכך.

למחרת מאורעות מוסקבה ביטאו כמה פרשנים את החשש החמור כי ממשלת ישראל עלולה לשפוך את התינוק הרך של הדמוקרטיה הישראלית יחד עם מי־האהבסיה של גייס חמישי פוטנציאלי. עתה ניראה שהיה זה חשש בלתי מוצדק: הממשלה לא התכוננה כלל לשפוך את המים, וניגשה בינתיים לשפוך את התינוק בלבד.

---

* הכוונה לאנשי קבוצת סנה—ברמן, שפרשו ממפ"ם, והקימו את מיפלגת השמאל הסוציאליסטי, שניטמעה מאוחר יותר במק"י. קבוצה זו התבססה על סיפרו של משה סנה, בו הוא שולל את הציונות כתנועת התחייה הלאומית של העם היהודי.

** ביניהם השלכת פצצה למישרדי מערכת **העולם הזה.**

*** ישראל רוקח, לשעבר ראש עיריית תל־אביב.

**** עלילה שהעליל יוסף סטאלין על קבוצת רופאים יהודיים, כאילו ניסו לשים קץ לחייו.

***** היומון **הבוקר,** שניסגר כעבור כמה שנים מחוסר קוראים ומימון.

מישפט

מי הם הכנענים?

„בשעה זו מובילים כל העיקבות אל הקבוצה הכנענית, ומעוררים את החשד שהיא זרקה בלילה שעבר את הפצצה לביתו של שר־התחבורה..."

כשקראו המשוררים אוריאל (יונתן רטוש) שלח ואהרון אמיר את הדברים האלה בטורו של עזריאל קרליבך במעריב, כמה שעות אחרי שהונחה הפצצה בביתו של דויד צבי פינקס, לא ידעו אם לכעוס או לשמוח. הם יכלו לכעוס, כי כל אדם בארץ ידע כי הם כנענים. הם יכלו לשמוח, כי היה נדמה להם שזו דוגמה קלאסית של הוצאת דיבה, המאפשרת להגיש קובלנה פלילית. מאחר שבירור מישפטי הוא הדרך הטובה ביותר להפיץ דיעות ברבים, הם החליטו לעשות זאת.

כל ארץ הפרת. אולם כשהופיעו שלח ואמיר, יושב־ראש ומזכיר מרכז העברים הצעירים, בבית־המישפט נוכחו לדעת כי אין המצב כה פשוט. במקום דו־קרב גדול ביניהם, כנציגי העברים, ובין עזריאל קרליבך, בן הרב שהיה צריך לייצג את היהודים, נערך דו־קרב הרבה יותר יבש בין עורך־הדין יעקב ירדור, לשעבר ראש לח"י בפאריס, ובין זאב ברוכשטיין, עורך־הדין נמוך הקומה שייצג את מעריב.

שאלת היסוד היתה: מה זה כנענים?

השם שהומצא כתואר־גנאי לפני למעלה מעשר שנים *, הודבק אומנם לגופים שונים שהוקמו בזה אחר זה על־ידי שלח ואמיר **. אולם הוא ניתן גם, ללא אבחנה רבה, לאנשים אחרים, שלא היו בעיני שלח ואמיר אלא יהודונים מוסווים, שארלטנים פוליטיים, והרפתקנים מסוכנים — כגון אורי אבנרי, ערי ז'בוטינסקי, הילל (פיטר ברגסון) קוק ואחרים. בארצות־הברית קמה קבוצה פוליטית שקראה לעצמה כנענית, והחלה מנהלת מדיניות־חוץ פרטית בשיתוף עם צעירים כנענים; אין לדעת, איפוא, מי הואשם על־ידי עזריאל קרליבך.

כשהופיע אוריאל שלח על דוכן העדים, אישר בשבועה שהוא יושב־ראש העברים הצעירים, הרוצים לאחד את ארץ־הפרת (הכוללת בהווה את המדינות: ישראל, ירדן, לבנון, סוריה ועיראק). שאל אותו עו"ד ברוכשטיין: „אדוני יושב־ראש העברים הצעירים בישראל, או בכל ארץ־הפרת?"

תשובת שלח (רטוש) היתה: „לפי שעה אין סניפים למרכז העברים הצעירים בארץ־הפרת, פרט לישראל.

החליט השופט, בבטלו את הקובלנה מבלי שקרליבך יצטרך אף להשיב עליה: לא הוכח כי קרליבך הוא עורך מעריב, לא הוכח כי קרליבך כתב את הרשימה, לא הוכח שקיים עיתון ששמו מעריב, לא הוכח כי אין כנענים מילבד העברים הצעירים. הדבר היחיד שהוכח: השם כנענים היה בשימוש הרבה שנים לפני שנוסד מרכז העברים הצעירים לפני שנתיים.

---

* על־ידי המשורר אברהם שלונסקי.

** הממשיכים מאז ועד היום בהקמת גופים כאלה, במסווה של ליגות למניעת כפייה דתית. האירגון הניצב בשנתיים האחרונות מאחורי העזרה לתושבים הנוצריים של דרום־לבנון מנוהל בידי אהרון אמיר.

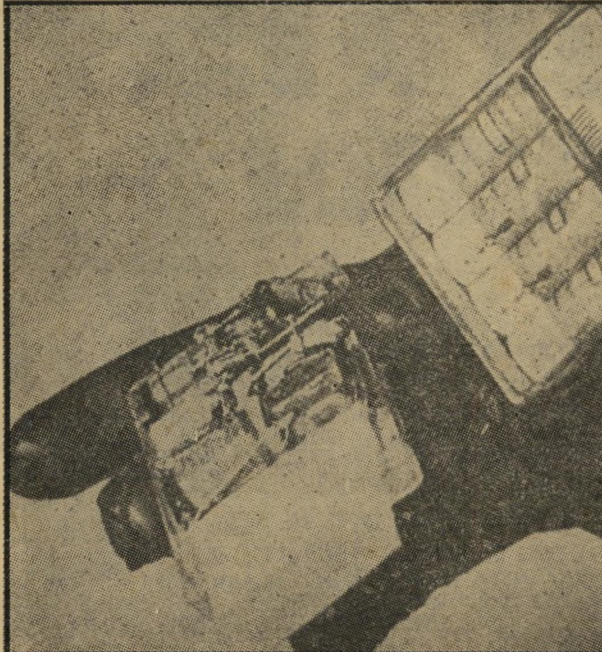

מכשיר ההאזנה בחדרו של מאיר יערי
האח הגדול רואה ומאזין

הווי

הסוכן הבינלאומי

אסיפת העם בקולנוע אלנבי, תל־אביב, היתה רבת משתתפים. לא רק אוהדי השמאל הקיצוני, כי אם גם סקרנים רבים באו לראות ולשמוע את ד"ר משה סנה, לאחר שסולק ממפ"ם (ראה: העם).

נאומו היה פרו־סובייטי יותר מכל נאום אחר שנשא אי־פעם.

„עכשיו אני משוכנע," לחש אחד הסקרנים לחברו, אגב פזילה לשכניו באולם הקולנוע, „שסנה הפך להיות סוכן מוחלט של הקומינפורם."

למטה, בכניסה לאולם בית־הקולנוע, התנוסס שלט: המרגל הבינלאומי. היה זה שמו של הסרט שהוצג בו אותו שבוע.

אנשים

● כשקם שר־האוצר **לוי אשכול** בכנסת, כדי להשיב למתנגדיו בשטף־דיבור של מכונת־ירייה, התעלם לחלוטין מן הנוסח שהוכן לו על־ידי יועציו, ויצר בו במקום סידרה של פיתגמים עבריים מקוריים. אמר אשכול: „הדרך לגן־העדן רצופה כוונות טובות!"; „איש לדולריך ישראל!" וסיים בנימה המעודדת: „בדרך (המוצעת על־ידו) אין מקום לחוסר תקווה..."

● פיתגם עברי אחר חודש על־ידי איש פועלי אגודת ישראל המזוקן **בנימין מינץ,** שסיכם את הלך הרוח ברחוב: „אכול ושתה, כי מחר יכסו האמריקאים את הגירעון!"

● כששיסע חבר הכנסת ממפ"ם **יצחק בן־אהרון** את נאומו של **אליעזר ליבנה,** האפיקורס הכלכלי המפא"יי, באשמה שהוא חי על המענקים האמריקאים, השיב אליעזר ליבנה: „האוטו שבו אתה נוסע לכנסת שולם בכספי המענק האמריקאי, והאמריקאים משלמים לך אפילו בעד הנייר הדרוש לך כדי לנהל תעמולה נגד האמריקאים."

● גם חבר הכנסת מחרות, **יוחנן באדר,** ספג קריאה מפיו של ליבנה: „אתה וחבריך לא הבאתם לארץ אף גרוש אחד, אפילו לא את החור בגרוש!"

מכתבים

(המשך מעמוד 6)
החלפתה של הגב' לאה פורת, ואין כל מחשבה כזאת.

בקרוב מסיימת המועצה־הציבורית־לתרבות־ולאמנות את כהונתה, ואומנם תיבחר מועצה חדשה אולם, במיסגרת זאת, לא תוחלף יו"ר הנהלת המועצה הגברת לאה פורת, והיא ממשיכה ותמשיך בתפקידה.

ישראל כהן,
דובר מישרד־החינוך־והתרבות, ירושלים

● ● ●

התנהגות שרירותית

הופתעתי מאד על כי דבר לא נכתב בגיליונכם האחרון אודות מעצר שני העיתונאים הנס ליברכט ופאניוטיס פאסכליס.

בדרך כלל מתייחס השבועון לכל בעייה המתרחשת בארץ ומוחה על התנהגות בלתי מוצדקת, שרירותית ואנטי־דמוקרטית של השילטונות. והנה, בעניין הקשור בחופש העיתונות — חופש הבעת הדיעה בעיתונות המנוגדת לקו הרשמי של הממשלה — דווקא בעניין זה קיימת שתיקה מצידכם.

תמוה מאד שלא מצאתם לנחוץ להתקומם נגד עוולה המופנית כלפי עמית־עיתונאי, שהרי ידוע לכולנו שכשמתחילים עם קומוניסטים — מי יודע עם מי יגמרו... כיצד ניתן להבין זאת?

המוסכמת־מתוכננת שתיקתכם בנידון, או האם מקרית היא?

זהבה גוטליב, תל־אביב

● מקרית בהחלט. הדיווח על הפרשה — בגיליון זה.

● ● ●

תיחכום מזרחי

האם העובדה שגיליתם כי רקדנית־הבטן המצריה נגואה פואד היא פלסטינית למחצה, מספיקה כדי לשיר לה ולביצועי־הבטן שלה שיר־הלל כמו זה ששרתם לה בעיתונכם (העולם הזה 2109)?

האם העובדה שמשהו הוא פלסטיני בשליש או ברבע, כבר מזכה אותו בדיווח סופרלטיבי בעיתונכם מהסוג של „שופעת מיניות משכרת, תמצית של תיחכום מיני־מזרחי..."? ומה עם „התיחכום המזרחי" של הפלסטינים בעניין הרעלת התפוזים הישראליים באירופה?

גדי ציון, חיפה

אם כבר פירסמתם את תמונותיה של נגואה פואד כדי להוכיח שהיא שופעת „מיניות משכרת, שבהשוואה אליה הסטריפטיז הצרפתי המוצג במצריים הוא פשוט וגס," מדוע לא הינחתם לקוראיכם להיווכח בכך בעצמם?

קשה לי להאמין שבמדינה מוסלמית כמו מצריים מותר להציג מופעי חשפנות. אבל אם כך הדבר — הניחו לנו לשפוט לפי ראות עינינו מה מיני יותר — „האקסטאזה האירוטית" של נגואה פואד, או העירום הטבעי של החשפניות הצרפתיות המופיעות בבירה המצרית.

רפאל כהן, נהריה

● לבקשת הקורא כהן — תמונה למחקר השוואתי: מופע החשפנות הצרפתי במועדון מלון **שרתון** בקאהיר. (ראה תמונה).

סטריפטיז צרפתי בקאהיר
מה מיני יותר

● ● ●

חמורו של המשיח

רעיון נהדר, „המשיח בירושלים" (ב. מיכאל בהעולם הזה 2108). תארו לעצמכם, איש רוכב אל תוך העיר על גבי חמור לבן, נענה לכל תביעותינו. ומה קורה?

העולם הזה שולח את התותחים הכבדים שלו. יגאל לביב מדווח: „החמור הלבן נגנב מכפר ערבי. לטביעות האצבעות בידו הימנית של המשיח יש שישה סימנים זהים לטביעות אצבעותיו של אהוד אולמרט, ובשמאלית, לאלה של פסח גרופר. קודם לכן היה המשיח חבר בכנופיית בת־ים."

מיכתב למערכת: העולם הזה התייצב תמיד לצד החתולים והכלבים האומללים. מדוע אין בפיכם דבר לומר על החמור המיסכן? בתמונות ניתן להבחין בבירור שהמשיח אינו רוכב על גבי החול הרך אלא בדרך קשה, שבוודאי מכאיבה לחמור."

חבר הכנסת יוסף תמיר: „עלינו לחשוב על התוצאות האקולוגיות. אם 30—20
(המשך בעמוד 12)

אנחנו נחסל את הז'וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה להשמדת הז'וקים

לאחר חיטוי שלנו (שאורך כ־½ שעה) את מקבלת תעודת אחריות לשנה. לא יהיו יותר ז'וקים בביתך!

ר"ג, מודיעין 18, טל. 790114-5-6 ● אילת: טל. 059-3012

היתר מש' הבריאות: 21, רש' עסק 481/75.

איתן עמיחי הדברת מזיקים

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

חדש!

הופיעה חוברת ממצה וברורה „כל מה שרצית לדעת על המניות ולא היה לך עם מי לדבר"

להזמנות — נא לשלוח שיק על סך 55 ל"י במכתב רשום בלבד!
להוצאת **סנאי,** ת.ד. 1562, ת"א

רובקס
המתנה שבהישג ידך

מורלה
השטיחים המעוצבים כיצירת אומנות

השרים שלא שרתו בצה"ל

מעולם לא היתה בישראל ממשלה שכה רבים מחבריה חייבי־הגיוס הצליחו להתחמק משרות מלא בצבא ישראל כמו ממשלת בגין. „העולם הזה" ממשיך לחשוף את עברם הצבאי

צה"ל לא רצה בו

השכלתו של דויד לוי לא הספיקה לצה"ל - אך כן לממשלה

החרדה שאחזה באנשי הממשלה בעקבות פתיחת סידרת הכתבות ב־העולם הזה על השרים שלא שירתו ב־צה"ל, או על אלה ששירתו רק באופן חלקי, לא היתה מנת חלקו של שר־הקלי־טה דויד לוי. למקורביו אמר לוי כי הוא נקי. „צה"ל פירסם בדיוק למה אני לא גוייסתי, וצריך לסמוך על הודעות רשמ־יות של הצבא."

בכך יש אולי הרבה מן האמת, אבל לפני שמחליטים אם לסמוך על הודעות צה"ל יש צורך לקרוא אותן באופן מדוק־דק ומסודר. ואמנם, אחרי שקמה הסע־רה הגדולה, בעקבות גילויי העולם הזה על כך ששר־הקליטה לא שירת בצה"ל, הוציא דובר מישרד־הביטחון הודעה שקב־עה באופן מפורש, כי סעיף ליקוי הברי־אות של דויד לוי מעיד על כך שהשר חולה במחלת־עיניים תורשתית. אולם הו־דעת דובר שלטונות הביטחון לא ציינה כי בגלל סיבה זו לא גוייס דויד לוי ל־צה"ל. ולהבדל דק זה שמו־לב רב מעטים.

חולשה בשריר

הידיעה על כך שדויד לוי לא שירת כלל בצה"ל, היכתה רבים מחבריו בהלם. לוי נהג להתפאר בשירות קרבי עשיר. ובכך שהגיע לדרגת סגן תוך כדי שירות החובה שלו. הוא עסק בנושאים צבאיים בעיקר בנאומיו בוועד־הפועל של ההסתדרות והשמיע קריאות מיליטאריס־טיות שונות. בעת התקפת המחבלים על מלון סבוי בתל־אביב, היה לוי חבר־הכנ־סת היחיד שהגיע למקום כשהוא לבוש חולצת חאקי לא־צבאית אומנם, אך בלי־לה קשה היה להבחין בהבדל. הוא הת־קבל בנימוס ראוי לציון על־ידי הרמטכ"ל רב־אלוף מוטה גור, שהיה אז בשטח, או־לם כאשר ניסה להיכנס אל תוך מיבנה המלון, אחרי שכבר הסתיימה הפעולה, גורש מהמקום בנימוס רב, אך בתקיפות.

כאשר התפוצצה פרשת אי־גיוסו ל־צה"ל היתה הטענה הראשונה של לוי: „לא גייסו אותי כיוון שצה"ל אינו נוהג לגייס בנים למשפחות מרובות ילדים." ואומנם, לוי, אב ל־11 ילדים, בא ממיש־פחה בת תריסר ילדים. אולם במהרה הבין לוי כי טענה זו לא תעמוד במיבחן עיתו־נאי, ולו גם שיטחי ביותר. ידוע כי צה"ל אינו נמנע מלגייס בנים למשפחות מרובות ילדים. במיקרים מסויימים, כאשר נטל פרנסת המישפחה נופל על אח אחד או שניים, ואלה חייבים להתגייס, ובאותה עת משרתים אחים אחרים בצה"ל, מוכן הצבא לדחות את גיוס ברי־הגיוס עד ש־אחיהם ישתחררו.

אז הודיעו דובריו של לוי כי הוא סובל ממחלת עיניים תורשתית, אשר כמעט גרמה לו עיוורון בעיין אחת, וכי זו הסי־בה שלא גוייס. האמת היא כי לוי אמנם סובל ממחלת עיניים, או נכון יותר מ־חולשה בשרירי אחת העיניים, אך זו לא הסיבה שצה"ל לא גייס אותו. מחלתו זו די נפוצה, בעיקר בקרב בני עדות המז־רח, ורבים הלוקים בה שגוייסו לצה"ל. עד כה לא היה מיקרה של חייב־גיוס אחד, שלקה במחלה זו ולא גוייס לצה"ל רק בגללה. הנכון הוא, כי מגוייסים הלוקים במחלתו של לוי אינם יכולים להתקבל לקורס־טיס ולקורסיים אחרים בצה"ל, אולם בתפקידי עורף הם מצליחים לפהות כמו כל חייל אחר.

כאשר פירסמו כמה רופאים צבאיים את השגותיהם לגבי התירוץ של לוי, היה ברור לכל אחד כי מחלת העיניים שלו לא היתה הסיבה לאי־גיוסו.

מיקרה־עין

קשה היה להניח כי דויד לוי לא יכול היה לתרום לצה"ל, חרף מחלת העיניים שלו. הביוגראפיה הרשמית של לוי מספרת כי במשך 10 שנים, לאחר שעלה לארץ, עבד כבנאי. בחוגי קבלני תל־אביב, בה עבד, אם כי היה נוסע כל סוף־שבוע לבית־שאן, היה ידוע כטפסן

עם הבת
שר־הקליטה דויד לוי, עם אחת מבנותיו. דובריו של לוי מציינים כי הוא איש־מישפחה למופת. בכל תפקיד שבו הוא נושא, הוא מקפיד לבלות כל סוף־שבוע בביתו, ולפחות פעמיים בשבוע הוא לן אצל הוריו בלוד.

מעולה. בין היתר נוהג לוי לספר בגאווה רבה, כי הוא היה זה שבנה את מלון פאל (שרתון לשעבר). עוד לפני שהיה בנאי וטפסן, עסק לוי בעבודות חקלאיות באיזור בית־שאן, עיר מגוריו, ולעיתים אף היה עסוק בעזרה לאביו, משה, שהיתה לו נגריה בלוד. יש להניח כי עם כוח פיסי של פועל בניין מעולה, היה מוצא בצה"ל עבודה מתאימה ומועילה לצבא.

כאשר התבטלה הסיבה של „מיקרה־עיין," החלו לפרוח שמועות על סיבות שיחרור של לוי מצה"ל; שמועות אשר בחלקן היו נכונות ובחלקן בדיוניות.

אחת השמועות, שאחר־כך התבררה כ־נכונה, היתה מחלקת־הנפילה (אפילפסיה) בה לקה דויד לוי. צה"ל, כמו צבאות אח־רים, אינו מגייס חולי אפילפסיה לשורו־תיו ולו בגלל הסיבה הפשוטה שכאשר מקבל חולה כזה את ההתקף שלו, אין הוא יכול לתפקד. וצבא אינו יכול להר־שות לעצמו מצבים כאלה. אולם למרות שקיימות עדויות על התקפים אפילפטיים בהם לקה דויד לוי במקומות ציבוריים, צה"ל לא ידע על מחלתו זו, כאשר קבע שאין לגייסו. לוי העלים את דבר מחלת הנפילה שלו לא רק מציבור בוחריו ומ־מנהיגי הליכוד ותנועת החרות, אלא גם משלטונות הצבא. בסוף שנות השישים, כאשר דויד לוי כיהן כסגן ראש המועצה המקומית של בית־שאן, הוא קיבל התקפה אפילסטית באמצע ישיבת המועצה. תיאר זאת אחד מהנוכחים בישיבה: „לפתע נת־קף לוי בעוויתות משונות והפליט מפיו צרחה שזיעזעה את כולנו. הוא רעד כולו והתעוות. מפיו יצא קצף. אחרי כמה דקות של התקף, לאחר שהשכבנו אותו וטיפלנו בו, הוא התאושש וקם על רגליו."

ייפוי הביוגראפיה

שמועה אחרת נסבה של מחלת־העצ־בים שלוי לקה בה. לוי אינו חולה־רוח, או מיקרה של אדם הזקוק לטיפול של פסי־כיאטר. מהבחינה הזו, זוהי שמועת כזב. אך ברור לגמרי מקורה של השמועה: מחלת האפילפסיה שלו. כדי להבין את הקשר, יש להבין את מהותה של מחלת האפילפסיה.

האפילפסיה היא מחלה נוירולוגית ה־ידועה, נוסף לשמה, מחלת־נפילה, גם בשם מחלת־הכפייה. זוהי מחלת־מוח המופיעה בדרך־כלל בגיל הילדות, וסימניה הם הת־קפי־עוויתות בתכיפויות שונות, המלווים מצבים של חוסר־הכרה.

קיימות צורות שונות של המחלה, בדר־גות שונות של חריפות. על־פי מחקרים שנעשו בתחום זה יש בתיסמונת האפי־לפטית גם התקפים פסיכיים שונים, המו־פיעים וחולפים בפתאומיות ובצורות מגוונות: עכירת־רוח, סילוף חושים, חז־יונות־שווא והתפרצויות של זעם. במצבי דימדום אפילפטיים עשוי המותקף לבצע מעשים חמורים מתוך היסח הדעת, מע־שים שלאחר־מכן משתכחים ממוחו כליל.

איש מאנשי הממשלה לא העלה את השאלה אם אין סכנה בכך שחולה כזה, הנתון לסכנה של התקפים פסיכיים משמעותיים, יכהן כשר בממשלת ישראל. יתכן והתשובה לכך היא שלילית, כלומר: אין סכנה. אולם איש לא העלה אפילו את השאלה. הנכון הוא שדויד לוי מכהן רק כשר־קליטה, ולא כראש־ממשלה או

9 מתוך 11 בדיחות רבות מנחשול הבדיחות על דויד לוי, השוטף באח־רונה את המדינה, נוגעות לעובדה שלשר בן ה־40 יש כבר 11 ילדים. לוי עצמו מוצא ממישפחה מרובת־ילדים, והיה אחד מתריסר ילדי הוריו.

שנת עלייתו לארץ. הוא למד במשך אר־בע שנים בבית־ספר יהודי ברבאט ושלוש שנים נוספות היה ב„חדר" בו התקבצו מספר עוללים סביב רב כדי ללמוד תורה. כשנדרש לוי להציג בפני שלטונות צה"ל מיסמכים על השכלתו, הוא לא יכול היה לעשות כן. מתוך מיבדקים אחרים שצה"ל עושה למגוייסים שלו, בכתב ובעל־פה, וכן מתוך התרשמות הא'שית של הבודקים, החליט צה"ל כי לוי הוא חסר השכלה וכי הוא יהווה נטל על הצבא אם יגוייס.

„מה פתאום תרבות?"

לוי אינו מודה בסיבה זו לשיחרורו. דוברו טען בשמו, שהסיבה לשיחרור היא בכל זאת מיקרה העיין. השר ודוברו לא ידעו להסביר מה עשה לוי במשך 19 שנה במארוקו. לדיברי הדובר, אחרי התייעצות עם השר, כפי שנאמרו לכתב העולם הזה: „הוא למד כמו כל ילד יהודי אחר. עד גיל 19 הוא בכלל לא עבד, אפילו לא עם אביו בנגרייה שלו."

אין ספק כי דויד לוי אינו אשם בכך כשר־ביטחון, אולם דווקא שר־הביטחון הנוכחי, עזר וייצמן, היה זה שפירסם חוות־דעת פסיכיאטרית כמעט, ללא כל הסמכה לכך, על מי שהיה רמטכ"ל צה"ל, יצחק רבין, ערב בחירתו לתפקיד ראש הממשלה. במיקרה של דויד לוי לא רק שווייצמן שתק, אלא שמשרדו הוציא את ההודעה שזרתה חול בעיני הציבור, ממנה אפשר היה להבין כאילו לוי שוחרר מ־צה"ל בגלל מיקרה־עיין שלו.

מילבד השמועות על מחלות העצבים שלו, היו שמועות נוספות על הסיבה בגללה שוחרר מצה"ל. אחת מהן, שמקורה דווקא בבית־שאן, אמרה שהוא היה חולה ב־מחלת מין. השמועה הוכחה כלא נכונה, אם כי לוי היה לפני כ־14 שנה בטיפול ממושך אצל רופא תל־אביבי למחלות עור ומין.

האמת על שיחרורו של לוי מצה"ל היא פשוטה הרבה יותר ואינה קשורה כלל למחלותיו האמיתיות או המדומות. באותו מחזור בו היה על לוי להתגייס, מחזור פברואר 1958, החליט צה"ל שלא לגייס בעלי השכלה הפחותה מהשכלה עממית מושלמת. אם כי בתקופות אחרות היה צה"ל מגייס גם חסרי־השכלה לחלוטין, הכל לפי דרישות אגף כוח אדם.

לפני כשלוש שנים, כאשר הוציא ה־ממונה על קשרי הציבור בכנסת חוברת הנקראת מי ומי בכנסת השמינית, נתפרס־מו בעמוד הפתיחה דברי הסתייגות: „ה־נתונים מובאים כאן במתכונת ובנוסח ש־נמסרו לנו על־ידי חברי הכנסת עצמם." לממונה על קשרי הציבור של הכנסת היה ברור, כי רבים מחברי־הכנסת ינסו „לייפות" את הביוגראפיה שלהם, וכדי להסיר מעליו כל אחריות הוא הפך את הכתוב לאוטוביוגראפיה. אולם איש לא תיאר לעצמו כי יהיה חבר־כנסת אשר יכתוב פרטים לא נכונים ממש על עצמו.

דויד לוי עשה זאת. בסעיף „השכלה" הוא כתב: „השכלה תיכונית." האמת היא שגם אם היה כותב „השכלה עממית מל־אה," אפשר היה להשיג על כך.

דויד לוי נולד בקזבלנקה שבמרוקו, ולא ברבאט, כפי שהוא כותב במיסמכים רשמיים. מאוחר יותר הוא עבר אמנם ל־רבאט עם משפחתו וחי בה עד גיל 19, שהוא לא גוייס לצה"ל ב־1958. לדבריו, לאחר מילחמת יום הכיפורים הוא התנדב לשירות מילואים. הוא עבר בדיקות גם הפעם, וכפי הנראה, אם נכונה הגירסה שהוא התקבל למערך כוחות המילואים של צה"ל, החליטו שלטונות הצבא להת־עלם מחוסר ההשכלה של מי שהיה כבר חבר־כנסת. כמובן שלוי אף פעם לא ניק־רא לשירות מילואים פעיל, מאז המיבדקים שנערכו לו ב־1973, ועד היום הוא מכהן כחבר־כנסת, כהונה המשחררת ממילואים.

כל מי שמכיר את דויד לוי מקרוב יצ־דיק בוודאי את החלטת צה"ל מ־1958. לוי הוא אכן איש נעים־שיחה, שקט, „החתיך של הכנסת", כפי שכונה במשך תקופה ארוכה, לבוש בקפידה ובהידור, ומצליח — על־ידי סיגנון הדיבור שסיגל לעצמו בשנים האחרונות — להתבטא לא רע יחסית. אולם כל שיחה עם לוי, ולו הקלה ביותר, מלמדת על מידת השכלתו או, כפי שאמר פעם בעצמו בשיחה עם אריה קוצר, מי שהיה בשעתו אחד ממנהיגי חרות ב־הסתדרות: „מה פתאום תרבות? מה זה ייתן ולמי זה ייתן?"

צה"ל לא רצה בדויד לוי, בגלל חוסר־ההשכלה שלו. אבל מנחם בגין כן רצה בו ועוד איך. אחת הפעמים הראשונות בהן נתקל בגין באופוזיציה ממשית כלפיו, בתוך תנועתו שלו, אחרי בחירות הניצ־חון לכנסת, היתה כאשר היה עליו להטיל את מלוא כובד מישקלו למען בחירתו של לוי כשר. חברי מרכז חרות לא רצו בו, למרות שבגין עמד מאחוריו. לולא מיהר הפרופסור משה ארנס (היום יו"ר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת) להסיר את מועמדותו, אין ספק שבגין־את־לוי היו נוחלים תבוסה.

אולם בגין ומפלגתו צריכים את לוי, ואינם מתחשבים בכך ששר נוסף בממ־שלתם לא שירת בצה"ל. אחד הפאראדוכ־סים הגדולים של הבחירות האחרונות היה שדווקא המיפלגה שבה הייצוג הקטן ביו־תר לבני עדות המיזרח, הועלתה לשיל־טון תודות להצבעתם של בני עדות אלה. דויד לוי, פועל־הבניין מבית־שאן, אב ל־11 ילדים הוא הנציג האמיתי של מרבית בוחריו של בגין. על נציג כזה אסור לוותר.

(כתבה שנייה בסידרה)

עם האשה את אשתו, רחל אדרי, נשא דויד לוי כאשר היה בן 20, שנה אחרי עלייתו ארצה. אשת השר אינה אוהבת להופיע איתו בציבור ומבכרת להסתגר בביתה, אם־כי באה לקבל את פניו בלוד, בשבוע שעבר.

מכתבים

(המשך מעמוד 9)

מיליון מתים יקומו לתחייה, איך ניתן יהיה לחיות במדינה הזאת ?"

שולמית אלוני: „זוהי הפרה של זכויות האזרח. האם מישהו שאל את המתים אם הם רוצים לקום לתחייה? אני מניחה שעתה יהיה עלינו לבנות מיקוואות ובתי־כנסת לכולם!"

יגאל לביב בשבוע הבא: „החמור נצבע לבן במפעלי קשת ברמת־גן."

מאמר מערכת: „הדמוקרטיה בסכנה! גאולה כהן מסיתה את המתים נגד הממשלה. שר־החקלאות כבר מכין מחנות־צבאיים כדי לקלוט את המתים בהיאחזויות בגדה..."

האם תהיו אתם מוכנים באמת לקבל את המשיח, רק מפני שחמורו הוא לבן?

פנחס כהן, בנימינה

● ● ●

עובדות מסולפות

מה חבל שהד"ר זוארץ ז"ל הפסיק לפרסם את מאמריו שופעי־החוכמה במדורכם ההומוריסטי זו הארץ. אחרת הוא יכול

סילוף עובדות

אין ספק שהמחזה „חירבת הזעה" של ס. יזהר הוא מחזה כתוב כהלכה. ככל מה שיוצא מתחת עטו של סופר חשוב זה, אלא שמאידך ברור גם שתוכן מחזה זה איננו מחמאה לאצילותו של החייל הישראלי.

המאמר של רוזנבלום

מי מסלף?

היה לעשות שימוש מאלף במאמר שפירסם השבוע עורכו הנכבד של הצהרון ידיעות אחרונות, חותם מגילת־העצמאות הד"ר הרצל רוזנבלום.

תחת הכותרת החד־משמעית „סילוף עובדות" יוצא הד"ר רוזנבלום נגד הכוונה לשדר את סיפור חירבת חיזעה של ס. יזהר בטלוויזיה, כשהוא טוען: „אין ספק שהמחזה חירבת חיזעה של ס. יזהר הוא מחזה כתוב כהלכה."

אין ספק שמאמרו של הד"ר רוזנבלום כתוב גם הוא כהלכה. כי תחת הכותרת „סילוף עובדות", מרשה לעצמו הדוקטור לסלף בעצמו את העובדות: חירבת חיזעה הוא סיפור, ולא מחזה כפי שהוא מתעקש לטעון.

ועל זה נאמר: טול קורה מבין עיניך!

ישעיהו ניצן, הרצליה

● ● ●

טעות לעולם צודקת

בידיעה שהתפרסמה בידיעות אחרונות, מצאתי חידוש מרעיש, שאני סבור כי היה

בגין והנשיא סאדאת עיי לקימה השישית. לשוחח ב ארבע עיניים. וגם להתראי על ידי וולטר קרונקייט.

בשעה 24.30. עזב מנח בגין את המלון. הנשיא סא דאת הלך לישון. תם ונשל יום היסטורי נוסף.

„ידיעות אחרונות" 21.11.77

יותר מ־24 שעות ביממה

צורך לפרסמו בכותרת ראשית כסקופ בינלאומי. כתב העיתון שדיווח על פגישת בגין־סאדאת, גילה באותה הזדמנות כי ביממה יש יותר מ־24 שעות.

אז למה לשמור גילוי זה בצינעה, ולא להעניק לו את המקום הראוי לו?

שלמה מאיר, רמת־גן

הנדון:

חזון הימאות הישראלית: החברה בוואדוץ, הכסף בשווייץ.

הדגל מפנמה והימאים מאיי פיג'י

דגל וכסף

"לפרולטריון אין מולדת," אמר קארל מארכס. הוא לא ידע על מה הוא מדבר.

לפרולטריון יש מולדת. ועוד איך!

אין דמגוג לאומני בעולם שלא זכה בתמיכתו הנלהבת של הפרולטריון המקומי. מנחם בגין הגיע לשילטון על גב הפרולטריון הישראלי. תנועת־חרות היא המיפלגה הפרולטרית האמיתית היחידה במדינה.

לעומת זאת יש שיכבה שבאמת אין לה מולדת. השיכבה של אילי־ההון.

לכסף אין מולדת. אין גבול. אין דרכון. אין דגל.

זה הוכח בשתי מילחמת־העולם, שבהן סיפקו יצרני־הנשק הגדולים את תוצרתם לשני הצדדים בעת ובעונה אחת. זה מוכח על־ידי „החברות הרב־לאומיות" הגדולות, המשתלטות עתה על משק העולם. זה מוכח על־ידי החברות האמריקאיות, המוכנות למכור מטוסים מאותו הדגם לישראל, למצריים ולסעודיה, בתיקווה שבמילחמה הבאה הם יפילו זה את זה, וכך ייווצר ביקוש חדש.

בימים האחרונים, כשיא שביתת־הימאים, זה הוכח בישראל.

■ ■ ■

כלי־התיקשורת דיווחו כי שר־האוצר של הליכוד, שימחה ארליך, הודיע בגאווה כי בעיקבות שביתת־הימאים תימכרנה כל אוניות החברה הלאומית צים. במקומן תבואנה אוניות המניפות דגל זר.

כלומר: הדגל הלאומי יורד מן התורן של צי־הסוחר הישראלי, ובמקומו יונף דגל זר — אולי של פנמה, אולי של ליבריה.

מה שנקרא בסלאנג המיקצועי „דגל נוחיות" — דגל חסר־לאומיות לאוניות חסרות־מולדת.

לא היתה זאת הודעה מפתיעה. העולם הזה (2109) כבר גילה, בשבוע האחרון, כי שביתת־הימאים הגדולה פרצה כתוצאה מפרובוקציה מכוונת מצד חברות־הספנות, שפעלו על־פי תוכנית ארוכת־טווח ערוכה־מראש. החברות קשרו ביניהן קשר להעביר את כל צי־הסוחר הישראלי לבעלות פיקטיבית זרה, ולהניף עליו דגלים זרים, כדי להיפטר מן הצורך להעסיק ימאים ישראליים ולשלם להם משכורות ישראליות.

העולם מלא עובדיים רעבים המוכנים לעבוד כעבדים, תמורת שכר נמוך, כדי להימלט מארצות מוכות־עוני. פיליפינים, אפריקאים מארצות רבות, סינים, ערבים. אין צורך לשלם להם לפי דרגת־שכר מוכרת, ולהעניק להם את התנאים הסוציאליים הקבועים בחוק הישראלי.

מי ששמע את הגימגומים הנבוכים של דוברי חברות־הספנות, שהופיעו בכלי־התיקשורת, ידע כי הגילוי של העולם הזה היה אמת. היה ברור כי החברות אינן אינן רוצות לסיים את השביתה, שאין הן רוצות להתפשר. כשנדרשו לפרט מהו השכר המוצע על־ידן, סירבו להשיב והפליגו בים של מליצות כוללניות על „תקנים", „מישמעת", „יחסים לעתיד" וכיוצא־באלה פיתפותי־ביצים. בית־הדין לעבודה, שאינו רגיל לפנק עובדים, הבין את המצב ותמך בימאים. החברות רצו שהשביתה תימשך, עד ש„תימכר" הספינה האחרונה לדגל זר.

מי שפיקפק בגילויים אלה, נאלץ עתה להכיר בנכונותם.

כי הנה באה השבוע ההצהרה המפורשת מפי שר־האוצר של מדינת־ישראל, כי מטרת הממשלה וחברת הספנות הלאומית היא לחסל את הדגל הישראלי המתנופף מעל לצי־הסוחר.

■ ■ ■

אנשים נאיביים יכלו לחשוב כי הנה הגדיש שימחה ארליך את הסאה.

אחרי הכל, זוהי ממשלה של הליכוד. אין זו רק ממשלה לאומית, אלא סופר־לאומנית. זוהי ממשלה המוכנה להביא על המדינה מילחמה לדורות, רק כדי לקיים כמה ישובים עלובים בפיתחת־רפיח. זוהי ממשלה המפסיקה משא־ומתן חיוני כדי להגן על „הכבוד היהודי".

אפשר היה לחשוב שמנחם בגין יקפוץ מעורו בקראו את הודעת שר־האוצר שלו. למכור את הדגל תמורת כסף? לחסל את הכבוד היהודי כדי לחסוך כמה פרוטות? להעדיף, כמו שיילוק, את ליטרת־הבשר של הרווחים על פני הגאווה הלאומית?

והנה: שתיקה מוזרה. מר בגין, שאף פעם לא סובל ממחסור במילים, מילא את פיו מים.

תנועת־החרות לא געשה. גאולה כהן ומשה שמיר, קבלני הלאומיות הצרופה, לא פרצו בזעקות היסטריות. ארץ־ישראל השלמה, כך מסתבר, קיימת רק על היבשה. בים — יוק.

גם העיתונות הלאומנית, ובראשה שני הצהרונים, המוכנים לקפוץ בראש כל הסתערות לאומית ולגדוע כל יד זדונית המבקשת לפגוע בקודשי האומה, לא ראתה כל פסול בדברי שר־האוצר. איש מהם לא נזעק אל

נלסון בקופנהאגן: איזה דגל?

הדגל. להיפך, השר זכה בשבחים על שגילה „יד חזקה" ו„רוח תקיפה". נגד מי? נגד הדגל הלאומי.

מוזר, מוזר.

ב־2 באפריל 1801 נערך קרב ימי גדול מול קופנהאגן. במהלך הקרב הורה מפקד השייטת הבריטית לפקודו, תת־אדמיראל הוראשו נלסון, להיסוג. הדבר נעשה באמצעות דגל־האיתות מס' 39, שפירושו: „הפסק את הקרב!" כאשר קצין־הקשר העיר את תשומת־ליבו של נלסון לכך, הרים נלסון שתום־העין את המשקפת, הצמידה אל עינו העיוורת והכריז: „אינני רואה את הדגל!"

ממשלת הזיקפה הלאומית מתנהגת בהתאם לתקרית מפורסמת זו. יש לה עין לאומנית בוהקת, הרואה כל מילה אנטי־שמית בכתב־עת מצרי. אך העין השנייה שלה עיוורת. היא מכוסה ברטייה ירוקה, בצורת שטר של דולאר.

דגל? איזה דגל?

■ ■ ■

הדגל אינו פיסת־בד, אמר בנימין זאב הרצל, וניגש להמציא דגל בעל שיבעת כוכבי־זהב, כמיספר השעות ביום־העבודה שהוא חלם עליו.

דיגלו לא נתקבל, ובמקומו נבחר דגל לאומי דמוי־טלית. אך הדגל של הרצל נשאר מתנופף דווקא על הים. זהו דגל צי־הסוחר הישראלי.

הדגל אינו פיסת־בד. הוא מסמל הרבה דברים. לא רק ערכים לאומיים מופשטים, אלא גם ערכים כלכליים ברורים.

מקימי צי־הסוחר וחלוציו הרבו לחשוב על הערך הלאומי. הם רצו שהצי הישראלי יביא, בין השאר, את הדגל הלאומי אל נמלים רחוקים ויוכיח לגויים כי עם ישראל חי וקיים, גם בכל האוקיינוסים.

אך יש לדגל גם משמעות מעשית יותר. הדגל קובע ריבונות. אוניה המניפה את דגל ישראל היא שטח ישראלי. היא חלק צף של מדינת־ישראל. היא ישראלית יותר משארם־אל־שייך או שילה או ימית.

אוניה המניפה דגל של פנמה היא חלק מן הטריטוריה של פנמה, ולא חשוב אם היא שייכת לחברה ישראלית או ואדוצית.

מי שמעביר אוניה מדגל ישראל לדגל פנמה, מקטין את השטח של מדינת־ישראל. הוא מוציא את האוניה מתחום החוק הישראלי. הוא משחרר אותה, בין השאר, מחוקי־העבודה של מדינת־ישראל, שהושגו במאבק של דורות של עובדים.

וזוהי, כמובן, הכוונה העיקרית.

■ ■ ■

בדמה כי פרשה זו מלמדת על זקיפות־הקומה הלאומית של המישטר הקיים יותר מאלף נאומים מרטיטים של מנחם בגין.

אחד ממתכנני המיבצע של הורדת הדגל הוא אדמיראל בחיל־הים, האלוף (מיל.) שלמה אראל.

כאשר פיקד על חיל־הים, בוודאי הטיף אראל פעמים רבות לאנשיו שעליהם להיות מוכנים למות למען הדגל. בוודאי הצביע על פיסת־הבד המתנופפת ברוח ואמר שעליהם להתגאות בדגלם הלאומי.

למות למען הדגל? בהחלט!

להפסיד כמה לירות למען הדגל? בהחלט לא!

לשפוך דם תחת דגל ישראל ולהרוויח כסף תחת דגל פנמה — אכן, השקפת־עולם פרברסית.

בעיתות מילחמה ממלא צי־הסוחר תפקיד מילחמתי חיוני. בכל העולם, וגם בישראל, מעמדו של מלח באוניית־סוחר בימי מילחמה כמעמדו של חייל קרבי. סילוק הצוות הישראלי מן האוניות הישראליות, והחלפתו בצוות סיני—פיליפיני—הוטנטוטי, הם תקדים מעניין.

הדמיון הפרוע יכול לתאר לעצמו גם את העסקתם של שכירי־חרב במילחמה ביבשה. אם ימשיכו תנאי־השרות של קציני־הקבע בצה"ל לעלות, אולי יהיה זה יותר זול לאייש את המטוסים של חיל־האוויר, את הספינות של חיל־הים ואת הטאנקים של חיל־השיריון בכלבי־מילחמה שכירים מרחבי העולם?

■ ■ ■

לפני 26 שנים עמד שבועון זה בראש התמיכה הציבורית במרד הימאים הגדול.

אז התגייסו אנשי המצפון והגאווה הלאומית — יצחק שדה, נתן אלתרמן ורבים אחרים — להגנת הימאים. גם אז היה ברור כי השביתה באה בעיקבות פרובוקציה של חברות־הספנות וההסתדרות, שביקשו לשבור את ציבור הימאים. הכוונה היתה לגרש מן האוניות את הימאים הלוחמים, מהם רבים שהיו מראשוני הפלוגה הימית של הפלמ"ח. במקומם הוזמנו מפירי־שביתה מפסולת שכונות־העוני של קפריסין ויוון.

הקנוניה ההיא הצליחה מעל לכל המשוער. ציבור־הימאים לא החלים ממכה זו עד היום. עמוד־השדרה שלו נשבר. חלאת מפירי־השביתה, הזרים והמקומיים, נשארה באוניות.

(הרס המוראל של ציבור הימאים, שהיה חדור עד אז גאווה מיקצועית ולאומית, בא לידי גילוי בימים אלה, בהתנהגותם העגומה של כמה מראשי המרד הגדול של אז, הפועלים נגד המורדים של היום.)

עתה ביקש מי שביקש להשלים את המלאכה, לסלק את הימאים הישראליים מן האוניות, שגם הן תחדלנה מלהיות ישראליות.

אכן, סמל של זקיפות־קומה לאומית: חברת־אוניות ישראלית הרשומה בוואדוץ, המחזיקה את כספה בשווייץ, המניפה דגל פנמה והמעסיקה באוניותיה ימאים מאיי פיג'י.

■ ■ ■

חידון לתלמידי בית־ספר:

ערבי הקורע את הדגל הלאומי, בהתקפה של זעם, נדון על־ידי בית־המישפט למאסר.

מה דינה של ממשלה אשר שר־האוצר שלה מוכן לקרוע את הדגל הלאומי בכל נמלי העולם?

מאת אורי אבנרי

מי־לא חבר־כנסת היום - ומה היה

קורה אילו הורידו מבגין את הברונזה

של מנחם בגין, ופלט: „אילו היו מורידים מבגין את הברונ־זה, הוא היה מתגלה כאדם גדול באמת.״

■ הכתב הצבאי של יומון פועלי אגודת־ישראל, שערים, **ישראל קצובר,** יצא בשלי־חות עיתונו לקאהיר. ביודעו כי לא יוכל למצוא בקאהיר אוכל כשר, נטל עימו מזון מישראל למיספר ימים. אולם שהייתו בקאהיר התמשכה, ו־הוא כילה את כל המזון שה־ביא עימו. בימים האחרונים לשהותו שם הוא כמעט שסבל רעב. אבל כל זה לא הועיל לו כשחזר לישראל. בנמל־התעופה בלוד יש ביקורת מיו־חדת של מישרד־החקלאות, ה־משגיחה על הכנסת מזון לארץ. והנה, מכל נוסעי המטוס שבו הגיע קצובר לישראל, חשדו דווקא בו, שלא טעם אפילו מסיר הבשר המצרי, כי הוא מנסה להבריח מזון מצרי ל־ישראל והובילוהו לעריכת חי־פוש בחפציו.

■ לכתב תחנת הרדיו ה־ערבית של שידורי ישראל, **איתן שאבי,** היתה בקאהיר חווייה מסוג אחר. בעת שנסע במונית ברחובות הבירה המצ־רית, כיבד אותו נהג המונית בסיגריה, אחרי שנטל אחת ל־עצמו. באמצע הנסיעה, זרק הנהג את הסיגריה מפיו תוך שהוא פולט קללה עסיסית, פנה לאחור וחטף את הסיג־ריה מפיו של שאבי. כעבור דקה הסביר לנוסעו המבוהל: „בטעות נתתי לך את הסיג־ריה עם החשיש.״ כשתמה שא־בי כיצד מעז הנהג לעשן חשיש תוך כדי נהיגה ברחובות הסו־

עבד־אל־ראני גאמסי

שר־המילחמה המצרי כבר רגיל לכך שעיתונאים ישראלים מבקשים ממנו אוטוגראפים. אבל הוא הופתע כאשר שימחה אחרוני, הכתב הצבאי של הצופה, ביקש לקבל ממנו בקאהיר חתימה בעיברית. קודם־לכן קיבל אחרוני חתימה של שר־הביטחון עזר וייצמן בערבית, לכן פנה אל גמאסי בבקשה לחתום לו בעברית. גמאסי רשם לאהרוני את האות הראשונה של שמו, גימ״ל, בעיברית, אך יותר מכך לא ידע. ראה זאת עזר, נטל את הנייר והוסיף חתימה שנייה, בערבית.

■ באחת מישיבות סיעת המפד״ל בכנסת התוודה הח״כ היוני **אברהם מלמד**: „אני נאחז בממשלת־הליכוד כמו טובע הנאחז בקש.״ התמרמר על כך שר־הפנים **יוסף בורג**: „אני לא קש!״

■ סדרני הכנסת נוהגים להתלוצץ על חשבונו של צעיר הח״כים בכנסת, ח״כ הליכוד **רוני מילוא.** בכל פעם שהם מבחינים בו כשהוא חולף על פניהם, הם נאנחים בקול: „תר־או, תראו, מי־לא חבר־כנסת היום?!״

■ יו״ר ועדת־החוץ־והבי־טחון של הכנסת, ח״כ **משה ארנס,** נושא בשני תפקידים בתנועת החרות. הוא משמש כיו״ר מרכז המיפלגה, ובתו־קף זה הוא ממונה על אגף האירגון שלה והוא מכהן גם כיו״ר סניף תל־אביב של תנו־עת החרות, ובתוקף תפקיד זה הוא כפוף לאגף האירגון. בשל כך מתלוצצים עליו חבריו ב־מרכז המיפלגה: „ארנס מרגיש את עצמו כמו הנכד של עצ־מו.״

■ הפרלמנטר הוותיק, הד״ר **יוחנן באדר,** שפרש מן הכנסת בבחירות האחרו־נות, ביקר השבוע במצודת זאב. ראה באדר את תמונתו

אוריאל ובינה אופק

צמד סופרי־הילדים, ערכו בשבוע שעבר ב־מועדון הקומה השלישית ביפו, מסיבה לכבוד הסופרת אלה ברקת, עם צאתו לאור של סיפרה השלישי. כאשר היתה אלה שרויה באחד המשברים שעברו עליה תוך כתיבת הספר, הם המליצו לפני המו״ל חיים נחומי לחתום על חוזה להוצאת הספר באמצע הכתיבה. למרות שאלה חששה לחתום על החוזה לחצו האופקים, הבטיחו לה לערוך לה מסיבה עם הוצאת הספר. בינה אופק הכינה למסיבה במו־ידיה 12 מגשים של דיברי־מאפה שונים.

דן בן־אמוץ

הופיע להצגת־הבכורה של הסרט היש־ראלי החדש אסקימו לימון, כשהוא מלווה בשתי צעירות שנראו כבנות־גילן של הגימנזיסטיות המופי־עות בסרט. האחת היתה ידידתו הקבועה ליזה (מימין) ואילו השנייה צעירה בלתי־מוכרת. לדברי דן: „זו מעריצה אלמונית.״

ירון לונדון

מעלה על פניו הבעה כעוסה מעושה, מהסוג שאין הוא לובש בטלוויזיה, למר־אה צלם שביקש לצלמו בחברת אשתו בהצגת־הבכורה של הסרט אסקימו לימון. אשתו של ירון עצמה היתה רצינית יותר, הסתירה את פניה מעדשת המצלמה מאחרי גבו של השדרן אהוד מנור.

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

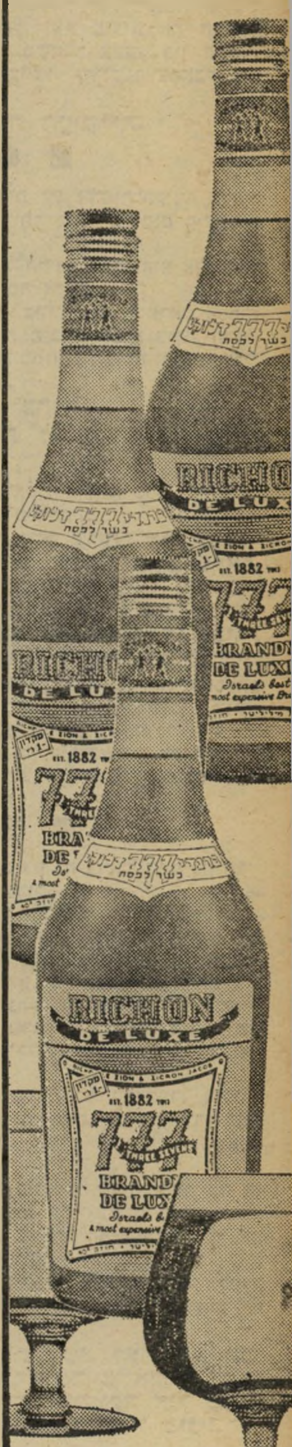

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

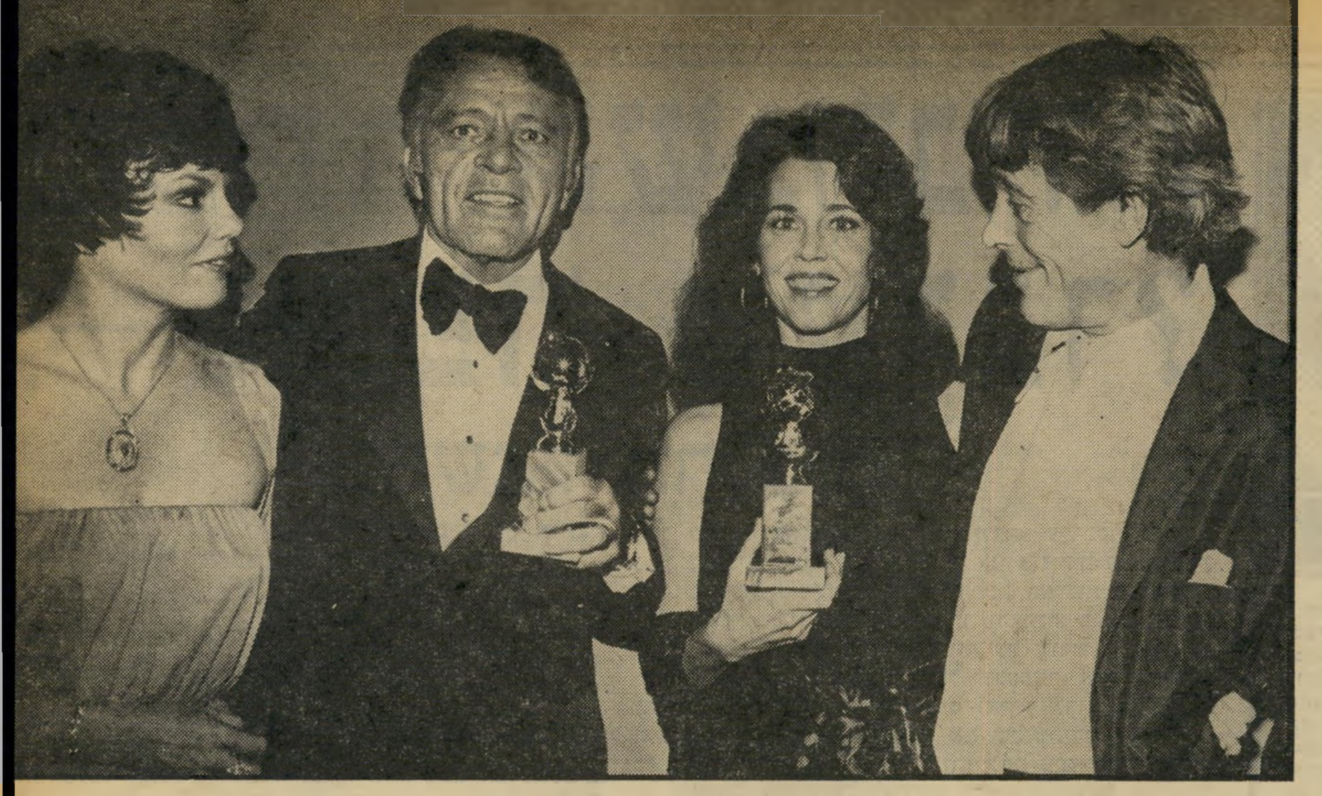

ג'יין פונדה וריצ'ארד ברטון

זכו בשבוע שעבר בפר־סי גלובוס הזהב, שחולקו בנשף ענק שנערך במלון בוורלי הילטון בלוס־אנג'לס, כשחקנים הטובים ביותר של השנה. פונדה עבור מישחקה בסרט ג'וליה, וברטון עבור מישחקו בסרט אקווס. אולם, פונדה נטלה גם את הפרס שהוענק לשחקנית ואנסה רדגרייב, כשחקני[ת] המישנה הטובה של השנה. ואנסה נמנעה מלהשתתף בטכס, אח[...] שהליגה־להגנה־יהודית איימה להציב משמרות־מחאה בפתח המל[ון] שבו נערך, כדי למחות על הופעתה בסרט התעודי האנטי־ישראל[י] הפלסטיני. נראים לצד פונדה וברטון מישה מייסון ופיטר או'טו[ל]

אנים של העיר, השיב זה בביטול: „כבר שלושים שנה אני מעשן בנהיגה, ואף פעם לא היתה לי תאונה."

■ בארמון אל־טאהרה בקאהיר, שם נערכו ישיבות הועדה הצבאית המשותפת לישראל ולמצריים, לא נמצאו די חדרים כדי לשכן את כל חברי המישלחת הישראלית. חלקם שוכנו במיסדרונות, ואילו לעוזר שר־הביטחון **עזר וייצמן, דויד קוליץ**, היקצו מיטה בחדר־הנוחיות המפואר של הארמון. התלוצץ על כך וייצמן: „הגיעו ימים טובים. בכל פעם שאני צריך ללכת בלילה לנוחיות, אני אני צריך לבקש רשות מקוליץ."

■ תקרית בלתי־נעימה אירעה למנכ"ל רשות השידור, **יצחק ליבני**. כתב דבר, **טוביה מנדלסון**, פירסם בדבר־השבוע כתבת־ביקורת על רשות השידור, ובין השאר כתב בה: „הדבר היחידי שמעריץ יצחק ליבני הוא יצחק ליבני." ליבני התרגז, וכאשר פגש במנדלסון בבניין רשות השידור התנפל עליו בצעקות ואמר לו, בין השאר: „מי נתן לך את הזכות לכתוב דברים לא־נכונים כאלה עלי?" רק אחרי שגמר „לשטוף" את בן־שיחו, נענה: „אבל אני לא מנדלסון, אני **גידעון אלון** מהארץ." ליבני טעה בין מנדלסון לאלון, לדבריו, משום ש„הזקן של שניהם דומה."

■ דובר רשות השידור, **משה עמירב**, אשר עבר ב־אחרונה להתגורר בבית בודד בשכונת עין־כרם בירושלים, כבר הסתכסך עם אנשי מינהל־מקרקעי־ישראל, הטוענים כי הפקיע שטח אדמה שאינו שלו וסיפח אותו לגינתו. תגובתו של עמירב היתה חיפוש אחר כלב־רועים בלגי שאותו, לדבריו, הוא עומד לאלף „לנשוך רק את אנשי מינהל־מקרקעי־ישראל."

■ יושב ראש ועדת־הכנסת, עורך־הדין ואיש המיפלגה הליברלית בליכוד, **יצחק ברמן**, ממתין בימים אלה להודעת היועץ־המישפטי־לממשלה הפרופסור **אהרון ברק**, אשר תקבע אם היועץ מבקש להסיר את חסינותו של ח"כ **שמואל פלאטו־שרון** באשמת שוחד ערב הבחירות לכנסת, או לאו. כאשר הביע אחד הכתבים הפרלמנטריים ספקות אם אומנם תאשר ועדת־הכנסת את בקשתו של ברק, טען ברמן כי הוא משוכנע שאם תגיע בקשה כזו, תיענה ועדת הכנסת. ליתר ביטחון התערבו השניים על ארוחת־ערב במיסעדה יקרה.

יפתח אלון

בנו של מי שהיה שר־החוץ, יגאל אלון, צייר את עטיפת סיפרה של הסופרת אלה ברקת (משמאל), תנו לי להיכנס. יפתח, העושה לעצמו קאריירה של צייר־גרפיקאי, היה אחד מעשרות האורחים, עיתונאים, סופרים ואמנים, שבו לחגוג עם אלה את הופעת סיפרה החדש.

■ מי שהיה עוזרו של **יגאל אלון** בעת שזה היה שר־החוץ, **חיים בראון**, ה־עוסק עתה בעסקים פרטיים, היה צריך לנסוע לרגל עסקיו לארצות־הברית. כששמע שאלון עומד לנסוע אף הוא, תיאמו השניים את טיסתם כדי שיטוסו יחד. אולם יום לפני הנסיעה חלה אלון, ובראון נאלץ לנסוע לבדו. אך בראון גילה נאמנות לבוס שלו לשעבר, והיה מתקשר מארצות־הברית מדי יום ביומו לבית־החולים על־שם שיבא בתל־השומר, כדי לברר מה שלומו של אלון.

■ המלונאי **חיים שיף** היה בין באי פתיחת תערוכתו של הצייר **משה מסינגר** בגלריה 13 וחצי ביפו בשבת האחרונה. שיף התפעל מ־ציוריו של מסינגר הקשיש, רכש שלושה מהם ואף הזמין את מסינגר להתגורר שבוע שלם במלונו התל־אביבי, על חשבון הבית.

■ עוד קודם שנערכה הצגת־הבכורה של מחזהו של **יוסף בר־יוסף**, שרגא גורן, בתיאטרון הקאמרי, התקיימה הצגה מיוחדת שאליה הוזמנו כמה אישים פוליטיים. בתום ההצגה הם נשאלו אם אומנם יש דימיון בין גיבורת המחזה, המגולמת בידי **גילה אלמגור**, לבין ח"כ העבודה **אורה נמיר**, שטענה כי המחזה פוגע בה ובבעלה המנוח, **מרדכי נמיר**. ברגע שבו עלתה גילה אלמגור על הבמה, פלט אחד הח"כים: „היא נראית בדיוק כמו אורה נמיר כשהיא יוצאת מישיבת ועדת־החינוך של הכנסת." ואילו ח"כ **אריה** („לובה") **אליאב** פסק, בסיום המחזה: „ככה בדיוק זה היה!"

■ אחד מוותיקי בתי־הדפוס של תל־אביב הוא דפוס מל"ן, הנקרא על שמו של מייסדו, **משה לוי נחום**, מי שהיה מוכתר כרם־התימנים. מל"ן, שהוא כיום בן 88 ייסד את בית־הדפוס שלו לפני ארבעים שנה, אחרי שהוגלה על־ידי שילטונות המנדט לשלושה חודשים לרחובות, בטענה כי הוא שהסית את צעירי כרם התימנים לשרוף את שכונת קרטון הערבית הסמוכה, שמ־מנה היו פורעים ערבים יורים מן המארב לעבר הכרם. השבוע השתתף מל"ן הישיש בחגיגת הכנסת מכונת־דפוס אולטרה־מודרנית לדפוס שלו, ה־מנוהל ומופעל על־ידי שישה בניו.

■ באותה מסיבה נטלו חלק רבים מאלה שיצירותיהם הסיפרותיות הראשונות ראו אור בדפוס מל"ן. ביניהם היו העיתונאים **אביעזר גולן** ו־**דויד קרסיק** והמתרגם **אליעזר כרמי**, שבנעוריהם כתבו את סיפרי הבלשים בסדרות סיפריית המאה־העשרים וסיפריית הריגול, שהיוו את המזון הרוחני לדור שלם של הנוער הארצישראלי. לעומתם נעדרו מהמסיבה העיתונאים **עמוס קינן** ו**ברוך נאדל**, שבנעוריהם כתבו סיפורי טרזן ש־הודפסו בדפוס מל"ן. „עד ש־תפסתי את הפרינציפ והתחלתי לכתוב טרזנים בעצמי," כפי שמעיד על עצמו **גלילי נחום**, בכור בניו של משה לוי, המ־נהל את הדפוס כיום.

■ הפיזמונאי **דידי מנוסי** עמד לצאת השבוע למסע ארוך לפאפואה ולאיי פיג'י. לרגל נסיעתו ערך לו ידידו, **משה ברוך**, מנהל־המכירות של חברת הלנה רובינשטיין בישראל, סעודת־פרידה חגיגית. כשהרימו המסובים את כוסות השמפאניה כדי לשתות לחיי הנוסע, עצר בעדם המראיין **יעקב אגמון**: „רגע אחד!", אמר ושאל את דידי: „אתה מתכוון גם לחזור?" כשהשיב דידי בחיוב פסק אגמון: „חבר'ה, לא שותים!"

■ באותו מעמד הביע מנהל שירותי עיריית תל־אביב, תת־אלוף (מיל.) **פנחס** (פינייה) **להב**, שהוא גם מנהל קבוצת הכדורסל של הפועל תל־אביב, את תיקוותו שדידי יחזור בזמן כדי להיות נוכח בטכס הכתרתה של קבוצתו כאלופת הליגה הלאומית בכדורסל. „השתגעת?!", אמרו לו, „הרי לקבוצתך אין כל סיכוי לזכות באליפות." השיב פינייה: „להאמין אסור לי? לדידי מותר להאמין שסאדאת ובגין יגיעו להסכם־שלום, ולי אסור להאמין שנזכה באליפות?!"

■ בקופת־חולים הכללית של ההסתדרות עדיין לא שמעו על פרשת **אשר ידלין**, מי שהיה המזכיר הכללי של הקופה. עד היום מנפיקה קופת־חולים את פינקסי־החו[...] האדומים שלה כשעליהם מו[...] נוססת חתימתו של אשר י[ד]לין, שכמובן אינה חתימה א[י]שית, אלא חותמת בלבד.

■ הסאטיריקאי **יונ[תן] גפן** כעס מאד על כך שהצג[ת] שיחות סלון, לא נכללה ב[...] הצגות־הבידור המועמדות [ל]פרס כינור דויד המוענק ע[ל] ידי מערכת ידיעות אחרונו[ת] בהיותו משוכנע כי הצהר[...] התעלם מהצגתו במתכוון, [מ]שום שהוא בעל טור בעית[ון] המתחרה, מעריב, בחר גפן [ב]צורת־תגובה מקורית. הוא פי[רס]ם, בידיעות אחרונות מודע[ה] בתשלום שבישרה כי הצגו[ת] שיחות סלון, זכתה בפרס „צ[...] נור חבית" לשנת 1978. ידי[די]ו של גפן, איש להקת כוו[...] לשעבר **דני סנדרסון** והזמ[...]רת **אילנית**, שלחו מיכתב[...] למערכת ידיעות אחרונות ו[...]חו על הקיפוח.

■ בפינתו אימרות עם רו[...] המשודרת בגלי־צה"ל, הסבי[ר] הבלשן **אבשלום קור** מד[...] החליט שר־האוצר, **שימח[ה] ארליך**, להאריך את כהו[נת] נציב מס־ההכנסה, **אהיע[זר] שילדני**, כשלב ראשון עד [...] אחד באפריל השנה: „באו[תו] יום, כשיבוא שילוני להיפ[רד] ממנו, יצחק השר ארליך ויג[יד] שזה האחד באפריל, ושה[וא] התכוון בדיוק להיפך..."

■ ראש עיריית תל־אבי[ב] **שלמה להט**, החליט לה[...]שיך את מסעו בברזיל, ל[...]רות שמישרד־החוץ הברזיל[י] החליט לאסור על כריתת בר[ית] תאומות בין ריו־דה־ז'נרו [ו]בין תל־אביב. אמר על [...] אבשלום קור: „בקרניבל [...]ריו הציגו כל מיני ריקודי[ם] וצ'יצ'' הראה שאפשר לרק[וד] אפילו על ארבע."

■ עורך־הדין **צבי לידס[]קי** הוא סניגורם של האח[ים] התאומים **גיורא וזוהר נ[...]דר**, שהודו השבוע בבי[ת] המישפט כי זייפו שטרות [של] 100 ו־500 לירות. אמר על [...] לידסקי: „זאת הפעם הראש[ו]נה בקאריירה שלי כעורך־ד[ין] שדרשתי ששכר־הטירחה [...] ישולם בצ'ק ולא במזומן."

מכתב השמיניות — איפה טעינו?

מישאל מחנכים

הרב צבי משה יהודה יצחק יעקב הכהן אוהב־ישראל (מפקד ישיבה):

טעינו כשלא לימדנו אותם אהבת ישראל. בסיסו של החינוך הוא אהבת ישראל. אבל אהבת ישראל נלמדת בדרך הקשה. צריך להבין את ישראל כדי לאהוב את ישראל. טעינו כשלא לימדנו מספיק יהדות. שלושים שעות בשבוע זה כנראה לא מספיק. צריך לפחות ארבעים. זאת הטעות. נתנו לנוער שלנו סמים, במקום לתת להם אלוהים. הם טעמו מהסמים והם חושבים שזה טוב. הם חושבים שזה טוב כי הם עוד לא טעמו יהדות, הם עוד לא טעמו טעם גן־עדן של אלוהים. צריך להחדיר לנוער שאלוהים הרבה יותר טעים, הרבה יותר טוב, הרבה יותר מרווה מכל הסמים בעולם.

גאולה מולדת (מורה לסיפרות):

הטעות היסודית היא בתפיסה. אנחנו מלמדים את ה־נוער שירה קלוקלת של משוררים תלושים כמו עמיחי, אבידן, ויזלטיר, רביקוביץ וכאלו. ומזה הם לומדים תלישות ובילבול. השירה הזאת מחדירה ספק בלב הנער הרך, הורסת את שורשיו, עוקרת אותו ממולדתו ונוטעת אותו בגלות רוחנית. לא. אסור להמשיך כך. צריך ללמד אך ורק את שירתו של אורי צבי גרינברג. הוא משורר יהודי, משורר גאה, משורר עם שורשים. כי בלי שורשים אין חינוך. ומי שיש לו שורשים יתגייס לצנחנים ולא יכתוב מכתבים. כי שורשים הם עשיה, ועשיה היא ציונות, וציונות היא השירה האמיתית, שירת האדמה.

יעוז חוק־וסדר (מחנך למשמעת):

התפיסה המודרנית, המתייחסת לילד כאל תינוק, היא היא שהביאה אותו לאסון הנוכחי שבפניו אנו עומדים היום, כלפני שוקת חיים שוקקת שנשברה. הילד אינו תינוק, הילד הוא גבר, וכך צריך להתייחס אליו כבר מהרגע הראשון. מההתחלה צריך להכניס לו לראש שחוק זה חוק וסדר זה סדר ומשמעת זו משמעת ופקודה זו פקודה. תינוק מהסס, תינוק בוכה, תינוק מטיל ספק. אבל גבר אינו מהסס, גבר צוחק, גבר מטיל רימונים. חובה עלינו להחזיר לבית הספר את השיטה היהודית מימים ימימה, שהוכיחה את עצמה בכל מלחמות ישראל. משמעת מוחדרת דרך הגוף, דרך הלב, ולא דרך הראש, דרך המוח. לב רך יש לחזק בכל דרך אפשרית — במכות סרגל, במכות שוט ובמכות חשמל. חובה לומר די לרכרוכיות התינוקית ולומר כן לחוסן הגברי. כי חוסנו של עם ישראל תלוי יותר מכל דבר אחר בחוסנם של בנינו.

עמיחי קם לתחיה (מורה להיסטוריה):

מבחינה היסטורית מונחת הטעות בתפיסה המנחה את לימודי ההיסטוריה, לפיה יש חשיבות למה שאמרו ועשו הגויים, ולא למה שאומרים ועושים היהודים. אני מתכוון לכך שאנחנו נאלצים ללמד את ילדינו על נפוליאון וכל מיני מהפכות שעשו הגויים, בעוד אנו מזניחים כמעט כליל את המהפכה האמיתית, שהיא מהפכת הציונות המתרחשת ממש לנגד עינינו, אך עינינו טחו מראותה. כותבי המכתב פשוט אינם יודעים היסטוריה וזה כל שורש הבעיה. הם יודעים על מהפכת אוקטובר ועל רובספייר, אבל הם אינם יודעים על מלחמת ששת הימים ואריק שרון. אילו ידעו זאת, לא היו מעיזים להעלות את שטויותיהם על הכתב, כי כל מורה להיסטוריה היה נותן להם ציון בלתי־מספיק על בורותם המדהימה בצידקת מלחמות ישראל בכל ה־דורות.

יהוב שחץ (מפקד חטיבת ביניים):

אנחנו לא טעינו. הם טעו. אבל אסור בשום פנים לטפל בילדים טועים כאילו היו מפלצות. כל בן אדם טועה לפעמים. כל אחד מאיתנו עשה שטויות כשהיה בגילם. לכן, אסור להוקיע אותם. אדרבא — צריך לשוחח איתם, להסביר להם, לשכנע אותם, והכל באהבה. אני משוכנע במאת האחוזים שאם נקבל אותם באהבה ונסביר להם שהם טעו הכל יהיה בסדר. אין מקום לדאגה. אם באמת כך ננהג ובדרך האהבה נוכיח להם כי טעו, אני בטוח שכולם עד אחד יתגייסו לצנחנים ולשריון ולא יהיו שום בעיות.

ישראלה ארצי (מטיפת מוסר):

הטעות היא לאו דווקא בבית הספר, כי אם במסגרות החיים כולם, בכל מקום. במכתב השמיניות המכוער הזה אנחנו משלמים מחיר יקר על הניסיון הטיפשי לחקות את אורחות הגויים בכל מחיר. במקום להתבסס על תורת חיים, תורת היהדות, אנחנו שמים מבטחנו בתורות זרות ומוזרות. במקום להלל את הצינעה, אנחנו מפארים את המתירנות. אנחנו דוחים את מיצוות פרו ורבו מפני סקס מגעיל וגועלי. אנחנו מקדשים את החיים, במקום לחיות את הקודש. לכן, אין כל פלא שילדים תמימים נתפסים לגבב השטויות הללו, וכותבים לראש הממשלה שהם לא רוצים למות. מהיכן השטויות הללו? מן הגויים. כי עם ישראל תמיד ולעולם קידש את תורתו, והיה מוכן למות למענה בכל עת. מה קרה לקידוש השם? הוא נעלם בתוך גל המתירנות החייתי. אבל אפשר עוד עכשיו להחזירו אלינו בגאון, וכך נימנע מתופעות מכוערות כגון זו.

אדולף בן־עמי (מורה למתמטיקה):

זו לא בעיה של בית הספר. זו בעיה של סלקציה. בכל מקום יש סלקציה, חוץ מבית הספר. אבל עכשיו צריך לעשות סלקציה. צריך לבדוק מי בא ללמוד, ואז כל מי שיש לו דעות משונות, או ספקות, או בילבול צריך לשלוח אותו לעבוד ולא ללמוד. מדינה כמו שלנו לא יכולה להרשות לעצמה את הלוקסוסים האלו של דעות וספיקות. צריך לעשות סלקציה חריפה וכך לא תהיה בעיה.

אני ______

ת.ז. ______

מתחייב בזאת לתמוך בכל דבר בכל ממשלה במשך כל שנות לימודי בבית הספר התיכון

חתימה ______

טופס התחייבות

אני ______

ת.ז. ______

מביע בזה את צערי המלא והמבוגר על הבעת דעתי הטיפשית והילדותית ומתחייב להתגייס ל ______

חתימה ______

טופס הצטערות

2

קובי ניב

משה אמר למפקד: חזרנו לענתות ולשילה. מנחם אמר לשתום העין: נכון. בעל החווה אמר למנחם: צריך להתנחל. המפקד אמר למשה: שילה היא חלק בלתי נפרד. שתום העין אמר לבעל החווה: ומה יהיה עם בעל המקטרת? אריק אמר למשה: יהיה בסדר. שתום העין אמר למפ־קד: יהיה בסדר. בעל החווה אמר לשתום העין: נעשה חפירות ארכי־אולוגיות. משה אמר לבעל החווה: בשביל הסגן? אריק אמר למנחם: כן, בשביל בעל המקטרת. מנחם אמר לבעל החווה: יופי, כך נהרוג שני ציפורים במכה אחת — גם את יגאל וגם את ג׳ימי. אריק אמר לציפורי: נעשה חפירות ארכיאולוגיות. מרדכי אמר לאריק: יעני? בעל החווה אמר לצפורי: כאילו. אריק אמר לחנן: תתנחלו. חנן אמר לחבר׳ה: תתנחלו. בעל החווה אמר לחבר׳ה: אבל תבי־או אתי חפירה. החבר׳ה אמרו ל־אריק: יהיה בסדר. בעל החווה אמר למשה: יהיה בסדר. שתום העין אמר למפקד: יהיה בסדר. יגאל אמר למנחם: מה יהיה בסדר? המפקד אמר לסגן: חפירות ארכיאולוגיות. בעל המקטרת אמר למשה: הבנתי. הנשיא אמר למפקד: למה אתם מת־נחלים בשילה? המפקד אמר למשה: למה אתם מתנחלים בשליה? שתום העין אמר לבעל החווה: למה אתם מתנחלים בשילה? אריק אמר לחנן: למה אתם מתנחלים בשילה? חנן אמר לחבר׳ה: למה אתם מתנחלים בשילה? החבר׳ה אמרו לציפורי: זה לא התנחלות, זה חפירות ארכיאולו־גיות. מרדכי אמר לבעל המקטרת: זה חפירות ארכיאולוגיות. יגאל אמר לבעל החווה: אני יודע. אריק אמר למשה: זה חפירות ארכיאולוגיות. משה אמר למנחם: זה חפירות אר־כיאולוגיות. המפקד אמר לג׳ימי: זה חפירות ארכיאולוגיות. הנשיא אמר למנחם: למה אתם עובדים עלי? המפקד אמר לשתום העין: למה אתם עובדים עלי? משה אמר לצי־פורי: למה אתם עובדים עלי? מר־דכי אמר לסגן: למה אתם עובדים עלי? בעל המקטרת אמר למנחם: למה אתם עובדים עליו? המפקד אמר לאריק: למה אתם עובדים עלי? בעל החווה אמר לחנן: למה אתם עובדים עלי? חנן אמר לחב־ר׳ה: למה אתם עובדים עליו? ה־חבר׳ה אמרו לחנן: מישהו פה מש־קר. חנן אמר לבעל החווה: מישהו פה משקר. אריק אמר לציפורי: מי־שהו פה משקר. יגאל אמר לשתום העין: מישהו פה משקר. משה אמר למפקד: מישהו פה משקר. מנחם אמר לנשיא: מישהו פה משקר.

מי משקר? מיהו בעל החווה? מי הוא המפקד? מיהו יגאל? מיהו בעל המקטרת? האם שתום העין הוא בעל הזברה? בן כמה רב החובל?

בין הפותרים לא נכונה — יוגרלו פרסים.

עמי ותמי נגד מרעילי התפוזים

סיפר: ז. אדיר
צ״ר: אדיר ז.

הטלפון האטומי שליד מיטותיהם של עמי ותמי צילצל בעוז.

„הלו תמי, הלו עמי!", אמר בעוז הקול השקט והבוטח, „מדבר האלוף צחי, ראש המוסד. בואו מייד למישרדי."

מייד חבשו עמי ותמי בעוז את קסדות הזמן האלקטרוניות, ותוך 33 שניות הגיעו בעוז למרכז המוסד, רכובים בעוז על גב מיטותיהם הסילוניות.

ראש המוסד, האלוף צחי החביב, חייך בעוז.

„ילדים חביבים, ילדים מתוקים, מדינת ישראל

בסכנה!" הסביר בעוז האלוף צחי הנועז, „הערבים מרעילים את תפוזינו בכספית מורעלת. יש לעשות מעשה. לא עת להחריש."

„צריך לעשות משהו — ומייד," הסכימו עימו בעוז עמי ותמי.

„לא נסכים לעולם שתקום מדינה של מרעילי תפוזים!" הכריז בעוז האלוף צחי הנבון.

„ואנחנו גם נגד שביתות," הכריזו עמי ותמי בעוז.

„ילדים גרמנים זכים וטהורים קיבלו קילקול קיבה," הודיע האלוף צחי החייכן בעוז. „עליכם להציל אותם!"

„ואת עמנו גם!", הצדיעו עמי ותמי בעוז, ויצאו מייד לאירופה.

„יש לי תוכנית", אמר עמי בעוז לתמי, תוך שהם עושים את דרכם לאירופה בתוך מכולת תפוזים, בבטן אונייה עברית.

„גם במוחי הפיקח נרקמה תוכנית מופלאה," השיבה תמי בעוז.

„אני אהיה ילד גרמני זך בשם הנזל," הודיע עמי בעוז.

„ואני," אמרה תמי בעוז, ילדה גרמניה טהורה בשם גרטל."

„לא עוד עמי ותמי!", קראו עמי ותמי בעוז, מעתה — הנזל וגרטל!"

„ועתה, הבה נסעד את ליבנו בתפוזי ארצנו המתוקים," הציעה תמי בעוז, ובדיוק כשגמרו לקלף בעוז את התפוזים הגיעה האוניה בעוז לנמל האמבורג.

דבר ראשון בבוקר יצאו תמי ועמי בעוז, מחופשים כהנזל וגרטל, לשוקים כדי לבדוק בעוז את המתרחש.

„גברת," ביקשה „גרטל" בעוז מגברת גרמניה נחמדה, „קני לי בבקשה תפוז מישראל."

„הו לא!", ענתה הגברת הנחמדה בעוז, „אקנה לך רק תפוזים ממארוקו או מספרד, כי התפוזים הישראלים מורעלים המה."

„תתביישי לך!", אמר „הנזל" בעוז לגברת הנחמדה, ועמי ותמי גם סירבו בעוז להעביר אותה את הכביש, והיא אכן נדרסה בעוז בשל שינאתה לישראל.

„יש לעשות מעשה," נזכר עמי בעוז בדיברי האלוף צחי הנפלא.

„לא עת להחריש," נזכרה גם תמי בעוז בדיברי האלוף צחי הנהדר.

„תוכנית מופלאה נרקמה במוחי הפיקח," לחש עמי בעוז.

„וגם לי יש תוכנית," השיבה תמי בעוז.

„נרעיל את התפוזים הספרדים," הציע עמי בעוז.

„ואת המארוקאים גם," הודיעה תמי בעוז. אף פעם לא סבלתי מארוקאים."

„ואני בכלל שונא ספרדים!" הכריז עמי בעוז.

מייד צילצלו בעוז עמי ותמי בטלפון האטומי לאלוף צחי החכם, ותוך 14 דקות צנח לידם בעוז טיל טלוויזיוני ובו מזרקים מלאי כספית מורעלת.

שוב התחפשו עמי ותמי בעוז להנזל וגרטל ויצאו בעוז לשוקים להרעיל בעוז את כל התפוזים של הפרענקים.

„לא נסכים למדינה של מרעילי תפוזים!", אמר עמי-הנזל בעוז לזקן גרמני נחמד.

„הצלנו ילדים גרמנים זכים מהרעלה!", הודיעה בעוז תמי-גרטל במשדר הסודי למיפקדת הכוחות המזויינים של הברית הצפון-אטלנטית.

„עם ישראל לא ישכח אתכם לעולם," אמר האלוף צחי החתיך בעוז, בעת שענד בעוז את עיטור העוז על חזיהם של עמי ותמי.

„ואנחנו גם לא נשכח את עם ישראל," הודו עמי ותמי בעוז לאלוף צחי הפיקח.

„אנחנו עם קטן המוקף תפוזים," המשיך האלוף צחי השנון בעוז, „ולעולם נגן על נשינו, ילדינו ותפוזינו מפני שואה חדשה!"

תמי ועמי מחאו כפיים בעוז, אך ביקשו בעוז לומר עוד משהו.

„אסור לנו להסתפק במה שכבר נעשה," אמרה תמי בעוז.

„יש להמשיך ולעשות," הסביר עמי בעוז, „למען לא תחזור יותר הסכנה!"

„ומה היא הצעתכם?", שאל בעוז האלוף צחי הגיבור.

„יש להפציץ מייד שלושה כפרים ערבים!" אמר עמי בעוז.

„למחוק אותם מהאדמה," הסבירה תמי בעוז, „למען לא יישאר מהם זכר, ולמען לא יוכלו הילדים הערבים לגדול ולהרעיל את תפוזינו."

„אכן, רעיון נבון," התפלא בעוז האלוף צחי טוב-הלב מחוכמתם של עמי ותמי. „מייד אני נותן הוראה להפציץ שלושה כפרים ערביים בנפל"ם ובפצצות מונחות-לייזר ובטילים דחויי-מרעום. לעולם לא נסכים למדינה של מרעילי תפוזים!"

„לעולם לא!", הצדיעו עמי ותמי בעוז, והלכו לישון בעוז.

3 קובי ניב

הופיעו:

עמי ותמי
נגד
עבד אל-נאצר
עמי ותמי
נגד
אידי אמין
עמי ותמי
נגד
פועלי הנמל
עמי ותמי
בעד
אנוואר סאדאת

יופיעו:

עמי ותמי
נגד
הימאים
עמי ותמי
נגד
מכתב
השמיניות
עמי ותמי
נגד
אנוואר סאדאת

אתה והלירה

שדודי ברקליס יקבלו 65%

הסכם פשרה נחתם בין פרקליט בעלי
כספות השדודות בבנק „ברקליס־דיס־
ונט" ברמת־גן, עורך־הדין **רם כספי**,
בין נציג הבנק, עורך־הדין **אמנון גול־
נברג**. לפי ההסכם יקבלו 200 השדודים
65 משווי הרכוש שטרם הוחזר, לפי

פרקליט כספי
פשרה טובה

רכו היום, שנתיים לאחר השוד. מכאן
יקבלו את מלוא השווי ביום השוד.

ההערכה היא, כי פרט לסכומים שכבר
יבלו, כ־9 מיליון לירות, יקבלו עתה
וד 30 מיליון לירות. נראה כי הכסף
שולם על־ידי בנק „ברקליס" האנגלי, ש־
א באחריות למצב הבטיחות הירוד של
בנק שנשדד. הבנק הסכים לפשרה, מ־
שש שבעת מישפט יתברר מצב הבטי־
ות, שהוגדר על־ידי עורך־הדין כספי, כ־
ופקר.

„תדיראן" ביטלה שכירת המישרדים

חברת „תדיראן" לא תשכור שתי קו־
ת מישרדים בבית לנצ'יה מחברת „כלל"
ל"ן. החברה רכשה שתי קומות מאיש־
וקים **רמי אונגר**, בסכום של 13 מיל־
לירות, ועתה תשכירם לאונגר, לעסקי־
וא „ליילנד". זוהי, אם כן, עיסקת מי־
ן פשוטה, כדוגמת העיסקה בה מכר
פרידמן בירושלים 60% מבניין ה־
פעל שלו לחברת „ישפרו" וחזר וחכר
ן המיבנה מן החברה.

אריק שרון והחוק

שר־החקלאות מוצא לו זמן למכביר להכשיל את יוזמת השלום על־ידי מסע התנחלויות, לכן אין לו זמן לבצע את הוראת היועץ המישפטי לממשלה ול־המציא למבקר המדינה דין־וחשבון על רכושו. הסיבה לאיטיות של **אריק שרון** היא היותו עדיין בעל חווה חקלאית, ש־הוא, כשר־חקלאות, ממונה על עסקיה וקובע את רווחיה. בכך הוא מפר ביודעין את הוראות היועץ המישפטי, שאומצו על־ידי הממשלה.

אגב, מינהל־מקרקעי־ישראל, הכפוף אף הוא לשרון, טרם הודיע מה יעשה לגבי הסכומים שלא שילמה החווה של השר למינהל. חוות שרון שילמה דמי־חכירה מוקטנים בשני שליש ממה שהיה עליה לשלם, ולא דיווחה למינהל על השטח ה־אמיתי שלה, המעובד בהשקייה. כאשר נודע הדבר למינהל, באמצעות „העולם הזה", והדבר אומת, הוחלט לנקוט באמ־צעים שטרם פורסמו.

הסינים באים

הפלישה הסינית החלה. בירושלים היתה בעשרים השנים האחרונות מיסעדה סינית אחת ויחידה, „מנדרין" שמה. עתה תהיינה חמש מיסעדות, ועוד היד נטויה. בתל־אביב צצות מיסעדות סיניות כפיט־ריות אחר הגשם, ודומה כאילו כל פליטי טייוואן החלו מהגרים לישראל.

מיסעדת „מנדרין" הוותיקה מוסיפה להתקיים, גם אחרי שבעליה מכרו את חלקם בה. אולם מישפחת פורשי „מנ־דרין" התלכדה עם הסינים של המיסעדה הסינית בחיפה, ובצוותא פתחו השבוע מיסעדה במקום שבו היה מועדון „מנ־ד'יס". מיסעדה סינית נוספת נפתחה ב־תחנת הדלק בקרית־יובל, והשבוע פותח **מוטי שמחה**, בעל „המצודה", מיסעדה סינית במצודה עצמה. שירותי המיטבח ואירגון הסינים נעשו עלי־די **ג'קי רונן**, בעל המיסעדה הסינית התל־אביבית, „ג'קי אונסיס".

נוסף על „המצודה" תיפתחנה בקרוב עוד שתי מיסעדות סיניות, במלונות „דיפ־לומט" ו„שלום" בירושלים. מלון „שלום" ישנה את שמו ל„רמאדה קונטיננטל" ו־יצטרף למלון בעל אותו השם בתל־אביב. שירותי המיסעדות הסיניות ב„רמאדה" ו„דיפלומט" בירושלים ניתנים על־ידי צוות הסינים של „רמאדה" ו„מארינה" בתל אביב, שהם וייט־נאמים כשרים.

בתל־אביב קיימות המיסעדה של **רפי שאולי**, „הבאמבו המזמר", „ג'קי אונ־סיס", המיסעדה הסינית בלונדון־מיניס־טור ששמה „קארטייה", המיסעדות ב־„מארינה" ו„רמאדה" (עם מיטבח משו־תף), וכן המיסעדה הווייטנאמית בשדי־רות חן, ליד „אונסיס". בזו האחרונה שותף גם רפי שאולי בפחות מ־10 אחוזים, ונראה כי התחרות בין רפי שאולי לג'קי רונן בתחום זה החריפה את היחסים בין השניים.

הסיבה לפריחה הסינית הפיתאומית היא התייקרות המחירים במיסעדות ה־אחרות.

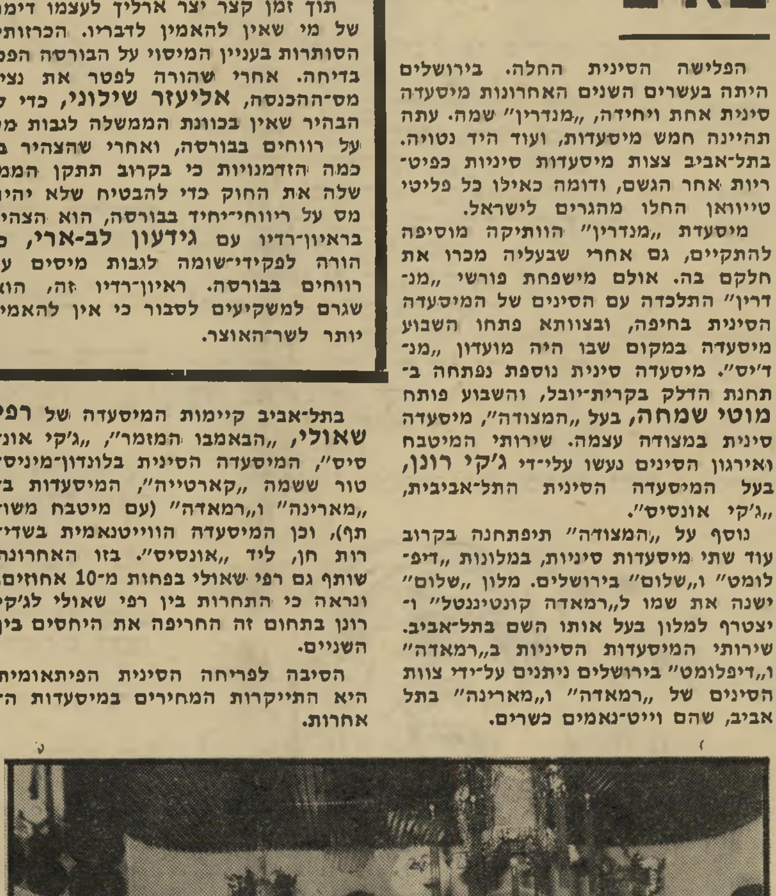

מיסעדן מוטי שימחה וצוות סיני
חמישה במקום אחד

ריווחי הבנקים – בדולרים

בעוד שהנתונים שפורסמו על מאזני הבנקים „דיסקונט" ו„המזרחי" עושים רושם כי חל גידול של מאות אחוזים ב־מאזן וברווח, הרי תירגומם של אותם נתונים לדולרים מראה כי הרושם קצת מוגזם. כך, למשל, הגידול ברווח הנקי לאחר מס של בנק „דיסקונט", בלירות, היה 152% לעומת שנת 1976. תירגום לדולרים מראה גידול של 63% בלבד.

האמצעים ההוניים של בנק „דיסקונט" גדלו בלירות ב־107% ואילו בדולרים הם גדלו רק ב־14.5%. וכך גם לגבי בנק „המזרחי", שאמצעיו ההוניים גדלו בדול־רים רק ב־11.4% לעומת 98% בלירות. הרווח הנקי גדל בלירות ב־137% ואילו בדולרים רק ב־66%.

לפטר את ארליך!

עתה מסתבר, כי האשם במפולת ה־בורסה הוא שר־האוצר **שימחה ארליך** בכבודו־ובעצמו.

תוך זמן קצר יצר ארליך לעצמו דימוי של מי שאין להאמין לדבריו. הכרזותיו הסותרות בעניין המיסוי על הבורסה הפכו בדיחה. אחרי שהורה לפטר את נציב מס־ההכנסה, **אליעזר שילוני**, כדי ל־הבהיר שאין בכוונת הממשלה לגבות מס על רווחים בבורסה, ואחרי שהצהיר ב־כמה הזדמנויות כי בקרוב תתקן הממ־שלה את החוק כדי להבטיח שלא יהיה מס על ריווחי־יחיד בבורסה, הוא הצהיר בראיון־רדיו עם **גידעון לב-ארי**, כי הורה לפקידי־שומה לגבות מיסים על רווחים בבורסה. ראיון־רדיו זה, הוא שגרם למשקיעים לסבור כי אין להאמין יותר לשר־האוצר.

שילוני יפרוש ביוני

נציב מס־ההכנסה **אליעזר שילוני** יפרוש מתפקידו ב־1 ביוני. כך סוכם בינו לבין מנכ"ל האוצר **עמירם סיוון**. ה־סיכום הוצג בפני שר־האוצר **שימחה ארליך**, שנאלץ לאשרו בלית־ברירה.

תרגיל בספקולציה: בנק „איגוד"

לפני כחודשיים פשט בחוגים מצומצמים מידע על בנק „איגוד", שלפיו הרוויח הבנק יותר מ־100% על הונו בשנת 1977, והוא יחלק כ־100% רווח והטבה ואף צפוי ספליט של המניות (חלוקה לשניים — כל בעל מניה יקבל שתיים, כל אחת בשווי של הקודמת).

בדיקה העלתה, כי מקור המידע הוא משקיע בבורסה בשם **אליהו נשלסקי**. כדי לחזק את דבריו הוכיח נשלסקי כי הוא מקורב ביותר לפקיד בכיר בבנק „איגוד", אדם בשם **קפלון**, הממונה על ניירות הערך ובעל תואר של סגן־מנהל. נשלסקי טען כי המידע בא ישירות מפי קפלון, וכי מי שרוצה לעשות הרבה כסף ראוי לו שירוץ ויקנה מניות של „איגוד".

כמה משקיעים בעלי־קשרים הלכו ב־עצמם אל אותו קפלון, ושמעו ממנו כי ההשקעה ב„איגוד" אכן שווה זהב. הצ־

ספקולנט נשלסקי
חבר בבנק

הרת נשלסקי, על חלוקה של 100% ו־ספליט, שילהבה את הדימיון. דבריו אומ־תו בחלקם על־ידי אותו פקיד בכיר ב־בנק „איגוד": שער מניות „איגוד" החל מטפס בקצב של 100 נקודות ליום, עלה מ־600 ליותר מ־1,200. השמועות אף מוסרות, כי הבנק יעלה את השער ל־1,500.

העיתונות שמה לב לעלייה של מניות „איגוד", ותלתה אף היא את הדבר ב־ציפיות לחלוקת רווחים של 100%. גם במדור זה הומלץ על קניית מניות אלה. ואכן, מי שקנה בעת ההמלצה לא הת־חרט, אם שעה גם להמלצת המכירה ב־שער של 1,200 ויותר.

אחרי כשבועיים של עליות בלתי־פוס־קות של מניות „איגוד", מכר נשלסקי, ביום החמישי שעבר, את מניותיו בבנק „איגוד" בשער של 1,270. ביום שבו מכר עוד הזהיר את ידידיו המשקיעים, שלא יעזו למכור, כי המניה תעלה ל־1,500, ו־טען כי הוא עצמו ממשיך לקנות בשער של 1,200. ימים אחדים לאחר־מכן החלו השערים יורדים לרמה של 1,000.

בימים אלה פירסם בנק „איגוד" את מאזנו והתברר כי אכן הרוויח 100% על הונו, אלא שהוא מחלק רק 30% — לא 100.

אנחנו עושים רק חולצות גברים.
ואת זה - אנחנו עושים היטב.

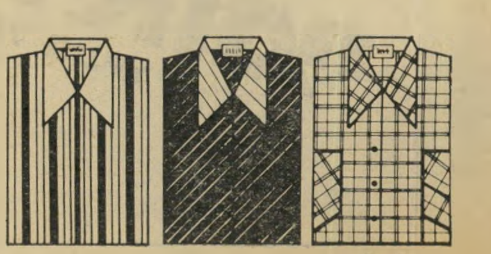

שפע של דגמים אופנתיים בסגנון ספורטיבי ואלגנטי. מיבחר עצום של חולצות מודפסות, ארוגות וסרוגות, באיכות מעולה ובמחירים סבירים. התמחות של 20 שנה בחולצות גברים בלבד. יצוא הולך וגדל לאירופה ולארה״ב.

Baruch

אופנת ברוך. אופנה של גברים.

כסף גדול מחכה לרוני וגילי בבנק לאומי

רוני וגילי עדיין קטנים ולא כל כך מבינים בכסף. אבל אנחנו חשבנו עליהם והפקדנו עבורם כמה אלפי לירות. וכאן קרה דבר מפליא. החסכון השיג את הדמיון. לזכותם של רוני וגילי הצטבר כבר סכום נכבד.

אחרי 6 שנים של חסכון ב״כח ח״י כפליים״ יקבלו הילדים את הקרן. המענק. הריבית. והצמדה של 100% על הקרן והמענק - והכל פטור ממס. הצטרף גם אתה או צרף את ילדיך לתכנית ״כח ח״י כפליים״ותראה שאפשר להגיע לכסף גדול.

כסף גדול מחכה גם לך ב״כח ח״י כפליים״

שלך במחשבה לעתיד
בנק לאומי לישראל בע״מ

פרטים נוספים בכל סניפי בנק לאומי, בנק אגוד ובנק ערבי־ישראלי.

פרישתו של האלוף הרצל שפיר מתפקידו ברגע שנודע לו על מינוי

מתחרהו, האלוף רפאל איתן, לתפקיד הרמטכ"ל, היא שערורייה המחייבת תיקון

המצב

איתן -

אך לא

שפיר

ההודעה על מינויו של האלוף רפאל („רפול") איתן לתפקיד הרמטכ"ל ה־11 של צה"ל, לוותה בשערוריה ציבורית שאסור לעבור עליה לסדר־היום.

בד־בבד עם ההודעה על המינוי, נמסרה גם הודעה על פרישתו של האלוף הרצל שפיר מתפקידו כאלוף פיקוד־הדרום, ועל צאתו לחופשת־לימודים. צירוף זה של ההודעות היה עלול ליצור בציבור את הרושם המוטעה, כאילו הממשלה היא שהחליטה, בו־זמנית, הן על מינויו של רפול והן על העברתו של שפיר מתפקידו.

האמת היתה שונה לחלוטין.

שני האלופים התמודדו ביניהם על תפקיד הרמטכ"ל. משנפלה הבחירה על רפול, לא המתין שפיר. ברגע שבו נמסרה לו ההודעה על הבחירה הסופית, הודיע על פרישתו מאחד התפקידים הבכירים והחשובים ביותר בצה"ל.

קבלת־הפנים שנערכה לרמטכ"ל הממונה החדש באמצעי־התיקשורת, מנעה כמעט כל תגובה ביקורתית על הצעד שנקט האלוף שפיר. הביקורת הצטמצמה במיספר הערות־אגב, כגון פסוקו של עורך

איתן - האלוף רפאל („רפול") איתן, עם הרמטכ"ל היוצא, רב־אלוף מוטה גור. בחירתו כרמטכ"ל לא נקבעה על סמך שיקולים פוליטיים־מיפלגתיים, אלא על סמך שיקולים עניניים־צבאיים.

מעריב, שלום רוזנפלד: „המצב איתן אבל לא שפיר."

אלא שלא ניתן לפטור פרשה זו בהתחכמויות מילוליות בלבד. היא מחייבת התייחסות רצינית הרבה יותר.

פרישתו המחאתית של האלוף שפיר מתפקידו, שהיתה פרישה מרצון, היא אחת מאותן תופעות רעות שצה"ל והציבור כבר התרגלו לקבלן ולהשלים עימן. כאילו גזירה משמיים היא, שלא ייתכן מינוי רמטכ"ל חדש לצה"ל בלעדיהן.

רעות חולות כאלה אינן צומחות בחלל ריק ומעצמן. במשך השנים השתרשו בצה"ל ליקויים רבים וחמורים. בין השאר: נורמות התנהגותיות וחברתיות פסולות בתכלית, שפרישתו של האלוף שפיר אף היא ביטוי להן.

נורמות אלה נוגעות בעיקר לאופן יישום המושגים „חובה", „שירות", „דוגמה אישית" ו„אי־שימוש לרעה בסמכויות" — כשהכוונה, במושג האחרון, לניצול סמכויות לשם מטרות אישיות ולצרכים פרטיים. בין נורמות פסולות אלה מצויה גם זו שניתן לכנותה „זכות העלבון."

זכות זו שמורה בצה"ל לכל, אף לקציני הבכירים ביותר, גם לאלה שבמרוצת הקאריירה שלהם פסלו התנהגות כזו אצל אחרים והטיפו נגדה.

הדוגמה האחרונה לשימוש בזכות העל
בון ניתנה על־ידי האלוף הרצל שפיר
שפרש מייד עם מינויו של רפול כ
רמטכ"ל, למרות שעל־פי התוכנית ה
צה"לית היה אמור לשרת בתפקיד זה עוז
כמה חודשים. היה צורך למנות לו בחופ
זה מחליף. בתוך שבוע אחד נמסר כ
האלוף דן שומרון החליף את הרצל שפיר

הממונים

הם הקובעים

השאלה הראשונה המתבקשת
מאליה, נוכח התפטרות־המחאה של
האלוף שפיר, היא אם שירת שפיר בצה"ל
על־פי חוזה מייוחד כלשהו, שהיקנה לו
זכות־פרישה על־פי שיקול־דעתו הבלבדי
ואם לא היה חוזה כזה בין צה"ל לבין
האלוף שפיר, מן הראוי לבדוק את פרשת
הפרישה.

אם, בכל זאת, היה לאלוף שפיר חוזה
בלעדי כזה, צריך הציבור לדעת אם אכן
נכלל בו סעיף המתיר לו להחליט בעצ

שפיר — האלוף הרצל שפיר, שהמ
שיך במסורת „זכות העל
בון" של הקצונה הבכירה בצה"ל, נקט
אקט של פרישת־מחאה על שלא מונה
כרמטכ"ל. לפניו נקט שיטה זו האלוף שרון

מו, ככל העולה על רוחו, מתי הוא נכנס
לתפקיד ומתי הוא פורש ממנו. אין צו
רך בבקיאות מייוחדת ברזי פיקוד־הדרום
כדי להבין, כי העברה מסודרת של התפ
קיד הבכיר והקובע ביותר בפיקוד, איננה
יכולה להתבצע בתוך שבוע אחד. תקופה
חפיפה של חודש לפחות נראית סבירה
הרבה יותר.

אופן פרישתו של האלוף שפיר יצר
את הרושם כי התיכנון המוקדם של צה"ל
וכוונות הרשויות הממונות בנושא זה היו
הדבר האחרון שקבע לגביה. משהתברר
לאלוף שפיר כי לא הוא זה שנבחר לכהו
נת הרמטכ"ל הבא, הודיע על פרישתו ה
מיידית. וכך אומנם היה. צורה כזו של
פרישה מתאימה יותר לגן־הילדים.

בצבא מסודר, הממונים הם הקובעים
והמחליטים מתי וכיצד יפרוש מישהו ה
כפוף להם מתפקידו. הממונים הם המוס
רים את החלטתם לכפוף והוא, כמובן
מאליו, מציית. במיקרהו של האלוף שפיר
שנועדו לו עוד כמה חודשי שירות בתפ
קיד אלוף פיקוד הדרום, היו הממונים
עליו חייבים להבהיר לו זאת. והוא היה
חייב, כמובן, להמשיך לשרת בנאמנות וב
חריצות, כפי שעשה עד כה, עד למועד
שקבעו הממונים לפרישתו או להחלפתו
חייל — ואלוף גם הוא חייל — רשא

המצב איתן, אך לא שפיר

(משך מעמוד 21)
קש שיוחלף במועד אחר, שונה מזה תוכנן, והוא גם רשאי לבקש אישור רצונו לפרוש. אבל לכך יש נהלים ועים, וצורת הבקשה להעברה או ל־ ישה צריכה להיות מעוגנת גם בחוזה נל־פיו משרת החייל בצבא־הקבע.

„זכות העלבון" — פריווילגיה

א ייתכן מצב שבו כל בעל יומ־ רות לתפקיד מסויים יורשה להתנפח, יעלב מאי־מינויו, לזנוח את מלאכתו, טוש — למעשה — את מישמרתו וללכת יתו כפי שמתחשק לו, רק מפני ש־ דיפו אחר על פניו. אין ספק כי האלוף יר לא היה מוכן לסבול התנהגות דו־ אצל הכפופים לו. ולו רק מפני שכך מנהלים צבא. גם אי־אפשר לבסס צבא מפקדים שהם פרימאדונות בכוח. ככלות ל, המילחמה, שלקראתה מכשיר הצבא עצמו, אינה דומה להצגת־באלט.

הרצל שפיר הוא, כמובן, קורבן מיקרי ביקורת זו, מפני שהתנהגות בלתי־אח־ ית הפכה כבר שכיחה בצה"ל. אין זה יקרה הראשון שבו פורש קצין בצה"ל פקידו ללא אזהרה מוקדמת, רק מפני א זכה במינוי או בתפקיד שחשק בהם. יש להתפלא על הממונים על צה"ל, א הביאו בחשבון היווצרות תופעות יקרים כמו זה של הרצל שפיר, ולא גו מבעוד זמן למנוע את הישנותם.

הפתרון הפשוט והקל ביותר נראה כך: רשים אחדים לפני ההכרעה הסופית ב־ ר מינוי כלשהו, יש לברר אצל כל ד מן האדונים־המועמדים, אם אומנם בוד ומערכת־העצבים שלו יעמדו לו יקרה שהבחירה לא תיפול עליו.

אם יביע אותו מועמד את חששותיו מו: „לא אהיה מוכן לעבוד אפילו ש דקות עם או מתחת לחמור ההוא"), לקבוע לו מייד יורש ולהתחיל בהע־ ת התפקיד כחודש, או יותר, מראש. בר יידרש בכל מיקרה, מפני שפרישתו המועמד מובטחת: ייבחר — ייצא לה; לא ייבחר — יפרוש.

צבא מסודר וחושב, מן הראוי שיחל ל התהליך של בדיקת כוונות המוע־ ים והכנת יורשיהם לפחות חודש ימים ני מועד ההחלטה הסופית. ההחלטה מה חייבת להתקבל לפחות חודש לפני ניסה לתפקיד. כלומר, במיקרה של ירת הרמטכ"ל הנוכחי, נחוץ היה לברר ר לפני יותר מחודש אם יהיה אלוף קוד־הדרום מסוגל, נפשית או פיסית, משיך בתפקיד, אפילו יחליט שר־הבי־ ון לבחור ברפול כרמטכ"ל.

אילו נבחר הרצל שפיר כרמטכ"ל, היה ינוי המוקדם של יורשו מאפשר לו עביר את תפקידו למחליפו מייד, כדי תפנה להתחיל בחפיפה לצורך קבלת פקיד מידי הרמטכ"ל. לא נבחר שפיר היתה הימצאותו מראש של היורש מאפ־ ת לו לפרוש מייד, כפי שאומנם עשה. א שעם ישראל היה ישן אז בהרגשה זה יותר, בידיעה כי המפקד הטרי ב־ קוד־הדרום כבר מצוי בתפקידו, וכי יפות השליטה והפיקוד בחזית חשובה לא נפגמה.

פתרון פשוט וקל מסוג זה דרוש לצה"ל, עוד „זכות העלבון" נחשבת פריווי־ ה נהוגה ומחייבת, ועד שיוחלט להחיל מפקדים בכירים בצה"ל גם את מה ם רגילים להטיף לפקודיהם.

בחירה ללא שיקול פוליטי

ם פרישת המחאה של האלוף ן שפיר המשיכה את המסורת הנהוגה ה"ל, הרי בבחירתו של רפול כרמטכ"ל חידוש חיובי, מרענן אחד לפחות. לרא־ ה מאז קום המדינה מונה רמטכ"ל "ל על טוהרת השיקולים העניייניים. מר: לא על־פי שיקולים פוליטיים־ פלגתיים, כפי שהיה מקובל כמעט בכל ויי הרמטכ"לים עד עתה.

זה היו השיקולים העניינים האלה — כבר בעייה אחרת. האם נבחר רפול פקיד מתוך הערכה שהוא יצטרך להנ־ את צה"ל במילחמה הבאה, או שמא בן שר־הביטחון כדי שהוא — רפול — ה למעשה מפקד כוחות היבשה, בעוד ־הביטחון עצמו ממלא את תפקיד ה־ טכ"ל בפועל? כך או כך, אלה הם שי־ ים עניינים, בדיוק כמו שיעור הת־ תו המיקצועית והאינטלקטואלית לתפ־

אבל החשוב הוא שבבחירתו של רפול לא היה כל שיקול פוליטי. יש לזכור כי עד למילחמת יום־הכיפורים נתקבל כמו־ בן־מאליו שגם אם צה"ל בכללו צריך להיות צבא לא־פוליטי, בכל זאת מותר ואף „הכרחי" שהרמטכ"ל יהיה מזוהה, לפ־ חות כללית, עם מיפלגת השילטון. די לב־ חון את רשימת הרמטכ"לים של צה"ל, את ריקעם ואת מוצאם, ולאן הלכו אח־ רי שפרשו מתפקידם, כדי להיווכח בכך.

דווקא שלושה הרמטכ"לים האחרונים של צה"ל — יצחק רבין, דויד אלעזר ז"ל ומוטה גור — הצטיינו כולם בגוון מיפלגתי מובהק ביותר, בהיותם אנשי פלמ"ח לשעבר. התופעה בלטה לעין בעי־ קר על רקע אי־מיפלגתיותו המוצהרת והמעשית של צה"ל בתקופת המינויים והדה־פוליטיזציה הנמשכת של השירות הציבורי בכללו.

במידה מסויימת יש לייחס את התו־ פעה גם לעובדה הפשוטה, שרק בשנים האחרונות החלו שורות הפיקוד העליון של צה"ל מתמלאות באלופים מן הדור שאחרי תש"ח, כאלה שכל הקאריירה ה־ צבאית שלהם כבר התנהלה בצה"ל הלא־ פוליטי, ושלא יכלו להיות בפלמ"ח אפי־ לו רצו בכך.

פריצת מחסום מיותר

עניינית וגם היסטורית־עובדתית, לא היה כל צידוק לכך, שהמקובלה בדבר נחיצות ההתאמה הפוליטית־מיפלגתית בין הרמטכ"ל ומיפלגת השילטון תאריך ימים עד עכשיו. שיוכם המיפלגתי ה„נכון" של יגאל אלון ומשה דיין לא מנע את הת־ נגדותם העזה — זה כמפקד חזית הדרום במילחמת־העצמאות וזה כרמטכ"ל צה"ל בקדש — לשתי החלטות הנסיגה מסיני שקיבלה ממשלת ישראל (קרי, בן־גוריון) ב־1949 וב־1956. שניהם היו בעלי מעמד אישי חזק מאד, בציבור ובמיוחד בצבא, אבל שניהם צייתו ללא עירעור משנדחתה התנגדותם, ולא נמצא בהתנהגותם אף שמץ של מרי או צל של היעדר נכונות מוח־ לטת לקבל ללא סייג את המרות האזרחית.

יתירה מכך: כבר באמצע שנות ה־50' היתה הדמוקרטיה בארץ כה עמוקה ומוש־ רשת, עד שאפילו הפרוע בבעלי הדימיון, אם רק הכיר את הצבא, לא היה יכול להעלות על הדעת את עצם האפשרות של היעדר ציות מלא ומוחלט לממשלה מצד הרמטכ"ל וצמרת צה"ל, תהיינה השקפו־ תיהם הפוליטיות אשר תהיינה — בכל הנסיבות, כולל תקופת המתיחות הקיצו־ נית של ה„המתנה", ערב מילחמת ששת־ הימים.

בנסיבות אלו, היה המשך ה„הסכמה הכ־ ללית" בדבר הרשאת הפוליטיזציה של מי־ נוי הרמטכ"ל, בגדר אנאכרוניזם מגו־ חך — ומזיק.

אי־אפשר להימנע מן ההרגשה הברורה שלפחות במיקרה חיוני וקריטי אחד „נש־ פכה" הפוליטיזציה הזאת, שעוד נותרה וחיתה בקודקוד הפירמידה הצה"לית — ומפני שעדיין נותרה שם — והשפיעה כשיקול חשוב, או מרכזי, להעדפת מוע־ מד פחות־מתאים על־פני המתאים — אם לא גם הטוב — ממנו. הכוונה לאי־מי־ נויו של אריק שרון כמפקד חזית הדרום ביום־הכיפורים, מעל גונן או במקומו, והעדפת מינויו של בר־לב לתפקיד זה.

לפי כל הסימנים והעובדות, נבחר רפאל איתן כרמטכ"ל על־פי מערכת שיקולים שהיתה נקיה, ככל שרק ניתן לדרוש, מחי־ שובים לא־רלוואנטיים כאלה, שהשפיעו או חרצו את בחירת קודמיו. אולי זכר המח־ ליט־למעשה — שר־הביטחון הנוכחי — בין השאר, גם את ניסיונו האישי ואת חסימת דרכו שלו לתפקיד הרמטכ"ל, ש־ ככל הנראה לא היתה חסרת היבטים מיפ־ לגתיים. קיימים סימנים כי במידה שניתן לחלק את התומכים במועמדים השונים ל־ תפקיד הרמטכ"ל שלאחר גור לפי שיוך מיפלגתי, הרי דווקא גיבויו של הרצל שפיר היה „ליכודי" יותר בציביונו — וזה של רפול, פחות.

אבל נראה שאפילו עובדה זו אין לייחס להמשיך הרצון, או הכוונה, של מינוי רמטכ"ל „פוליטי" — למרות היותו אחיו של אברהם שכטרמן, יו"ר הנהלת תנועת החרות, אין הרצל שפיר מזוהה כלל ועי־ קר עם מיפלגה זו — אלא, לכל היותר, לחישובים פרסונליים (אם לחפש מניעים לא־אובייקטיוויים).

מבחינה זו, מינויו של רפול מבשר פריצת מחסום מיותר ומפריע שנותר מן העבר הרחוק והלא־סימפטי. יש לקוות, כי כך ימונו גם יורשיו.

במדינה

העם

דגל טוהר ויושר

זאב ז'בוטינסקי התהפך בקיברו למראה ה„הדר" של תלמידיו

מכל המילים במילון של זאב ז'בוטינסקי, אין חשובה יותר מן המילה „הדר". תלמי־ דיו של ז'בוטינסקי נצטוו לשמור מכל מישמר על כבודם האישי והלאומי, כי „דיגלי דגל טוהר ויושר."

נראה כי מנחם בגין רגיש מאד למיצווה זו. עד כדי כך שהישעה את המשא־והמתן עם המצרים כדי לשמור על „הכבוד היהו־ די", שנפגע במאמרו של עיתונאי מצרי.

קשה ליישב רגישות זו עם התנהגותה של ממשלת בגין בימים האחרונים, סביב פרשת ההתנחלות בשילה (עמודים 25—24). „דו־פרצופי". יכול אדם להיות בעד או נגד ההתנחלות בגדה המערבית, בעד או נגד ארץ־ישראל השלמה.

אך גם המצדדים הנלהבים ביותר של ההתנחלות עלולים להיגעל ממעטה תשק־ רנות, הרמאות וההונאה שעטף את הפרשה כולה. לא זו בילבד שלא היה בה שמץ של הדר, טוהר ויושר — היו בה דווקא אותן תכונות אשר האנטי־שמים ייחסו אותן במשך דורות ליהודים.

הדבר לא נעשה אף במידה כלשהי של תיחכום. השקרנות היתה כה גסה, עד כי פרשן פרו־ישראלי ותיק, כמו ג'יימס רסטון בניו־יורק טיימס, כתב שאנשי הצמרת ה־ אמריקאית שואלים את עצמם אם בגין הוא „אדיש, חסר־ישע או דו־פרצופי."

משה דיין התכחש בצורה העלובה ב־ יותר להבטחתו לנשיא קארטר, שניתנה בחודש ספטמבר, שלא להקים התנחלויות חדשות תוך שנה. התירוץ הילדותי היה: הוא לא התכוון לשנה שלמה, אלא רק עד תום השנה האזרחית — שלושה חו־ דשים.

זאב ז'בוטינסקי יכול היה רק להתהפך בקיברו למראה ה„הדר" של ממשלת תלמידיו. ספק אם היה מוכן שתלמידים אלה יגשימו את תורתו בצורה זו.

הממשלה

החירבה של המר

הניסיון של הרגע האחרון למנוע מזבולון המר להשתית בארץ מישטר של סתימת פה נכשל

עורך־הדין אמנון זיכרוני הוא נהג זהיר. אולם ביום השני השבוע, ויתר זיכרוני על נוהגו לשמור על חוקי התנועה ובשעה רבע לתשע בערב שעטה מכוניתו בדרך מתל־אביב לירושלים. זיכרוני, כעורך־דין אביגדור פלדמן שהיה איתו במכונית, יחד עם כתב העולם הזה, ניסו לנצח את ה־ שעון, כדי להציל את כבודם של רשות השידור, הכנסת והדמוקרטיה בישראל.

במכונית העושה דרכה לירושלים ניסחו השניים בקשה לצו על־תנאי ולצו ביניים נגד שר החינוך ורשות השידור אשר יורה להם לשדר את הסרט חירבת חיזעה.

בשעה 8.00 באותו ערב, כשהוא יושב מוקף ביועצים, בחדרו שבמלון הילטון בירושלים, החליט שר החינוך־והתרבות זבולון המר, להורות לטלוויזיה שלא לשדר את הסרט חירבת חיזעה של רם לוי, על־ פי סיפרו של יזהר סמילנסקי (ס. יזהר).

באופן רישמי נעתר בכך המר לעירי־ עורם של שני חברי הוועד המנהל של רשות השידור, אחד הפאנאטים שבאנשי הליכוד, אליהו תבין ואיש המפד"ל, יצחק מאיר על החלטת הוועד המנהל, שלא להענות לבקשות ועדת־החינוך של הכנסת ויושב־ראש הכנסת לדחות את הקרנת הסרט, עד שהוועדה תצפה בו ותדון ב־ הקרנתו.

באופן רשמי יכול היה המר, בדוחק רב, להורות על עיכוב ההקרנה. הוא הסתמך על סעיף 21 בחוק רשות־השידור הקובע כי: „שניים מחברי הוועד־המנהל רשאים לערור על כל החלטה של הוועד־המנהל שנתקבלה בניגוד לדעתם. הערר יוגש לשר והוא רשאי לעכב את ביצוע ההחלטה ולהעביר את הערר להכרעת המליאה או להכרעת הממשלה".

החוק קובע כי המר רשאי לעכב את החלטת הוועד־המנהל, אולם במקרה זה הבקשה שהוגשה היתה לדחות את ההקר־ נה, וההחלטה לעכב, פירושה המעשי הוא קבלת הכרעה של ממש, ולכך לא הוסמך השר.

דליה מזור הקריעה. זיכרוני ופלד־ מן, שבינתיים הצטרף אליהם עורך־הדין הירושלמי יוסי ארנון, הגיעו לביתו של שופט בית־המשפט־העליון אלפרד ויתקון, בדיוק בשעה 9.30 בערב. כשנכנסו עורכי־ הדין לחדר העבודה של השופט, בו מותקן מקלט טלוויזיה הם הצליחו לצפות, יחד עם השופט, בקריינית דליה מזור המודיעה על דחיית הקרנת התוכנית השעה השלי־ שית, במסגרתה היה אמור להיות מוקרן סרט המריבה ועל שידור הסרט שלוש אחיות על־פי ספרו של צ'כוב.

באותו רגע היה ברור כי את המערכה הראשונה הפסידו זיכרוני וחבריו. פניהם חמורי־הסבר של השופט ושל עורכי־הדין היו בבואה מסוגרת יותר להתפרצויות הזעם שנשמעו, בדיוק באותה שעה, מעש־ רות אלפי בתים בישראל.

אל־סאדאת אצל קארטר
מצב עגום

בעוד השופט ויתקון עסוק בכתיבת החלטתו, בחן כתב העולם הזה את הספרים בספרייתו של השופט וגילה אם את הספר חירבת חיזעה. כאשר הוא הפנה את תשומת ליבו של השופט לכך שהספר נמצא בספרייתו שלו עצמו, צחק השופט ואמר: „זה בוודאי של הנכד שלי הוא בן 18.”

בהחלטתו ציין השופט ויתקון כי מפאת השעה אין הוא יכול להוציא את הצו המבוקש, משום שהטלוויזיה כבר מקרינה את הסרט האחר, אולם קבע דיון בהרכב של שלושה שופטים עליונים שלושה ימים אחר־כך.

התרגיל של אנשי הליכוד והמפד״ל בא לאחר נסיונות רבים, משך תקופה ארוכה, למנוע את הקרנת חירבת חיזעה. איש לא עירער על הרמה של הסרט עצמו, משום שמרבית המערערים לא ראו כלל את הסרט. הצעקה קמה כנגד הספר עצמו, אשר אגב כלול בתוכנית הלימודים הרישמית של בתי הספר העל־יסודיים, עליה מופקד השר זבולון המר.

יחס של כבוד לכנסת. אין ספק שביטול הקרנת חירבת חיזעה ביום השני האחרון מצביע על הסיגנון החדש של של קואליציית ליכוד את מפד״ל, בכל הנוגע לחופש הביטוי, ולא רק של רשות־השידור.

במה שנוגע לרשות־השידור אין ספק כי המצב יוחמר עוד יותר, החל מהחודש הבא, כאשר ימונה ועד־מנהל חדש לרשות, אשר יהיה מורכב רובו ככולו מנאמני משטרם של בגין והמר.

היתה זו חברת־הכנסת של הליכוד שרה דורון אשר הביעה יותר מכל את הצפוי לחופש הביטוי במדינה באמרה אחרי ה־החלטה של המר: „יש לחנך את רשות־השידור ליחס של כבוד אל הכנסת.”

מדיניות

מסע באמריקה

ממשלת ישראל פקדה על יהודי אמריקה להשפיל את סאדאת. התוצאה עלולה להיות גורלית

בחודש נובמבר היה אנוואר אל־סאדאת מלך העולם. ידידי ישראל השתאו למראה יוזמתו ההיסטורית, תושבי ישראל קיבלו את פניו כשדמעות בעיניהם, ארצות־הברית העלתה אותו על נס כמדינאי דגול.

השבוע בא אל־סאדאת לארצות־הברית. מצבו היה שונה לגמרי:

● הרב מרדכי שינדלר, יונה־לשעבר שהפך סוכן ועלוב־נפש של מנחם בגין, אסר על יהודי ארצות־הברית להיפגש עם נשיא מצריים — הוראה מדהימה ממש בחוצפתה.

● הנשיא ג׳ימי קארטר מסר לאל־סאדאת, בשיחות „כמוסות”, הרחק מכלי־התיקשורת, כי אין הוא יכול לעזור לו. ממשלתו נמצאת עתה במצב כה עגום, עד כי אין לה היכולת לבצע את המדיניות של עצמה, ללחוץ על ישראל או אף למכור למצריים כמות משמעותית של נשק, מול התנגדות הלובי היהודי וידידיו בקונגרס.

● פה ושם תואר אל־סאדאת כטרדן, המעז לעמוד על דרישותיו, תחת לחזור ל־שולחן המשא־והמתן ולהתמקח שם על „הצהרת כוונות” חסרת־תוכן.

לפני ואחרי מעשה. מה קרה לנשיא המצרי?

כאשר יצא לירושלים היו רבים, במצריים ובארצות הערביות האחרות, שמתחו ביקורת על שיטתו, תוך חיוב מטרותיה. טענתם העיקרית: בנסעו לירושלים הוא נותן לישראל מראש את אשר היא מבקשת — הכרה בקיומה החוקי. אחרי שהישראלים יקבלו זאת במתנה, לא יעלה על דעתם ל־שלם תמורה כלשהי, וארצות־הברית לא תכריח אותם. אם לא ייקבע המחיר מראש, הוא לא ישולם אחרי־מעשה.

אין ספק כי בעיני מאות אלפי בעלי־דיעה במצריים ובעולם הערבי, נראה עתה שביקורת זו צדקה. תמורת מעשהו ההיסטורי, החד־פעמי, לא קיבל אנוואר אל־סאדאת דבר. ישראל אינה מוכנה אף לפרק את ההתנחלויות שהקימה על אדמה מצרית, וממשיכה להתנחל בסיני ובגדה המערבית באופן פרובוקטיבי, כאילו היה מנוי וגמור עימה להשפיל את אל־סאדאת לעיני כל. האמריקאים אינם מתערבים, ואף מסרבים לספק למצריים את הנשק שחדל לזרום מברית־המועצות — דבר העלול לעורר זעם עמוק בחוגי הקצונה הצבאית במצריים, התומכים עד כה באל־סאדאת.

אם אכן זאת תהיה המסקנה מביקורו של נשיא מצריים בארצות־הברית, עלולה ה־תוצאה להיות גורלית. ההתפכחות המצרית עלולה להימשך זמן קצר או ארוך, אך בסופו של דבר תתפשט במצריים, ובשאר הארצות הערביות, ההכרה: יוזמת אנוואר אל־סאדאת נכשלה.

כאשר יקרה הדבר הזה, תהיה הברירה בין שתי מסקנות: מילחמה או מהפכה. שתיהן עלולות למחוק את החיוך מעל פניהם של המנהיגים הישראליים והיהודיים, שלא הסתירו השבוע את סיפוקם למראה כישלונו של מסע אנוואר אל־סאדאת ב־ארצות־הברית.

טרור

התפוז המר

כמות של כספית יכולה להתפצל למאות טיפות נפרדות — וכך גם אירגון טרור

הכספית היא חומר חמקני. היא יכולה להתפצל לאלפי טיפות קטנטנות, להתאחד בשלולית גדולה, להתפצל שוב. בכל ה־שפות הפכה הכספית שם־נרדף לחמקנות, לגמישות, לאי־יציבות.

השבוע הפכה הכספית סמל עליון של הטרור. כמה טיפות של כספית הטילו את חתיתן על יבשת אירופה. הן גרמו נזק עצום לייצוא־ההדרים הישראלי.

היסטריה המונית. כאשר נתגלתה כספית ב„תפוזי יפו” נראה הדבר כפתיחת דף חדש במערכת־הטרור.

עד כה היתה החזית האווירית בבחינת המיגזר הרגיש ביותר במערכה זו. קל לחטוף במטוס, קל לפגוע בו. כדי לצמצם מכה זו נאלצות עתה כל המדינות להשקיע סכומי־עתק. די בכמה צעירים המוכנים לסכן את חייהם, כדי להחזיק את העולם כולו במתח מתמיד.

אולם פרשת התפוזים מוכיחה כי ישנם מיגזרים רבים אחרים, שבהם יכולה קבוצה קטנה של טרור לגרום להמולה עולמית, ליצור היסטריה ולגרום לנזקים כלכליים.

אם אכן יתפשט הטרור לתחומים אלה, ויפעל בשיטות מתוחכמות, תצטרך מדינת־ישראל להקדיש משאבים יותר ויותר גדו־

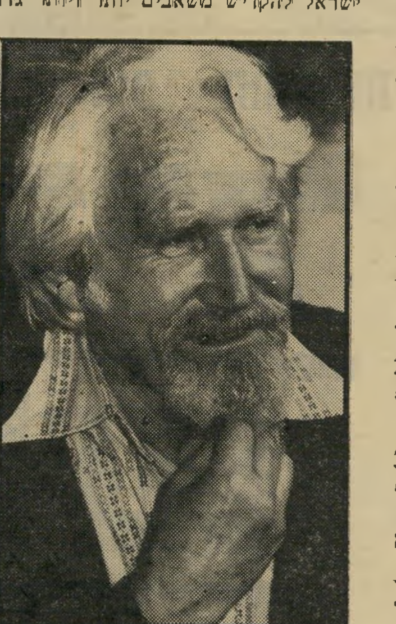

נאשם לברכט
— לחוד בכלא

לים להתגוננות, שלא תוכל להבטיח היש־גים מוחלטים.

המתונים נכשלו. הלקח השני קשור בשאלה: מי ביצע את המעשה?

אש״ף הכחיש שיש לו — או לאירגונים הגדולים המאוגדים בו — קשר לעניין. ליעומת זאת תבע גוף בעל שם חדש, ואולי פיקטיבי — „המיפקדה הפלסטינית” — את האחריות לכך. לא ברור אם זהו שם־כיסוי לשלוחה של אחד האירגונים הגדולים, גוף אירופי התומך בפלסטינים, או קבוצת־רסיס חדשה של פידאיון פלסטיניים.

אולם כבר עתה ברור דבר אחד: אחרי הפסקה גדולה בפעילות הטרוריסטית ב־עולם, חוזר המחנה הפלסטיני למכשיר ישן ובדוק זה.

מזה כמה שנים הפסיק אירגון פתח, ו־בעיקבותיו גם האירגונים הגדולים האח־רים, את הטרור מחוץ לגבולות הארץ. הנ־הגת אש״ף, בראשות יאסר עראפאת, החליטה לעלות על הדרך הדיפלומטית. היא ביקשה לקבל הזמנה לוועידת־ז׳נבה, לזכות ב„חוקיות בינלאומית”, להתקבל כחברה מכובדת למישפחת־העמים, כהכנה לקראת הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה.

בעיני חלק גדל והולך של המחנה ה־פלסטיני, קו זה נכשל לחלוטין. ישראל דבקה בהתנגדותה המוחלטת למדינה פלס־טינית. הפלסטינים חוששים כי אנוואר אל־סאדאת מוכן לעשות שלום עם ישראל, תוך מכירת הפלסטינים. תוכנית־ה„אוטונומיה” של בגין נראית לפלסטינים כנסיון לשבור סופית את התנועה הלאומית הפלסטינית ולספח את השטחים לישראל.

במצב כזה הולכת וגוברת בקרב הפלס־טינים הדיעה כי יש לחזור אל השיטות, שהביאו להם תשומת־לב בינלאומית והכרה בינלאומית בשנים עברו: הטרור האלים, הדרמאתי, שבו ניתן להשיג הרבה בהש־קעה מועטה.

בלי אש״ף? אם אכן בוצעה פעולת־התפוזים בידי קבוצת־רסיס חדשה, יש גם בכך לקח לעתיד.

הגוף שהפסיק את הטרור הבינלאומי היה אש״ף, שפעל על־פי האינטרסים שלו. שאיפתו להכרה בינלאומית וליצירת קשרים עם ממשלות העולם הכתיבה לו מדיניות, שהגבילה את הלוחמה־הזעירה לתחום ה־שילטון הישראלי.

אחת המטרות העיקריות של ממשלת־ישראל היא שבירת אש״ף. במשימה זו נעזרה ישראל על־ידי ממשלת ארצות־הברית, ולאחרונה גם על־ידי מצריים.

מה יקרה אם אמנם תצליח מגמה זו? התוצאה תהיה, בלי ספק, דומה לפיצול כמות של כספית לאלף רסיסים עצמאיים, שיתגלגלו בשטח, כל־אחד כרצונו, ללא הגיון צפוי וברור.

שלושה וחצי מיליון פלסטינים לא ייעלמו, גם אם יישבר אש״ף. הם פזורים ב־רחבי העולם. דור חדש של פלסטינים צעירים, מתוסכלים ומייאושים, יקים עש־רות, ואולי אלפים של רסיסי־טרור מת־חרים. הטרור הפלסטיני יהפוך מכה עולמית.

כאשר הזהיר מנחם בגין השבוע מפני „מדינה של מרעילי תפוזים”, הוא לא רק הגביר מחדש את הבהלה באירופה, שכבר החלה שוככת, אלא גם הציג בעייה כוזבת. הקצנת הטרור הפלסטיני, והתפשטותו מ־חדש ברחבי העולם, לא באה מפני שעומדת לקום מדינה פלסטינית, אלא להיפך — מפני שנגוזה כל תיקווה בלב הפלסטינים להשיג מדינה כזאת בדרכים פוליטיות ודיפלו־מטיות.

יתכן כי התפוזים המרים אינם אלא אות המבשר מאבקים מרים לעתיד.

עיתונות

התצלומים עוררו חשד

שני העיתונאים נעצרו כחשודים בפעילות עויינת — לישראל — מה יפסוק בית־המישפט?

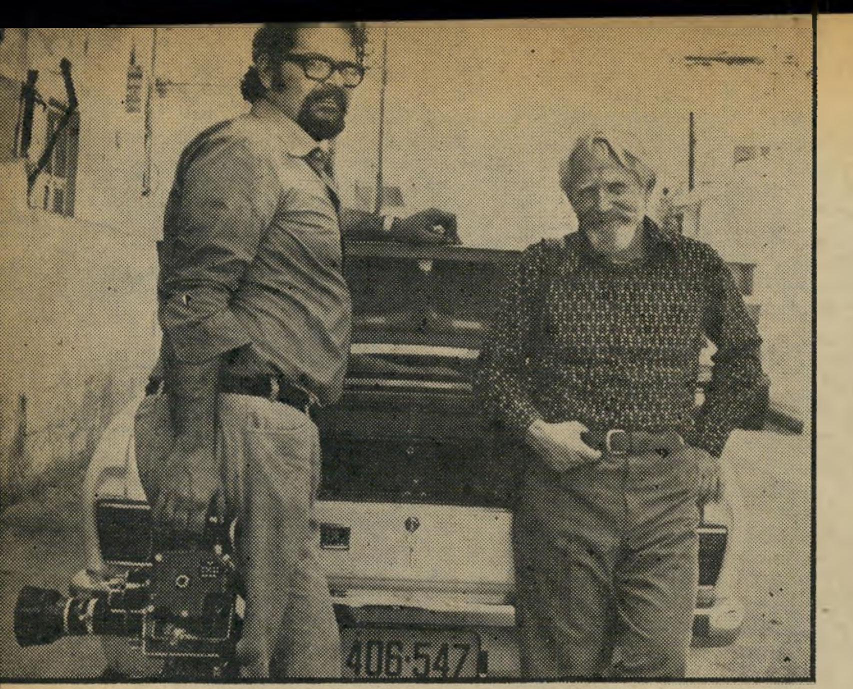

עיתונאים לברכט ופאסקאלים
יחד בניקוסיה —

העיתונאי הנס לברכט עמד לצאת את ביתו. השעה היתה שמונה בבוקר. בידיו היה מאמר שאותו הוא היה אמור להביא אל הצנזורה הצבאית, לאישור. משם עמד לסור אל סניף הדואר הקרוב, על־מנת לשגר את המאמר לחו״ל.

הוא לא הספיק לצאת מן הבית, כאשר נשמעו דפיקות בדלת. בפתח עמד אל־מוני בלבוש אזרחי שביקש לשוחח עם אלברכט. העיתונאי המזוקן בן ה־62 לא התנגד. האלמוני שלף תעודה המעידה כי הוא קצין מישטרה וביקש מלברכט להת־לוות אליו למטה המישטרה ברחוב דיזנ־גוף. לברכט נאות, באדיבות האופיינית לו, והשניים ירדו לרחוב ונסעו במכונית ה־מישטרה אל התחנה.

בדרך שוחחו השניים. וקצין המישטרה התעניין מה טיב יחסיו של לברכט עם עיתונאי קפריסאי בשם פאנאיוטיס פאס־קאליס. לברכט, שהכיר היטב את העי־תונאי, סיפר לקצין בפרוטרוט על קשריו עימו. השיחה קלחה בידידות רבה, גם בתוך בניין המישטרה. לברכט הציץ ב־שעונו ונזכר שעליו להיות בירושלים עד השעה 11 לפני הצהריים, על־מנת לכסות את דיוני הוועדה המדינית הישראלית־מצרית, במלון הילטון.

„אל תדאג, אתה תגיע לשם בזמן,” הר־גיעו אותו חוקריו, אנשי הלישכה לתפ־קידים מיוחדים (לת״ם) של מישטרת מחוז תל־אביב, שבראשה עומד רב־פקד חיים יהב.

טיול בניקוסיה. באותה שעה היה כבר צלם העיתונות והטלוויזיה הקפריסאי, פאנאיוטיס פאסקאליס, עצור אך במקום אחר. חוקריו חשדו בו בקיום מגע עם סוכני אש״ף ובאספקת תצלומים, מפות ו־מידע, לאירגונים עויינים על־מנת לבצע פיגועים בישראל. בחיפוש בכליו של פאס־קאליס נמצאו קבלות של לברכט וכן ר־שומים אחרים שהעידו על קשריהם של השניים. בסרטים שהחזיק במצלמותיו נמ־צאו תמונות משותפות שלו ושל לברכט, במקומות שונים בארץ. כך הגיעו החוק־רים אל לברכט.

המעקב אחרי השניים החל זמן־מה קו־דם־לכן. פאסקאליס, שהגיע ארצה פעמים אחדות בשנתיים האחרונות, ערך סידרת כתבות מצולמות עבור העיתון הרישמי של ממשלת קפריסין ועבור רשת הטל־וויזיה המיזרח־גרמנית. הוא נחשב לצלם עיתונות מחונן. את לברכט הכיר בניקוסיה לפני שנים אחדות. לברכט טייל שם אז עם אשתו, ובין השאר ביקר גם במערכת העיתון המקומי שבו עבד פא־נאיוטיס. השניים התיידדו ופאנאיוטיס אף לקח את בני הזוג לברכט לסיורים בעיר ומחוצה לה.

כשהגיע הקפריסאי לישראל הוא הת־קשר עם לברכט וזה סייע לו בהכנת כת־בות על ישראל. בין השאר הפגיש אותו לברכט עם אישים ישראלים שונים, נציגי מפלגות השמאל, אנשי הסתדרות ובני נוער. בביקורו האחרון של פאסקאליס בישראל, בינואר השנה, סייר עימו לברכט במקומות שונים בארץ — בימית, באש־דוד באשקלון ובמקומות רבים אחרים. בסיורים אלה כבר היו השניים תחת מעקב סמוי, ופעולותיהם צולמו. כוחות הביט־חון מאשימים את פאסקאליס בביצוע צי־

(המשך בעמוד 26)

איך מקימה ממשלת „זקיפות הקומה הלאומית" התנחלות של פוילע־שטיק

תרגיל כחש ורמיה

קשה להבין, בימים אלה, מי שקרן — ומי ארכיאולוג.

שמונה מישפחות ו־30 בני־ישיבה התמקמו בשילה העתיקה. אין רשות מוסמכת אחת המוכנה להודות שמתנחלי שילה יושבים שם באישורה. ואילו המתיישבים עצמם אינם מוכנים לתת יד לשקר, ולמסך־העשן האופף את עצם ישיבתם שם.

סגן־שר־הביטחון מרדכי („מוטקה") ציפורי אינו שמח, כשמעלים לפניו בימים אלה את בעיית שילה. לדבריו, איש לא נתן למתנחלים רשות להתיישב במקום. ציפורי הוא בעל־הבית האמיתי על השטח. מישרד־הביטחון הוא האחראי על כל השטח שמעבר לקו הירוק, וציפורי הוא האיש העוסק בהתנחלויות מטעמו. שר־הביטחון עצמו, עזר וייצמן, שאינו חסיד נלהב של המתנחלים, הטיל על סגנו, המקורב יותר לדיעות אנשי גוש־אמונים, את משימת הטיפול בסבך הבעיות של ההתנחלות.

גם אם ציפורי אינו יודע „מה הם עושים שם," כדבריו, הרי מי שהיה צריך לדעת הוא שר־החקלאות אריק שרון, השר העוסק בענייני התיישבות מטעם הממשלה.

אריק שרון טוען כי לא הוא, לא חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית וגם לא המינהל לבנייה כפרית שבמישרד־השיכון קשורים או מטפלים בבעיות מתיישבי שילה. כאשר נשאל אריק, מדוע איפוא מטפלת חטיבת ההתיישבות במתנחלי שילה, הוא גימגם ואחר־כך השיב: „כיוון שטיפלו באנשי שילה בעת שהם היו במחנה זמני בעופרה, אולי עדיין ממשיכים לטפל בהם."

יותר גדול ממצדה

הכי מוכנים להודות רק בדבר אחד: שאותם היושבים בשילה כיום הם חברי מישלחת ארכיאולוגית, שתפקידה לחקור ולחפור את שרידי העיר העתיקה שילה. זהו ההסבר הרישמי של ממשלת־ישראל להימצאות המתנחלים במקום.

הסבר זה נדחה על־ידי שלושה גורמים, ובראש ובראשונה על־ידי המתנחלים עצמם.

אלה טוענים, וחוזרים וטוענים, כי אין ביניהם לבין ארכיאולוגיה ולא־כלום. „אנחנו באנו להתיישב במקום, ולהקים כאן עיר ואם בישראל," טען השבוע מקסים גור, מראשי המתנחלים בשילה. למתנחלי שילה יש רק בעייה אחת: בינם לבין עצמם קיימים חילוקי־דיעות אם יש להקים במקום עיר גדולה, אליה יצטרפו אלפים ורבבות או, כפי שחושבים אחדים, מרכז כפרי־עירוני, שאליו תותר ההצטרפות רק אחרי בדיקה סלקטיווית של המועמדים.

כך או אחרת, קשה להבין כיצד חושבים מתכנני וחולמי העיר החדשה או המרכז הכפרי־עירוני, להגשים את הלומם. בשילה יש רק כ־30 דונם, שעליהם אפשר יהיה לבנות. כל שאר הקרקע הוא אדמה פרטית, שאין כלל סיכוי לרכוש אותה מבעליה, התושבים המקומיים. אין להניח שאפילו ממשלת בגין, אם תחליט על אישור ההתיישבות בשילה, תעז להפקיע אדמות פרטיות.

הגורם השני, המכחיש את העובדה כי במקום יהיה רק מחנה של חופרים ארכיאולוגיים, הוא המצב בשטח. אל שילה הובאו כבר הקאראוונים של המתנחלים, שישבו קודם־לכן בעופרה, היישוב־המאמץ שלהם. הקארוואנים אומנם יכולים לשמש גם מחנה זמני של חופרים, אולם בוודאי שלא כן האשקוביות, אותם מיבנים טרומיים אשר כל אחד מהם מהווה דירת־קבע. אלה כבר הוזמנו לשילה, ועומדים להגיע לנקודה בתחילת השבוע הבא. כן קשה להבין מדוע צריכה מישלחת ארכיאולוגית זמנית לשפץ חורבה ולבנות מיבנה־אבן קבוע, בעל חדרים אחדים, עם גג רעפים אדומים, כפי שעשו תושבי שילה במהירות מפליאה. המיבנה, הקרוי בפי תושבי המקום בית הוועד, ושלט עם שמו ניתלה עליו, משמש בינתיים את בני ישיבת שילה.

הגורם השלישי שאינו מוכן לקבל את השקר הממשלתי בעניין קבוצת הארכיאולוגים, הוא הארכיאולוגים עצמם. קצין המטה (קמ"ט) לענייני ארכיאולוגיה במיפקדת יהודה ושומרון, משה דמתי, הודיע בסוף השבוע שעבר כי לא הוצא כל רישיון־חפירה בשילה. במשך השבת הוא ננזף על־ידי ציפורי, ובמוצאי־השבת נזכר ומיהר להודיע לעיתונים כי אכן הוצא רישיון־חפירה. מזכיר־הממשלה, אריה נאור, טרח לפרסם, בתום ישיבת הממשלה שנערכה ביום הראשון השבוע, כי ניתן רישיון־חפירה ארכיאולוגי למתנחלי שילה, אם־כי קודם־לכן טען שהממשלה כלל לא דנה בנושא שילה בישיבתה השבועית.

הארכיאולוג זאב ייבין, שמתפקידו לאשר את הרשיון מהבחינה המיקצועית והמדעית, לועג בגלוי לבלוף הארכיאולוגי.

לדברי ייבין, חפירת אתר שילה, בשלב הראשון בלבד, היא עניין לחמש עונות־חפירה, כלומר לפחות לחמש שנים. יש להכין את המישלחת הראשונה במשך שנה תמימה, והערכת ההוצאה הכספית של כל עונה היא כמיליון וחצי לירות. ייבין אומר כי חפירת שילה היא מיבצע הגדול עשרות מונים מן החפירות המפורסמות במצדה.

גשם של כסף

כדי להבין מה בדיוק קורה בשילה, מי משקר למי ולמה, יש להבין ב־

הארכיאולוגיות

שתי מתנחלות משילה, שתיים מתוך שמונה נשים אשר התיישבו במקום עם משפחותיהם. על־פי הודעת הממשלה, שתיים אלה הן ארכיאולוגיות, אולם לאף אחד מכל מתיישבי שילה אין, לדב־ריהם עצמם, שום מושג וידע בארכיאולוגיה ואין הם מתכוונים כלל לעסוק בחפירות.

...המיבנה של כל ההת־
ראש־ראשונה את המיבנה של כל ההת־
יישבות בגדה המערבית.
ארבעה גורמים עיקריים פועלים בשיט־
חי הגדה בכל הנוגע להתיישבות ולהת־
נחלות. הראשון הוא מישרד־הביטחון
הגורם משה דיין, בתפקידו כשר...
היה זה מילחמת ששת הימים... ראש־
אחרי הגדה המערבית... שמע־
כל הנוגע לנו... מישרד־
בכל ...ם — המימ־
...יך לבוא רק

...חטיבת ההתיישבות
...ית. זהו שם סמוי ל־
...של הסוכנות היהודית.
..., שני שמות אלה מעידים
...ולקה אולם מטעמי תרומות,
המחלקה־להתיישבות לחטיבה־
...ת. שינוי זה בא כדי למנוע הפ־
...רומות מארצות־הברית. שילטונות
האמריקאים סירבו לאשר פטור ממס
...רומות הניתנות עבור התיישבות הנער־
כת מעבר לקו הירוק. כדי שלא תיפסקנה התרומות לסוכנות היהודית, שינו את השם. סוד זה גלוי, כמובן, לכל, וגם לאמ־ריקאים, אך בינתיים מקבלים הכל את ה־שקר המוסכם הזה. יושב־ראש המחלקה להתיישבות או החטיבה להתיישבות הוא רענן וייץ, והמנכ״ל שלה הוא שימעון רביד. עד כה אישרה ממשלת ישראל סכום בן 88 מיליון לירות, שרובם עוברים דרך החטיבה, להתיישבות היהודית ביהו־דה ובשומרון. מופקד על כספים אלה אריק שרון ואילו מרבית הכספים עוברים דרך החטיבה להתיישבות.

הגוף השלישי הוא המינהל לבנייה כפ־רית שבמישרד השיכון. גוף זה מופקד על בניית מרכזים עירוניים בגדה המערבית, ומתקציבו ניבנו עד כה שלושה מרכזים עירוניים: **קרני־שומרון** הסמוכה לאלון מורה, **אלקנה** היושבת במישטרת מסחה הישנה ו**גיבעון**, ליד לטרון. הרוח החיה בקרני־שומרון, האיש המצליח להוציא כמ־עט כל סכום עבור המרכז העירוני שלו, הוא אלי פפר הצעיר, אב לשמונה ילדים, אשר יחד עם ילדיו הפגין לפני מישרד ראש־הממשלה כאשר הגשם שטף את קר־

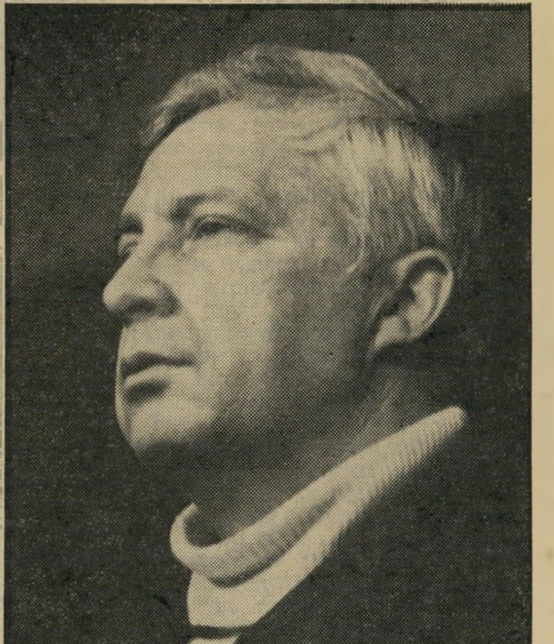

מי משקר? - אריק שרון, מרדכי ציפורי וחנן פורת

ני־שומרון, עוד לפני שניבנו שם מיבני־קבע. ההפגנה של פפר ושמונה ילדיו הו־עילה, והתקציבים לקרני־שומרון זרמו ב־שטף, כמו אותו גשם.

דמו של בגין

בראש המרכז העירוני אלקנה עומד ניסים סלונימסקי, לשעבר מ־ראשי גוש־אמונים וממייסדיו. בגלל קשריו עם ראשי הגוש, ומפני שראש־הממשלה ואריק שרון יודעים על השפעתו הרבה בגוש, נשפכים לאלקנה תקציבים עצו־מים.

בראש המרכז העירוני גיבעון עומדת רחל איתן, אותה הגברת שהצליחה להע־רים בסוכות בשנה שעברה על חיילי צה״ל, ולהעלות מתחת לאפם את ההתנח־לות בגיבעון. אישיותה של איתן ומירצה הרב מבטיחים פריחה לגיבעון, יישוב אשר מדי יום זורמות אליו שיירות של משאיות עם אשקוביות וציוד ליישוב עי־רוני קבוע.

הגורם הרביעי והחשוב ביותר בהת־יישבות בגדה המערבית הוא גוש־אמו־נים. נראה כי הגוש התחזק באחרונה חי־זוק פנימי, למרות — או בגלל — הקרע שבינו לבין ממשלת בגין, והאכזבה האי־שית העצומה שמביעים ראשי הגוש בכל הזדמנות ולפני כל אחד מראש־הממשלה עצמו.

לאחרונה נערכו בגוש, לראשו־נה בתולדותיו, בחירות פנימיות. במקום הראשון יצא, כצפוי, חנן פורת, מנהיגו הכמעט הבלתי־מעורער של גוש אמונים. אולם ההפתעה הגדולה היתה במקום השני. הדמות הקיצונית ביותר בי גוש־אמונים, הרב משה לווינגר, שמשך תקופה ארוכה היה מוקפא בביתו בקריית־ארבע, זכה בו.

לווינגר הפריע, בקיצוניות הרבה שלו, לאנשי גוש־אמונים. מעשיו הביאו להת־נגדות לגוש, גם בקרב אותם שהיו מחסי־די הגוש, ומשום כך הוא הורחק. אולם עתה לקראת העימות הגדול של הגוש עם ממשלת־בגין, נראה מקומו של לווינ־גר בצמרת טיבעי ויותר.

כאשר הכריז גוש־אמונים על מפת ה־התנחלויות הגדולה שלו בסוכות, נתנו בגין ועזר וייצמן את ההוראה לצה״ל לפ־נות את המתנחלים בכוח. השיחות של חנן פורת, גרשון שפט וחבר־הכנסת הרב חיים דרוקמן עם בגין ואריק שרון, הביאו להצהרות אנטי־בגיניות מצד ראשי הגוש, ולהתקף־לב נוסף לראש־הממשלה, שטען אז כי אנשי הגוש „שפכו את דמו.״

נראה היה אז כי הגוש נכשל. הוא לא הצליח להעלות את מרבית ההתנחלויות שציינו במפה שלו. חיילים פינו גרעיני־התנחלויות ממקומות מסויימים, ואילו מז־כירות הגוש הורתה אז לגרעינים אחרים לבטל את העלייה על הקרקע ולסגת. או־לם ראשי גוש־אמונים הופיעו אז לפני עיתונאים, בעיניים אדומות מחוסר שינה, ופנים מתוחים, אך במילים מלאות תיקווה.

„לא נורא. אנחנו נתנחל,״ בישר חנן פורת.

והוא אומנם ידע על מה הוא מדבר. סיור חטוף בשיטחי הגדה מוכיח, כי כל אחת מההתנחלויות במפת גוש־אמונים מאז שוכנת עתה לבטח ומתפתחת, בדיוק ב־מקום שקבעו אנשי הגוש.

כולם הגיעו למקום

כדאי לסקור את מערך ההתנחלויות החדש של הגוש, מצפון לדרום:

ההתנחלות הצפונית ביותר היא **דותן**, שחברה התמקמו במישטרת סנור, ליד ג׳נין. ההתנחלות מורכבת מחברי־גוש אמונים מאיזור חיפה, ואלה נוסעים מדי יום ביומו למקומות־עבודתם וחוזרים בש־עות הערב לבתיהם שבדותן.

דרומית ממנה נמצאת התנחלות **שומ־רון** (להבדיל מן המרכז העירוני **קרני־שומרון**). התנחלות זו יושבת בתוך מח־נה של היל־התותחנים בדיר־שרף וחב־ריה, מרביתם חברי גוש־אמונים מאיזור נתניה, אף הם עובדים ממערב לקו הירוק, ורק באים בשעות הערב ללון בהתנחלות. מובן שגם בשומרון וגם בדותן שוהות ה־מישפחות כל היום בבית, בהתנחלות.

אלון מורה, בשמה הקודם קדום, היא אומנם התנחלות ותיקה יותר, אולם כדאי לבחון את התפתחות יישוב זה, שהיה ה־ראשון ליישובי־המריבה של גוש־אמונים. במקום התפתחה מסגריה גדולה, המקבלת עבודות ממישרד־הביטחון. מלבד המסג־ריה הוקם באלון־מורה מיפעל המייצר ביגדי ילדים. את המיפעל מנהלות שתי אחיות, דניאלה וייס וקלילה הר־נוי. בעלה של דניאלה, אמנון וייס, הוא נכה, אלוף העולם בכמה מיקצועות־ספורט לנכים, ו־הוא איש־הכספים של גוש־אמונים. בהת־נחלות זו חבר גם בנו של מנהל בנק המיז־רחי המאוחד, משה מאיר, שפתח במקום סניף של הבנק שלו, אם כי הוא מכחיש שהבנק מעניק עזרה כספית לגוש־אמונים.

דרומית לאלון־מורה שוכנת התנחלות **נווה־צוף**, היא נבי־צאלח. על התנחלות זו עובר בימים האחרונים משבר עמוק. ליד ההתנחלות נתגלה האוטובוס שבו נר־צח נהג דן בשבוע שעבר, וחברי ההת־נחלות הם שמצאו את הנהג הגוסס. בעיק־בות המיקרה נבהלו שמונה מישפחות ועז־בו את נווה־צוף וחזרו לבתיהם בערים בארץ, ועתה שוקדת מזכירות גוש־אמונים בגיוס חברים חדשים להתנחלות זו.

התנחלות **בית־אל** שוכנת בתוך הבסיס הצבאי הגדול בית־אל, שבו מצוי בסיס הטירונים הגדול של צה״ל. אנשי התנח־לות זו אינם יכולים בינתיים לפתח יישוב בתוך מחנה צבאי, ואף הם עובדים ב־עבודות הרגילות שלהם מעבר לקו הירוק ובאים בערבים לתוך הבסיס הצבאי.

עפרה הוא אחד היישובים המבוססים ביותר מיישובי הגוש. במקום מסגריה

(המשך בעמוד 26)

תרגיל כחש ורמיה

(המשך מעמוד 25)

גדולה ותוכניות פיתוח רחבות־היקף. נראה כי ההתנחלות עשירה ביותר. חבריה אימצו את מתיישבי שילה, שהתגוררו בקאראוונים בעופרה במשך חודשים ארוכים, עד לעליה על הקרקע. אנשי עופרה אף מימנו סכום של חצי־מיליון לירות לתשלום את החשבונות הראשונים שהגיעו לאנשי שילה, אחרי העלייה על הקרקע.

לא הרחק מעופרה מצוייה התנחלות **בית־חורון**, שהשתכנה בתוך מחנה מישמר־הגבול במקום. בינתיים עובדים גם חברי בית־חורון מחוץ לנקודת ההתיישבות שלהם, המשמשת להם רק כבית.

בעיר התמרים או, בשמה הקודם, **מיצפה יריחו**, יושבים מהקיצונים שבין אנשי גוש־אמונים. בעת ההתנחלויות של סוכות, הימרו אנשי גרעין עיר־התמרים את פי המזכירות, שהורתה להם שלא להתנחל, ניסו לעלות על הקרקע, פונו בכוח על־ידי היילים — ונעצרו. כמה ימים לאחר־מכן הותר להם להתיישב „באופן זמני" ארבעה קילומטרים ממקום ההתנחלות המקורי. מנהיג הגרעין, שמואל פרומר, וכמה מחבריו לא הסכימו לארבעה הקילומטרים. חזרו לבתיהם והודיעו כי ישובו לגרעין רק כאשר יתיישב במקומו המקורי.

ההתנחלות הדרומית ביותר היא תקוע, שחבריה מנסים לפתח חקלאות סביב ההתנחלות שלהם.

איום מול איום

לגוש־אמונים כספים רבים, שהוא מקבלם מתרומות בארץ ובחוץ־לארץ. [...]ימעט מדי יום ביומו מגיעים ל„וילה", [...]מישרדי הגוש בגיבעה הצרפתית בירושלים, צ'קים מארצות־הברית. גם בארץ יש [...]גוש תורמים רבים, ביניהם תעשיינים [...]דולים ושכירים, שנתנו לבנק שלהם הוראת־קבע להעביר סכום מסויים מדי חו[...]ש לחשבון הגוש.

אולם את פעולת ההתיישבות הענפה של הגוש אי־אפשר לממן מתרומות אלה, [...]היינה גדולות כאשר תהיינה. הממנת הגדולה של ההתנחלויות מעבר לקו הירוק [...]יא ממשלת־ישראל, שהקצתה השנה 88 מיליוני ל"י להתיישבות שמעבר לקו הירוק. המחליט היחיד־כמעט על אופן הוצ[...]ת הכסף הוא אריק שרון. אולם, **[...]כבר עתה ברור כי שרון אינו מחליט רק על אופן הוצאת הכסף אלא גם על גודל התקציב. עד היום כבר הגיעו ההוצאות ליותר מ־200 מיליוני לירות, יותר מפי־שניים התקציב המאושר והממשלה תצטרך לאשר, באחת מישיבותיה הקרובות, את הכפלת התקציב או שילושו.**

השם שילה מופיע כבר בטלוויזיה בארצות־הברית ובעיתונים האמריקאים, [...]לא הסבר. כל אזרח אמריקאי יודע מה [...]יא שילה. בארצות־הברית קיימות חמש [...]רים בשם שילה. אולם כאשר מוזכר שם [...]ה בימים האחרונים, ברור לכל כי המדו[...]ר בשילה שבגדה המערבית. גם הנשיא [...]ארטר מציין בנאומיו את השם שילה, [...]עגה אמריקאית, מבלי לטרוח כלל להסביר כי הוא מתכוון להתנחלות הישראלית. [...]עיני הממשלה והציבור האמריקאיים, [...]פכה בשבועיים האחרונים שילה לסמל [...]בעייה במיזרח התיכון, יותר מהבעייה [...]פלסטינית, יותר מיישובי פיתחת־רפיח [...]ו שדות־התעופה שהם כביכול אבן־הנגף [...]משא־והמתן לשלום. כמו אנשי גוש־[...]מונים, כן גם אנשיו של קארטר לא אכלו [...]ת הבלוף של המישלחת הארכיאולוגית. [...]עהה ממתינים להתפתחות, הן במישרד [...]אש הממשלה בירושלים והן במזכירות [...]יש־אמונים. אין ספק כי עיקר הלחץ האמריקאי יבוא בימים הקרובים בעניינה [...]ל שילה, שבו רואים האמריקאים סמל [...]שקרים של ממשלת בגין. אם תוכל ממ[...]לת בגין לעמוד מול הלחץ האמריקאי, [...]פתרה הבעייה המיידית של העימות עם [...]יש־אמונים. אם לא יעלה בידי הממשלה [...]עמוד מול הלחץ, יצטרכו בגין ושר־הביטחון להורות לצה"ל על פינוי שילה בכוח. **[...]לאפשרות זו מתכוננים אנשי [...]וש־אמונים. הם מבטיחים כי [...]תחזור פרשת אלון־מורה."**

[...]אז נכנעה הממשלה בראשותו של מי ש[...]יה אז שר־הביטחון, שימעון פרס למת[...]זלי קדום, בעיקר בגלל הידיעות שהגיעו [...]ל גורמי ביטחון בדבר היערכות צבאית [...]משית של גוש־אמונים, שכוונתה היתה [...]השיב ב„מילחמת התאבדות" ולא להסכים [...]שינוי בשום פנים ואופן.

במדינה

(המשך מעמוד 23)

לומים עבור האירגונים הפלסטיניים, במסווה של עבודה עיתונאית.

חקירה ערמומית. אלא שהחוקרים לא גילו ללברכט שהוא חשוד בעבירה כלשהי עד שעות הצהריים של יום החקירה. רק אז, כשהחלו לרשום את עדותו, נודע ללברכט שהוא חשוד בפגיעה חמורה בביטחון המדינה. עד אותה שעה גם לא הודיעו לו חוקריו, שהוא נתון למעשה במעצר.

בשעות אחר הצהריים של ה־17 בינואר הובל לברכט אל בית המעצר באבו־כביר. הוא הוחזק שם בבדידות. צלם העיתונות הקפריסאי הוחזק במעצר מבודד

חוקרי המישטרה לא הותירו לשני העצורים להיפגש עם עורכת־הדין פליציה לנגר, שנקראה לייצג אותם.

למחרת הם הובאו בחשאי אל ביתו של שופט המעצרים התורן, אהרון כהן, ברמת־השרון. הדיון התקיים בשעה שש בערב, ורק התערבותו הנמרצת של השופט כהן איפשרה מיפגש בין עורכת־הדין לבין שולחיה. השופט האריך את המעצר ב־15 יום והשניים הוחזרו, איש איש למקום מעצרו.

כעבור חמישה ימים הועבר לברכט לתא רגיל עם עבריינים אחרים. במהרה הפך „היקה" בעל זקנקן השיבה והפנים החיוורים, קורבן ליצר הלינץ' של חבריו

תלונה לשר המישפטים

15 ימי מעצרם של לברכט ופא[...] שתמו הוגשו נגדם כתבי־אישום. בדיון לליס. שופט המחוזי, דוב לוין, דרשה פ[...]טת מחוז תל־אביב, ויקטוריה אוס[...]בסקי־כהן, את מעצרם עד תום ההליכים.

סיפר לברכט לשופט: „מאז שעליתי ארצה נלחמתי בכל מילחמותיה. כל חיי אני נאבק, על־פי השקפותי, לשיפור דימויה של המדינה והנה מאשימים אותי ברצון לפגוע בביטחונה ומכניסים אותי לכלא ביחד עם פושעים..."

השופט לוין החליט לדחות את בקשת התביעה לעצור את ברכט בקבעו: „אין ראיה שלברכט קשר עם העיתונאי הקפריסאי כדי לפעול נגד המדינה." הוא ציווה על שיחרורו בערבות של 50,000 לירות. את פאסקאליס עצר השופט עד לתום ההליכים.

„חומר ביד היוצר". בינתיים שיגרה עורכת־הדין פליציה לנגר מיכתב חריף אל שרי הפנים והמישפטים, וכן אל לישכת עורכי־הדין, ובו טענות קשות נגד המישטרה שטיפלו בפרשה. במיכתבה מתארת הפרקליטה את התנהגותם של קציני מישטרה שונים ובהם רב־פקד יצחק חגג, רב־פקד חיים יהב ומפקח יעקוב גלבוע. אלה שיטו בה, לדבריה, הטעו אותה ומנעו את כניסתה לבית־המעצר באבו־כביר, שם היתה אמורה להיפגש עם לברכט העצור. בתחילה אושר לה הביקור, אך

ראש־הממשלה פורסטר עם רבין בישראל

לעשן סיגריה משתי הקצוות

לתא־המעצר. „מרגל, בוגד, קומוניסט!" צעקו לעברו שכניו לתא, ביניהם סוחריי סמים ורועי־זונות חדורי גאווה לאומית. במהרה עברו הצעקות לפסים אלימים ולברכט הוכה בגבו ובראשו. רק התערבותם של השוטרים מנעה מהאסירים לעשות בו שפטים, אבל חרף התקרית הוא הושאר באותו תא מעצר.

שיחרור הגליל. לא היתה זו פגישתו הראשונה של העיתונאי לברכט עם חומות בית המעצר. הוא נמלט מגרמניה לארץ ערב מלחמת העולם השנייה. ב־1940 נעצר על־ידי הבריטים, כעולה בלתי־ליגלי, והוחזק בכלא עכו. במילחמת העצמאות נפצע לברכט בקרבות לשיחרור הגליל, והפך נכה. הפציעה גרמה לו גם מום בלב. מאז זנח את מיקצועו כטכנאי מכונות והחל לכתוב עבור ביטאון המפלגה הקומוניסטית הישראלית — קול העם ש־עם חבריה הוא נמנה מאז הגיעו ארצה. לאחר פילוג במפלגה הקומוניסטית עבר לברכט לרק"ח וכתב עבור בטאוניה. ב־1968 יצא למוסקבה, ככתב של מספר עיתונים קומוניסטיים זרים, ומאז שחזר ארצה הוא כותב לעיתוני המיפלגות הקומוניסטיות באיטליה, בצרפת ובמערב־גרמניה.

במאמריו נהג לברכט לתקוף בחריפות את מנהיגי המדינה, בעיקר את מנחם בגין, אך תמיד נהג להדגיש שאינו כותב נגד ישראל אלא נגד מדיניות הממשלה שאותה כינה „מדיניות אנטי־ישראלית". לברכט מכהן גם כחבר הוועד המרכזי של רק"ח וכאחראי על מחלקת קשרי־החוץ. בעבר שימש גם כמזכיר הסיעה בכנסת.

כשהגיעה אל שערי בית־המעצר המחוזי, נאמר לה שהאישור שבידיה „אינו תופס".

„ברור לי," מסיימת פליציה לנגר את תלונתה המפורטת, „כי צעדיה ופעולותיה של המישטרה וזרועות הביטחון בנדון, מעידים לא רק על חוסר תום־לב מצידם, אלא גם על רצונם לבודד את שולחי ולמנוע מהם עצת פרקליט כדי שיהיו בידם כחומר ביד היוצר. פעולותיהם מהוות פגיעה חמורה בזכויותיהם הבסיסיות של שולחי ובאמינותה של החקירה כולה, על תוצאותיה. למותר לציין, כי האמור לעיל מהווה גם פגיעה חמורה בחופש המיקצוע של עריכת־דין, ההופך לחוכא ואיטלולא כאשר הינו תלוי בראות עיניהם ובשרירות ליבם של חוקרים."

האם עצרו אנשי הביטחון את לברכט רק בגלל דיעותיו הפוליטיות, ופגעו בכך פגיעה חמורה בחופש העיתונות, או שהיתה להם סיבה טובה לעצור אותו? תשובה על כך תינתן כאשר יפסוק בית־המישפט את דינו של לברכט.

יחסי־חוץ

הבושה שאבדה

ממשלת הליכוד נוקטת במדיניות צינית באפריקה המחבלת בהסדר השלום

תוך שבוע אחד העניקה ממשלת־ישראל גושפנקא רשמית לשתי מעורבויות שלה באפריקה, שהיו עד כה בגדר שמועות בלתי מאושרות בלבד.

בשוויץ אישר שר־החוץ משה דיין לראי־
שונה כי ישראל מסייעת לממשלת אתיופיה
המרכסיסטית בנשק במיל־
חמתה נגד שכנתה, סומאליה. בדרום־אפ־
[...] הגזענית [...] הסיר שר־האוצר שמחה
את מעשה ההסוואה שהיה פרוש
[...]ם ההדוקים שמקיימת ישראל
[...] המנודה על ידי משפחת

מנג[...] הקח[...] החוץ [...]ת. החיוני[...] הצהרות אלה צעד דינה, ע[...] הממשלה, [...]משלה, שאינה קשרים, אפ[...] עם הממשלות

הנימוקים [...] נוע מישראל [...] מדיניות־ אתיופיה ודרום־[...] הקצוות של הקש[...]סים הוקרבו על מיזבח ה־ המדינה, בביכול.

כך יכלה ממשלת [...] את תמיכתה בקואליצי[...] הסובייטית—קובאנית—לוב[...]נית, המתייצבת לימינם של אנשי הכת הצבאית באתיופיה ובאותה שעה להזדהות בגלוי עם ממשלתה הריאקציונית של דרום־אפריקה, שידיה מגואלות בפשע של השמדת־עם. העיקרון כי „בפוליטיקה אין סנטימנטים ומוסר, יש רק אינטרסים," הפך אבן היסוד במדיניות־החוץ של הממשלה.

כמו הדחפורים ברפיח. אולם היתה זו אשלייה בילבד. כי לטווח ארוך ובחשבון כולל מנוגדת מדיניות דו־פרצופית וחסרת בושה זו את האינטרסים של העם והמדינה גם יחד.

התמיכה הצבאית באתיופיה מיועדת לכאורה להקנות לישראל מאחז בקרן אפריקה, תוך הימור על כך שהסובייטים וגרוריהם הם שיהיו בעלי ההשפעה באיזור זה, יצליחו לדחוק משם את רגלי ארצות־הברית ובנות־בריתה האפריקאיות.

התמיכה ההפגנתית הגלויה בממשלת הדיכוי הגזעני של דרום־אפריקה, מכוונת להקנות לישראל יתרונות כלכליים, לשפר את מאזן התשלומים שלה ולקבל בתמורה לתמיכה הפוליטית אתנן כלכלי בצורת היתר להשקעות מוגברות של כספי המנצלים הלבנים בדרום־אפריקה בארץ.

הפיכתה של ישראל במוצהר לבעלת־ברית העיקרית של דרום־אפריקה שיסודותיה הונחו עוד בימי ביקורו של ראש־ממשלת דרום־אפריקה, ג'ון פוסטר, עת היה אורחו הרשמי של ראש־הממשלה יצחק רבין, יש בהן גם להאיר באור חדש את הידיעות המתפרסמות בקביעות בעתונות הבינלאומית על שיתוף־הפעולה הגרעיני בין שתי המדינות.

שני האקטים הפוליטיים האלה, שנעשו תוך ציניות גלויה ותוך זילזול בתדמיתה של ישראל בעיני דעת־הקהל העולמית הנאורה, אינם רק סטירת־לחי למשפחת העמים. הם נושאים בחובם לא רק את זרע הנידוי.

בראש וראשונה הם משליכים את ישראל לעימות גלוי עם ארצות־הברית, מציבים אותה במחנה אוייביה בשתי החזיתות. מדינה שאינה מתחשבת באינטרסים של בת־הברית היחידה שנותרה לה בעולם, לא תוכל לאורך ימים לתבוע מאותה בת־ברית התחשבות באינטרסים שלה. כל הרמזים כאילו פעילותה הפוליטית של ישראל בשתי הזירות המנוגדות נעשית בתמיכתה המוסווית של ארצות־הברית, אינם אלא פיתפותי־ביצים חסרי בסיס.

אולם מעבר לכך טומנת הפעילות הישראלית באתיופיה ובדרום־אפריקה סכנה מוחשית ביותר לאינטרס הלאומי העליון של ישראל — השלום עם מדינות־ערב ובראשן מצריים. בשתי הזירות מתיצבת ישראל מהצד השני של המיתרס שמעברו האחר ניצבת מצריים.

מצריים נטלה על עצמה את התפקיד של מגינת העולם המערבי באפריקה. מדיניותה האפריקאית של ישראל חותרת מתחת למעמד זה, שמנסה מצריים לקנות לעצמה. כמו הדחפורים בפיתחת־רפיח, כך גם הסיוע הצבאי לאתיופיה והפוליטי לדרום־אפריקה נראים כמאמץ מכוון לחבל בכל סיכוי להסדר ישראלי־מצרי.

ממשלת יצחק רבין החלה בכך. אבל היא דאגה להצניע מדיניותה זו. ממשלת בגין־דיין ממשיכה באותו קו, אבל היא עושה זאת כבר ללא בושה.

שלושים - מי יודע?

אחת המתנות שקיבל מנחם בגין עם עלייתו לשלטון, היתה העובדה כי מיספר חודשים לאחר ניצחונו, יחול יום ההולדת ה־30 של המדינה. בגין החליט להפוך אירוע זה למסיבת הניצחון הפרטית שלו ולחוג את יום ההולדת משך שנה תמימה.

למרות קוצר הזמן, הוחלט על הכנת סידרה של ארועים, מבצעים, טכסים וחגיגות, אשר יפארו את שלושים השנה האחרונות ובגלל העובדה שבמרביתם יהיו ראש הממשלה או שרי ממשלתו הדמויות המרכזיות, אפשר יהיה לשייך, בעיני ההמונים, את הישגי כל 30 השנה, אל בגין ואנשיו.

בגין נבהל מהסתבכות החגיגות לשנת ה־30

תחילה נקבעו המבצעים. שר האנרגיה והתשתית, יצחק מודעי, האחראי על נושאי הטכסים בממשלה, מונה להיות יושב־ראש ועדת־השרים לחגיגות ה־30, מי שאחראי בפני הממשלה על הפעולות והאירועים.

באותו זמן היה אריה נאור, מזכיר הממשלה ודוברה, בתקופה של רטינה ומרירות על כך שאין מעניקים לו מספיק תפקידים וכיבודים. ראש הממשלה החליט להוכיח לנאור את אמונו בו, והטיל עליו תפקיד באחד הנושאים הקרובים והחשובים לבגין — שנות ה־30. נאור מונה להיות יושב ראש הוועדה הבינמישרדית לארגון ארועי שנות ה־30.

כמנהל החגיגות מונה יצחק („איז'ו") רגר. רגר היה משך שנים רבות איש רדיו ואחר כך עורך יומון גח"ל, שנסגר מאוחר יותר, היום. עם סגירת היום נשלח רגר לתפקידים שונים בשגרירויות ישראל ברחבי העולם ובין היתר התפרסם כמי שהיה האחראי בשגרירות ישראל בלונדון על ארגון ההפגנות הספונטניות למען שחרור יהודי ברית־המועצות.

כאשר עלה הליכוד לשילטון הגיע רגר לארץ והמתין לקבלת חלקו בעוגה הכלכלית, שהחלה להיפרס. תחילה דובר על כך שרגר יהיה מנכ"ל רשות השידור, אולם מאוחר יותר הוחלט שלא להחליף בינתיים את המנכ"ל הנוכחי של הרשות יצחק ליבני.

לאחר שאויישו כל התפקידים בוועדה לחגיגות ה־30, הגיש רגר, שהקים לו מטה פרטי משלו במשרד ראש־הממשלה, טיוטא להצעת חגיגות. ההצעה זכתה לביקורת ציבורית וללעג ניכר בעתונות מאחר שכללה בתוכה צימוקים כמו בגד־לאומי, מאכל־לאומי וזוטות מעין אלה. אולם בנוסף לביקורת זכתה הצעת הטיוטא אף לתקציב ענק: 52 מיליוני לירות. רק כהשוואה: חגיגות שנות 25 למדינה עלו למשלם המיסים 2.5 מיליוני לירות.

לא־מנכ"ל רגר
סנקציות לאחר התפטרות

„דברים מוזרים"

הסערה הראשונה פרצה כאשר בגין התעקש על קיום מצעד צבאי במסגרת שנות ה־30. בגין רצה להגשים חלום אישי משלו, לעמוד על הבמה ולקבל את פני חיילות ודגלי צה"ל, או כפי שהוא מכנה זאת „צבא ישראל," ממש כפי שעשה לפניו דויד בן־גוריון. אולם ההתנגדות הציבורית למצעד היתה רחבה ונתמכה גם על ידי המטכ"ל ושר הביטחון עזר וייצמן. בגין נסוג מדרישתו לקיום מצעד־צבאי והחליט על מצעד המחתרות, או מצעד הלוחמים. היתה זו הרחבה של רעיון המצעד הצבאי, ועתה אמורים לצעוד בצד חיילי צה"ל גם לוחמי ניל"י, השומר, ההגנה, אצ"ל ולח"י.

בגין אף ויתר על הבמה. הוא הודיע כי יצעד בראש לוחמי אצ"ל, כמי שהיה מפקדו של הארגון הצבאי הלאומי. היתה זו החלטה נבונה. העובדה שראש הממשלה צועד, מעבירה מיד את האצ"ל לראש המצעד, וייווצר הרושם כי האצ"ל עמד בראש הארגונים שהקימו את המדינה.

אולם לאחר שנפתרה בעיית מצעד צה"ל, החלו הבעיות האמיתיות של ועדת שנות ה־30. אריה נאור החל לדווח לראש הממשלה כי „דברים מוזרים" קורים בוועדה וכי ההתרשמות שלו היא כי „אם לא יקרה נס, לא תהיינה חגיגות." בגין קרא אליו בבהילות את השר מודעי אולם למודעי לא היה מושג מה קורה בוועדה והוא לא יכול היה להרגיע את ראש הממשלה.

מנכ"ל או מנהל

על פי דיווחים של נאור הוצא כבר מרבית הסכום בן 52 מיליוני הלירות שהוקצו לחגיגות. מיליון וחצי לירות כבר בוזבזו על הוצאות מינהליות ועל תקציבי אש"ל ואירות. יתרת הסכום חולקה בין התאחדויות וארגוני עולים לפעולות בלתי ברורות, למועצות־מקומיות ולערים שבשליטת הליכוד, כדי לערוך חגיגות מקומיות, וכן לחברות פרטיות שהגישו הצעות מנופחות לארגון ארועים והפקות שונות.

באופן רשמי נפתחו חגיגות ה־30 כבר בחג החנוכה האחרון. אולם כל פעולה לא נעשתה, מלבד קבלת פנים אצל נשיא המדינה, הפרופסור אפרים קציר, שזכתה להד ציבורי קטן. אגב אירוע זה אורגן לא על־ידי הוועדה אלא על־ידי מרכז ההסברה השייך למשרד החינוך והתרבות.

בהתייעצויות בין בגין לנאור הוחלט למצוא דרך להחליף באלגנטיות את מנהל החגיגות רגר, וזאת מבלי לפגוע באיש הליכוד הוותיק. נאור, שבינתיים כבר הצליח להסתכסך עם רגר, לא ידע כיצד לבצע זאת.

ההצלה באה לו מהמקום האחרון ממנו ציפה לה, מרגר עצמו. לפני כחודש הדפיס רגר נייר מיכתבים אישי, בו, תחת סמל המדינה והכותרת של חגיגות ה־30 כתב: „לשכת המנהל הכללי." רגר נקרא בדחיפות אל נאור שהסביר לו כי אין הוא מנהל־כללי של החגיגות אלא רק מנהל, נדרש לגנוז את נייר המכתבים ולהדפיס נייר מתוקן.

לאחר שביצע את ההוראה, הבין רגר מדוע התעקש נאור על קוצו של יוד. מנכ"ל הוא בעל דרגה בכירה יותר, וממילא משכורת גדולה יותר מאשר מנהל, וזה נתן לו רעיון. לפני כשבועיים הוא פנה אל מנכ"ל משרד ראש הממשלה הד"ר אליהו בן־אלישר ודרש ממנו לקבל תואר מנכ"ל ודרגה 10 בדירוג הממשלתי, הדרגה המיועדת רק למנהלים־כלליים של משרדי הממשלה, כמו בן־אלישר עצמו. עד כה קיבל רגר משכורת על פי חוזה מיוחד לפי דירוג 9—8.

מנהל החגיגות התפוטר בגלל נייר מיכתבים

בן־אלישר, שהיה בסוד הרהורי בגין ונאור סירב. אז הודיע לו רגר כי אם לא יתקבלו דרישותיו הוא יתפטר. „אתה לא מדבר ברצינות?" אמר לו בן־אלישר ורגר הבטיח לו כי הוא אכן מתכוון ברצינות לאיום. „אם כך אז תתפטר," הודיע לו בן־אלישר, ורגר אמנם עשה כן.

המשה קול של בגין

כאשר נקרא השר יצחק מודעי לראש הממשלה, לישיבה בה השתתפו מלבד בגין עצמו גם בן־אלישר, נאור וראש־לשכתו של ראש־הממשלה יחיאל קדישאי, הוא לא ידע כלל על התפטרותו של רגר. היה זה כבר שבוע לאחר ההתפטרות, והיתה זו הוכחה ניצחת לבגין כי מודעי אינו יודע כלל על הנעשה בתחום החגיגות עליהן הוא אחראי. לאחר שיצא מודעי מלשכת ראש הממשלה, לא יכול היה בגין להתאפק ואמר: „לכל ממשלה יש את המשה קול שלה."

בינתיים עוד לא נמצא מחליף לרגר. אנשי משרד ראש הממשלה המנסים לשמור מכל משמר את המידע על כשלון ארגון ארועי שנות ה־30, מחפשים בסודיות מנהל חדש לחגיגות, כדי שלא יירמז ויוודע לציבור גודל הכשלון. רגר התבקש להישאר עדיין בתפקידו, כדי שיוכל להעביר את כל החומר ליורשו, והסכים לכך, אם כי עד שיימצא היורש, לא מופיע יותר רגר בלשכתו שבמשרד ראש־הממשלה וארגון החגיגות הוקפא בינתיים.

מנכ"ל בן־אלישר
לא ברצינות

השר מודעי (עם אשתו)
כמו משה קול

עם קוג'אק

וכמה מידידיו יצאה צלילה קרן לבילוי באחד ממועדוני־הלילה בניו־יורק. הקשר עם טלי סאוואלאס נוצר אחרי שצלילה נמנתה עם 15 המועמדות הסופיות (מבין 600) שהיו אמורות להופיע לצד הכוכב במופע מוסיקלי. למטה מימין: קארן בלייק בתמונה במדור הרכילות, משמאל: צלילה קרן.

קארן X 2

הצעירה היפהפיה, שישבה להנאתה בבית־הקפה, לא יכלה להאמין למראה עיניה. על השולחן הסמוך הניח מישהו עיתון. באחד מעמודיו בלטה תמונה. „מה אני עושה בעיתון?" היא חשבה בתדהמה.

בדיקה מהירה הבהירה לה שהמצולמת היא מישהי אשר יכלה בקלות להיות אחותה התאומה, שחקנית־הקולנוע האמריקאית קארן בלייק, שהיתה אז עדיין בלתי־מוכרת. צלילה ינאי התבוננה בתמונה כשהיא נפעמת. אחרי שהתאוששה תלשה את העמוד, כדי להראותו בבית.

יום לאחר מכן מיהרה לחזות בסרט רסיסי חיים, אחד מסרטיה הראשונים של השחקנית, שהוקרן אז בארץ. על המסך הגדול בלט הדימיון ביניהן עוד יותר, כולל הפזילה הקלה בעיניים. צלילה הרגישה כאילו היא מתבוננת בדמות עצמה, כשהיא משוחחת, מנהלת ריב קולני ומתנה אהבים עם כוכב הסרט, ג'ק ניקולסון.

במשך שבע השנים שעברו מאז, הספיקה צלילה להתרגל להערות על כך, שקידמו לא פעם את פניה, בעיקר בארצות־הברית, שבה היא מתגוררת בשנים האחרונות. לפחות פעם ביום ניגשים אליה ברחוב ומבקשים חתימה.

לפני שנה, בשעת נסיעה באוטובוס בניו־יורק, ישבה מולה צעירה שדמתה לה להפליא. השתיים נעצו עיניים זו בזו במשך כל הדרך, ובתחנה הסופית פלטה הבחורה לעבר צלילה, „את נראית לי מוכרת מאיזשהו מקום," והסתלקה. כעבור חודש צפתה צלילה במחזה־טלוויזיה, והסתבר לה שהצעירה מהאוטובוס היא אחותה של קארן בלייק.

„באמריקה יש כל הזמן תחרויות של 'דומים' לאנשים מפורסמים," סיפרה צלילה השבוע. „הזוכים מרוויחים הרבה כסף, אבל מעולם לא עלה בדעתי לפנות לתחרות מסוג זה. העניין נראה לי אפילו קצת טיפשי, אם כי ייתכן שהייתי לוקחת חלק בכך אילו זה היה מזדמן לי במיקרה."

יש לה שיער ארוך וגלי בגון הדבש, עיניים ירוקות, עצמות־לחיים בולטות, קומה תמירה וגוף חטוב. הצברית התל־אביבית בת ה־26 גילתה מגיל צעיר נטייה למישחק ושירה. את נסיונה הבימתי הראשון רכשה בכמה הצגות־ילדים.

לפני כחמש שנים הצטרפה כרקדנית־זמרת לצוות המחזמר של יונתן כרמון לחיות עוד קייץ, שהוצג בארצות־הברית. לאחר מכן השתתפה במופע אחר של כרמון, כשהיא מהווה חלק מצמד המרגניות, יחד עם לאה לופטין, כיום משלישיית שוקולד מנטה מסטיק.

שתי המרגניות זהובות־השיער המשיכו להופיע יחד גם אחרי שהמופע ירד, עד שלאה החליטה לחזור לארץ. צלילה בחרה לעצמה שם נוח יותר לביטוי, לילה קרן, והמשיכה לשיר סולו במועדונים ובאתרי־נופש. הדימיון בין „קארן" ל„קרן" היה, לדבריה, מיקרי בהחלט.

בשעות היום העסיקה את עצמה בשיעורי מישחק, ריקוד, פיתוח־קול, ציור וגרפיקה, ומדי פעם גרפה כמה דולרים מן הצד כדוגמנית בתצוגות־אופנה ובצילומי־פירסומת.

טיבעי שהסתופפות בשולי עולם־הזוהר הובילה אותה למקומות ולאירועים שבהם נכחו כל מיני מי־ומי, אבל היא נמנעת מלפזר שמות נוצצים.

ברשימת הקורסים שבהם השתתפה צלילה בארצות־הברית היה גם קורס לעיתונאות. היא מצליחה לא־רע בשטח הזה, ונראה שאם אי־פעם תרצה לעזוב את הזימרה, יש לה לאן ללכת. מאז הגיעה לארץ לחופשה, לפני חודשיים, התפרסמו כתבות אחדות שלה באחד הצהרונים.

ועד שצלילה תחליט מה היא באמת רוצה לעשות, היא יכולה להרשות לעצמה ליהנות מאישיות מפוצלת — להתראיין בתור זמרת, לדבר על עצמה או לראיין אחרים ולעורר לדבר על עצמם.

בשעות הצורך היא אפילו תוכל לראיין את עצמה.

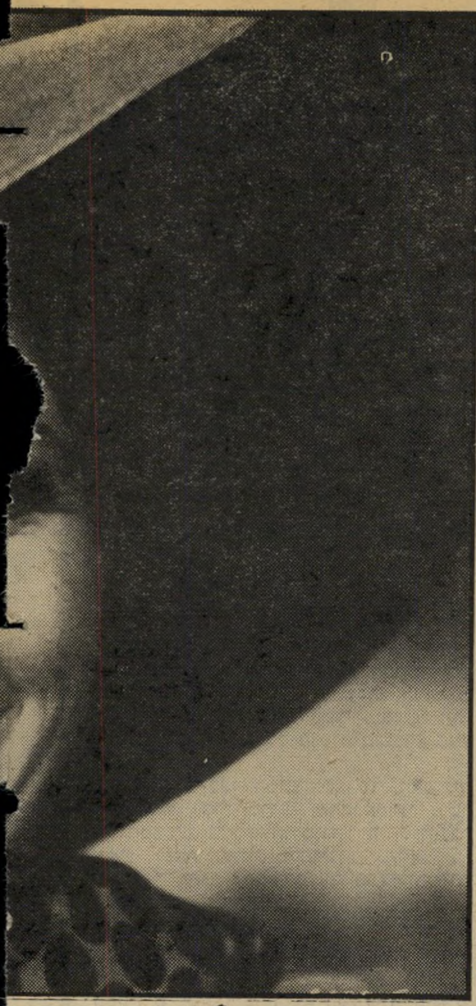

הדימיון המפתיע בין ה

קארן בלייק (למעלה

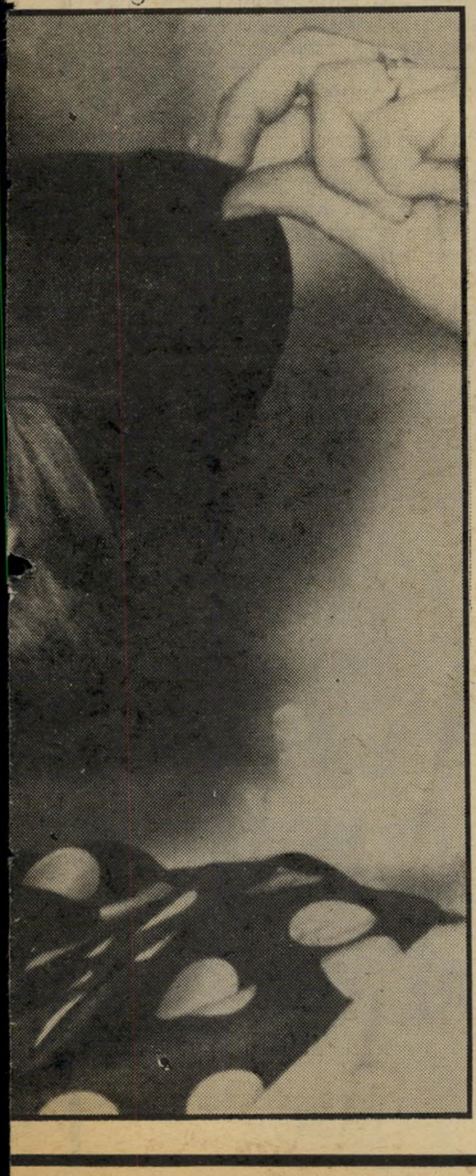

הישראלית צלילה קרן (למטה) לשחקנית
גרם את שינוי שמה ודרכה בחיים

הכפילה הקורנת של כוכבת־הקולנוע קארן בלייק עדיין לא השתתפה בסרט, אבל היא מורגלת בעמידה מול מצלמות, כדוגמנית מסלול וצילומי־פירסומת. כאן מדגימה צלילה קרן בגדיים אופנתי.

מי היא מי? צלילה קרן (מימין) נדהמה כאשר גילתה, לפני שנים אחדות, את הדימיון המפתיע בינה לבין קארן בלייק (משמאל, בסרט **יומו של הארבה**). הישראלית המתגוררת בארצות־הברית אינה מסונוורת מעובדה זו.

השופט האמין לכל טענות האשה - אבל פסק לה פיצוי מוקטן מפני שהעניקה ראיון ל„העולם הזה"

אהבותיו היקרות

הכלה המדומה אירנה קורצ׳קינה (כיום בת 48), שעלתה ארצה מלנינגרד, הכירה את המיליונר דוד טייג (63) שהבטיח לשאתה לאשה. דויד טייג הפר את הבטחתו, גרם לה התמוטטות נפשית ופיסית ובית־המישפט פסק, בתום דיון מישפטי שנמשך חמש שנים, פיצויים בסך 15,000 לירות.

ה נתבעים שישבו על ספסלי אולם המישפטים, לא יכלו להסתיר את חיוכיהם כאשר סיים השופט את קריאת פסק־הדין, בקובעו: „הסכום של 15,000 לירות, הוא שייפסק לתובעת בתור נזק כללי ו־כולל..."

היתה להם סיבה טובה לחייך. שכן, האיש שנגדו פסק השופט משה בייסקי את סכום הפיצויים לא היה אלא דוד טייג, איל־המלונות הבינלאומי ואחד היהודים העשירים ביותר הנוחתים מדי פעם בישראל, ל־רגל עיסקיהם.

דקות אחדות קודם־לכן דחה השופט בייסקי, אחת לאחת, את כל טענות ה־סניגוריה. פרקליטיו של המיליונר טייג כבר ראו בעיני רוחם כיצד מחייב השופט את שולחם בסכום־פיצויים אסטרונומי. אך השופט חבוש־הכיפה צפן הפתעות באמ־תחתו. הוא אומנם לא קיבל את תירוציו של הנתבע, אך היו לו גם טענות כלפי הצד שכנגד. ובראש כל הטענות עמדה אחת — ראיון שפורסם בשבועון העולם הזה לפני חמש שנים.

המיליונר חיפש חכמה

ת חת הכותרת „מיסטר הילטון סידר אותי!" פורסם במארס 1973, סיפורה של עולה חדשה מרוסיה, אירנה קורצ׳קינה, (העולם הזה 1853).

בעיניים דומעות סיפרה אז אירנה: „הגעתי לישראל מלנינגרד בסתיו 1971, והעבירו אותי לאולפן ביפו. הייתי בארץ פחות מחצי־שנה כשיום אחד, בינואר 1972, באו אלי כמה חברות באולפן והראו לי מודעה בעיתון: ,מיליונר יהודי מגרמניה רצה להתחתן עם אשה יפה מאד, גבוהה וחכמה׳. הבנות לחצו עלי להיענות. ,זה בדיוק בשבילך׳, אמרו."

אירנה היססה. לארץ הגיעה עם בתה, סטודנטית למוסיקה, ומאז התאלמנה מ־בעלה, שהיה פסל, זכתה האשה המקסימה בהצעות־נישואין רבות. „דחיתי את כולן, כי לא רציתי להתחתן עם גוי," אמרה. „חלמתי להגיע לישראל."

אירנה נעתרה להפצרות בתה וחברותיה באולפן, ופנתה אל הכתובת של מישרד השידוכים שצויינה במודעה.

על ההמשך סיפרה, באותו ראיון: „מייד כשבאתי למשרד, הוא (השדכן) הרים טלפון לטייג ואמר: ,מצאתי בדיוק מה שאתה מבקש.׳ ...טייג ביקש לראות אותי מייד. הפגישה התקיימה בדירת השדכן. יופה (השדכן), מצא לנכון להכין אותי קודם. הוא גילה לי שטייג איננו גבר מרשים מבחינת הופעתו החיצונית, ושזה כבר קרוב לארבע שנים שהוא מחפש עבורו אשה. אבל את כל המועמדות הוא דחה."

ההמשך היה כמעט כמו באגדות. טייג לקח את אירנה לארוחה במיסעדת־פאר בתל־אביב, ועוד באותו ערב הציע לה לדבריה, נישואין.

היא היססה, לדבריה, רצתה לתהות מעט על קנקנו, לבדוק מה מסתתר מאחרי כל המיליונים שלו. טייג המשיך להיפגש עימה ברציפות, כשהוא חוזר ואומר לה: „אל תהססי. ההפסד יהיה כולו שלך. אשה בודדה ויפה כמוך, בארץ האסיאתית הזאת — יאכלו אותך פה. את עוד לא יודעת מה זה לחיות פה. השמש תאכל אותך. היהודים כאן יאכלו אותך. את עוד לא מכירה אותם. תעבדי כאן בפרך. את לא נולדת בשביל האסיה הזאת. אני מציע לך להימלט מכאן. בואי אתי. נתחתן, ותחיי אתי ב־אמריקה כמו מלכה."

בינתיים היה טייג קופץ, לרגל עסקיו, לאירופה, אך הרומן נמשך במלוא להטו. הוא היה מתקשר אל אירנה מכל פינה בעולם. מעון־העולים השלו ביפו, שבו התגוררה, נרעש כולו משיחות־הטלפון ה־בינלאומיות התכופות שניהל צמד האוהבים המבוגרים.

טייג היה אז בן 57 ואירנה בת 43. הוא היה אלמן קשיש, לא נאה במייוחד אך עשיר ביותר. האיש, שניצל ממחנות־ההשמדה בפולין, התיישב אחרי המילחמה בגרמניה ועסקיו פרחו ושיגשגו שם. כיום הוא שותף בחלק ממניות מלון הילטון בתל־אביב, בעליהם של מלונות הפאר פאל ומוריה (גראנד־ביץ׳ לשעבר) בתל־אביב, בעל מיגרש האופרה ברחבת הרברט סמו־אל בתל־אביב וכמו־כן הוא שולט על רשת של מלונות גדולים בפרנקפורט, גרמניה. עסקיו מסתעפים על־פני אמריקה ואירופה.

קשה לדעת אם היה זה עושרו הרב של בעלה־לעתיד, הטיולים המפתים שהבטיח לה, או דיברי השיכנוע האנטי־ציוניים ש־המטיר עליה, לפי דבריה, אך עובדה היא שבני־הזוג החלו רוקמים בצוותא את עתידם המשותף.

ליל סדר — וחסל

„ק יבלתי את זה שאני עומדת להיות אשתו," סיפרה אירנה ב־ראיון שנערך עימה לפני חמש שנים. „ה־קירבה בינינו נעשתה אינטימית, בכל ה־מובנים. הופענו בחברה ולפני קרובי־מישפחתו כמי שעומדים להינשא. באותה תקופה לא חזרתי למעון, והייתי איתו." לקראת חג פסח השתתפה אירנה בסדר שערך טייג, בחברת בניו וקרובי־מישפחתו, במלון שרתון. הוא הציג אותה לפני כולם באומרו: „את המלכה שלי."

אחרי הסדר ניגש טייג לשגרירויות קנדה וארצות־הברית בישראל, חתם על כך שהוא מתכוון לקחת עימו את אירנה לארצות אלה, על־מנת שיאושרו עבורה אשרות־שהייה שם. הוא נסע לעסקיו בחו"ל והורה לסוכן שלו בפרנקפורט, לסדר לאירנה כרטיסי טיסה.

כאשר היו כל האשרות מוכנות, טילפנה אירנה אל טייג, ששהה בפרנקפורט, ו־בישרה לו בשימחה את הבשורה. אלא ש־הוא נשמע צונן. אמר לה שבתו חולה, ומשום כך ייאלצו לדחות את תוכניותיהם.

כעבור שבועות אחדים, כאשר חזר טייג לארץ, יצא המרצע מן השק. אירנה באה אליו למלון, והוא הודיע לה חד־משמעית: „אני עסוק מאד ואין לי זמן לשוחח איתך." כשראה את פניה ההמומים, המשיך: „ואם הבטחתי להתחתן איתך, עכשיו אני כבר לא רוצה!"

„אחרי כל הצרות שהיו לי בלנינגרד, עד שהצלחתי לצאת לישראל — הייתי צריכה לסבול שוב פעם בושות וחרפות כאלה?" התייפחה אירנה כשסיפרה ל־העולם הזה על סיבלה. „אינני יכולה לשאת את עיני אל חברי במעון. חליתי מרוב בושה. אסור להרשות למישהו, אפילו ל־מיליונר, להתייחס ככה אל בני־אדם."

שבוע לאחר־מכן הגיש עורך־הדין פינחס קליינר, בשמה של אירנה, תביעת פיצויים בגין הפרת הבטחת נישואין, על־סך רבע־מיליון לירות.

במשך שלוש שנים התנהל המישפט ב־עצלתיים בבית־המישפט המחוזי. לבסוף, נפסקו לאירנה פיצויים בסך 35 אלף ל"י.

עדירית אירנה בדירת־העולים השכורה שלה, זמן קצר אחרי שבעל מלונות **הילטון** ו**פאל** הודיע לה שלא יקיים את הבטחתו לשאתה לאשה. אירנה העניקה אז ראיון ל**העולם הזה**, ובית־המישפט הקטין את הפיצויים שפסק.

פרקליטיו של טייג, שכללו סוללה נכבדה ממישרד עורכי־הדין מירון־פריבס־ריינר, עירערו על הפסק. הטענה היתה שלנתבע לא הומצאו כל מיסמכים מבית־המישפט — כדין. העירעור התקבל, הפסק אכן בוטל, ועל אירנה קורצ׳קינה ניטל להוכיח את תביעתה מחדש לפני השופט משה בייסקי.

בינתיים החליפה אירנה את פרקליטיה, ובתביעה המחודשת ייצגה אותה עורכת־הדין אלינור דורון.

אחרי חמש שנות דיון מישפטי ניתן, לפני חודש, פסק־הדין המנומק של השופט.

למעשה קיבל השופט המחוזי את כל ה־עובדות, שפורסמו בהעולם הזה, כנכונות. הוא תיאר את הרומן בין המיליונר היהודי מגרמניה לבין העולה מרוסיה, ממש כפי שזה תואר בשבועון.

וכך כתב השופט: „...ער אני לעובדה כי התובעת היתה מעוניינת מאד להינשא ל־נתבע, וכנראה גם נסתחררה ממעמדו ה־כלכלי ומהשפע הרב שעשוי היה להיות מנת־חלקה; ויחד עם זאת, אף שמצאתי הגזמות בעדותה, אינני מתקשה לקבוע שעוד בטרם עזב הנתבע את הארץ ב־6.2.72, הוא הציע לתובעת נישואין." השופט אישר גם את כל שאר הפרטים, כגון הקשר הטלפוני הרצוף בין השניים, הצגתה של אירנה לפני מישפחתו וכל התוכניות המשותפות.

טייג אומנם הכחיש שעמד לקחת את אירנה עימו לטיול בחו"ל, אך השוואת ה־חותמות בדרכונו עם כרטיסי־הטיסה ששלח לאירנה, העלתה זהות מוחלטת בתאריכים. השופט דחה את טענותיהם של טייג, ושל מרבית העדים שהביאו סניגוריו.

ההפתעה באה בטיעון לעצם סכום ה־פיצויים.

המיליונר ביקש דחיית התשלום

עורך־הדין ישעיהו פריבס הביא תקדימים שונים, שבאו להראות כי למעשה לא מגיע לתובעת כל פיצוי. השופט דחה את טענותיו של פריבס בזו אחר זו, ונימק בפירוט כל דחיה כשלעצמה.

הוא קבע, כי מבחינה עקרונית יש לראות במעשהו של טייג הפרת חוזה ושלא־על־ידי תרמית, ולפיכך אין התובעת צריכה, על־פי החוק, להוכיח מהו הנזק הכספי הישיר שנגרם לה. די אם תוכיח את הנזק הכללי ואת הנזק המיוחד שסבלה.

ולאירנה היו נזקים מכל הסוגים. לפני נסיעתה עם טייג היא חילקה את כל רכושה הדל לשכנותיה במעון־העולים. היא לקתה בהתמוטטות נפשית, הפסיקה את מאמציה למצוא עבודה (היא עמדה להתקבל כקר־יינית בשידורי ישראל בשפה הרוסית), ו־נקלעה למשבר כספי חמור. השופט הכיר גם בעובדה זו, באימרו: „הסתבר כי ל־תובעת לא היו אותה עת שום אמצעים, אף לא לקיום יום־יומי שוטף, והיא עדיין נתונה בחבלי קליטה קשים..."

אך את הצימוק הותיר השופט בייסקי לסוף, כאשר פסק: „...מסתבר כי ביוזמתה של התובעת (ליתר דיוק, ביוזמת עורך־הדין שייצג אותה אז, ולא זה דהיום), פירסם השבועון העולם הזה בגיליונו מיום

הזוג המאושר אירנה קורצ'קינה ודויד טייג מחייכים, באחד ממקומות־הבי־דור היקרים של תל־אביב. לפני חמש שנים הכיר טייג, המיליונר, בן ה־57, את אירנה בת ה־43, חיזר אחריה והבטיח לה הרים וגבעות. כעבור חודשים אחדים השליכה מעל פניו ונשא אחרת. הציטוטים של דבריה בכתבה זו הם מתוך הראיון משנת 1973.

של אייל המלונות

הגבירה אירנה תפרה לעצמה חליפות אופנתיות, כדי שתיראה כפי שצריכה להיראות אשתו של בעל רשת מלונות בינלאומית. את כל רכו־שה הדל חילקה לידידותיה, במעון העולים ביפו. כשנטש אותה טייג, נותרה בחוסר־כל.

7.3.73 כתבה מצולמת של שלושה עמודים גדושים, כשהתובעת היא המספקת הן את הסיפור והן את הצילומים המרובים. אין זאת, אלא שביקשה התובעת בדרך של פירסום לפגוע בנתבע ולהיפרע ממנו. אבל מניה־וביה הוכיחה התובעת במעשיה אלה, כי רגש הבושה שעליו ניסתה להעיד, רחוק ממנה והלאה." האשה לא פנתה להעולם הזה ולא נתנה תמונות, אלא העורך דין שלה דאז, פינחס קליינר.

השופט אף הרחיק לכת וקבע לגבי תפוצתו של העולם הזה, באומרו: „עד לאותו פירסום גדול ורחב, ידעו על הפרשה לכל היותר מכריה במעון־העולים ביפו. והנה דואגת התובעת, שאם עוד מצוי ולו איש אחד במדינה, שהסיפור שלה אינו מעניין אותו כלל — יוכל בכל־זאת לקבל מידע מקורי מפיה על פרשיה מיוחדת, ב־לוויית תצלומים, בכל הפוזות והפוזיציות, והכל במחיר עיתון אחד בלבד...

„מי שבא לחשוף עצמו, ביוזמתו ומ־רצון, בעניינים שבינו לבינה," סיכם ה־שופט הדתי, „ומביא לרשות הרבים סיפור אישי, על דרך הפיקנטיות המיוחדת — מפחית בעצמו מהרצינות של טענת הבושה והפגיעה בשם הטוב שהוא מנסה להעלות בתור צידוק לפיצוי מהותי."

אלא שבכך עדיין לא תמה הפרשה. פרק־ליטיו של טייג החליטו שלא לשלם לפי־שעה את סכום הפיצויים. הם הגישו בקשה לעיכוב ביצוע פסק־הדין בסך 15,000 אלף הלירות, ובמקביל עירערו בבית־המישפט העליון על עצם ההחלטה לחובת טייג ב־בית־המישפט המחוזי.

פרקליטה של אירנה הגיש, בשמה, עיר־עור־שכנגד, שבו טען כי שיקוליו של בית־המישפט המחוזי, לגבי הפירסום בהעולם הזה, היו מוטעים. הוא ביקש לפסוק לתו־בעת סכום־פיצויים סביר.

המיליונר מצא את אושרו

פרשת הרומן עם העולה החדשה מ־רוסיה, לא ריפתה את ידיו של איל־המלונות מגרמניה. הוא המשיך בחיפושיו העקשניים, ולבסוף מצא את מבוקשו.

היה זה לפני כשנתיים. הפעם עלתה ברישתו של המיליונר הקשיש, גרושה יפהפיה, בת 40, אם לשניים. היתה זו עירונה לוצקי, מזכירה בלישכת־המיסחר־ישראל־אמריקה, שכבשה את ליבו.

עירונה, שהיתה נשואה בעבר לישראלי היושב כיום בארצות־הברית, הכירה את טייג באמצעות ידידים משותפים שלהם באיטליה. אלא שגם הפעם היה הרומן מלווה בסיפור אנושי טראגי.

לעירונה היה אותה עת חבר קבוע, בעל מישרד הנסיעות פארבנד־טורס, שמואל פז, והרומן ביניהם נמשך כשלוש שנים.

אולם גם כאן פעלה עוצמתו הכובשת של טייג, וגברה על כל המיכשולים. הוא סיחרר את ליבה וראשה של עירונה בבילויים נו־צצים, בנסיעות לחו"ל — בעיקר לריוויירה הצרפתית — והיא נטשה ללכת אחריו.

פז המאוכזב ניסה להניא אותה מכך בכל דרך אפשרית, ובין השאר הראה לה את הכתבה שפירסמה אז בהעולם הזה על אודות הרומן של טייג עם אירנה קורצ'קינה וסופו המר. „הלכתי במיוחד לשם כך ל־ארכיון העולם הזה, וביקשתי שיחפשו עבורי את הכתבה ההיא משנת 1973," סיפר פז, „אבל אותה לא עניין כלום. אני בטוח שהיא אפילו לא אהבה אותו. מעולם לא ראו אותם הולכים קרובים. הם תמיד מטיילים במרחק עשרה מטר אחד מהשני."

בל"ג־בעומר האחרון נשא דויד טייג את עירונה לוצקי לאשה, בטכס מרשים. פז לא ויתר. הוא תבע ממנה שתחזיר לו את כל הכספים שהוציא עליה במשך שלוש השנים.

הוא אף איים בהגשת תביעה מישפטית, ולבסוף הסתיים העניין בפשרה. נחתם הסכם שעל־פיו יבטל פז את תביעותיו, לא יתן לסיפור פירסום ברבים, ובתמורה יקבל פיצוי כספי הולם. פז אכן קיבל נכסים ורכוש בערך נכבד, אך את טעם האכזבה והעלבון הוא נושא בליבו עד עצם היום.

עירונה טייג (לשעבר לוצקי), מתגוררת כיום בדירה מרווחת שרכש עבורה טייג בשיכון צמרת בתל־אביב. בעלה, איל־המלונות, ממשיך לנהל את עסקיו חובקי העולם, ואילו אירנה קורצ'קינה ממשיכה להיאבק על זכותה ל־15,000 הלירות.

עפר קוך ■

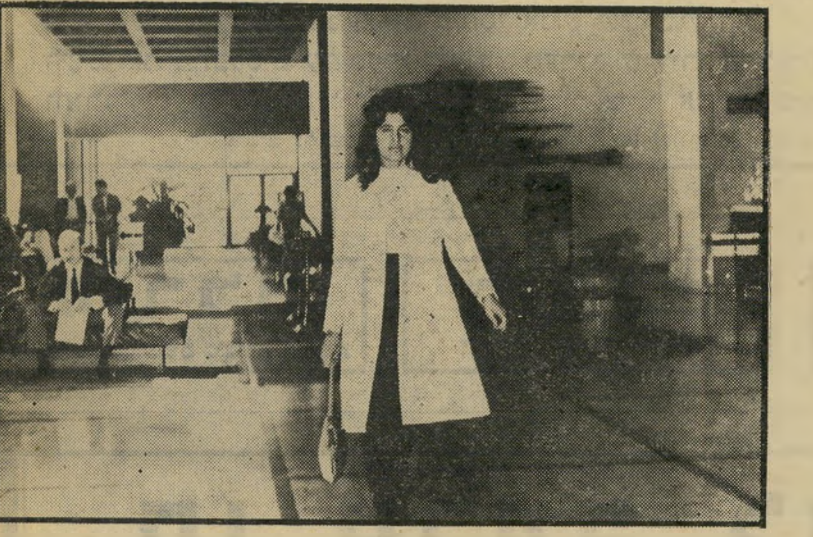

כמעט בעלת־בית אירנה קורצ'קינה בימים הטובים שלה, בטרק־ליני מלון **הילטון**. אז היא נהגה להסתובב במקום כבעלת־הבית לעתיד, ועדיין לא שיערה את האכזבה המרה שטומן לה הגורל. עובדי מלון **הילטון** נהגו בה כבוד כיאה למי שעומדת להינשא לבוס הגדול.

במדינה

משפט

סר חינו של קומיסר

יהושע בן־ציון בא עם סוללת פרקליטים ושפע טיעונים — אך בית־המישפט לא התרשם ודחה את כל בקשותיו

„חוששני כי תפיסת המבקש ובא כוחו, בעניין הליכי פשיטת־רגל ומעמדו של פושט־רגל בהליכים אלה, היא מוטעית מיסודה," כתב השופט משה בייסקי בפסק־דינו, כאשר דחה בקשה נוספת של יהושע בן־ציון, המנהל לשעבר בנק ארץ־ישראל—בריטניה.

מאז הורשע בגניבת 39 מיליון דולר ו־נשלח לבלות תריסר שנים מאחרי סורג ובריח, נחשב בן־ציון פושט־רגל, וכל רכושו נתון בידי נאמן שמונה על־ידי כונס ה־נכסים ועל־ידי הנושים הרבים. אלא שבן־ציון, הטוען שהוא חף מפשע, אינו חדל ל־הטריד את בתי־המישפט בתביעותיו.

הנאמן לא מצא חן. יהושע בן־ציון החליט כי הנאמן, שמונה על־ידי אסיפת הנושים, אינו מקובל עליו. היה זה עורך־הדין דויד קומיסר שמונה, בספטמבר 1976 להיות נאמן על נכסיו האישיים של הבנקאי פושט־הרגל. בדצמבר 1976, בעודו יושב בכלא, פנה בן־ציון באמצעות פרקליטו, עורך־הדין אליהו מירון, אל כונס־הנכסים הרישמי, ודרש לבטל את המינוי.

יחד עם שותפיו למישרד, עורכי־הדין ישעיהו פריבס, מאירה ריינר־בן־ציון ו־יעקוב קנטור, ניסח מירון מיכתב גדוש נימוקים, פירושים ותקדימים מישפטיים מ־הפסיקה הישראלית והאנגלית — כל זה נגד מינויו של אותו נאמן. עורך־הדין קו־מיסר מייצג גם את בנק ארץ־ישראל—בריטניה, הנמצא בשלבי פירוק, ובתור שכזה אף הוא אחד מנושיו של בן־ציון.

עיקר טיעוניהם של בן־ציון ופרקליטיו התבסס על כך שלדעתם, קיימים ניגודי־אינטרס רציניים בין תפקידו של עורך־הדין קומיסר כנאמן על נכסי בן־ציון לבין תפקידו כמייצג הבנק.

כונס־הנכסים דחה את בקשתו של בן־ציון, וזה החליט להגיש בקשה בדרך המ־רצה, לבית המישפט המחוזי.

בן־ציון חוייב. חרף הנימוקים ה־ארוכים וסוללת הפרקליטים, וחרף העובדה שבן־ציון (שהוא עצמו מישפטן) ומישרד של עורכי־דין עסקו במשך חודשים בהכ־נות, דחה שופט בית־המישפט המחוזי משה בייסקי את הבקשה בימים אלה, וחייב את בן־ציון בתשלום הוצאות ושכר־טירחת עורך־דין, בסכום של 2000 לירות לכל אחד מהמשיבים.

בפסק־דינו, המשתרע על־פני 35 עמודים, טרח השופט והסביר לבן־ציון ולפרקליטיו בין השאר: „...מטרת הכרזת פשיטת־רגל היא, כי מכאן ואילך ינוהלו וימומשו נכסיו של פושט־הרגל על־ידי הנאמן, למען ה־נושים ולטובתם. ...וזכות ההתערבות בנדון נתונה לאסיפת הנושים, לוועדת ביקורת, לכונס־הנכסים ולבית־המישפט — אך לא לפושט־הרגל."

ואם זה עדיין לא היה ברור די צורכו למנהל הבנק שסרח, ממשיך השופט בייסקי ומסביר: „כמו הנושים וכונס־הנכסים ה־רישמי, גם אני אינני רואה מדוע לגרוס שאין הנאמן יכול לפעול לטובת כלל ה־נושים, גם כשהוא תובע בשם הבנק ש־בפירוק סכום פיצויים גדול מאת המבקש. היכן כאן ניגוד אינטרסים עם כלל ה־נושים? ...להתנגדותו של המבקש אין כל יסוד, לא מבחינת מעמדו ולא לגוף ה־עניין."

הסיבה האמיתית. מה שהניע את בן־ציון להתנגד למינויו של עורך־הדין קו־מיסר כנאמן על נכסיו, היה שונה במיקצת.

בשם המדינה הוגשה, מייד אחרי הר־שעתו של בן־ציון, תביעה נגד בנקים בשווייץ שעימם היה קשור. באותם בנקים היו מופקדים, על־פי הסברה, כספים ש־העלים בן־ציון לטובת מישפחת אשתו קבו־צת וויליאמס.

בן־ציון ביקש לראות את נוסח אותה התביעה בשווייץ, אך זה לא התאפשר לו. מאחר שבשווייץ אין תיקי בית־המישפט פתוחים לציבור, נתקלו שליחיו בהתנגדות נמרצת שם.

לפיכך, לא נותר לבן־ציון אלא לפנות ולבקש לעיין בתביעה בארץ. עורך־הדין קומיסר, סירב להראות לו, והיא נשארה חסויה.

ההרשמה לאליפות ישראל ב־
שש־בש
מטעם העולם הזה נמשכת

הזוכה בתחרות יזכה בפרסים יקרי־ערך

שחקני שש־בש מכל רחבי הארץ מוזמנים בזאת להרשם לתחרויות המוקדמות אצל מירי,
טלפונים: 03-230856, 03-247428

הפרסומאי יעקב פיאלקוב
יפתח תערוכת ציורים
בגלריה „שחף" ביפו

ציור של יעקב פיאלקוב

הפרסומאי יעקב פיאלקוב, שציוריו תוארו כ„תרגום ציורי של סגנונות צילום", יפתח תערוכת יחיד ראשונה מיצירותיו בשבת (11.2.78) בגלרית „שחף" ביפו העתיקה.

ליעקב העובד מזה 14 שנה כפרסומאי במשרד גדול בתל־אביב, היווה הציור במשך תקופה זו תחביב בלבד.

האהבה ליופי ולאסתטיקה הביאה אותו לחיפושי דרך בציור המבטא את היופי והעושר שבצבעים.

זרם ה„פופ־ארט" השולט ביצירותיו, עדיין שולט בעולם וכמעט פסח על ישראל. יעקב הינו אחד מהציירים הבודדים בארץ המציירים בסגנון זה.

בחצי השנה האחרונה צויירו רוב הציורים בסגנון אחר — „היפר־ריאליסטי" — שהוא לדעת האמן, ההמשך הטבעי ל„פופ־ארט".

ה„היפר־ריאליזם" מתרכז בביצוע מדוייק ומושלם של סיטו־אציות יומיומיות, וחפצים ומוצרים שאינם זוכים בדרך כלל לעלות על בד בציור.

הדגש העיקרי מושם בציוריו על היופי אותו אפשר למצוא, במצבים ובחפצים, שעיננו המורגלת לראותם כבדרך השיגרה, פוסחת עליהם ללא עיכוב.

נעליים ישנות, מטריה על קולב, קומקום על כיריים וכיו"ב, מוצאים את מקומם על בד הציור ומשתלבים בטבעיות בין ציורי הנערות היפות כמובן, וציורי הערום העדינים.

בטחון עצמי * אל דאגה * פיתוח הזכרון

✶ כיצד תרכוש ידידים ✶ הפעלת קסם ההתלהבות ✶ תקשורת יעילה ✶ כישורים אלה תשיג בקורסים המעשיים ליחסי אנוש של מיל"ה.
הלימודים מתבססים על ספרי לימוד, מערכי שיעור, הרצאות מרתקות, צוות מנתחים ותירגול פעיל ✶ הקורסים מתקיימים בבית ציוני אמריקה בתל־אביב.

פרטים על מועדי הקורסים החדשים: טל' 916185(03) — 912093(03) מ־8 עד 2.

מורלה
הספסים המעוצבים כיצירת אומנות

רובקס
המתנה שבהישג ידך

ארומור
צפוי דלתות וקירות

תן טרמפ לחייל

חבורה ישראלית עמדה מאחורי רצח היהלומנים היהודיים בבלגיה, וחבורה אחרת הוציאה בגרמניה במירמה

75 מיליון מארק במכה אחת

מזוייף שטר של 100 דולר שנתפס על־ידי המישטרה הבלגית בחדר המלון של צבי פאר, בתוך ערימה של 250 אלף דולר בשטרות מזוייפים.

איו אליהו מייזלס המכונה „איו", בצילום שנעשה בישראל לפני שעבר לבלגיה, אחרי שיחרורו מן הכלא.

כאשר דן, לפני כשבועיים בית־מישפט בבלגיה שלושה ישראלים למאסר ממושך, על חלקם ברצח היהלומן היהודי לואיס זיסוביץ, ביולי 1975, היה זה סיום בקול ענות־חולשה לפרשה שהטילה את אימתה על עולם היהלומנים היהודים באנטוורפן, ואשר במהלכה נרצחו ונעלמו 11 איש ונשדדו סחורות במיליוני דולרים.

בית־המישפט פסק מאסר־עולם ליהלומן הישראלי לשעבר צבי בורשטיין (62), ו־מאסר של 20 שנים לשותפיו ברצח, זאב יעקובסון (34) ובנימין מסיקה (26). בית־המישפט קבע, כי היהלומן שנרצח פותה לבוא אל מלון אירוטל באנטוורפן עם יהלומים בשווי 146 אלף דולר, ושם נחנק למוות ונשדד על־ידי השלושה.

אולם בבית־המישפט התגלה רק קצה הקרחון של מה שאירע באמת. הסיפור האמיתי מסופר כאן לראשונה. זהו סיפור פעילותה של החבורה הישראלית־גרמנית שפעלה באנטוורפן החל משנת 1973, ועסקה בעיסקי־הונאה בהיקף ענקי. אחרי שה־מישטרה חשפה את פעולות החבורה, ב־עיקבות רציחות היהלומנים, העתיקה זו את פעילותה לדרום־אפריקה, ועשתה שם את הונאות הראנדים שתוארו בכתבות מפורטות (העולם הזה 2108, 2109, 2110).

אולם בעוד פעילותה של החבורה הישראלית־גרמנית בבלגיה היתה עצמאית, מומנה ותוכננה על־ידי החבורה עצמה, הרי אחרי בלגיה פעלה החבורה בדרום־אפריקה ובגרמניה בהונאות בנקים והמחאות כוזבות, במימונה ובאירגונה של חבורת־הכרם הישראלית.

שלוש רציחות יהלומנים

בשנת 1970 נמלט צבי בורשטיין מ־נושיו בישראל. אחרי שהסתבך בעסקיו בארץ ומיפעל היהלומים שלו, יהלומי צפת, נסגר. הוא הגיע לבלגיה, שם ניסה להיכנס לעיסקי יהלומים. בשנים הבאות ניסה ידו בעיסקי מירמה שונים, נתפס מפעם לפעם וישב פעמים אחדות בכלא.

בשנת 1973 הגיעו לאנטוורפן שלושה אנשים, שהיו גם לאחר־מכן במרכז הפעילות של מערכת ההונאות בדרום־אפריקה ובגרמניה. היו אלה גארט שטיינקה, פישל סקורניק וצבי פאר. שטיינקה הורשע ב־שנת 1968 על 22 מעשי שוד יהלומים, בסך כולל של 18 מיליון מארק שנשדדו מיהלומנים בבלגיה ובגרמניה. עימו הורשע, על שותפות בחלק ממעשי השוד ב־ישראל, פישל סקורניק, שלאחר־מכן עזר ליוסף עמיאל להימלט מכילאו בגרמניה. בשנת 1973 היו השניים חופשים, והם חזרו לאנוורפן כדי לבדוק מה ניתן לעשות כדי להרוויח קצת כסף.

באותה עת הגיע גם צבי פאר למקום, ובאמצעות סקורניק התוודע לשטיינקה. כעבור זמן ריכזו פאר ושטיינקה את ה־פעילות בדרום־אפריקה ואת הונאות ה־בנקים בגרמניה. סקורניק חי כיום באמסטרדם, ובביתו הסתתר עמיאל. שם ביקר גם עורך־הדין שלו ושל עמיאל, פינחס קליינר, שהוציא את כספו של עמיאל, בסך 63 אלף דולר, מבנק בשווייץ, על־מנת לממן את הבריחה.

באותה עת הגיע למקום ישראלי נוסף, אליהו, („איו") מייזלס, שבא לבקר אצל חברתו בבריסל. איו היה קשור בחבורה הצרפתית שפעלה בישראל בסוף שנות ה־60', וניהלה נגד חבורת־הכרם מאבק עקוב־מדם. הוא הורשע וישב בכלא, ואחרי ששוחרר עבר לאירופה וקבע את בסיסו בצרפת, שם הוא חי עד היום. אחיו פעיל בעסקים שונים בבאר־שבע.

כל הנוכלים הללו קבעו את מושבם ב־מלון תיאטר באנטוורפן, ובחודשים שבהם שהו במלון אירעו מיקרי הרצח. גם הפרשות שעליהן הורשעו צבי בורשטיין וחבריו התרחשו במלון תיאטר. אשתו של שטיינקה, אינגריד, מסרה כי בעלה (ש־ברח בינתיים לווינה עם מזכירתו, בירג'יט), הונה בכמה הזדמנויות יהלומנים יחד עם צבי פאר. באחד המיקרים הללו שיכנעו השניים אשת יהלומן בלגי כי בידיהם יהלומים גנובים, קיבלו ממנה 80 אלף דולר על חשבון הסחורה. הם נעלמו עם הכסף, והאשה לא קיבלה את היהלומים.

עיסקה אחרת שעשו היתה תוך שימוש בשטרות של חברה שעמדה להתמוטט. הם החליפו שטרות כאלה בציוד בניה בערך של 800 אלף מרקים, ומכרו אותו מייד בהנחה של 20% לחברה גרמנית. כאשר השטרות הגיעו לפירעון, התברר כי אין להם ערך. פאר ושטיינקה התחלקו בכסף.

רבע־מיליון דולרים מזוייפים

מקרי הרצח (שלושה במיספר) היו בחלקם נגד מקורבים של בורשטיין. המיקרה שעליו הורשע היה רצח של יהלומן ממוצא רוסי, בשם לואיס זיסוביץ. היהלומן בא לחדרם של הנוכלים עם יהלומים ב־160 אלף דולר כדי למוכרם להם ובורשטיין, מסיקה ויעקובסון רצח אותו ונמלטו עם היהלומים. בורשטיין נעצר ב־תחנת־הרכבת באנטוורפן כשבכיסו אבן גדולה מן הסחורה שנשדדה, ושאר האבנים נתפסו בפרנקפורט כאשר בא יעקובסון למוכרם שם.

הרצח השני אירע כאשר שלושה קונייני יהלומים, מצויידים בדרכונים בריטים מזוייפים קנו כמה פעמים יהלומים, בכל פעם הגדילו את הכמות ורכשו את אמונו של היהלומן. אחר הזמינו את האיש ה־תמים לחדרם עם כמות רצינית, שילמו לו במזומן והרימו יחד כוס. במשקה היה רעל, והיהלומן מת. השלושה לקחו את הכסף והסחורה, ונמלטו. המישטרה הבלגית לא הצליחה להוכיח כי הם אלה שרצחו גם במיקרה הראשון.

הרצח השלישי אירע כאשר דקרו יהלומן בתוך מעלית, ביתרו את גופתו לחלקים ושדדו את הסחורה שהיתה ברשותו. ברצח זה הוחשד איו, אולם שוחרר מחוסר הוכחות.

מאז רצח זה שמה המישטרה עין על ה־ישראלים שבמלון תיאטר. כאשר גילתה חדרנית המלון אקדח מתחת לכרית של מיטתו של איו, הזעיקה מייד את המישטרה, וזו גילתה כי הרישיון שהציג איו להחזקת האקדח הוא מזוייף. נערך חיפוש יסודי בכל חדרי הישראלים, ובחדרו של פאר נמצאו דולרים מזוייפים בסך רבע־מיליון דולר.

חקירה של המישטרה העלתה, כי פאר הביא לבלגיה כמויות ענקיות של דולרים מזוייפים, החדיר אותם לשוק באמצעות מנהל משוחד בסניף פליקן שטראסה של בנק פישר. המנהל היה מחליף עבור פאר דולרים מזוייפים במטבע מקומית. הוא נשפט ונאסר. מיקרה אחר של שימוש

(המשך בעמוד 34)

העיר אנטוורפן בבלגיה, שבה נרצחו היהלומנים

במדינה

פרקליט לכל עת

אם ילדיו של אחד מחללי מינכן מאשימה את פרקליטה בניסיון לכפות עליה שותפות ולהוציא ממנה כספים במירמה

כשניגשה חיה מרזל (לשעבר שפירא) לשכור את שירותיו של עורך־דין, לא שיערה בנפשה, שברבות הימים יהפוך סניגורה לתובע, ושכדי להתגונן מפני תביעותיו היא תיאלץ לשכור את שירותיו של עורך־דין אחר.

חיה מרזל היתה בעבר אשתו של מאמן האתלטיקה הנודע עמיצור שפירא ז״ל, שהיה מאמנה האישי של האצנית אסתר רוט־שחמורוב ואחד מקורבנות ההתקפה על ספורטאי ישראל באולימפיאדת מינכן. היא גם אם שניים מילדיו, אייל (21) ועוז (18).

עמיצור וחיה נישאו בסוף שנות החמישים ונפרדו אחרי שמונה שנות נישואין. „הגירושין לא היו הרס ולא הלכו ,על סכינים',” מבהירה חיה, שנישאה בשנית לפני 12 שנים. „היו פסקי־דין ברבנות, ולא היו אי־הבנות או חילוקי־דעות מיוחדים, כל אחד הלך לדרכו ובנה את חייו והקשר נשמר באמצעות שני הבנים הגדולים.”

חרושת של שמועות. „לאחר רצח הספורטאים,” מספרת מרזל, „נפוצו בין משפחות החללים שמועות שונות על אופן חלוקת הפיצויים, שמועות שברובן לא היו כל־כך יפות. היות ואני לא צד ישיר, חששתי שילדי לא ייוצגו כהלכה. הייתי אז גם בהריון עם בני הרביעי, ולכן החלטתי לגשת לעורך־דין שיטפל בכל ענייני הכספים. לא הכרתי שום פרקליט מלבד

75 מיליון מארק

(המשך מעמוד 33)

בדולרים מזוייפים אירע כאשר סיכם פאר עם בעל דיסקוטק מקומי ידוע, בשם גאלדי על קניית המקום תמורת 11 מיליון פרנקים בלגיים, בדולרים שחורים. בעל הדיסקוטק חב כסף רב למס־הכנסה, ורצה לקחת את הדולרים ולברוח. פאר התכונן לתת לו דולרים מזוייפים, בהנחה כי הבורח לא יחזור לארצו. הוא נתן כבר מיקדמה של 150 אלף דולר, שהופקדו אצל עורך־דין לאבטחת העיסקה. אולם גילוי 250 אלף הדולר המזוייפים במלון סיכל את התוכנית.

הנוכל הגדול מכולם

אך דומה כי מעשי־נכלים אלה מחווירים, לעומת תעלולי גדול הנוכלים הישראלים — ואולי אף גדול הנוכלים בעולם.

הכוונה היא לאריה פרום, היושב עתה במיאמי ומבלה בנעימים אחרי שהוציא במירמה מגרמנים בגרמניה 75 מיליון מרקים במכירת ניירות־ערך מזוייפים.

פרום (41) יושב בארצות־הברית זה כ־20 שנה, ועסק כל העת בנוכלויות מסוגים שונים. במיקרה אחד מכר קרקעות לווילות על חוף הים בבאהמה. הוא הביא את הקונים לראות את השטח שעמדו לקנות, כאשר היה הים בשפל. בבאהמה, בעת השפל, נסוג הים כדי מאות מטרים. אחרי שקנו את הקרקע וחזרו למיגרש לבנות עליו, גילו הקונים כי רכשו שטחים המוצפים מים מדי גיאות.

מעשה אחר המסופר בפיו, בגאווה, הוא כיצד התארס לבת־טובים אמריקאית, אחרי שהרשים את הוריה במראהו ובהתנהגותו. כמתנת־אירוסין קנה לה קאדילאק מפואר שעלה לו שיבעה אלפי דולרים. יום אחרי האירוסין ביקש מהוריה 15 אלף

אלמנה מרזל (באמצע)
שירותים כפויים

דולר לכמה ימים כדי „לסתום חור” בבנק, וקיבלם. הוא לקח את הכסף, ונעלם עם רווח נקי של שמונה אלפי דולר.

פעמים אחדות נתפס פרום והועמד לדין באמריקה, אולם תמיד יצא זכאי. בדרך־כלל היו השופטים מציינים כי אילו היה מר פרום אדם ישר, היה מחזיר את הכסף. אולם פרום לא היה ישר. הוא, פשוט, תמיד פסע על גבול החוק.

עיסקת־חייו היתה ההונאה הגדולה בגרמניה, שאותה ביצע בשיתוף עם אריה ליבנסבלט מברוקלין, זייפן ניירות־ערך הקשור עם הפשע המאורגן האמריקאי. זה סיפק את ניירות־הערך ופרום הקים, יחד עם כמה גרמנים, כולל רואה־חשבון אחד, אירגון שמכר לגרמנים ניירות־ערך אמריקאים „מתחת לשולחן” — היינו, הם שילמו בכסף שחור.

במשך שנה מכרה חבורתו ניירות ב־75 מיליון מרק. לבסוף נתפסה, בגלל ייסורי־המצפון של רואה־החשבון, שהחליט להתוודות וסיפר למישטרה הכל. פרום נעצר, וישב בכלא שנתיים ושמונה חודשים.

פרום עבר למיאמי ומבלה שם בנעימים, כאשר מפעם לפעם הוא מזמין אליו ידידות מישראל, כגון מלכת־המים־לשעבר שולי חנני. מדי פעם הוא קופץ ללונדון, ונפגש שם עם ידידיו הטובים רוני בושמי ושמעון (סיימון) יפת.

אריה פרום וצבי פאר הם מטובי מוצרי הייצוא של ישראל בתחום ההונאות.

יגאל לביב

קורבן מינכן שפירא
זיכרונות עצובים

דרשו את המדריך החדש לשמוש נכון בתכשירי "וולה" ת"ד 1365, ירושלים

רובקס
המתנה היפה ביותר

מורלה
הטפטים המעוצבים כיצירת אומנות

שיגעון בכלא הצבאי

כלא 4
„מסביב הכל הרים”

ה צעיר שפסע לאיטו, אל בסיס הקליטה והמיון של צה״ל, היה יוצא־דופן. פניו היו חיוורים כסיד, וגופו רטט. הוא לא היה מסוגל לצעוד בכוחות עצמו ונתמך על־ידי אביו. הוא היה רחוק מל־היראות מאושר, חרף העובדה שעמד לסיים את שירותו הסדיר בצה״ל.

חצי שנה קודם לכן, כאשר פסע אליהו (אלי) מוראד, יחד עם שאר בני מחזורו, אל בסיס הקליטה והמיון בתל־השומר (בקו״מ), הוא נראה שונה לחלוטין. הבחור הגבוה נראה מוצק ובעל פנים שזופים. רעמת תלתלים ירדה על כתפיו ואיש לא היה צריך לתמוך בו לבל יפול.

אלא שמאז הידרדר מצבו של מוראד. מראהו של הצעיר בן ה־19 השתנה לבלי הכר. עתה הגיע לבקו״מ מבית־החולים לחולי־נפש בבאר־יעקב. יום לפני כן קבעה ועדה רפואית כי מצבו הנפשי מעורער. הוועדה הורידה את הפרופיל הרפואי שלו ל־21, וקבעה שיש לשחררו מצה״ל ללא־דיחוי.

„אני סגור באמצע”

א לי מוראד התגייס לצה״ל באוגוסט 1977. לפני כן עבד כצבעי רכב, מיקצוע אותו רכש מייד לאחר שסיים את בית־הספר היסודי בשכונת מגוריו — פרדס כץ. כמו יתר בני גילו, העביר אלי את הזמן שלפני מועד הגיוס בבילויים ובטיולים ברחבי הארץ. הוא טבל בים אילת והשתזף בחוף נואייבה ולא תיכנן תוכניות מיוחדות לגבי שירותו הצבאי. אבל אם כבר לשרת — העדיף לעשות זאת כנהג.

לאחר חיולו נשלח אלי למחנה דותן, שנועד לקלוט בעיקר נוער שוליים, חיילים בעייתיים ובעלי רקע פלילי. אך את מה שהתרחש מאז ועד ליום שבו הובא אל בית־החולים בבאר־יעקב, קשה היה לדלות מפיו. הוא מתגורר עתה בבית הוריו, שבשולי בני־ברק, ומראהו כשבר כלי, המסוגל רק בקושי להוציא מפיו משפט אחד שלם ומובן. הוא נראה מפוחד ומכונס בתוך עצמו.

מהמעט שסיפר וממה שהשלימו בני מישפחתו התברר, שבמחנה הטירונים היו לאלי מוראד קשיי הסתגלות. „הייתי מיואש לגמרי,” הוא סיפר, „מסביב הכל הרים, ואני סגור באמצע, וכולם שם ברדקיסטים. מה לי ולכל זה? אני, לא היה לי עבר פלילי ולא תיקים במישטרה ולא ידעתי מה זה מעצר.” ברוב ייאושו הרים אלי את רגליו והסתלק מן הבסיס. הוא נפקד במשך 18 יום. לאחר מכן חזר לכמה ימים ושוב הסתלק — הפעם לבית הוריו. לבסוף, כעבור תקופה ממושכת של נפקדות, הגיעה המישטרה הצבאית לביתו של מוראד ועצרה אותו.

הוא הובא אל בית־הכלא הצבאי מספר 4, במחנה צבאי במרכז הארץ, ונחבש שם כעציר־לפני־מישפט (על״מ). במאמץ רב, כשהוא ממלמל מילים מקוטעות ושברי מישפטים, ניסה אלי מוראד לשחזר את מה שעבר עליו בין גדרות הכלא הצבאי: „בעשרה הימים הראשונים הייתי במיכלאות בתור על״מ. שמה היה בסדר. אחרי זה נשפטתי על־ידי קצין, לשיבעה ימי מחבוש בפועל. התלוננתי על שוטר אחד שהיה מרים ידיים על האסירים הכלואים, ומאז התחילו ,להיכנס׳ בי. רציתי ללכת לקב״ן (קצין בריאות נפש), כי הוא היה היחיד שעזר לי שמה, אבל לא נתנו לי. היה לי אישור ביד ללכת אליו, אבל האישור לא עזר.

„האסירים האחרים היו מתעללים בי, נתנו לי סם והיו אומרים לי: ,קח תאכל, זה טוב.׳ פיצצו אותי במכות, גם האסירים וגם השוטרים הצבאיים. אחרי שלא נתנו לי ללכת לקב״ן השתוללתי, אז שמו אותי בצינוק. ביקשתי ללכת להתקלח, להחליף בגדים, אז היו מוציאים אותי לגשם, ואחר כך זורקים את הבגדים שלי למים. אחרי זה היו זורקים לי אותם לתא וצוחקים. וכל הזמן, כשהיו נותנים לי לאכול, היו זורקים ואומרים: ,קח תאכל סם.׳ לא הייתי אוכל שם כלום, מרוב הפחד של הסמים. ניפחו אותי במכות, עד שבאו ההורים שלי לביקור.”

„מכים, סוחבים ומתעללים”

ע ל מה שעבר עליהם, בעת שביקרו אצל בנם, בכלא הצבאי, סיפרו הוריו של אלי: „באנו לבקר אותו. עוד בהתחלה, כשהיה עוד במיכלאות, לפני שנשפט. הוא היה בסדר גמור. אחרי שבוע באנו שוב פעם לבקר, והוא כבר לא היה באותו מקום. נכנסנו פנימה, איפה שאמרו לנו שהוא נמצא. מתי שהביאו אותו לא הכרנו אותו. הוא היה מלא פנסים, כל הפרצוף שלו היה מנופח. התחיל לצעוק לנו: ׳אבא, אמא, תראו מה עושים לי, מכים אותי, סוחבים אותי, מתעללים בי...׳

„אחרי יומיים, בשעה שש בבוקר, עשו לנו טלפון. אמרו לנו שהבן שלנו בבית־חולים לחולי־נפש. הלכנו וראינו אותו. היה כמו מת. לא פותח את העיניים. שאלנו את האחים מה זה, מה יש לו, אז אמרו לנו: ׳זה כבר טוב. כשהביאו אותו היה במצב יותר גרוע.”

„הלכנו אל קצין הסעד שהיה במקום והוא אמר שמצבו של אלי כבר משתפר, לעומת מה שהיה. שאלנו אותו איך הוא הגיע למצב הזה, אבל הוא לא ידע. רק אמר לנו שנגיש תלונה.”

לאלי מוראד שני אחים ואחות, כולם גדולים ממנו. סיפר אחיו הבכור יוסי (25): „כשבאנו לבקר אותו, אמרו לנו האחים שהוא רדוף פחדים. ובאמת, הוא לא רצה לגעת באוכל שנתנו לו. אפילו באוכל שההורים ניסו לתת לו — הוא פחד לגעת. כל הזמן היה מסתכל לצדדים, כאילו שמישהו מחפש אותו.”

„להתגולל בצואת אדם”

ה וריו של אלי לא כתבו תלונה, כי אינם יודעים קרוא וכתוב. הם עלו לארץ מעיראק בשנת 1950 ומאז הם מתגוררים בדירה עלובה, בשיכון עולים דחוס, ליד השוק בפרדס כץ. שם גם נולדו ארבעה ילדיהם. האב נאג׳י (66) התפרנס כנהג משאית אשפה, במחלקת התברואה של עיריית בני־ברק, עד שיצא לגימלאות, לפני שנה.

הוריו של אלי פנו לעורך־הדין, מנחם רובינשטיין, כדי שיגיש בשמם תלונה לשלטונות הצבא. הפרקליט דובב את אלי במישרדו במשך שעות רבות ועל סמך הפרטים והעובדות שאסף הוא שיגר בימים אלה תלונה מפורטת לקצין מישטרה צבאית ראשי. התלונה הובאה גם לידיעתם של אלוף פיקוד המרכז, הרמטכ״ל, שר־הביטחון ונציב קבילות החיילים.

במיכתבו מונה עורך־הדין רובינשטיין את הנסיבות שהביאו את אלי מוראד ל־כלא. לאחר מכן הוא מפרט: „...לאחר שנשפט, הועבר החייל הנ״ל על־ידי רשויות הכלא למאהל. במקום זה הוכה מספר פעמים באכזריות על־ידי שוטרים צבאיים. בין היתר הוכה טוראי אליהו מוראד ב־אשכיו, בפניו, בגבו וברגליו. השוטרים הצבאיים אף מנעו ממנו טיפול רפואי. בין השאר נמנע ממנו להיפגש עם קב״ן ה־כלא, חרף העובדה שהיה בידיו, לפי דבריו, היתר מהקב״ן לראותו בכל עת שיחפוץ.

„...החייל הנ״ל הועבר אף ל׳איכסים׳, לתא מספר 14, והוחזק בבידוד. במקום זה נשנו התעללויות השוטרים הצבאיים, וטוראי מוראד אף הוכרח להתגולל בצואת אדם. הוריו של החייל הנ״ל היו עדי־ראיה, בעת ביקורם בכלא, בשבוע השני לשהתו במקום, לסצנה מבישה ומזעזעת, שבמהלכה הוכה בנם לנגד עיניהם, שעה שיצא לפוגשם וזעק לעברם כי הוא מוכה ומושפל על־ידי שוטרים צבאיים. החייל נגרר והוכה באכזריות, על־יד שלושה שוטרים צבאיים, שביקשו למנוע ממנו מסירת פרטים נוספים להורים. מצבו הנפשי והפיסי של טוראי אליהו מוראד נגרם במישרין כתוצאה משהייתו בכלא הצבאי, ומהטיפול לו זכה מצד שוטרים צבאיים.

„טוראי מוראד נמצא כמה שבועות ב־

משוחרר מוראד ואמו
„קח תאכל סם!”

טיפולם של ד״ר לובלין, מבית־החולים לחולי־נפש בבאר־יעקב ושל ד״ר ברוך מהמרכז לבריאות חולי־נפש בתל־השומר. האחרון מבקש לשוב ולאשפז את החייל מפאת החמרה במצבו. אליהו מוראד לא לקה מעולם בנפשו ולא נזקק לכל טיפול רפואי־נפשי עד לאישפוזו בבית־החולים לחולי־נפש בבאר־יעקב.”

בעקבות מכתבו של רובינשטיין הורה ראש אכ״א למנות ועדת־חקירה שתבדוק את פרטי התלונה. הוועדה קיבלה את מימצאי המישטרה הצבאית החוקרת כי אין כל יסוד לתלונתו של מוראד כי הוכה בכלא. לעומת זאת, קביעתו של הפרקליט כי אלי מוראד היה כשיר לשירות גם לפני גיוסו שנויה במחלוקת.

הוא לא גוייס לצה״ל בפרופיל של 97 אחוז. בעת שנעצר היו בידי שילטונות הצבא נתונים, שעל פיהם ניתן היה לקבוע כי צורת הטיפול באלי אינה יכולה להיות שיגרתית כמו לגבי עריקים אחרים. מצב החרדה שלו לא התפתח רק בכלא הצבאי. הוא היה זקוק לטיפול פסיכולוגי. למרות זאת נשלח לכלא הצבאי ללא טיפול — ובו הוחמר כנראה מצבו.

עורך־דין שייצג אותי גם בעת הגט. שמו היה אריה מולודיק. ניגשתי למישרדו, הוא החתים אותי על כל מיני טפסים ובין היתר על הסכם, שכל מה שאני זכרתי ממנו זה שבכתב־יד היה רשום בו שעורך־הדין יקבל שלושה אחוז מכל הסכומים שיתקבלו.”

חיה מרזל לא טרחה לקרוא את כל מה שנכתב מתחת לאותן שורות, במה שמכונה „האותיות הקטנות”. בינתיים הוקמה ועדה ממלכתית שטיפלה בחלוקת כל כספי ה־פיצויים לאלמנות, ליתומים ולשאר קרובי משפחות הנרצחים. אותה ועדה הונחתה על־פי קריטריונים ברורים ולא היה כל מקום למיקח וממכר. לכן החליטה מרזל לוותר על שרותיו של הפרקליט, שכבר הספיק להופיע בשמה שלוש פעמים לפני אותה ועדה. היא הסבירה: „כל הכספים שנפסקו על־ידי הוועדה נזקפו אוטומא־טית לזכות הילדים, בחשבון שהיה על שמי ועל שם האפוטרופוס הכללי. לא היה צורך בשום שרות מישפטי, ולכן ניגשתי לעורך־דין מולודיק, ושילמתי לו דמי טירחה בסך 4000 לירות. זה היה באוגוסט 1973. קיבלתי קבלה וראיתי את העניין כמחוסל.”

לא כך סבר הפרקליט. בידו היה עדיין ההסכם שחתמה חיה מרזל במישרדו. ב־אותו הסכם נאמר: „בעניין קבלת טיפול כתוצאה מפטירתו של עמיצור שפירא ז״ל, הנני מתחייבת לשלם לעורך־דין מולודיק את הסך של 3% מכל הסכומים שיתקבלו... בין שאני משתמשת בשרותיו המיקצועיים או לאו, ומבלי להתחשב עם מידת השרותים שינתנו, אם ינתנו, הואיל והתחייבות זו היא מסוג התחייבות לתשלום שכר עורך־דין למפרע, ואינה כפופה לנכיונות על יסוד כל עיקרון של כמות עבודה.”

שותף סמוי בנכסים. חלפו ארבע שנים, וילדיו של חליל מינכן זכו לסכומי פיצויים נכבדים. הם קיבלו ממשלת גרמניה ומאירגונים יהודיים שונים סכומים של 51 אלף דולר ו־30 אלף מרקים, השווים כיום כמיליון לירות ישראליות.

בשלב זה החליט עורך־הדין שהגיעה השעה לקבל את חלקו. הוא לא ידע, אומנם, את סכום הפיצויים בו זכו ילדי המאמן המנוח, אבל זה לא הפריע לו לשלוח, באוגוסט 1977, מיכתב אל חיה ובו תביעה לקבל את חלקו מן הפיצויים.

אך חיה מרזל החליטה לא להיכנע. ל־דבריה: בגלל העיקרון ולא בגלל הכסף. „לא רציתי, שהעניין יגיע לדיון מישפטי ויזכה לפירסום,” אמרה. „עמיצור היה אדם צנוע, שעשה את עבודתו בשקט. גם אם במותו היה לאדם מפורסם מאוד, הרי ב־חייו התרחק מזרקורי הפירסום. אבל מצד שני לא היתה לי כוונה להפוך את עורך־הדין לשותף שווה זכויות בנכסיהם של ילדים, לכל ימי חייהם.” עד שהיא מתל־בטת, הגיש עורך־הדין מולודיק תביעה אזרחית לבית־המשפט בתל־אביב, בה דרש את הסכום, בתוספת ריבית.

בשמה של מרזל הגישו עורכי־הדין יורם שפטל ומנחם רובינשטיין תצהיר, שכמוהו כדין עדות בשבועה בבית־מישפט. טוענת חיה מרזל בתצהיר: „...המיסמך אשר בו תומך התובע את תביעתו, אינו יכול לשמש כעילה לתביעה כלשהי ממני, משום היותו בלתי־חוקי, בלתי־מוסרי, מביש, נוגד את תקנת הציבור, עומד בניגוד לחוק לישכת עורכי־הדין ולכללי האתיקה המקצועית שהותקנו על פיו... המיסמך אינו מאפשר לי להפסיק את שרותיו של התובע והוא כופה את שרותיו של התובע עלי. זאת משום שגם אם אפסיק את שרותיו עדיין אצטרך לשלם לו סכומי כסף כאילו הוא ממשיך לייצגני. המיסמך מאפשר לתובע לתבוע ממני כספים אף אם לא יעשה מאום עבורי, כפי שאמנם קרה בפועל. התובע לא הסביר לי את משמעותו של המיסמך כפי שחובה עליו לעשות כעורך־דיני...”

מדוע עפה ראש־לישכתו של השר יגאל הורביץ?

"זו היתה אהבה ממבט ראשון," נהגה רונית שמש לספר כאשר שאלו אותה כיצד קיבלה את תפקיד ראש לישכת שר המיסחר־התעשייה־והתיירות יגאל הורביץ. ואמנם, היה זה כך. ביום בו הגיע הורביץ ללישכה, כדי להחליף את קודמו בתפקיד, חיים בר־לב, הוא התבונן ברונית בת ה־23, שהיתה כתבנית זוטרה בלישכה, והציע לה להיות ראש הלישכה שלו. רונית נענתה להצעתו ברצון.

תוך שבועות ספורים הפכה רונית — צעירה נאה, בעלת גוף חטוב, סיגנון דיבור מתחנחן, הנוהגת להתלבש על־פי צווי האופנה האחרונה — לשליטה כל־יכולה בלישכת השר, השוכנת בבניין פלס בירושלים.

הורביץ לא עשה צעד אחד בלעדיה. היא היתה מחליטה עם מי הוא ייפגש ועם מי לא. היא היתה מחליטה בשבילו על מינויים במשרד, ורק אחר־כך היתה מגישה זאת לאישורו. אחת הדוגמות לכך היא בחירת הממונה על התעשיות הקלות במישרד. על שולחנו של הורביץ הונחה רשימה של מועמדים. אך רונית היתה זו שבנוכחות השר שלה קבעה: „זה לא מתאים, זה לא יהיה טוב, זה מתאים!" והמינוי נעשה על־פי דברה.

אנשים שהשתתפו בישיבות עם שר המיסחר־התעשייה־והתיירות נדהמו כאשר היה מקבל שיחת טלפון: רונית היתה מגישה לו את האפרכסת לאוזנו, מחזיקה אותה כל משך השיחה ומסירה אותה כאשר השיחה היתה מסתיימת.

הורביץ, שזה לו תפקידו הממלכתי הראשון, נעזר ברונית, שהיה לה כבר ותק בלישכת השר בר־לב, אם־כי ככתבנית ולא כמזכירה או כראש לישכה. היחסים בין השניים התהדקו. רונית היתה נוסעת עימו לסיורים בכל רחבי הארץ, שומרת על כל צעדיו ולא נותנת לאיש אשר לא מצא חן בעיניה להתקרב אליו.

יחסי הקירבה בין רונית לבין השר שלה קשורים באביה, אהרון שמש, שהוא דמות ידועה בירושלים. כאחד מראשי העדה הפרסית בעיר וכבעל מיסעדה הקרויה על שמו ברחוב בן־יהודה, אין כמעט אדם בבירה שלא שמע עליו. הוא נוהג להתהדר בשמות של אישים האוכלים במיסעדה שלו, ואכן, כמעט מדי צהריים אפשר להבחין במכונית של שרים, פקידים בכירים או אלופי צה"ל החונות ליד המיסעדה.

שמש פתח לפני כמה חודשים מיפעל קטן בעטרות, בו מועסקים כ־10 עובדים בסחיטת מיץ פירות. היתה זו רונית שהביאה את השר שלה לחנוך את המיפעל של אבא שלה, וזאת, כמובן, בנוכחות עיתונאים וצלמים רבים.

רונית הצעירה פיתחה מערכת של שינאות ואהבות כלפי הפקידים הבכירים במישרד. את מנכ"ל המישרד לשעבר, הד"ר משה מנדלבאום, היא שנאה. היה זה אחרי ששמעה כי הוא הביע תמיהה על כך שהיא מונתה לראש הלישכה. היא החלה למרר את חייו במישרד ולהסית את הורביץ נגדו. מנדלבאום החליט לשנות את הגישה כלפיה. בכל נסיעה שלו לחוץ־לארץ היה הוא דואג להביא לה מתנות.

יחסים אישיים או מעילה בתפקיד?

כמוהו החלו לנהוג גם פקידים בכירים אחרים במישרד.

כמובן שמערכת יחסים זו הולידה גל של שמועות בכנסת ובמישרדי הממשלה, על רומן המתנהל, כביכול, בין יגאל הורביץ ורונית שמש. כאשר הורביץ ניסה להביא למישרד את טלי, מזכירתו מזה 16 שנה במחלבות המאוחדות, כעוזרת לראש הלישכה, הוא נתקל בהתנגדות נחרצת מצד רונית. עובדה זו חיזקה את גל השמועות. גם רונית עצמה עזרה להתפשטות השמועות ברמזה כי היחסים בינה לבין השר שלה הם יותר מייחסים רגילים בין עובדת לבוס, אם כי כאשר היתה נשאלת בצורה ישירה אם יש ביניהם רומן, היתה מכחישה זאת בחיוך.

הורביץ התייחס בביטול ובלעג לשמועות. „הייתי מחזר אחרי רחל ינאית בן־צבי, לפני שהייתי מחזר אחרי רונית," הוא אמר פעם לעיתונאי ששאל אותו על כך, „זה הכל שטויות." אולם הפרשה החלה מציקה לו: הרמזים והציחקוקים שליוו אותו ואותה במקומות שונים הרגיזו אותו, והבהירו לו כי השמועות הפכו מאיימות.

נראה היה כי רונית נהנת ממעמדה כמנהלת משרד־המיסחר־והתעשייה, אולם יותר מכל היא נהנתה מהעובדה שלשר שלה הדביקו גם את משרד־התיירות. היא לקחה חופשה מעבודתה, נפרדה מהשר שלה וירדה לאילת. מלונאי אילת ובעלי עסקי השעשועים והאירוח בעיר מצויים בחוש ריח מיוחד לפיו הם יודעים במי כדאי לטפל טוב ומי לא. הם גילו מהר מאוד את רונית, וראש־הלישכה זכתה לטיפול של מלכה בעיר השמש הניצחית.

כאשר הגיעו ליגאל הורוביץ הדיווחים על פרשת ראש־הלישכה שלו וחוגגי אילת עלתה חמתו עד להשחית. נראה כי אז החלה להתבשל אצלו ההחלטה הראשונית לזרוק אותה מהעבודה.

לפתע, הוא גם גילה כי לא הכל בלישכה שלו מתנהל בצורה תקינה ומסודרת. אנשים רבים יותר ויותר, ביניהם ידידים טובים שלו, כעסו עליו משום שסירב, כביכול, לדבר איתם בטלפון או לקבלם לשיחה.

לאחר בירורים גילה כי הם לא „עברו את המחסום" של רונית, מבלי שהוא יידע על כך.

התברר לו גם כי קיימים אי־סדרים בקופה הקטנה של הלישכה וכי כספים הוצאו ממנה לא על־פי הנוהל התקין. כן התברר לשר כי חומר סודי ביותר, מישיבות הממשלה וועדת השרים לענייני ביטחון, שבה הורביץ חבר, התגלגל במישרד ללא השגחה ומבלי שיטופל כיאות.

„הלישכה הפכה שוק פרטי," התלונן הורביץ, והחליט לסלק את רונית ממישרתה.

אולם הנאמנות האישית שהיא גילתה כלפיו, הקשתה עליו את ביצוע החלטתו. במשך חודשיים לפחות הוא חיפש הזדמנות להיפטר ממנה, אולם בכל פעם נרתע ברגע האחרון. „אין לי לב לעשות לה את זה," אמר לאחד מידידיו.

אולם בשבוע שעבר, נעשה המעשה. רונית נקראה לשיחה עם השר, ונתבקשה לעזוב.

הורביץ, שהשיחה היתה קשה עליו, ניסה לשוות לפרידה אופי מכאיב פחות. הוא שאל את רונית אם יוכל לעזור לה למצוא מישרה חדשה, והיא ביקשה ממנו שיעזור לה להתקבל לקורס דיילות־אוויר באל־על. שר התיירות הבטיח לה שאכן יעזור.

שידור

נחלן שרון
בקשת דחייה

טלוויזיה

מי לא נוסע לקאהיר

בישיבת מערכת החדשות נמתחה בי־קורת חריפה על מנהל מחלקת החדשות **חיים יבין**, בעניין שליחת כתב לקאהיר. שלטונות מצריים העבירו ידיעה לטלוויזיה הישראלית על נכונותם לארח, משך מספר שבועות, כתב טלוויזיה ולהעמיד לרשותו צוות.

חיים יבין החליט כי יהיה זה ביזבוז זמן של כתב, אם ישהה עתה בקאהיר. תחת זאת החליט להטיס כתב בכל פעם שהוועדה הצבאית מתכנסת.

בין תוקפיו של יבין היו **חיים** („כיימול") **גיל** ו**ראפיק חלבי**, שביקשו לנסוע ל־קאהיר. אליהם הצטרף עורך השבועון יומן אירועים **רם עברון**. לדברי עברון, טל־וויזיה שמחזיקה כתבים בבירות שונות בעולם, לא יכולה להרשות לעצמה לדחות את הצעת המצרים ולאבד הזדמנות לערוך כתבות במצריים.

קושניר - ציר בלונדון

ראש הדסק הכלכלי **אברהם** („כושי") **קושניר**, אשר הודיע על צאתו לחופשה, יוצא כפי הנראה לחופשה ממושכת ביותר. בשבוע שעבר סיכם קושניר עם שר־האוצר **שימחה ארליך** על מינויו כציר כלכלי בשגרירות ישראל בלונדון.

מערכת החדשות אינה יודעת בינתיים מי יבוא במקומו של קושניר. שתי ההצעות עומדות בינתיים על הפרק: הכתב הכל־כלי של הטלוויזיה **אבי אנג'ל** וכתב שידורי־ישראל **אלישע שפיגלמן**.

סוף האיוש

בשבוע שעבר אויישו באופן סופי ה־תפקידים הבעייתיים במחלקת החדשות. ב־עקבות הודעה סופית של כתב הארץ **דן מרגלית**, על כך שאינו מצטרף לטל־וויזיה, קיבל **אלימלך רם** את תפקיד הכתב המדיני כתפקיד קבע. **דן רביב** יהיה כתב פרלמנטרי בנוסף לתפקידו ככתב לענייני מפלגות, ואילו **ניסים משעל** יעזור לו.

המוקד של אריק

מסתבר כי שר־החקלאות **אריק שרון** משגע לא רק את הממשלה אלא גם את הטלוויזיה. לפני כשבועיים פנה אריק ל־כתב הטלוויזיה לענייני התיישבות, **יגאל גורן**, וביקש ממנו „לסדר" לו ראיון ב־מוקד. „יש לי מה להגיד," אמר השר לכתב.

עורכי מוקד שמחו, משום שענייני ה־התנחלויות הם במוקד ההתעניינות. אך יום לפני השידור הודיעו מלישכת שרון כי הוא לא הספיק להתכונן והוא מבקש לדחות את השידור בשבוע.

בלית ברירה נידחה מוקד עם שר־החקלאות. שבוע לאחר מכן אפילו לא טרח שרון להודיע כי הוא לא מוכן לבוא. כאשר התקשרו עימו, ערב השידור, כדי לקבוע ישיבת־הכנה, הודיע כי הוא אינו מוכן כלל להתראיין במוקד.

לב־ארי עוזב

מפיק כל־בו־טק **גדעון לב־ארי** ביקש מהנהלת הטלוויזיה לשחררו מהפקת ה־תוכנית. לדבריו שבע מן התוכנית והפקתה לא משמשת לו יותר אתגר מקצועי.

בינתיים מחפשים ברשות־השידור מפיק אחר לכל־בו־טק. כזכור, המפיק הקודם של התוכנית, **חנינא אמיץ**, עזב אותה לאחר מספר שערוריות ציבוריות שצצו סביב כל־בו־טק.

המזרחי מתגייס לצה"ל

כתב הטלוויזיה בצפון הארץ, **יורם המזרחי**, עומד לפרוש מהטלוויזיה ו־להתגייס לצה"ל. המזרחי עב הבשר, ש־קשר קשרים אמיצים עם לוחמי הפאלנגות הנוצריות בלבנון, התגייס כבר לפני זמן מה לתקופה בת ארבעה חודשים והיה ה־ממונה מטעם צה"ל על הקשרים עם מפקדי הפאלנגות. אולם הוא חזר לטלוויזיה, ו־הכתב החיפאי שלה, **עמוס כרמלי**, הפ־סיק להתרוצץ מדי יום ביומו בין חיפה לגבול הצפון.

עתה החליט המזרחי, שהוא ידיד אישי של הרמטכ"ל המיועד האלוף **רפאל** („רפול") **איתן** לשוב וללבוש מדים הפעם, כפי הנראה, לתקופה ארוכה.

„חיים שכאלה" - הסוף?

תוכנית הטלוויזיה חיים שכאלה עלולה לסיים את חייה. מאז הועברה התוכנית לידיו של **יעקב אגמון** הוקלטה רק אחת משלוש התוכניות המתוכננות, זו על חייו של מי שהיה נשיא ההסתדרות הציונית, הד"ר **נחום גולדמן**. התוכנית השניה בסידרה עמדה להיות מוקלטת בשבוע הבא, אולם ספק אם תוקלט.

מלכתחילה לא שש אגמון להיכנס לנעליו של **עמוס אטינגר**, המפיק והמראיין ה־קודם של התוכנית, שעיצב את מתכונתה הישראלית. במקום התוכנית החיוורת בע־לת האופי הבידורי הוא ביקש להפיק תוכ־נית בשם דיוקן, באמצעותה יוכל להציג דיוקנאות של אישים מעניינים, תוך כדי ראיונות עמם ועליהם, ללא הגימיקים ו־ההפתעות המבויימות של חיים שכאלה.

הובטח לו שהצעתו תיבחן אחרי שיפיק שלוש תוכניות במתכונת הקבועה. עתה, לפני הפקת התוכנית השניה, העלה אגמון את הצעתו שוב והיא תישקל בימים ה־קרובים. אם תיענה ההצעה בחיוב יסתיימו חייהם של חיים שכאלה.

הפרס הקדוש

הוועד המנהל של רשות־השידור, שהתכנס בשבוע שעבר, החליט החלטה חשובה ביותר: להוסיף לשלל פרסי רשות־השידור פס מייוחד — פרס לענייני מורשה יהודית.

על־פי החלטת הוועד, לה התנגד מנכ"ל הרשות **יצחק לבני**, יוענק מדי שנה פרס מייוחד למפיק או לבמאי תוכנית טלוויזיה העוסקת בענייני יהדות.

מזל של כלב

תקרית בלתי־נעימה נמנעה ביום השישי האחרון, בעת שידור השבוע יומן אירועים. את הכתבה המרכזית במהדורה הכין **יגאל גורן**, ומאחר שהוא סיים לערוך אותה רק דקות ספורות לפני השידור, הוא נשאר בבניין הטלוויזיה כדי לחזות בשידורה.

את גורן באה לאסוף מבניין הטלוויזיה אשתו **עליזה**, אשר הביאה עימה את כלבם הננס מסוג שיצו, העונה לשם צ'וצ'.

עד שגורן התפנה, המתינו לו עליזה ו־צ'וצ'ו בחדר בקרת־הקול, ליד חדר הבמאי. צ'וצ'ו שכל כך התלהב מהכתבה של בע־ליו, קפץ משימחה על שולחן בקרת־הקול, המכיל עשרות מתגים. במאי השידור, **אורן שינדל**, שראה מחדרו מה עומד לקרות, זינק לעבר חדר בקרת־הקול ו־הצליח לתפוס את צ'וצ'ו באותה שניה בה עמד הכלב ללחוץ על המתג ולנתק את התמונה מהקול.

אחת שיודעת לשאול

עם יציאתה לפגרה של התוכנית ה־פופולארית 9 בריבוע, התגלה אחד הסודות הקשורים בכותבי השאלות שהציג המנחה **טוביה צפיר** לתישעת הנשאלים.

באחת הפעמים בהן צולמה התוכנית, ב־אולפני הרצליה, ביקרה במקום קבוצה של נשות טייסים של חיל־האוויר. כשהן נש־אלו על־ידי מפיק התוכנית, **יצחק** („אי־ציק") **קול**, אם התוכנית מוצאת חן ב־עיניהן, השיבה אחת מהן, **סולדה פ.** כי לדעתה השאלות הן על רמה נמוכה.

בעל כלב גורן (למעלה)
האסון נמנע

השיב לה קול: „את יכולה לכתוב שאלות טובות יותר?" וסולדה ענתה בחיוב. בו במקום היא כתבה לו סידרה של שאלות, אשר בחלקן הגדול השתמש קול ואף שילם לה שכר עבור כך.

חזרה לסוד שלי

תוכנית הבידור הטלוויזיונית הפופולא־רית, זה הסוד שלי, עשויה לחזור לקראת האביב אל המסכים. המפיק **חנוך חסון** הגיש הצעה להנהלת הטלוויזיה להקלטת 13 תוכניות נוספות במיסגרת סידרה זו, וקרוב לוודאי שההצעה תאושר.

סודו של מזרחי

עתה מתברר כי ל**ניסים מזרחי**, איש מזכירות ברשות־השידור, ומי שעולה ל־רשות מדי חודש מאות רבות של לירות בנוסף למשכורתו, ניתנה הטבה נוספת, במיסגרת היחס המייוחד לו הוא זוכה ברשות, בזכות שרותיו האישיים למנהליה.

מזרחי אינו מקבל משכורת כמו כל פקיד או מזכירה ברשות, על־פי הדירוג המינ־הלי, אלא על־פי הדירוג העיתונאי הגבוה ציוד חדש בסכום זה, לרדיו ולטלוויזיה.

מה לעשות בכסף?

הידיעה על תוספת תקציב לטלוויזיה בסכום של כ־5 מיליוני דולרים, עוררה שמחה בבניין הטלוויזיה. היה זה לאחר ששר־האוצר **שימחה ארליך** חזר מגר־מניה, שם הצליח להשיג מימון לרכישת ציוד חדש בסכום זה, הן לרדיו והן ל־טלוויזיה.

אולם השמחה היתה מוקדמת מדי. מת־ברר כי הגרמנים אינם מתכוונים כלל לתת מענק כספי, אלא ציוד גרמני בשווי של 5 מיליוני דולרים. מערכות הציוד בטל־וויזיה הן על טהרת השיטה האמריקאית וקיים קושי רב למזג את שתי השיטות.

בטלוויזיה קמה התנגדות מצד אנשי מיקצוע לקבל את המתנה הגרמנית, בטענה כי קבלתה תעלה לרשות־השידור בכסף רב ותגרום קשיים טכניים רבים.

רדיו

קשרים ברדיו

בעקבות התאבדותו של בעל הפיצריות בירושלים, **ריקארדו לפיוקר**, אשר הו־תיר אחריו חובות של מיליוני לירות, מס־תובבים עתה אנשי רדיו רבים עם פרצופים מודאגים ואבלים.

מתברר כי לפיוקר הצליח ליצור קשר עם אנשי רדיו, בעיקר ממחלקות החדשות וההגשה, וללוות מהם כספים בהבטחה ל־תשלום ריבית גבוהה ביותר. כמו כן „שי־תף" לפיוקר אנשי רדיו רבים בעסקיו השונים והמגוונים.

בין אלה שנפלו ברישתו של לפיוקר היו השדרנית הפופולארית **שמירה אימבר** ובעלה. שמירה ובעלה הם בעלי בית־הקפה טאורוס בירושלים. לפיוקר קנה מהם את המקום ושילם תמורתו בצ'קים דחויים. אך כל הצ'קים חזרו. ברגע האחרון, יומיים לפני התאבדותו, הצליחו שמירה ובעלה להציל את בית־הקפה ולקבלו שוב לידיהם.

רונן - לניהול

מועמדותו של מי שהיה עוזרו של **יגאל אלון**, **אליהו חסין**, כמנהל החדשות ב־רדיו, עומדת להתבטל. תומכו הראשי של חסין, **חגי פינסקר**, הסיר ממנו את ה־תמיכה.

כמעט ברור לגמרי כי מי שיזכה בתפקיד יהיה כתב הטלוויזיה **יורם רונן**.

בעלת השכלה

מיקרים בלתי־נעימים אירעו למפיקה ו־עורכת האוניברסיטה הפתוחה של גלי צה"ל, **תרצה יובל**.

לפני שלושה חודשים, כאשר דווח ב־מדור זה על בדיקה אותה ערך הרמטכ"ל רב־אלוף **מרדכי** („מוטה") **גור**, כדי לק־בוע אם להמשיך או להפסיק את התוכנית בגלי צה"ל, נכתב בטעות כי יובל היא חסרת השכלה אקדמאית.

מרצים רבים אליהם פנתה יובל כדי ש־יופיעו בתוכניתה אמרו לה: „אבל אין לך השכלה אקדמאית." ועל יובל היה לשכנע אותם כי היא בוגרת האוניברסיטה העברית, באנגלית ובמדעי המדינה.

שדרנית אימבר
כל הצ'קים חזרו

או-בה-
הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם

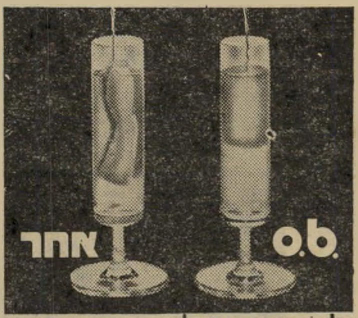

o.b. סופג יותר!
מתרחב ואוטם עם הספיגה!

לטמפון או־בֶּה, העשוי צמר גפן כבוש,
כושר ספיגה ענק שאין לאף טמפון אחר.
...מת טמפונים אחרים המתארכים עם הספיגה,
...ן o.b. מתרחב עם הספיגה. לכן, ככל שהוא
סופג יותר כן הוא אוטם טוב יותר את
...תח הנרתיק ומונע כל תזוזה או דליפה. טבלי
טמפון o.b. וטמפון אחר בשתי כוסות מים
נפרדות ותווכחי בכושר הספיגה המצויין
של o.b.

טמפון o.b., הנוח והבטוח ביותר בעולם,
נותן לך הרגשה משוחררת וחופשית
365 ימים בשנה. תוכלי ללבוש מכנסונים
קצרים והדוקים, חצאית מיני או ביקיני.
...לי לרקוד, לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ בים
בבטחון מלא.

להשיג ב־3 גדלים:
נורמל: למרבית הנשים
אקסטרה: לנשים עם דימום רב
והחידוש העולמי האחרון!
טמפוני מיני לנערות, לבתולות ולנשים
עם דימום מועט.

...ש! אריזה חסכונית של 40 טמפונים + שי —
ארנקון פלסטי לנשיאת 3 טמפונים בארנק.

o.b.

המיני טמפון שיש לו גם מיני

לעזר ושות׳, פירסומאים

התיאטרון העירוני באר־שבע
הרצח של פיירו בבית הספר הריאלי
"הוא מסוג המחזות שממשיכים להעסיק את הקהל גם כאשר האורות כבים ומחיאות הכפיים שוככות".
ידיעות אחרונות

9.2		באר־שבע
		כל הכרטיסים נמכרו
מוצ"ש	11.2	באר־שבע
מוצ"ש	18.2	תיא׳ ירושלים
יום ב׳	20.2	תיא׳ ירושלים
יום ב׳	20.2	רביבים
יום ג׳	21.2	דימונה
יום ב׳	27.2	"שביט" חיפה
יום ג׳	28.2	עין־חרוד

ב"מרתף הצלילים"
מערכות סטריאו בתשלומים!
פינסקר 51 ת"א, טל. 281737.

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
חד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

רובקס
המתנה שבהישג ידך

תן טרמפ לחייל

במדינה

מישטרה

למי נועד החוק

אזרח שספג דו"ח חנייה משוטר, צילם אותו השוטר כשהוא עובר על החוק

כשהחנה בנימין הורוביץ (25) את ריכבו בשדרות העצמאות בבת־ים, לא היו לו שום ספקות: הוא ידע שהוא עובר על החוק וחונה במקום אסור, אך עשה זאת מחוסר ברירה. הורוביץ היה אמור לפרוק סחורה מהטנדר שלו, בחנות סמוכה.

כשסיים את משימתו, ועמד לשוב לריכבו ולהסתלק, צץ מולו שוטר־תנועה רכוב על קטנוע, והחל רושם לו דו"ח חנייה. הסוכן־הנייד ניסה להסביר שכבר סיים את עבודתו במקום והוא מתכוון לסלק את ריכבו, אלא שהשוטר יחיאל לוי (שמיספרו 17284) התעקש להמשיך למלא את הדו"ח. בלית ברירה לקח הורוביץ את הדו"ח, התניע את מכוניתו והתרחק.

השוטר היה עבריין. הוא לא הספיק לנסוע הרבה כאשר גילה את הקטנוע המישטרתי מיספר 7162, של השוטר לוי, חונה אף הוא במקום אסור. העבירה שביצע השוטר היתה כפולה: הוא חנה בתחנה אוטובוסים וכן במקום שאבני השפה היו מסומנות בצבעים אדום־לבן.

סקרנותו של הורוביץ גברה. הוא עצר את ריכבו כדי לברר מה היא המשימה החשובה של אותו שוטר, שחייבה אותו לעבור על החוק. ואומנם, ללוי היתה משימה מייוחדת: אשתו שלחה אותו בבוקר אותו היום לשלם את חשבון הגז.

צלם חובב. הורוביץ גילה תושייה. הוא רץ אל חנות הצילום הסמוכה, שאל מהמוכר הנדהם מצלמה זעירה ועמד להנציח את האירוע.

אלא שהשוטר, שסיים בינתיים את משימת־הגז, לא שש להיות כוכב במצלמתו של האזרח החטטן, לכן הוא לא התעצל, שלף את פנקס הדו"חות שלו ורשם להורוביץ דו"ח נוסף. הפעם היה זה על "אי־ציות להוראות שוטר".

את התמונות שפיתח האזרח חובב־הצילום הוא שומר באמתחתו, על־מנת להציגם, בבוא העת, לפני שופט התעבורה שיצטרך לפסוק בעניינו.

מישפט

כמה עולה מעשה מגונה?

הוא הואשם באונס, הודה רק במעשה מגונה והורשע, נידון לקנס 2,000 לירות והשופט איפשר לשלמן בתשלומים

"המתלוננת סירבה לקיים יחסי־מין עם הנאשם. אז תפס אותה הנאשם ברגלה, דחף אותה על המיטה, נתן לה מכת אגרוף בפנים כדי להתגבר על התנגדותה, ושכב עליה כשהוא לבוש בתחתונים בלבד, פתח לה בכוח את חולצתה ורוכסן מיכנסיה, כל זאת על־מנת לאפשר לו לבעול אותה..."

כך נאמר בכתב־האישום שהוגש לפני יותר משנתיים נגד מרדכי סבן (27), מיפו.

סבן הובא לדין לפני השופט המחוזי אהרון אולסקאר, וכפר באשמה.

יחסי־מין בפיטונות. המשך המישפט נידחה לשמיעת עדויות, שאחת מהן היתה של דויד סיני, חברו של הנאשם שהיה עימו ביום המיקרה. סיני העיד על השתלשלות האירועים שהביאה לפגישה בין הנאשם לבין המתלוננת, יפה חי מרמלה. הוא סיפר שנהג לשבת עם חבר אחר, גבריאל (גבי) מלכה, בבית־הקפה מרכז הטוסטים ביפו. שם הם פגשו ביפה חי ובחברתה, כוכבא חדד מבית־דגון. בין הארבעה התפתחה שיחה, שבסופה הם נסעו על־מנת "לשתות קפה ולשמוע מוסיקה." בדרך פגשו במרדכי סבן, ועמו נסעו לדירתו.

"נכנסנו לדירה ושמענו מוסיקה," תיאר דויד סיני. "בשלב מסויים נכנס גבי עם כוכבא לחדר. אחרי עשר דקות יצא משם מהחדר ונכנס עם הבחורה השנייה לחדר.

"הם שהו בחדר כ־15 דקות. אחר־כך יצאו שניהם, וגבי ביקש ממני שניגש לקנות סיגריות. זו היתה אמתלה להיפטר מהן. בדירה נשארו הנאשם ושתי הבחורות."

מעשה מגונה? מרדכי סבן היה מוקר־

(המשך בעמוד 45)

כאשר החליטה רונית לוי הצעירה לבקר, באחד הערבים בחודש שעבר, זוג מידידיה, היא לא תיארה לעצמה שהביקור יהיה כה גורלי וישנה את מהלך־חייה למשך שנה אחת לפחות.

באותו ערב התארח בבית הזוג הרב הרפורמי ברוך קורף, הנמנה על האישים היותר מפורסמים ביהדות ארצות־הברית. הרב, הידוע בקשריו ההדוקים ובתמיכתו בנשיא־לשעבר ריצ׳ארד ניכסון, הגיע לביקור קצר בארץ, אחרי שורת פגישות שקיים באחרונה עם השאה הפרסי, חוסיין מלך ירדן ואנוואר אל־סאדאת המצרי.

הרב, שהוא אלמן מזה שנים אחדות, תינה את בעייתו האישית בפני ידידיו. "אני אובד־עצות," אמר כשהוא מלטף את שער־ראשה הבלונדי של זמירה, בתו בת העשר. "כבר כמה חודשים שאני מחפש בחורה ישראלית שתסכים לשמש בת־לוויה לילדה. היו לי כמה מרעמדות, אבל אף אחת לא התאימה."

עשר דקות לאחר־מכן הגיעה רונית. היא הוצגה בפני הרב ובתו. הגבר כסוף־השיער וממוצע־הקומה לא נזקק לזמן רב כדי לדעת שסוף־סוף זימן לו המיקרה בדיוק

מה שחיפש: צעירה ישראלית נאה, מטורפחת, לבבית ונבונה. עובדת היותה חילונית לא הפריעה לו. נותר רק פרט פעוט אחד: לשכנע אותה לקבל את הצעתו.

★ עובד ומעביד, וזהו

רונית, העובדת כאשת יחסי־ציבור במישרד אמרגנות, לא קפצה משימחה לשמע הרעיון.

"ברגע הראשון לא הגבתי," סיפרה השבוע תוך כדי אריזת חפציה, בדירה השכורה בהרצליה, "אבל כעבור כמה דקות העניין התבשל לי בראש והתחיל למצוא חן בעיני. ביקשתי שהות לחשוב על־כך. נפגשנו שוב, קיבלתי פרטים נוספים, וביקשתי שהות נוספת לעשרים וארבע שעות."

לאכזבתו של הרב קורף, היתה תשובתה שלילית. "אמרתי לו שאני טיפוס עצמאי מאד, חופשי, שלא מקבל מרות, ואני חוששת לקחת על עצמי את התפקיד," סיפרה רונית, "לפני שאני לוקחת משהו על עצמי אני חושבת מאה פעמים אם אהיה מסוגלת לבצע זאת בצורה מושלמת.

"הוא ניסה לשכנע אותי להסכים. הוא אמר שהוא בטוח שאהיה מאושרת איתם. לדבריו, הוא לא מחפש משרתת, עוזרת או מבשלת — את זה יש לו — הוא רוצה נפש קרובה לבתו, מישהי שתאהב אותה ותדאג לה.

"העליתי נקודה נוספת: היחסים ביני לבינו. אמרתי לו שאני לא מעוניינת ליצור איתו מערכת־יחסים קרובה. יחסי עובד ומעביד, וזהו. אני חושבת שגילוי־הלב שלי מצא חן בעיניו. הוא הדגיש שאין לי מה לחשוש — בראש מחשבותיו עומדת הילדה, והילדה בלבד.

"דיברתי על נושא זה בגלל ניסיון־החיים שלי. לא חשבתי לרגע שיש לי ממה לפחד, אבל העדפתי לסכם דברים מראש. אחרי הכל, גבר זה גבר. עובדת היותו

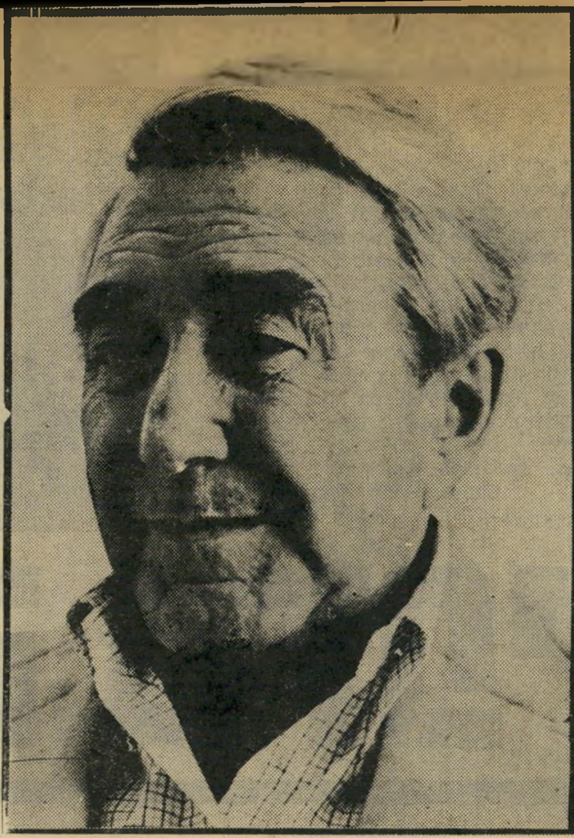

„הרב של ווטרג'יט"

בא לארץ, ראה

את רונית לוי

בת ה־23, ומאותו

רגע השתנו חייה של

הצברית הירושלמית

רק על תקנו של בוס

„גבר הוא גבר!" אומרת רונית לוי (בתמונה, עם השחקן שייקה אופיר), ועל כן קבעה מראש שהיחסים שלה עם הרב התימהוני יהיו רק „יחסים של עובד ומעביד, וזהו!"

רב מוסיפה לו אומנם הילה מסויימת, אבל בכל זאת הוא אדם."

בסופו של דבר הגיעה רונית למסקנה שלא משנה מאיזה כיוון היא בוחנת את הצעת הרב — הכל לטובתה ולשביעות־רצונה. העלמה הואילה להסכים.

„הרב של ווטרגייט"

החל בשבוע הבא תתגורר רונית באגף פרטי משלה בבית מפואר, מוקף חווה המשתרעת על שטח של ארבעה אק־רים, כולל בריכת־שחיה, סוסי־רכיבה, גן גדול ומה לא, בעיר בעלת השם העברי רחובות, ליד בוסטון. תהיה לה מכונית צמודה, ובה היא תיקח את זמירה מדי בוקר לבית־הספר, ותחזיר אותה הביתה בשעות אחר־הצהריים. עד הערב הן תבלינה יחד. הרב קורף יהיה מאושר אם בתו תקלוט קצת עברית, לא בעזרת שיעורים מייגעים, אלא בצורה טיבעית, תוך כדי שהותן בצוותא.

רונית תהיה חופשיה לצאת לפחות שני ערבים בשבוע, ובמרבית סופי־השבוע. ב־מדינת מיין, הנמצאת במרחק שעתיים נסי־עה, היא תוכל לעשות סקי. בתוכניתה לראות הרבה הצגות, ללכת לקונצרטים, לבקר בתערוכות ולהשתלם ביחסי־ציבור באוניברסיטה של בוסטון. הרב הבטיח ל־ממן את לימודיה, וכמובן, לתת לה דמי־כיס ביד רחבה.

את מעבידה־לעתיד מגדירה רונית כבעל אישיות דומינאנטית, לבבי מאד, פיקח ו־חריף. זמירה, לדבריה, היא ילדה יפה ומתוקה, ערנית, חברותית ובעלת בגרות נפשית יוצאת־דופן לגבי בני־גילה.

בארצות־הברית הדיעות על הרב קורף מחמיאות פחות. הוא כבש את כותרות העיתונים לראשונה בשיא פרשת ווטרגייט, כאשר התייצב לימין ניכסון וטען כי נעשה לו עוול משווע. אחרי שניכסון נאלץ ל־התפטר ואחרוני תומכיו נטשוהו בשאט־נפש, נשאר ברוך קורף כימעט התומך היחידי שלו — והדבר רכש לו כותרות נוספות. הוא התנדב לערוך מגבית כדי לשלם את הכספים שמס־ההכנסה תבע מ־ניכסון, בטענה שניכסון רימה את המס. הוא גם רצה לאסוף כסף כדי לשלם את ההוצאות המישפטיות של ניכסון.

כל זה הפך אותו מפורסם מאד, אך גם בלתי־פופולרי מאד. יש הרואים בו רודף־פירסומת סתם, יש הרואים בו איש תימהוני.

אבל קורף יודע לעשות רושם. יום אחד לפני חודשיים הופיע בקאהיר, וזכה בדבר שאנשים גדולים וחשובים אינם זוכים בו — פגישה אישית עם הנשיא. אל־סאדאת כל־כך התרשם מקורף, עד שהזכיר אותו בראיון שהעניק כעבור כמה ימים לשבועון המצרי אוקטובר.

„לפני ימים אחדים ביקר אצלי רב אמ־ריקאי ששמו ברוך קורט," אמר אל־סאדאת, שאינו מצטיין באיזכור מדוייק של שמות. „הוא בא יחד עם בתו הקטנה. הוא בא להזמיננו לסעודת־ערב חגיגית (בארצות־הברית). הוא העניק לי דגם מכסף של פסל החרות, כאות־הוקרה ליוזמת־השלום שלי, וזאת בשם מוסד־ההוראה האמריקאי. הוא הציע להעניק מילגה שנתית לשני מצרים הלומדים כלכלה ומדעי־המדינה. אותו רב אמר לי שהשלום אינו באחריות הממשלות בילבד, אלא הוא גם באחריותם של העמים.

„איש זה מאושר על כך שבתו לא תמות במילחמות, וגם לא ימותו בניה ונכדיה... הוא אמר לי: אינך יודע מה חוללת ב־עולם... אתה זרעת גרעין, או עץ קטן. העץ הקטן יהיה ליער רוגע ושליו, שהוא שלום העולם."

השתפכותו זו של אל־סאדאת עוררה תמיהה רבה בקרב המנהיגות היהודית ב־ארצות־הברית, ואף הרגיזה אנשים רבים שקינאו בהצלחתו של „הרב של ווטרגייט". אולם היא הוכיחה כי קורף הוא אמן של יחסי־ציבור — המיקצוע שרונית לוי הת־מסרה לו.

רונית לוי נולדה לפני 23 שנים בירו־שלים, להורים ילידי־הארץ (האב דור עשירי, האם דור חמישי). השירות הצבאי עבר עליה בקיפול מיצנחים, ולאחר־מכן למדה ארכיאולוגיה במשך שנתיים, באו־ניברסיטת תל־אביב. לפרנסתה עבדה כ־פקידה בבנק וכמדריכה להדפסה במכונת־כתיבה.

הכפתור הנכון

את לימודי השנה השלישית עשתה ב־אוניברסיטת לונדון, ובאותו זמן עבדה כסוכנת־מישנה בחברת־נסיעות. כאשר חז־רה לארץ, התלבטה מה הלאה. „החלטתי ש־זה חייב להיות עם אנשים," היא אומרת. „ידעתי שאני יכולה למכור כל דבר, בתנאי שאני משוכנעת שהוא טוב. זה נתן לי את הרעיון לעסוק ביחסי־ציבור. נראה היה לי שהמקום המתאים להתחלה עשוי להיות מישרד־אמרגנות. פתחתי את דפי זהב ו־צילצלתי לכל המישרדים בעיר.

„נועם סמל, שאצלו התחלתי לעבוד, היה היחיד שהזמין אותי לפגישה. הוא הרוויח מזה. תמיד האמנתי שאם אדם יידע ללחוץ אצלי על הכפתור הנכון, כלומר להפעיל אותי, הוא ירוויח מזה הרבה. נועם הכניס אותי לעבודה, ממש בנה אותי. די מהר הוא נתן לי עצמאות, הטיל עלי מכסימום של תפקידים, כשהוא מסתפק בהנחיות כל־ליות בלבד. המשכורת לא היתה מלהיבה, אבל הסיפוק שימש פיצוי. בפרק־זמן של חצי שנה פיתחתי מערכת מסועפת של קשרים אישיים עם אנשי עיתונות, רדיו וטלוויזיה, ועסקתי גם בפירסום סמוי ב־הצגות, ענף שהכניס למישרד כספים רבים."

חבר אין לה כרגע, וגם לא שאיפות להתחתן. מה שחשוב לה ביותר, עד ל־הודעה חדשה, זה לגלות את כל הפוטנ־ציאל שאולי מתחבא בקירבה.

ואולי היא עוד עשויה להפתיע את עצמה.

נעמי רון

אתר־התיירות המבוקש ביותר בקאהיר הוא בית־הקפה שדורות של ישראלים גדלו על אגדות וסיפורים שסופרו אודותיו

אגדה ושמה גרופי

לגבי ישראלים רבים השם הנרדף הראשון לקאהיר אינו הנילוס וגם לא הפירמידות, אלא גרופי. כמה דורות טו־בים של ילדי ארץ־ישראל המנדטורית גדלו לא רק על הבננות והשמנת של תנובה, אלא גם על העוגות של גרופי. בתל־אביב הקטנה היו כמובן העוגות ה־מפורסמות של קפולסקי. אבל אלה נראו כלחם צר לעומת עוגות השוקולד והקרם והתופינים, שהגיעו לארץ באריזות שחותם הנשר הפרעוני והשם גרופי טבועים עליהן.

ברכבות שהזדחלו מקאהיר דרך קנטרה ליפו בתקופת מילחמת־העולם השנייה ניתן היה לראות את חיילות האיי.טי.אס. העבריות במדים, כשהן נושאות על ברכי־הן טורטים שלמים, נזהרות לשמור על מעטה הקרם המצועצע שלהם. באותם ימים של קיצוב ומחסור במעדנים, הכילו העוגות של גרופי, שהובאו מקאהיר, את טעמו של העולם הגדול, הזכירו את ימי השפע שקדמו למילחמה.

אלה שלא זכו לחוש בחיכם את טעם גרופי, ניזונו מהאגדות והסיפורים של אבותיהם או דודיהם ששירתו במילחמת־העולם השנייה בצבא הבריטי. עד היום ניתן למצוא בארץ שיכבה שלימה של ותיקים שהשם גרופי תופס מקום נכבד במיטען החוויות שלהם מאותם ימים. ב־שלב זה או אחר הם הגיעו למילחמה או חזרו ממנה דרך קאהיר. וקאהיר של אותם ימים הסתכמה לגבי רובם בשם גרופי. היו, כמובן עוד כמה זיכרונות מרחובות של חטא וזימה, שהיו אופיינים אז לעיר המוצפת מאות אלפי חיילים מכל צבאות הברית. אבל על אלה אין מספרים. טעמה של קאהיר לגבי הארצישראלים היה טעמו של גרופי.

גרופי היה שמו של בית־קפה בליבה של קאהיר, בצומת בו מצטלבים כמה מה־רחובות המסחריים של הרובע האירופאי המפואר של העיר. באותו איזור היו וקיי־מים עוד מיספר רב של בתי־קפה מפורס־מים, כמו קפה דה ברזיל, למשל. אבל גרופי היה המקום. לא רק בשל מיקומו.

בחללו עמדה אותה אווירה ההופכת בית־קפה מסתם מקום לשבת בו ולהתענג על מיני מתיקה, לתיאטרון של החיים. ותיקי הבריגדה העברית ובוגרי הצבא ה־בריטי, שבילו את מרבית חופשותיהם ב־מצריים בין כתלי גרופי, מתקשים להס־ביר את ייחודו של המקום. „זה היה מעין צירוף של קפה כסית, רוואל וקפולסקי גם יחד,” הם ינסו להסביר במושגי השוו־אה ישראליים.

זאת היתה השמורה האירופאית של קאהיר. שם התחככו זה בזה חברי ממש־לות גולות מאירופה הכבושה בלובשי מדים בריטים ואוסטרלים. שם נערכו מיפגשי ההיכרות בין חיילים רחוקים מ־בתיהם, שהמקום העניק להם תחושת בית, לבין ההיילות שמתנותיהם היו מחוץ־לתחום לגביהם. אם תיערך אי־פעם סטא־טיסטיקה לגבי הילדים שנולדו בארץ מייד אחרי תום המילחמה, סביר להניח שחלק נכבד מהם הם תוצאת מיפגשים שנערכו בגרופי.

רק טבעי הוא שכל ישראלי המגיע ל־קאהיר, יכלול את גרופי בסדר העדיפויות הראשון ברשימת האתרים ההיסטוריים שהוא מתכוון לבקרם. כך עשה גם שר־הבימחון עזר וייצמן בביקורו הראשון ב־קאהיר, במיסגרת שיחות הוועדה הצבא־ית המצרית־ישראלית.

ערב צאתו את קאהיר, ביקש וייצמן ממארחיו לבקר בשני מקומות: בפירמי־דות של גיזה, ובגרופי שבכיכר תאלעת אל־חארב. הפמלייה הישראלית הגדולה, שכללה גם את סגן השר מרדכי ציפורי, את הרמטכ״ל מוטה גור ואת האלופים אברהם טמיר ושלמה גזית, הסבה במשך שעה קלה מסביב לשולחנות בית־הקפה המרוהט בסיגנון אירופאי של תחילת ה־מאה. מלצרים סודאנים בתרבושים אדו־מים הגישו להם קפה צרפתי ועוגות אנג־ליות. מסביבם, ליד שולחנות אחרים, הסבו אנשי־עסקים אירופאים, תיירים ממדי־נות־ערב ואנשי החברה הקאהירית, ה־מהווים את קהלו של גרופי כיום.

כמו תמיד במקרים כאלה לא תאמה המציאות את הנוסטאלגיה. המקום נשאר אותו מקום. אבל בעיניהם של אלה שזכרו את גרופי משנות הארבעים, ניכר מבט האכזבה הנוגה: זה כבר לא מה שהיה פעם. והם מיאנו להשלים עם כך שגם הם כבר לא מה שהיו פעם.

■ ■ ■

לא רק המקום השתנה, באווירתו לא בתפאורתו, במרוצת השנים. גם המושג גרופי אינו עוד מה שהיה באותם ימים. בעיני בני קאהיר גרופי אינו כבר שם של בית־קפה אקסקלוסיבי הממשיך לשמש כמקום־מיפגש בינלאומי. יש כיום בקאהיר רשת של ארבעה בתי־קפה ה־נושאים את אותו שם. שלושה מהם במרכז העיר, במרחק כמה מאות מטרים זה מזה. הרביעי נמצא ברובע העשירים הליופו־ליס.

אבל המושג גרופי כבר אינו שייך רק לבית־הקפה ולעוגות. כיום זהו קונצרן ענק, משהו כמו תישלובת של מיפעלי עלית ועסיס בישראל, המייצר חלק נכבד ממוצרי הממתקים, השוקולד, המאפה, תר־כיזי המיצים, מוצרי החלב ואפילו הנק־ניקים של מצריים. בתי־הקפה של גרופי משמשים גם כסופרמרקטים למוצרים אלה.

אם העוגות של גרופי ועשרות מיני מט־עמי השוקולד אינם ערבים עוד לחך ה־מעודן כפי שהיו פעם, הרי זה משום ש־עברו מייצור ביתי לייצור תעשייתי המוני. אפילו מיצי המנגו, הגוייאבה, הוורדים והתמר־הינדי, שהיו פעם גאוות בית גרופי, מוגשים עתה בצורת תרכיזים משו־מרים, שטעם החומרים המשמרים המלא־כותיים מורגש בהם. רק היוגורט המקו־מי, שעבור הקאהירים הוותיקים עשה את גרופי למושג יותר מאשר העוגות שלו, נשאר, על פי עדויות יודעי־דבר, ממש כפי שהיה בעת שנוסד המקום בת־חילת המאה.

בימים אלה עומד גרופי לחגוג 70 שנה להיווסדו. בניגוד לדיעה הרווחת — גם בקרב הקליינטים המצריים הקבועים ב־מקום — אין זה מוסד מצרי כלל. למעשה נוסד גרופי ומנהלו שייך עד היום בידי משפחה שווייצית.

משפחת גרופי (וו עם חולם) הקימה את בית־הקפה הראשון שלה בקאהיר, כשהיא מביאה עמה משווייץ ידע בלעדי בייצור שוקולד, מוצרי חלב ועוגות מתוצרת־בית. פריחתו הראשונה של המקום היתה כבר בתקופת מילחמת־העולם הראשונה, בעת שפליטים יהודים, שהתגלגלו לקאהיר מאירופה, מצאו במקום תעסוקה כאופים וכמלצרים. אז היה זה אי אירופאי כמעט בודד לעומת בתי־הקפה האחרים באיזור, שמכרו בעיקר מיני־מתיקה מזרחיים.

לימים הפך המקום למקום המיפגש לא רק לאירופאים שישבו בקאהיר, אלא גם לאנשי החברה המצריים, הפקידות הממ־שלתית הבכירה, הפוליטיקאים ואנשי־הסקים שעסקיהם נמצאים ברובע זה.

סימן היכר מובהק של המקום, שנותר עד עצם היום הזה, הם המלצרים הסודא־נים גבוהי־הקומה והשחומים, הלובשים גלאביות צחורות וחובשים תרבושים אדו־מים. רק אלה, וכמה מבני אסוואן הדומים להם במראם החיצוני, מתקבלים לעבודה

בלב העיר

קפה **גרופי** הישן, ששימש כמקום־מיפגש מרכזי לארצישראלים ששירתו בצבא הבריטי במצריים בתקופת מילחמת־העולם השנייה, נמצא בקומה הראשונה של בניין ישן זה, הבנוי בסיגנון צרפתי, הניצב באחת הכיכרות המרכזיות וההומות ביותר של קאהיר. הבניין שוכן בכיכר על שם טלעאת אל־חארב, מי שהיה שר בממשלתו של המלך פואד, אביו של המלך פארוק, שפיסלו ניצב במרכז הכי־כר. בית־הקפה שוכן בהצטלבות הרחובות המיסחריים של קאהיר.

כמלצרים במקום. זהו שריד לתקופה ה־קולוניאליסטית, שבה העדיפו האדונים הבריטים את הסודאנים בגלל חריצותם, אופיים הנוח ונכונותם לשרת. בבתי־הקפה של גרופי ממלאים הסודאנים את אותו התפקיד שממלאים כיום ערביי הגדה ורצועת עזה בבתי־הקפה והמיסעדות של תל־אביב.

היתה תקופה, בשיא ימי הסוציאליזם הנאצריסטי, בה הלאימה ממשלת מצריים את קונצרן גרופי על כל מפעליו וסניפיו. קאהירים רבים משוכנעים עד היום כי גרופי הוא מוסד ממשלתי. אבל ההלאמה בוטלה למעשה. הסתבר כי הבעלים הפר־טיים השווייצים מיטיבים לנהל את המקום.

■ ■ ■

„גרופי" הישן של ימי מילחמת־העולם השנייה ירד מגדולתו. את מקומו תופס כיום גרופי החדש.

זהו מקום ענק, שחלקו משמש כסופר־מרקט למוצרי הקונצרן, חלקו מהווה מיס־עדה אירופאית ועיקרו גינת־ענק מוצלת בצמרות עצים טרופיים המזכירה מעט את רחבת קפה רוואל בתל־אביב. שם ניתן לראות כיום את עשירי קאהיר ואת אנשי החברה והאינטליגנציה המקומית.

כמו ברוואל יש גם שם חתיכות בלבוש אירופאי מהודר, המסבות בגפן ליד השול־חנות. אלא שאיש לא יעז לגשת אליהן כדי לקבוע פגישה פרטית או להזמינן למסיבה. „אלה הן בחורות מסוג ב"" יבט־לו אותן המלווים המצריים הרשמיים ל־ישראלים המבקרים במקום. העובדה שהן מבקרות ללא ליווי גברי בבית־הקפה ומעזות לעשן בפומבי, נראית אפילו בעיני המשכילים כפגם מוסרי המפחית מערכן.

שם, בגרופי החדש, נמצאים גם משרדיו של אישין גרופי, נצר לשושלת מייסדי המוסד, המנהל בעזרת בני משפחתו ה־שווייצים וצוות מנהלים מצרי, את הקונ־צרן.

בניגוד למצרים, הששים לפתוח את לי־בם ודיעותיהם בפני כל ישראלי שיפגשו בו, שומר מר גרופי על קרירות מסוייגת מישראלים. לישראלי שיבקש להיפגש עמו ולשמוע מפיו על תולדות המקום ועל זכרונותיו מהחיילים הארצישראלים ש־הפכו את המקום לביתם השני, ישיב מר גרופי באדיבות, באמצעות מנהל עסקיו המצרי: „עוד לא הגיע הזמן לכך. כאשר ייהתם הסכם השלום, אפשר יהיה לחשוב על כך..."

אזי תבור ■

עוגה לעזר

מלצר סודאני מגיש עוגה־אנגלית ל־שר־הביטחון הישראלי עזר וייצמן, בעת הביקור שערך **בגרופי** בביקורו הראשון בקאהיר. עזר ביקש ממלוויו להביאו לבית־הקפה, שבו בילה רבות בתקופת מילחמת־העולם השנייה. העוגות שוב לא היו טעימות כל־כך כפי שזכר מלפני 35 שנה. קיצוני משמאל: איש מישרד־החוץ משה ששון.

אחרי הזלילה

בת קאהיר במיכנסיים ובמיקטורן גברי, יוצאת מבית־הקפה **גרופי.** נשות החברה הקאהירית נוהגות לערוך במקום קניות מעדנים, בעיקר מיני־מתי־קה, שוקולדים ועוגות ומטעמים אירופאים.

הכורדים

ראשי המיפלגה הכורדית בלבנון, שהגיעו לקאהיר מביירות, קושרים שיחת־ידידות עם עיתונאים ישראליים היושבים ליד שול־חן סמוך בקפה **גרופי** בקאהיר. האווירה הבינלאומית של המקום נשמרה עד עצם היום הזה.

כמו „רוואל"

גינת קפה **גרופי** החדש, אחד מארבעה בתי־הקפה של רשת **גרופי** בקאהיר, המזכירה בסיגנונה ובאווירתה של גינת קפה **רוואל** בתל־אביב. המקום משמש כמקום־מיפגש מרכזי לאנשי החברה של קאהיר. בבוקר יושבים בו הזקנים, ובערב הוא גדוש בבני־נוער ובאנשי הבוהמה בבירה המצרית.

מלצרים סודאנים

בגאלאביות לבנות ובתרבושים אדומים נושאים מגשים בגינת קפה **גרופי** החדש, הנמצא ברחוב עדלי, לא הרחק מבית־הכנסת המרכזי של קאהיר. בעלי המקום מקפידים להעסיק רק מלצרים סודאנים או עובדים מאסוואן, הידועים בחריצותם ובנכונותם לשרת קהל.

קולנוע

ישראל

העירטול האסתטי

של בועז דווידזון

מה קרה לבועז (צ׳ארלי וחצי, סנוקר, לופו בניו־יורק) דווידזון, שלא קרה לו עד היום?

„,סוף סוף, עשית משהו שאינו סרט בורעקאס,׳ — אמרו רבים, ומישהו הוסיף: ,למה הישראלים עדיין לא עיכלו את העובדה שכדי לעשות סרט כלל־אנושי צריך לעשות, קודם כל, משהו אישי ־פרטי ביותר, לוקאלי, כן ואמיתי׳ ”

כמו אסקימו לימון. אבל בועז, שהיה נרגש מן התגובות החמות שלאחר הבכורה, השיב מילחמה־שערה: „בסך־הכל, כולם טועים. לעשות סרט אישי זה נורא פשוט, לעשות סרט בורעקאס זה נורא קשה. וכשאני אומר בורעקאס אינני מתכוון לשלילה, כי־אם דווקא לחיוב. כן, כן, לחיוב. כי כשאתה עושה סרט אישי, אתה משחזר דברים שקרו לך באמת. ואילו לעשות סרט בורעקאס פירושו לקחת הווה מסויים, ולהוסיף לו גוונים והדגשים מיוחדים העשויים לרתק ולהנות את הקהל. וזה, לדעתי, הרבה יותר מסובך.

„אמת, לא חיכיתי ולא ציפיתי לתוצאות מדהימות שכאלה,” מנסה דווידזון, הבמאי בן ה־33, להביט במראת ההצלחה. „כשהתחיל השוק הבינלאומי לסירטי עלילה ולסירטי פעולה, במילאנו, איש לא שם לבו אל אסקימו לימון. אך טיבעי הוא שמתוך שלל רב המגיע ליריד ענקי זה, ירוצו כולם לראות מה חדש אצל האמריקאים, ואף לא אחד יתעניין במיוחד באיזה סרט קטן שהגיע ממדינה קטנטונת שמעולם לא נחשבה מעצמה קולנועית. ולפתע פתאום, אחרי כמה ימים, מופיע ההוליווד ריפורטר (עיתון־קולנוע מיקצועי), ומכריז על הסרט שלי כעל תגלית המאורע. כולם רצים לראות ובאים אלי, מפיצים, מפיקים ואפילו סדרנים כדי לספר לי, בהתרגשות: ,שמע, זה בדיוק מה שקרה ל י בזמנו.׳”

אסקימו וגרעינים. ובכל־זאת, אחרי קטיף של מחמאות באיטליה ובצרפת, ומכירה נאה מאד — לפי עדותו של דווידזון — לארצות שונות בעולם (ביניהן לספרד — בפעם הראשונה בתולדות מכירות הסרטים הישראלים) — המיבחן האמיתי נועד לבית. רק בישראל יוכלו בני ה־35 של היום לשפוט, אם אכן כך היו בשנות הטיפש־עשרה שלהם.

באותם הימים הציג עדיין קולנוע שדרות, לנוער שחיקה את אלוויס פרסלי ופול אנקה, סרטים בהתפלחות ועם אסקימו, גרעינים בגביע מאולתר מנייר־עיתון או גלידה שני־צבעים. באותם הימים, דאגתה הגדולה ביותר של אמא היתה שמא יביא לה בנה הביתה איזו פרנקינייע (הסמים עדיין לא ניראו באופק). באותם הימים עדיין לא היה קל ומקובל כל־כך לקחת את הגלולה באופן סדיר ובלי מירשם של רופא; בימים ההם לא חזרו אל הרוקנ׳רול כדי להחיותו אלא, חגו את הולדתו, כשבאמבטיה מתקררים בקבוקי־תסס על חצי־בלוק קרח.

„כשגמרתי את לימודי הקולנוע שלי באנגליה, אמרתי לכולם: אני רוצה לעשות סרטים כמו הצ׳כים, כמו מילוש פורמן,” אומר בועז. „אבל אחר־כך, כשהשבתי לעומק, אמרתי לעצמי: ,רגע, רגע, מה פתאום לעשות סרטים כמו הצ׳כים? ההייתי מעודי בפראג? האם גדלתי בצ׳כיה?׳ מה פתאום? אני מישראל. נולדתי בישראל. אז למה לא לעשות סרטי בורעקאס? סרטים מקומיים בלי יומרות? הרי יש כל־כך הרבה ז׳אנרים בקולנוע — מדוע לא לעשות סירטי בורעקאס? אומרים שסירטי בורעקאס הם סרטים של ציניקאים בעלי מירשם להצלחה בדוק מראש.

„ואני אומר: ,לא!׳ עובדה שיש סירטי בורעקאס רבים שלא הצליחו בקופה. למרות שאני, אישית, חושב שבורעקאס זה מחמאה לאותם הסרטים המשקפים נאמנה את מה שכל אחד ואחד שומע בשוק — את הפולקלור ואת העגה, את מיגוון הקעדות ואת החוכמות היום־יומיות האופייניות לקיבוץ־גלויות. אודה, אומנם אני לא גדלתי בשכונת התיקווה, ואין לי הורים שהם עולים חדשים, אבל משום כך גם הסרט שלי הוא על הורי שלי, שמוצאם מפולין. על הכיתה שלי, על החברה הראשונה שלי ועל הסביבה החברתית שהקיפה אותי בגיל ההתבגרות שלי. כל דמות ודמות בו מעוגנת היטב בזיכרונותי, ואני יכול לשמוע בדימיוני כיצד אמא שלי היתה מתבטאת. נעים מאד לשמוע מאנשים שהסיפור דיבר אליהם כאילו זו היתה אמא שלהם, או האהבה הראשונה שלהם.”

צריך לאהוב. דווידזון טוען שמבקריי הקולנוע, עם הצלפותיהם המוגזמות בבורעקאס, רק הקטינו את הפרופיל של הקולנוע הישראלי, הזיקו להתפתחותו ועירערו את אמון הקהל ביוצרים הישראלים. ואלה, הקהל, הצביעו ברגליים והדירו אותן מכל סרט שהוטבעה עליו החותמת: סרט ישראלי. „מישהו ריאיין אותי על הסרט הזה,” הוא מספר, „ואני אמרתי לו: ,ובכן, זה הבורעקאס האחרון שלי,׳” ומוסיף: „אנשים צריכים להבין דבר אחד. היוצרים זקוקים להמון אהבה. למבקריי הקולנוע אין סבלנות. הם לא רוצים להשקיע ביוצר הישראלי לטווח ארוך. אם יאהבו אותנו, זה יעזור לנו. צריך לזכור דבר אחד: כשאתה יוצר יצירת־אמנות, אתה עובר צירי־לידה איומים ונוראים. אתה סובל כאבים ממושכים, ובלבד ליצור ולהמשיך ליצור. אם ימשיכו להצליף בנו באכזריות שכזו, יהפוך היצור הגוסס הנקרא היום ,הסרט הישראלי׳ שממה טוטאלית, מוות מוחלט.”

עידן הקונפקציות. בועז דווידזון נולד לפני 33 שנים ברחוב מאפו פינת בן־יהודה בתל־אביב. הוריו היו עולים חדשים צעירים ופולנים מאד, על כל המשתמע מכך. „כשבא לביתנו חבר שלי ממוצא ספרדי,” הוא נזכר „הייתי נכנס למצב של מתח. ואינני היחידי כך מסתבר מתגובות שבאו אחרי אסקימו לימון, כמו: ,נכון, הכרתי גם כמה עיראקים נחמדים...”

אחרי שסיים את בית־הספר היסודי תל־נורדוי הלך, כמעט כמו כולם, לגימנסיה הרצליה. ציפיותיו מן הצבא היו להיות כתב צבאי, שכן כל ימיו כתב שירים והזרים כתבות למעריב לנוער.

אבל בלישכת־הגיוס החליטו, שבמקום כתב צבאי יהיה טכנאי־מטוסים. כל העניין התברר כטעות, כי ימיו בחיל־האוויר לא ארכו. אבל הצבא „עבר עליו,” ואחרי השיחרור מצא עצמו עוזר־במה בתיאטרון הקאמרי. אחרי כמה עונות שם באו שלוש שנים מהנות ומלאות סיפוק בבית־הספר לקולנוע בלונדון.

בועז דווידזון חזר עם תעודה, ועם הרבה מרץ. „בואו נתעד את ההווה,” אמר אז לידידיו ב„כנופיה”: צבי שיסל, אורי זוהר, אריק איינשטיין ושלום חנוך.

כך נולד שבלול (שעד היום ראוהו כ־70,000 צופים בירשאל). אך משמע את שיחתם של שני אנשים בחדר־הנוחיות, אחרי שראו את הסרט, שהתנהלה בערך בנוסח: „מי שעשה את הסרט הזה —

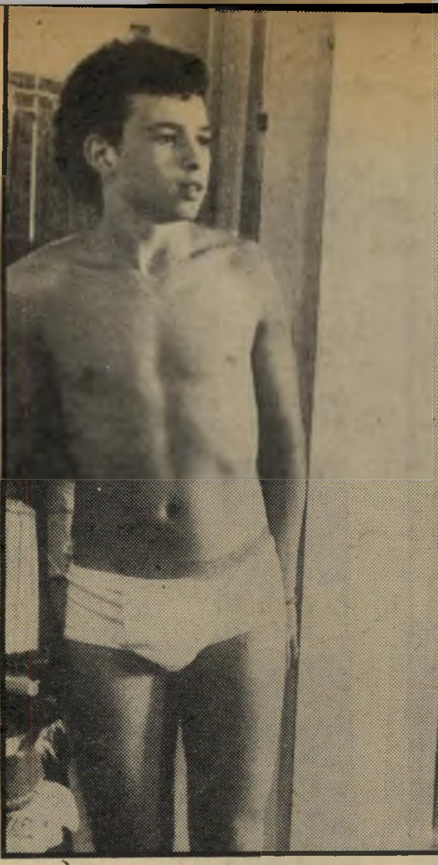

אצל גברת סטלה

בנץ (יפתח קצור) ומומו (יונתן סגל) מתפשטים במבוכה, כשסטלה (אופליה שטרהל) מדרבנת את הבתולים הצעירים להזדרז. הצעירים היו במבוכה אמיתית בשעת הצילומים. אחד אמר: „אני הולך לאונן קודם, שלא יהיו בעיות.” אחר הוסיף: „אני מוכן לעשות הכל, אבל רק בתחתונים!”

מחלת־המין הראשונה

והאהבה הראשונה: למעלה בנץ (יפתח קצור), מומו (יונתן סגל) ויודל׳ה (צחי נוי), נתקלים לראשונה בחייהם בתופעת הגירוד, לאחר שקיבלו מנדבושקעס מיצאנית־מיקצועית. בתמונה למטה: בנץ מרגיע את נילי (ענת עצמון), ומבטיח: „הכל יהיה בסיידר,” אחרי שנילי ניכנסת להריון (מחברו הטוב מומו) ועוברת הפלה.

הייתי שובר לו את הידיים ואת הרגליים," החליט שאין לו עדיין די לומר בקולנוע. אז ניסה לעשות משהו באווירה צ׳כית, עם אסי דיין: חצי־חצי. העניין הסתיים בחובות. כדי לצאת מן הבוץ נכנס דווידזון ל„עידן הקונפקציות," כפי שהוא נוהג לומר. ובמשך שנה עשה כ־50 סרטים קצרים, ביניהם כמה „פלופים נוראים," עבור הטלוויזיה.

נשוי בגיל 18. ואז הגיע לעבודה על סידרה נוסטאלגית שעסקה בצורה תיעודית בנושא „איך זה היה פעם". מנוף זה הביא אותו לאסקימו לימון, ולמה שהיתה פעם תקופה הטיפש־עשרה המתוקה. „כשהראיתי לנילי האמיתית (בסרט, ענת עצמון), את הסרט הגמור, הרגשתי שאנו חווים חווייה רומנטית צרופה. היא התבוננה במסך בעיניים לחות, ואני הבטתי בה מקרוב בעיניים דומעות. אני זוכר היטב כל פרט. כשנילי (האמיתית) עזבה אותי הייתי בן שמונה־עשרה, חייל, וכבר נשוי. בגיל 19, כבר הייתי גרוש מבתיה אפולו, אשתי הראשונה."

אחד ההישגים המדהימים של אסקימו לימון הוא המישחק הטבעי שהשיג בועז דווידזון משחקניו, המבוגרים והצעירים כאחד. מה שנראה כה טבעי וחופשי בתוצאות, לא היה כך מלכתחילה. ההיפך הוא הנכון: דווקא משום שבדימיונו הצטיירה תמונה בהירה ומדוייקת כל כך של הדמויות מן העבר, היה קושי עצום בבחירת השחקנים. יפתח קצור, הנער המגלם את גיבור הסרט — הלא הוא דווידזון עצמו — טעם רק ניסיון תיאטרלי קודם לכן, בהצגה אקווס. כך מסתבר שלהתפשט על הבמה ולהתערטל מול המצלמה הם דברים שונים החלוטין.

„קשה לתאר כמה קשה היה לי לבחור בשחקנים שיגלמו את חברי מן העבר. הקושי הכבד ביותר נתגלה דווקא בדמותו של מומו, שבעברי האישי היה מעין עותק מאומץ של אלוויס פרסלי. אחרי בחינות למאות צעירים, היפנה מישהו את תשומת לבי לבנה של השחקנית רות סגל, והוא אכן זה שמגלם את מומו בסרט. אבל כשהוא הגיע אלי לראשונה, הודיע לי מפורשות שכלל אינו מעוניין או רוצה לעשות את התפקיד. הוא בא פשוט משום שנידנדו לו עד־כדי־כך שלא העז לסרב.

„את הרעיון לקחת את ענת עצמון זרק אלי שלמה ניצן, כשכבר הייתי מיואש לחלוטין. ואומנם, עבדתי עם כל הצעירים בשיטה של עבודה על מצבי אמת. הייתי גם חבר שלהם, ולא זזתי מחברתם כל משך ההסרטה. כבר מתחילה קיבלנו, אדם גרינברג (הצלם) ואני, החלטה שלבד מצילום הפתיחה והסיום שהם צילומים כלליים, נעקוב אחר השחקנים עם המצלמה ביד. בלי מירשמים של צעדים, בלי שירטוטי קווים ומיקום על הריצפה.

קודם לאונן. „הבעיות הקשות ביותר נתגלו במצבים הארוטיים. לא זו בילבד שאני ביישן בעצמי, אלא שהמצב כולו עוד הגביר בי את המבוכה, כשלמשל אני יושב במישרד, ובאה אלי שחקנית שאני צריך, בתוך דקה, להציע לה להפוך למין גברת סטלה, הזוללת צעירים לארוחת־הבוקר לכן, כשאופליה שטרהל הגיעה לראשונה, היתה מבוכה עצומה באוויר. אבל מסתבר שהיא גם אמיצה וגם מיקצועית מאד, וההישגים שהשיגה בלי בושה ובלי מחיצות מפליאים ממש.

„לעומתה היו הצעירים, שגם בהם אחזה המבוכה נוכח מעמד שכזה, שבו עליהם לשכב עימה בסרט נע. אחד מהם אמר לי: ,תשמע, אני מוכן לעשות הכל, אבל רק בתחתונים ולא בלעדיהם!' אחר אמר לי: 'אני אלך לאונן קודם, כדי שלא תהיינה אי נעימויות אחר־כך.' ואחר דרש ממני שיהיה מרחק מסויים ביניהם, שלא יהיה על־באמת.

„משום כך, כדי לאפשר לשחקנים שלי להתגבר על הבושה והמבוכה הלגיטימיים כל־כך לגבי צעירים, שכולם עושים זאת מול המצלמה לראשונה, ניסיתי לעזור להם בכמה שיותר חום והבנה. ,אתם מתפשטים? גם אני מתפשט,' אמרתי, ,למרות שאני בעצמי ביישן מאד.' אבל, הפלא ופלא יש משהו במדיום הקולנועי המאפשר לך הרגשת ניכור שכזו המסוגלת לחפות על כל בושה ורגשות אינסטיקטיוויים. הניכור הזה גם הוא חלק מן הקסם החריף והמתוק שיש, בעיני, לקולנוע."

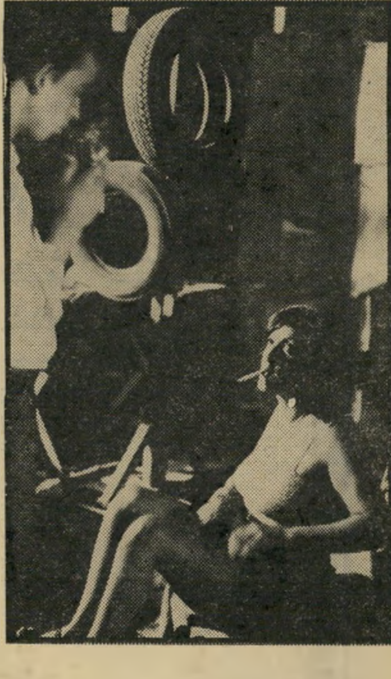

המקצועית בנץ מוצא את עצמו כמעט־אבוד נוכח ביטוייה המיקצועיים של היצאנית. יפתח קצור התבייש להתפשט מול המצלמה.

„מלך השמוקים" אחרי שתפסו אחד מחבריהם מציץ למיקלחת של הבנות, עורכת חבורתו של בנץ תחרות: למי האבר הגדול ביותר. הם משתמשים בסרגל, ומכריזים על התוצאות — המנצח — המציץ. הנמדד בתמונה — מומו (יונתן סגל) ומאחוריו הצלם אדם גרינברג בשעת פעולה.

האמן השורף את עצמו

סוסעץ (גורדון, תל־אביב, ישראל) — עמינדב סוסעץ הוא צייר ישראלי החוזר לארץ, אחרי שהייה בת עשר שנים בארצות־הברית. שם עמד לארגן תערוכה, כאשר כל ציוריו עלו באש. הוא השאיר מאחוריו אשה וילד, ושב הביתה כדי להיות ליד מיטת אביו הגוסס. תוך כדי שהותו בישראל הוא פוגש אוסף של דמויות מוזרות ומנסה לשחזר בעזרתן, בתוך סרט, את קורות מישפחתו ואת ימי ההגירה מגרמניה וההתיישבות בארץ בשנות השלושים.

זה מה שמספר הסרט, כפי שיקי יושע, הבמאי רואה. ואין כאן כל כוונה לעשות השוואות עם הרומן של יורם קניוק, ששימש לו בסיס. הסרט יכול בהחלט לעמוד בפני עצמו, וגם אם לא תמיד הוא אומר את הדברים שאליהם הוא מתכוון בצורה ברורה ומגובשת, אין ספק שהוא עולה בהרבה על הממוצע של הסרט הישראלי המצוי.

למרות שהסרט מדלג בקלילות על עצם תהליך היצירה או כושר היצירה של הדמות המרכזית, למרות תמיהות בסדר ההמשכיות של הלילה (בסצנת אהבה שומעים את בגין מכריז על ביקור סאדאת, אבל בשלב מאוחר יותר מדובר לפתע על גיוס כללי), למרות גלישות למלודראמה מזמן לזמן, או ההצחקה המכוונת של המציאות הפוליטית והכלכלית לרקע, מצליח יושע לרתק את הצופה. הן בזכות הצורה הבלתי־אמצעית שבה הוא מצלם את שחקניו, הן בזכות המישחק הטיבעי שלהם (שמוליק קראוס נולד כדי להצטלם, וגדליה בסר מעולם לא היה טוב יותר), ובעיקר משום שהוא מצליח לאזן הומור ודראמה, פאתוס וגיחוך, כימעט כפי שהם מאוזנים בחיים.

בסר וקראוס: כמעט כמו בחיים

מכוערים ומלוכלכים

מישפחת המלוכלכים (אור־לי, תל־אביב, איטליה) — לפי הודאתו של הבמאי אטורה סקולה עצמו, צריך סרט זה להראות שהעניים הם „מכוערים, מלוכלכים ורעים" (כפי שנקרא הסרט במקור). אבל אין זה משום שסקולה סבור כי אכן הם יצורים תת־אנושיים, אלא משום ששאר בני האדם חטאו כלפיהם במשך דורות רבים כל־כך.

כוונה לחוד — ותוצאה לחוד: סקולה, אומנם, מתאר בפירוט מזעזע את התנאים המחליאים שבהם חיות מישפחות ענקיות בתוך צריפים רעועים, ליד רומא, וכיצד הופכת המצוקה את בני המישפחות הללו לחיות־טרף, המוכנות לחסל זו את זו תמורת כמה לירטות. הזוהמה הפיסית והנפשית עולה על גדותיה, וכל מה שניתן לצפות, בתנאים הנוכחיים, הוא שהיא תגדל עוד יותר, ועימה הצפיפות, השיפלות והייאוש.

בתוך תיאור כל הדברים משתמש סקולה בצילומים ארוכים שבהם עדשת המצלמה חודרת לכל פינה מטונפת ומגלה כל פצע וחבורה, בלא רחמים. אבל בשלב מסויים מתחיל המרכיב הטכני של הסרט לשקול הרבה יותר מן המרכיב האנושי. מתפעלים מן הדרך שבה הצליח מעצב־התיפאורה לשחזר את שכונת־הבדונים העלובה, מן האיפור המשוכלל ההופך את נינו מאנפרדי למיפלצת, ומן התסריט שאינו מחמיץ שום הזדמנות כדי להראות כמה האנשים הללו נלעגים.

בתנאים כאלה קשה לצפות מן הצופה שיחוש הזדהות כלשהי עם הדמויות שעל המסך, או אשמה כלשהי על עצם קיומם של מצבים כגון זה. העובדה שסקולה מתיר לשחקניו לשחרר את כל הבלמים ולהרשות לעצמם את כל ההגזמות האפשריות, אינה מסייעת לעניין.

גברים מתעלסים בבידון: עני זה גועלי

שבועון הבידור לכל המשפחה
להיטון
עולם הקולנוע

פרס נסיעה לחו"ל לכל המועמדות הסופיות!...

הציגי מועמדותך לתחרות
"נערת היופי" של ישראל 78'
הנערכת מטעם "להיטון-עולם הקולנוע":

כל המועמדות הסופיות בתחרות תזכנה בכרטיסי טיסה חינם לאיי יוון ובחזרה, בנוסף למתנות יקרות ערך רבות, הכוללות מערכות לבוש, תכשירי איפור, תכשיטים ועוד.

כיצד להשתתף בתחרות

כל נערה יפה, רשאית להציג מועמדותה (פרט לנשואות או אמהות). המעוניינות להשתתף בתחרות מתבקשות לשלוח למערכת „להיטון — עולם הקולנוע", ת.ד. 30103 ת"א, תצלום גוף שלם ותצלום פנים (רצוי צבעוני) וכן פרטים כגון: שם, תאריך לידה מדוייק, כתובת מלאה ומספר טלפון. נא לציין ע"ג המעטפה „עבור נערת היופי".

פרס לממליץ: טלויזיה ZENITH "12

עם מעגל הקסמים תוצרת ORC

אם הנך מכיר(ה) נערה יפה, העונה לדרישות התחרות, כדאי לך להמליץ עליה בפנינו. אם הנערה תזכה בתואר „נערת היופי של ישראל" — אנו נעניק לך **מכשיר טלוויזיה נייד של חברת „זניט"**. אם היא רק תיכלל בין 18 המועמדות הסופיות בתחרות נעניק לך פרס כספי בסך —.200 לירות.

אל תחמיצי את הזדמנות חייך!

(המשך מעמוד 38

סם מסצנת־המין שהתרחשה בדירתו, ממש לנגד עיניו. והחליט שאין הוא נופל ב־קסמיו מחברו גבי מלכה. משום כך הציע ליפה חי לבוא עימו לחדרו, ושם ניסה לבעול אותה.

יפה חי וחברתה כוכבא התלוננו על המיקרה במישטרת חולון. סבן נעצר ליום אחד ושוחרר. אחר־כך נסע לחו״ל, וכשחזר החל מישפטו. המישטרה לא הצליחה לאתר את המתלוננת או את חברתה ולכן, בישיבה שלאחר־מכן של בית־המישפט, נעשה הסכם בין התביעה להגנה. סעיף האישום הומר מ„ניסיון לאונס״ ל„מעשה מגונה שלא בכוח,״ כלומר מפשע לעוון. כל ה־פרטים שנגעו לאלימות ושימוש בכוח — — נמחקו מכתב־האישום. בכך הודה סבן, והשופט הרשיע אותו.

בגזר־דינו קבע השופט אולסקאר: „הת־רשמתי מהחומר המעט שבתיק, כי לנערה שלגביה מואשם הנאשם בביצוע מעשה מגונה — חלק לא מבוטל... בכל אופן, לא נראה לי כי טובת הציבור דורשת לשלוח את הנאשם למאסר ממש. הנאשם עובד ומתפרנס מיגיע כפיו, ונאמר לי ש־הוא עומד לשאת אשה ולהקים מישפחה.

נסיבות המיקרה אינן חמורות... אני מטיל על הנאשם שישה חודשי מאסר על־תנאי למשך שנתיים, על עבירה דומה. בנוסף — קנס של 2000 לירות בשני תשלומים של אלף לירות כל אחד.״ את התשלומים אמור סבן להשליש במשך שלושה חודשים.

אחד מאנשי פרקליטות מחוז תל־אביב שנכח בעת השמעת גזר־הדין, הפטיר: „אם כך מתכוונים להילחם בפשע — אני עורק מהמערכה.״

מישחקים

שחקו אותה

הישראלים והערבים נלחמים — והאמריקאים עושים מזה מישחקים

בישראל של היום יש בוודאי אזרחים רבים המצטערים על שהחמיצו את מיל־חמות ששת־הימים או יום־הכיפורים, אם משום שהיו צעירים מדי, או שנעדרו מן הארץ באותן התקופות. אלה יכולים היום להשלים את החסר במיטען החוויות שלהם. תמורת הסכום הפעוט של שמונה או תישעה דולר למילחמה, הם יכולים לחוות מחדש את אירועיה — ממש כאילו נטלו בה חלק.

הם יכולים להשתתף בכיבוש הגדה המערבית או בהסתערות על החרמון, לסגת מפני המצרים החוצים את תעלת־סואץ או לצלוח יחד עם אריק שרון את התעלה ליבשת האפריקאית.

עיטורים הם אומנם לא יקבלו עבור השתתפותם במילחמות אלה, אבל לעומת זאת גם לא נשקפת להם סכנה של הריגה או פציעה.

קשה לשער כמה ישראליים בדיוק ירצו לחיות מילחמות אלה מחדש. אבל האמ־ריקאים עושים זאת בינתיים בהתלהבות גדולה.

את ההזדמנות לכך מעניקה להם חברה אמריקאית לייצור מישחקי־מילחמה. זהו תחביב פופולארי מאד בארצות־הברית. למעשה משמשים מישחקי־המילחמה כאמ־צעי־עזר לימודי יותר מאשר מישחק בידורי. ניתן לשחזר באמצעותם את הקר־בות המפורסמים ביותר בהיסטוריה, וללמוד את מהלכיהן תוך כדי מישחק ולא מקריאה בילבד.

לא לשווא. מישחקי־המילחמה כוללים לוח קרטון שעליו מופיעה מפה מדוייקת של שדה־הקרב. באמצעות כמה מאות כלי־מילחמה מקרטון, שהיו מקובלים בתקופה שבה נערך הקרב, ובעזרת לוח־הוראות מדוייק המסתמך על נתונים היסטוריים, משחזרים המשחקים את מהלכי הקרבות המשמעותיים ביותר.

החברה האמריקאית המייצרת מישחקי־מילחמה אלה הוציאה עד כה לשוק כמה עשרות מישחקים, החל מקרב מגידו — הנחשב הקרב הראשון שנערך על־פי תורת־מילחמה — וכלה במילחמות־העולם הגדולות.

הסתבר כי הביקוש עולה על ההיצע שהיתה ההיסטוריה מסוגלת לספק, ומשום כך הוציאו היצרנים לשוק גם את מישחקי המילחמות העתידות להתרחש. כך, למשל, ניתן לרכוש את מילחמת־העולם השלישית ההיפותטית הנערכת עדיין בכלי־נשק קונוונציונאליים, או את מילחמת המאה ה־25 — הנערכת בין כוחות בינכוכביים.

מי שחסך ממתכני המילחמות הבאות מאמץ להמצאות נוספות, היו הישראלים והערבים. הלהיטים האחרונים של מישחקי־המילחמה האמריקאים הם מילחמות ששת־הימים ויום־הכיפורים, המוצעים למכירה באמצעות מודעות מיסחריות, בדיוק כמו רהיטים עתיקים או ויבראטורים.

ציניקאים יוכלו לומר על כך שמילחמות ישראל—ערב בכל־זאת לא היו לשווא: הן מספקות לאמריקאים שעשועים עד עצם היום הזה.

WAR GAMES

855976. SINAI: The Arab-Israeli Wars
Multi-scenario, operational level recreation of the Middle Eastern powder keg. Includes 1973 war (as well as '56, '67, and late '70's). $8

856425 OCTOBER WAR
Tactical Armored Combat in the Yom Kippur Conflict, October, 1973
Platoon/company level simulation of Arab-Israeli combat in the Golan Heights and the Sinai. $9

מילחמות ששת־הימים ויום־הכיפורים במישחק־המילחמה האמריקאי
הביקוש עולה על ההיצע

תשבץ העולם הזה 2110

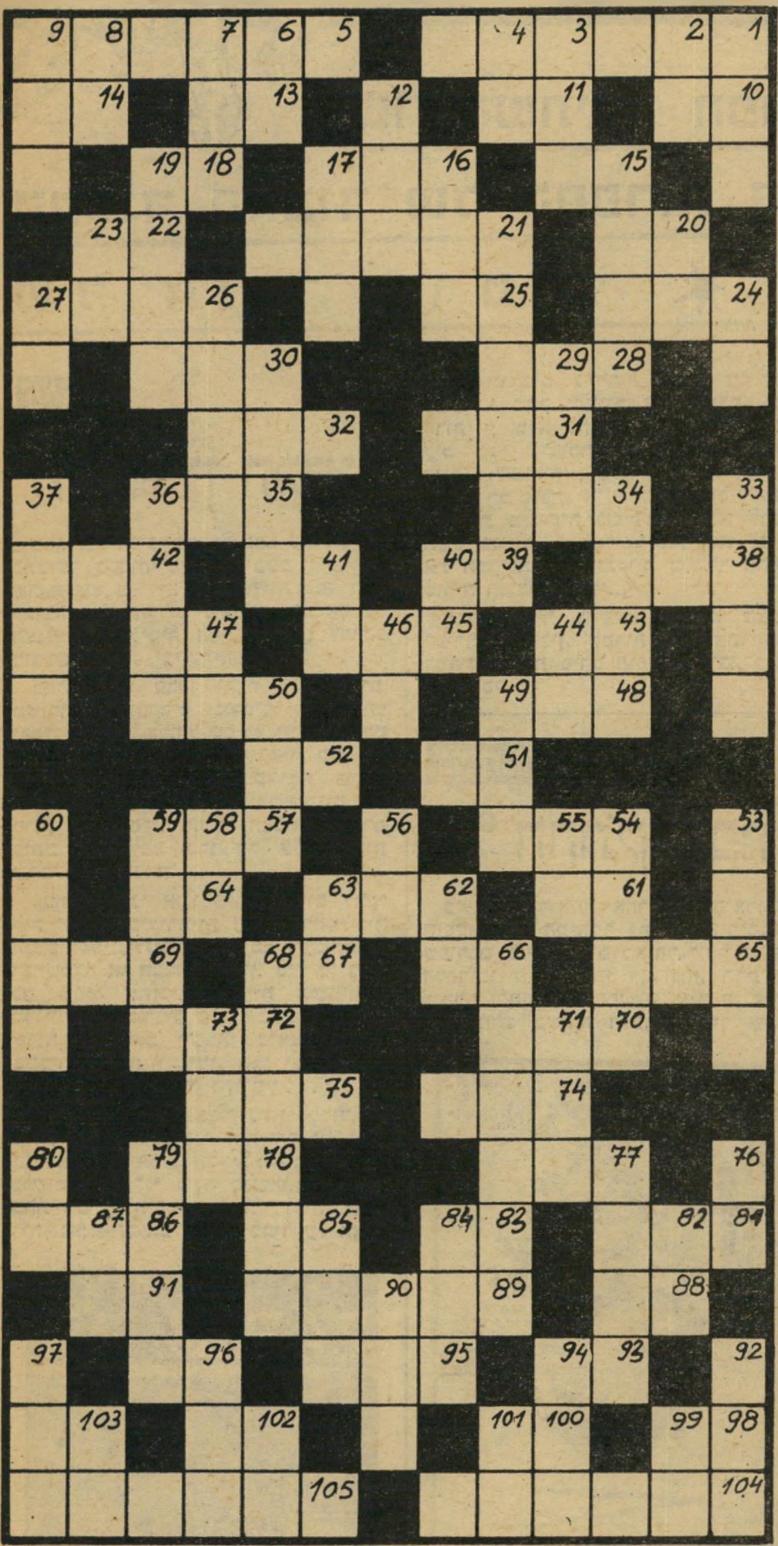

מאוזן:

1. איסורים קלים; 5. היקום כולו; 10. פרי־בטן; 11. שמא; 13. בגימטריה: 18; 14. ודי בלי סוף; 15. פרוסה; 16. מעון; 18. כן, באנגלית; 20. ריקבון; 21. שם לוטשים יהלומים; 22. מילת־ברירה (הפוך); 24. שיתקי!; 25. מבלה את הלילה; 26. שקע גיאולוגי עמוק; 28. נתיב; 30. מין בושם; 31. פיר; 32. כף־אשפה; 34. מכלי־העבודה; 35. מפחד; 38. סיום; 39. הווייה; 41. ערימת־אבנים קטנה; 42. ללא; 43. מונח בתורת החשמל; 45. מאבני־הריחיים; 47. כועס; 48. מגילגולי הארבה; 50. בעל־מום; 51. רצועה; 52. מיפתן; 54. החליק; 57. רענן; 61. מזיק לבגדים; 62. מגופה; 64. נוזל, שותת; 65. נהרה; 66. הקלף הגבוה ביותר; 67. מן השוואים; 69. ריקוד אצילי; 70. עולם; 72. מן האמהות; 74. שקד; 75. פלצור; 77. אבן יקרה; 78. ממנה שואבים מים; 81. תבלין נפוץ; 83. סופו של אור; 85. מילת־בקשה; 86. ליגלוג עמוק; 88. בתוכו; 89. בסיס; 91. מכינויי האלוהות; 93. גיבעה קטנה; 95. זכר בעיזים; 96. חייב; 98. מחוספס; 100. שן הפיל; 102. יוצר עיגול; 103. ישן; 104. ציפור רבגונית; 105. הווייה.

מאונך:

1. עליך להבין!; 2. בוסתן; 3. מירקות הגינה; 4. קידומת הולנדית; 6. קריאת־יגון; 7. זוהמה; 8. קרס; 9. משמש את הנפח; 12. ציפור־טרף; 15. לבלר; 16. עובד בית־המרחץ; 17. עייף מאד; 19. ממתיק טבעי; 20. מושת על כל אזרח; 21. רויאלי; 23. מכלי העבודה; 24. בת־קול; 26. משולם להורי הכלה; 27. כינוי; 29. כתם; 30. לבוש עליון; 33. קטיף זיתים; 34. מכווץ; 36. כנף־העוף; 37. ארמון; 40. מזמר; 41. אחורי הגוף; 44. שוקל בכובד־ראש; 46. מן המצעים; 47. מושח בשמן; 49. נשמה יתירה; 50. שמן האדמה; 53. תואר־אצולה אי־רופי; 54. חיספוס; 55. אדמה המצויה בנגב; 56. יחידת־מידה לקרקע; 58. סוד; 59. תנובה; 60. תפילה נוצרית; 62. מקולות הגברים; 63. מין; 66. קיבוץ בגליל; 68. יישוב בארץ; 71. שוטר־חרש; 73. עבירה; 76. מן ההורים; 77. רטיבות קלה; 79. גשם; 80. עוף־טרף; 82. משאבת הגוף; 84. מיקלעת שתי־וערב; 85. מזל רע; 87. קריאת־יגון; 90. מין גדר; 92. כסות; 94. מחלקי הפנים; 96. מנביאי תרי־עשר; 97. כלי־קיבול לנוזלים; 99. מטבע צרפתי קטן; 101. פעוטות; 102. אילן; 103. מילת־זירוז.

נמר של נייר

קשר השתיקה הפולני ✶ נתן זך תוקף ✶ גאולת הכבוד האבוד של הספרות העברית ✶ ארון המתים היהודי של חנוך ברטוב ✶ הפגז של יצחק אורפז

בעולם

העיפרון הכחול

באחרונה הגיעו למערב כמה עותקים של כתב־עת ספרותי־מחתרתי בשם zapis 1 שראה אור בפולין. כתב־עת זה נוסד בידי קבוצה של מחברים פולניים, כמחאה על הצנזורה הפוליטית המונעת מהם לפרסם בחופשיות את יצירותיהם.

בחוברת זו חברו יחדיו 17 סופרים, משוררים ומבקרים נודעים, שכתביהם נפסלו בעיפרון הכחול של הצנזורה, ביניהם קטעים מרומן שטרם ראה אור של יז'י אנדז'ייבסקי *, סיפור של קז'ימיז' בראנדייס ** ועבודות של המשורר המנוח אנטונין סלונימסקי. בדברי המבוא לחוברת כותב סטניסלאב ברנצ'אק על הסיבות שהביאו לפירסומה:

„סופר פולני אינו מורשה כיום להעלות הערות ביקורתיות על האידיאולוגיה המרכסיסטית־לניניסטית, ברית־המועצות, המישטרה או הצבא בפולין. כמו כן נימנע ממנו להזכיר עובדות היסטוריות מדוייקות, או אישים שהם בבחינת טאבו — ברור לו שאם יימצאו נושאים אלה בעבודותיו הם יימחקו, ואם יגזים בהם, הרי שיצירתו תיגנז לחלוטין. . . ”

מרשימתו של ברנצ'אק ניתן ללמוד, כי מוטב לו לסופר פולני להתייחס גם בכור־בד־ראש לנושאים הבאים: „שלא להזכיר סופר פולני גולה כלשהו; להרבות בהתייחסות להיסטוריה של רוסיה הצארית, מבלי לכתוב בחוסר כבוד על הצארית יקטרינה הגדולה; סצנות אירוטיות; שלא לבקר מחברי ספרי־בלשים וספרי־ריגול; שלא לשבח את הנוחיות המערבית (דוגמה: מתוך המישפט ‚מכוניות איפל ומרצדס נהדרות דהרו על הכביש...' מחק הצנזור את המילה ‚נהדרות'); שלא להרבות בעבודותיו במילים כמו ‚דמוקרטיה', ‚חופשי', ‚סובלנות', ‚עצמאות'; שלא להתווכח עם עיתונות המיפלגה, או להתבדח על חשבון תוכניות טלוויזיה מטופשות; לא להשתמש במילה ‚טוטאליטריזם', ולא לגנות את תפקידה של הכנסייה במהלך ההיסטוריה הפולנית, וכו'...”

במקום אחר ברשימת המבוא מצויין בפירוש שפולין, למרות כל זאת, היא המדינה בעלת מירב חופש הכתיבה בגוש הסובייטי.

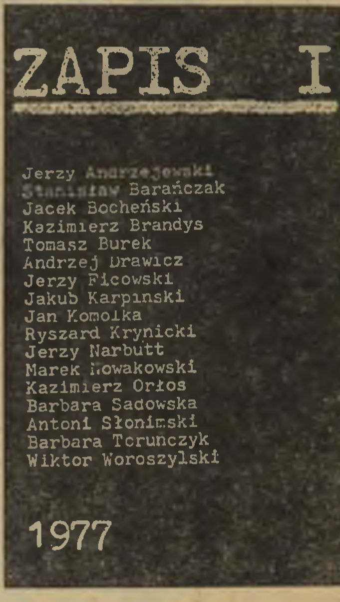

ZAPIS I
אסור לפגוע ביקטרינה הגדולה

* ספריו שראו אור בעברית הם: „האינקוויזטורים” (עם עובד) ו„מדלג על ההרים” (ספרית פועלים).

** בעברית ראה אור ספרו: „אם הקרולים”.

מלחמת תרבויות

על ההתקרנפות

ב־19 בינואר 1978, אחרי שתיקה ארוכה־יחסית, כתב המשורר נתן זך שיר־מחאה שפורסם שמונה ימים מאוחר יותר במוסף הספרותי של ידיעות אחרונות, תחת הכותרת ולמוות יש ממשלה. שיר זה פותח עידן חדש בשירה העברית, תוך שהוא מבשר „מהפך תרבותי”, המזדנב בעיקבותיהם של „המהפך המדיני” ו„המהפך הכלכלי”.

נתן זך
במקום בו שולטים שוטים

השיר ניפתח בדימוי גלוי של תהליך ההתקרנפות, העובר בימים טרופים אלה על ישראלים רבים, הממירים את החזון הפועלי של המערך בהדר הרוויזיוניסטי של השילטון החדש. כותב המשורר: **„התימסח שנגס לא יוציא את בלעו אלא / בבית החרושת לארנקים / שם הוא עובר מטמורפוזה / המכשירה אותו לנשים: / גם שינה היא צורה של נרקוזה / ולא רק לתימסחים. / העיר הנוטה להתאבדות / נוהגת כאדם שפוי: / צדה מכשפות (מקפריסין) *, תולה כיכרות באוויר, / שורפת בתי־קפה, עורכת ימי־זיכרון, / שיהיה זיכרון יפה. / המהנדס השוקד על הביוב / מכין מיקלט לעכברושים, / שיבדלו לחיים ארוכים. . . ”**

ובהמשך: **„גם הדמיון הפרוע ביותר / לא יוכל בשום אופן לאלתר / במקום בו שולטים השוטים. / פה שולט חוק הברזל בכיפה. / זה הפגם בשיטה. / וזהי השיטה כולה. / ולמוות יש ממשלה. / די לבכות בארץ הזאת: / הנה באים ככר משה שמיר ואורי צבי גרינברג / ככים אחד גזר חוצב להבות / בשני — סנדוויץ' עם מרגרינה.”**

דומה כי שיר זה מהווה הכרזה שירית גלוייה על „מילחמת תרבויות” בין שרידי השפיות שנותרו בארץ, לבין המיתקרנפים, הפוסעים בעיקבותיהם של משה שמיר ואורי צבי גרינברג.

הערה: כותרת שירו של נתן זך ולמוות יש ממשלה היא פאראפרזה על כותרת שירו של המשורר הוולשי־אנגלי דילן תומאס: ”and death shall have dominion”. כותרת זו שובשה לראשונה בעברית על־ידי אברהם יבין כך: ולא תהי למוות ממשלה. אהרון אמיר השתמש בכותרת משובשת זו כשם לספרו על מלחמת תש”ח בירושלים (1955). התרגום השני לעברית נעשה בידי ההלניסט אהרון שבתאי (בחוברת עכשיו 6—5—1960), תחת הכותרת ולמוות לא יהי שילטון. תרגום כותרת שירו זה של דילן תומאס לעברית, צריך להיות: ולמוות לא תהא חזקה, והיפוכו: ולמוות יש חזקה.

* הכוונה, כנראה, למעצרו של העיתונאי הקפריסאי.

ספרים

עוף־חול ספרותי

גרשון שקד, פרופסור לספרות עברית חדשה באוניברסיטה העברית בירושלים, פירסם החודש את הכרך הראשון של ספרו „הסיפורת העברית 1880—1970” *, בו הוא מתמודד עם נושא „הגלות” בספרות העברית.

הכרך מהווה אסופה של היסטוריה ספרותית, שבמרכזה ניבחנות היצירות הספרותיות, זמנן ההיסטורי ורקען החברתי, באמות־מידה של ביקורת עניינית ובעלת פרספקטיבה.

„הסיפורת העיברית” הוא למעשה הצגה ברורה ובהירה של ביוגרפיה קולקטיבית, המפענחת את התהליך ההיסטורי־ספרותי, שהיה בבחינת נושא דגל בחיים החברתיים היהודיים. זהו מעין ציור של נוף תרבותי המוסר את „הרצף של התפתחות הסיפורת, את התמורות הפנימיות שחלו בה בין דור לדור ובין קבוצה לקבוצה, את התמורות החיצוניות, החברתיות והתרבותיות, שנתנו את אותותיהן ברצף זה, וכן את נושאיה, תבניותיה, דמויותיה וסיגנונה של הסיפורת העיברית משנות השמונים של המאה הקודמת ועד לשנות השבעים של המאה הזאת,” כפי שכותב המחבר בהקדמתו.

הספר הוא איכותי, ממצה ומגמתי; שקד בוחן את הסיפורת העברית החל משקיעת המסורת הספרותית של תקופת ההשכלה, תוך שהוא רוקם מארג מפואר של מסורת ספרותית חדשה, המהווה בסיס לספרות העברית בת זמננו. את חילוף המישמרות הזה מעריך שקד החל מ„סופות בנגב” ** שיבתו של מנדלי מוכר ספרים מן האידיש אל העברית ופירסום סיפורו „בסתר רעם” (1886).

„ספרות של שבט או ספרות של עם”. בהנחות היסוד שלו מוצא גרשון שקד כי יש בכוחן של תולדות עם ישראל לפרש כמה סוגיות בהתפתחותה של ספרות זו: (א) לאירועים של היוצרים; (ב) להתפתחות בתנאים הפיסיים הרוחניים (חינוך, תפוצה, דפוס, קהל־קוראים) שקבעו את יחסי־הגומלין שבין היוצרים לנמעניהם; (ג) לפרוטוטיפים שאיפיינו את החברה היהודית וליחס שביניהם לבין מימושם הספרותי.”

גרשון שקד
גלות בספרות

ניתוח התהליך התרבותי־ספרותי הזה, עוקב אחר התפתחותה של הספרות העיברית כספרות של מהגרים, שעקרו מן העיירה אל העיר ומן הערים אל מעבר לים, ואחר לשונה של קבוצה זו: לשון־הדיבור באידיש, לשון־הכתב בעיברית. כמו כן מתוארת הפרובלמטיקה של מילחמת־הלשונות בין העיברית לאידיש, עד לוויכוח העקרוני אם הספרות העיברית היא „ספרות של שבט או ספרות של עם”, כהגדרתו של הסופר אשר ברש, המקבלת במדינת ישראל מישנה־תוקף.

לדברי שקד: „התמורה ההיסטורית המהפכנית משנה את החומרים ה‚ספרותיים' ואת אופיו של קהל־הקוראים. פרעות, מהפיכה, הגירה והתיישבות מפנות את מקומן לשואה, מילחמה ותקומה. גם בעיות הרוח משתנות: מעמידה על מהות ‚הרוח היהודית' (המשך חילוני של מסורת דתית או חידוש ושינוי מתמיד של המסורת — אחד העם וברדיצ'בסקי), דרך לבטים על עתידה של האומה (עם עובד, דת העבודה, מושבות פועלים, שלילה חלקית או שלימה של הגלות — גורדון, ברנר), ועד לתהייה על אופיה של החברה הישראלית החדשה. השאלות הנשאלות הן: האם החברה הישראלית היא המשכה של קבוצת העולים היהודית או שהיא בריה חדשה (הכנענים ומתנגדיהם); מה צריך להיות אופייה של ההתיישבות הציונית; כיצד לפתור את העימות עם העם השכן (אנשי ברית שלום, הוגי תנועת העבודה, ברל כצנלסון ואחרים) . . . ”

„ספרות הירואית”. גרשון שקד מושפע בהגדרותיו את הספרות העיברית מעמדות אותן התווה י.ח. ברנר בהקשר לזיקה שבין ספרות לחברה, והוא אף מצטט לצורך זה את ברנר: „כלום אין העם, שפת־הים ומולדת־העם — תנאים הכרחיים למציאת ספרות לאומית? וספרות, אשר שלוש אלה אין לה, ספרות ההולכת בלי כוח לפני רודף, ספרות שכו־

* הספר ראה אור בהוצאת „כתר” + הוצאת „הקיבוץ המאוחד”; 565 עמודים.

** כינוי לפרעות ביהודי רוסיה בשנים 1881—2 לאחר רצח הצאר אלכסנדר ה־2 בידי מהפכנים.

לה בין השמשות ובין המצרים, ספרות שכולה נימצאת על כתפותיהם של מיספר יחידים עקשניים, ספרות שכבר יבש מקור דמעותיה — הקינה הגדולה החדשה מאין לה? הכוח מאין יימצא לה להיות לפה למצר־האדם, למצר הישראלי?" (י. ח. ברנר „מפנקסי הספרותי"). מכנה ספרות זו כספרות של „אף־על־פי־כן", הגדרה אותה מאמץ שקד כראש פרק בספרו.

את הקדמתו מסכם גרשון שקד בדברים: „אנו יוצאים לתאר תשעים שנות

שער ספרו של שקד
על כתפי יחידים עקשנים

ספרות הירואית, שנוצרה בחלל תרבותי־חברתי ריק כמעט, והיא מלאה אותו כ־כור המתמלא מחולייתו. היא לא רק נוצ־רה על־ידי חברתה ותרבותה, היא גם יצ־רה אותן. היא עיצבה מציאות לא פחות משעוצבה על־ידה. היא נתקיימה בתחי־לה דרך נס, כזמן כלבד, ללא ארץ, הת־הוותה כשבילי חתחתים, נפתולים ולבטים, עד שיצרה עימן מקום ומרחב לחיים".

בקובץ הראשון „בגולה" (הקובץ השני שיראה אור בקרוב הוא „בארץ ובתפוצה") מצליח גרשון שקד לצייר את תמונתה של הספרות העברית החדשה בתקופתה הראשונה, בה משובצות יחדיו עבודותיהם של פ. לחובר, יוסף קלויזנר, יוסף אוריי־נובסקי, וחוקרים צעירים יותר שעסקו בחקר אותה תקופה כדן מירון, מנחם פרי ואחרים. הוא יוצר מתוך כל המרכיבים הללו מארג המיועד לכל שוחר, או שוחר־בכוח, של הספרות העברית, תוך שהוא מצליח, להציג את הספרות העברית בפרו־פורציה מלאה, וכלל לא קרתנית, כספרות רבת הישגים.

ספר זה יש בכוחו להחזיר לדור הנוכחי של צרכני התרבות הפוטנציאליים, שהושחת בידי מערכת הלימודים של משרד החינוך, את העניין לחפש ולמצוא טעם חדש בספ־רות העברית.

החוויה הישראלית

שכול וכישלון

סגן ישי רון נפל בקרב על גדות תעלת סואץ בימי מלחמת ההתשה. מדי שנה, בסמוך ליום נפילתו, מתכנסים בני־נוער ומחנכים ליום־עיון המוקדש לזיכרו. הקו המנחה כנסים אלה הוא הרצון לחפש משמעויות למאבק הישראלי לחיים.

בימים אלה ראה אור הקובץ השני לזכרו של ישי רון * ובו לקט מתוך דברים שנאמרו בשלושה ימי־עיון (בשנים תשל"ה, תשל"ו ותשל"ז) בהם השתתפו, בין השאר, שלמה להט, ס. יזהר (סמי־לנסקי), חנוך ברטוב, אליעזר שביד, אברהם וולפנזון, מנחם אילון, אלכס ברזל ושלום רוזנברג.

סיגנון הנצחה זה, שנבחר על־ידי המיש־פחה, עדיף על קלישאת ספרי־הזיכרון המקובלים. הוא מהווה נסיון לבחינת נוש־אים עקרוניים העומדים ברום עולמה של החברה הישראלית, והמחשה לבגרות בה ניתן להתמודד עם השכול.

אלא שיוזמי ימי־העיון והקובץ חוטאים כלפי ישי רון ובני דורו. הכישלון הוא בבחירת הדוברים הראשיים, והכוונה לסופר ס. יזהר ולעיתונאי חנוך ברטוב, המייצגים ביצירותיהם ובמאמריהם, משך קרוב לשלו־שים שנה, את כישלונה המוחץ של החברה הישראלית. הם נועדו לשמש קולות מזעי־קים ומעוררים, החייבים ללכת לפני המחנה — והפכו למזדנבים בעקבותיו.

כותרת הרצאתו של ס. יזהר (יליד 1916) היא „הישראלי והיהודי". במהלכה הוא שוצף וקוצף כמורד שאחרי בלותו היתה לו עדנה, ותוקף את התאבנות מע־רכת החינוך בדימויים כמו: „לפיכך, כשמדברים על ישראלי ועל יהודי, מדב־רים על הוויות משתנות, נעות ודינא־מיות, ולא על שני יצורים קפואים דמויי אשת לוט. בתי־ספר אוהבים דברים גמו־רים, חנוטים, פוחלצים ואדרים, ממויינים, כל אחד ותווית זהותו עליו. אבל במציאות אין כאלה..." הוא מתעלם ביודעין ובמת־כוון מעברו שלו, כמי שחימם במשך שנים את כיסאו בכנסת, מבלי לתרום

ס. יזהר
מורד שוצף וקוצף

כהוא זה לשינוי כלשהו באווירה הגמו־רה, החנוטה, הפוחלצית והממויינת ש־הקיפה אותו.

בהמשך משאו מערים יזהר השגות בל־תי מדוייקות, בנסיונו למצוא את השוני בין היהודי לישראלי בפעלו של האח־רון בהחזרת עטרת לשון־הקודש „ללשון חיים ולשימושי חיים", ואת תרומתו למה שהוא מגדיר כ„המהפיכה הביטחונית". והסעיף האחרון בדברי יזהר עוסק ב„מהפי־כה המרכזית שעשה היהודי, והתבטאה בעבודה. לא עבודה סתם, כפרנסה, כעמל קשה־יום, אלא עבודה שהיתה קשורה במה שקראה בשם ,רעיון העבודה'..." וכך ממשיך ס. יזהר לגשש ולנתץ בחשיכה את פסילי החינוך הישראלי המנותצים בלאו הכי, כחוני המעגל שישן שבעים שנה, ואינו מודע כלל לכך שרעיון העבודה העברית שבק חיים ואת מקומו תפסה העבודה הערבית.

בהמשך קינתו על עצמו ועל בני דורו, אותה הוא נושא ביום־עיון לזכר בני דור אחר, שואל ס. יזהר את „זריתי לרוח אנחתי..." של ביאליק, תוך שהוא מערבב את האנחה הביאליקית במשיחיות של פרופסור גרשום שלום ובגשמיות של בני דורו. הוא מסיים בסיטואציה פשטנית וחד־ממדית של צעיר המסרב ל„קטר" „בארץ גושן" (מעבר לסואץ — 1973) ואומר כך: „אני מחופר היום על ה־,שפיץ' של ההיסטוריה היהודית. אם אני בסדר, כל ההיסטוריה תהא בסדר. אני ניכשל, הכל נופל, לכן אני כאן". ממש נופת־צופים! אבל מה עניין שמיטה להר־גריזים? הרי ההיסטוריה היהודית כולה היא קו אחד ארוך של ,שפיצים" ו„קיטו־רים" הנתונים במעין כלים שלובים ומופ־לאים. אכן, אבחנה דלה מצידו של סופר בערכים, באמת וביצר הקיום היהודי.

„הכל מוטל על כתפינו". כותרת דבריו של חנוך ברטוב היא: „אנחנו נושאים את העבר ואת המסורת לא ב־ארונות מתים", ניסוח חנפני מעט במיס־גרת בה נאמרו. על כל פנים, את משא המתים שלו מתחיל ברטוב בדברי קודמו, ס. יזהר, בדבר „אנארכיזם העלול למוטט חס ושלום את הסוכה, סוכת דויד". ובהמ־שך מצטט ברטוב את ברנר המצטט את דוסטויבסקי: „כלום כבר צרת את האר־נכת, שאתה מכין את המרק?" הוא מס־ביר לנוכחים כי „ביום־הכיפורים — עם האימה, ,עם הניסיון הקשה הזה — לא נישבר דור, חושל דור..." ומוסיף: „דו־רי — הדור הראשון של בני הארץ *, הת־נסה כדבר כזה במילחמת־השיחרור. פית־אום היתה ההרגשה — שהכל מוטל על כתפינו . . . "

אין פלא בדבר, שגם ס. יזהר וגם צילו, חנוך ברטוב, מתעלמים מעובדת כישלונו של דור תש"ח להנהיג את המדינה למענה הקיז את דמו, ובכישלונו הביא עלינו את המילחמות, עד מילחמת יום־הכיפורים. ברטוב מציג מבלי דעת את „ארונות המתים" שהוא ובני דורו נושאים על כתפיהם, תוך פליטה מתמדת של מליצות עקרות שאין בכוחן להתמודד עם שאלת „הישראלי כיהודי" או עם כל שאלה אחרת המנסרת בחלל עולמנו.

מן הראוי שבימי־העיון הבאים לזכרו של סגן ישי רון ידברו חבריו ובני דורו על „הישראלי כיהודי" — על עולמם, חוויותיהם, פחדיהם ואמיתם, בתקווה שדבריהם ותחושותיהם יפורסמו בדפוס, במתכונת של שכול ולא של כישלון.

* „הישראלי כיהודי, יהדות וציונות בחינוך", מתוך דברים לזכר סגן ישי רון, בעריכת אברהם וולפנזון, הוצאת עם עובד + תרבות וחינוך; 134 עמודים.

* בדומה ליעקב שגזל את הבכורה מ־עשיו, מקובל על סופרי דור הפלמ"ח לאמץ לעצמם את התואר „הדור הראשון של בני הארץ" ולהתעלם מהעובדה שבחירי „הדור הראשון" גדלו במושבות הברון בראשית המאה, ביניהם אהרון אהרונסון, אבשלום פיינברג, יוסף לישנסקי ועוד רבים אחרים.

ספרים מומלצים

ארץ

● על פני 394 עמודים בסדר צפוף מציג **רן סיגד** בספרו ארץ חוויה אישית־ספרותית־פילוסופית על העבותות הקושרות אותו לארץ הזאת, על הטוב והרע שבה, תוך שהוא נע ונד בין נופים למבוכים, בין תחושות לפולחנים, ברצף מילולי עמוס בסמלים, בעזרתם הוא עורך את מיפויו שלו לארץ־ישראל. פרקי הספר, שהינם בבחינת מורי־דרך בלבירינט הסבוך של סיגד, הינם: מראה, השטן מסביר את מעשה הבריאה, בירכת הדרך של השטן **(א. ארץ)**: כאב, פיתוי, מבול, נדר, ברית, ירושלים, בגידה, חורבן, יציאה **(ב. גלות)**: כאב, זרימה, קרח, שרב, עמוד האור, רוח סגריר, מתוך הקצף, דמות, הזייה, סיוט, עוד סיוט, משירי שבחי האדמה, ריקוד נוגה, עיוורון, תיקון, הסירה, נסיון, מידבר, משירי שבחי האדמה, קללה ימית, צום, נודד, ירושלים, שפל וגאות, ים המלח, מהפיכה **(ג. גאולה)**: כאב, הגיא, בית הכנסת ,תקוותנו', חלם, סערה, ילד, בחזרה, צפירה, מילחמה, שלום, ירו־שלים. למרות שהביקורת במוספים לספ־רות קיבלה ספר זה בצוננין, דומה שהזמן יגאלו, בדומה להחיים כמשל של פינחס שדה, שהביקורת ניסתה בזמנו למחוק אותו. הספר ראה אור בהוצאת ספרית פועלים.

● מרבית מיבצעי לח"י (לוחמי חרות ישראל) כנגד השילטון הבריטי, הובאו עד כה לידיעת הציבור בספרים שחוברו בידי אנשי המחתרת עצמם (**נתן ילין מור**, **ישראל אלדד** (שייב), **יעקב בנאי** (מזל), **מתתיהו שמואלביץ** ו**גאולה כהן**). הספר נעורים במחתרת ניכתב בידי **צבי טל** מחדרה, שהיה נער לוחם בשורות לח"י. הוא עסק בפעולות חבלה בצפון הארץ, ניתפס על־ידי הבריטים וניכלא במחנה לטרון. הספר פורש את חוויותיו של לוחם־חרות צעיר, בלא נטייה כלשהי לבחינת ההיסטוריה או לסירבול עלילתי. הוא כתוב בעברית פשוטה ונטולת יומרות ספרותיות, וזו מעלתו העיקרית. הספר ראה אור בהוצאת דפוס לוסקי, חיפה.

בחטף

פרשת אורפז

● מזה כמה ימים רוחשת תסיסה רבה בין תלמידי החוגים לספרות עברית, אמ־נות עברית, אמנות התיאטרון והקולנוע, באוניברסיטת תל־אביב. חודה מופנה כלפי בית־ההוצאה של הסתדרות הסטודנטים בתל־אביב, שמצא לנכון לפרסם כתב־עת לשירה בשם רש, בעריכת **אורציון בר־תנא**. לדברי הסטודנטים אין זה מתפקידו של בית־ההוצאה שלהם לסבסד את הספרות העברית, ולפרסם כתב־עת המיועד למשור־רים המפרסמים שיריהם בשולי המוספים לספרות של העיתונות היומית. לטענתם מוטב לטרוח בהוצאת כתב־עת המיועד לסטודנטים, כדי שישמש במה ליצירותיהם ולהווי התרבותי שלהם. ● אירוע לציון הערכים הגלותיים בספרות הישראלית המתהווה, נערך לרגל הופעת הקובץ ממשות כפולה בהשתתפות המו"ל־שורר **איתמר יעוז־קסט**, המתרגם **ראובן בן־יוסף** (סיפור אהבה), **יעקב בסר** (עיתון 77) ו**אהוד בן־עזר** (המחצבה). את הערב, שנערך במרתף עקד, הגדיר מחזאי תל־אביבי כ„חיזיון דו־שורשי ותלת־קולי ב־מרתף השואה." ● במחלוקת רבת־השנים שבין כתבי־העת סימן קריאה, בעריכת **מנחם פרי**, ועכשיו בעריכתו של **גב־ריאל מוקד**, נחשבים גם סופרים ומשו־

יצחק אורפז
תחמושת חיה

רים כתחמושת חיה, ומעבר של סופר או משורר מצד אחד של הבריקאדה אל צידה השני מהווה „פרשה ספרותית" בפני עצמה. לכן עשויה לפרוץ ריגשה רבה בימים הקרובים בבתי־הקפה הספרותיים של תל־אביב, עם היוודע השמועה שבגליון 9 של סימן קריאה עומדים להתפרסם כמה סיפורים מפרי עטו של **יצחק אורפז**, שהתמיד עד כה בפירסום סיפוריו בעכשיו. קדם לו בסחף זה המחזאי **יוסף מונדי**, שסיפרו יומן נוכחות ראה אור בספרי סימן קריאה. לעומתם היתה זאת המשוררת **יונה וולך** שחדלה לפרסם את שיריה בסימן קריאה ושבה לפרסמם בעכשיו.

מאת דן עומר

"באתי עם אמא לדניש פלוס לקנות כלים יפים ויצאתי עם שמלה חדשה!"

זה קורה. כי בדניש פלוס תמצאי תמיד הפתעות חדשות, כלים יפהפיים מארצות יפות, סכו"ם בעיצוב מרהיב, אביזרים שימושיים שלא חשבת עליהם, כלי־מטבח מיוחדים שבעצם את זקוקה להם, מתנות אקזוטיות מהמזרח הרחוק, מנורות מקוריות. כוסות ליין מזכוכית דקה ועדינה ממקומות שיודעים לשתות בהם, חלקי־ריהוט מקסימים, מפות־שולחן בשלל צבעים ודוגמאות בכל הגדלים ו... אפילו צעצועים קטנטנים ושימושיים לילדים.

אך מכל הדברים שאינך מצפה למצוא כאן, בדניש פלוס, תתרשמי בוודאי מהמבחר שובה העין של שמלות לילדות בשפע של דגמים מבדים מענינים בעיצוב בלעדי לדניש פלוס. כן, לפעמים קשה לעמוד בפיתוי, ואז יוצאים מדניש פלוס דווקא עם ... שמלה.

DANISH PLUS

רמת־גן : דרך ז'בוטינסקי 106
ירושלים : רח' הסורג,
חיפה : רח' חורב 53,
כפר שמריהו : מרכז מסחרי

קריאה מהירה - הצלחה מהירה

מיל"ה מקיים קורסים מיוחדים לקריאה מהירה על בסיס מדעי ✶ משתתפי הקורס — מורים, מנהלים, סטודנטים ותלמידי תיכון החייבים לקרוא חומר רב — מסוגלים בסוף הקורס להכפיל את מהירות קריאתם, להגביר את הריכוז המחשבתי ולשפר את עוצמת הזכרון שלהם במידה מפתיעה.

פרטים על הקורסים החדשים שיפתחו בתל־אביב, בירושלים ובחיפה ועל הקורסים בכתב
אפשר לקבל בטלפונים : 03־916185 — 03־912093 מ־8 עד 2.

רמקולי KEF

קובעים יותר מכל מרכיב אחד, את איכות המערכת.

„מלוס", כיכר המדינה 8, טל. 269656 ובחנויות המובחרות

„מרתף־הצלילים"

נסה אותנו!

פינסקר 51 ת"א, טל. 281737.

רובקס

המתנה השימושית ביותר

מורלה

הטפטים המעוצבים כיצירת אומנות

בישולים

כל מי שהתפנצ׳ר לו מתכון, ורוצה לדעת למה, כל מי שיש לו קושיה, ורוצה תשובה על כמה — מוזמן בזאת לכתוב למערכת, בכתב ברור, ולציין מיספר טלפון.

הכשלן שבר את ידו, ויש לו המון פנאי לתיאוריה. תשובה מובטחת לכולם.

פטנט קטן

לא צריך להסביר למה מיונז תוצרת־עצמית טעים פי אלף מזה הקנוי. צריך לטעום, ואז מבינים לבד. מה שכן צריך, זה לצמצם את הכישלונות הצפויים בהכנה, ולמטרה זו נולד הפטנט הקטן הבא: בכדי שהמיונית לא תיתפרק אף פעם, בוחשים אותה בעזרת חצי תפוח אדמה נקי, מקולף, תקוע בתוך מזלג. העמילן של התפוח שומר, כנראה, על המיונז מפני פירוק.

רגע חושבים

כובע הצלה

אין זה חשוב כמה יפה ועמידה היא התיסרוקת, מעל ספת הקוסמטיקאית יוצ־אות כולן בתיסרוקת של מונגולואיד. התחבושות המהדקות את השיער כהכנה לניתוח, העיסוי השמנוני הנלהב ומפל האדים — כל אלה חוברים יחדיו ורוצחים את השיער. אף פעם לא עיכלתי את גודל המיטרד, עד שפגשתי את חברתי, אשר

אופנת הפיתות — יוק!

בימים כתיקונם קופצים אצלה מכל הכיוו־נים תלתלים ארוכים, משפריצי בריאות וסקס. בוקר אחד ראיתיה הולכת — מתחבאת מהעולם, מתמזגת עם הקירות, ועושה קפנדריות מוזרות מעץ לעץ. שערה היה דבוק ושטוח, כאילו אלוהים בכבודו ובעצמו הרביץ לה עם קרש בפדחת, בגמר העבודה. המראה הסתור שלה דיגדג לי בדימיון.

„אהה! היה טוב מאמאל׳ה?" ליגלגתי בכיף, אבל היא לא היתה בעניין בדיחות.

„תראי מה שהיא עשתה לי!" כימעט בכתה, כיוון שעד המספרה נותרו לה עוד מאתיים מטר ערומים מכל שיח.

ובכן, הפטנט כל כך פשוט, עד שלא ברור למה כל הסבל. הדבר מאוד יעיל, ומאפשר לחפוף את השיער מתי שרוצים, בלי קשר לביקור הקוסמטי.

מה עושים? זוכרים להביא מהבית כובע פלסטי כמו זה המצולם (להשיג בכל בית־מרקחת בזיל הזול) וחובשים אותו לבד לפני הטיפול. לא לכרוך שום תחבושות מהדקות תחתיו, ולהוריד את קו הגבול שלו סנטימטר אחד על המצח, בכדי להגן על שורשי השערות. להשאיר את האוזניים בחוץ. זהו.

פינת המדליות

איך מפיקים גופיות בוהקות

יעכנעלה חביבה תפסה אותי פעם, ו־ניפחה לי את הראש במשך שעתיים. אחרי שעברה איתי במסע מפרך דרך כל לידותיה, וסקרה את מערך הכוחות ה־אסטרטגיים שבינה לבין גיסותיה, עברה לתיאור מפורט של כל מחלות המישפחה המגעילות. בשלב זה הייתי כבר בלי הכרה. בערך בגופיות התעוררתי. היה זה אחרי שהיא דחפה לי סמרטוט לבן מאוד מתחת לאף, בכדי שאתרשם במו עיני כמה לבנות הגופיות שלה. מעולם לא חיבבתי גופיות אצל גברים. זה משהו אנטי־סקס, השייך למחלקת סנדלים עם גרביים, או למדור השינה עם פיג׳אמה עם פסים. מאוחר יותר, כשנימלטתי אל החופש, היתה הסצנה חוזרת על עצמה; אני מתנה את תלאותי לחברות על ההיא שזיבלה לי במוח, איך היו הלידות, איך המחלות, ואיך הגופיות לבנות, ואלו — כולן בלי־יוצא־מן־הכלל — מפסיקות אותי בנקודה זו, ושואלות בלהיטות חסרת־בושה: „איך? באמת איך?"

הרסתי לי עוד שעתיים מהחיים, וקיבלתי את המירשם.

קודם כל, אסור ללבוש גופיה יותר „מפם, פם־וחצי". בלילה שלפני הכביסה משרים את הגופיות בתוך הכיור עם מים וכוס בריאה של אבקת כביסה. למחרת מרתיחים אותן בסיר אמאיל גדול, המוק־דש למטרה (אלומיניום אסור), עם חופן פתיתי סבון, שפיכה גדולה של אקונומיקה, ואבקת אור, במשך שעה וחצי!

מוציאים בעזרת ידית ארוכה של כף עץ, שוטפים, ותולים לייבוש. אחרי טיפול כזה, ניתן להגיש את הגופיות בתור טשולנט משובח, ואיש לא ירגיש בהבדל. אחת, שפוייה יחידה בין כל חולות הבוהק, קראה את המירשם והתגלגלה מצחוק. אצלה, כל הגופיות בגוון ירקרק־ורוד, מתואם תמיד עם ציבעי השכנים שבמכונת הכביסה. אבל, לעומת זאת, כשבעלה קם בבוקר להתגלח, הוא לא מוצא נבלות לבנות טבועות בכיור.

בריאות

אוצר בתוך גלולה

בתהליך כביר שאינו פוסק אף לרגע, מפסידה הקרקע מינרלים חשובים הנישׁ־טפים אל הים. במשך תקופות גיאולוגיות הצטברו בים מיכמני אוצרות מינרליים, כשכל איתני הטבע, וכל התופעות הפיסי־קליות, עוזרות לתהליך הזה. כל השייך לחיים, נמצא בים. מי הים ודמו של אדם בריא מראים הרכב כימי כמעט זהה. בים לא יתכן מחסור. מימיו מכילים את כל יסודות החיים. מלאי אין־סופי זה של מינרלים, בעלי ערך כה רב לבריאות, ניספגים מן המים בתוך האצות. כאשר אוכל האדם אצות, הוא בולע עושר ברי־אותי שלא יתואר. בתוך האצות זיהו המדענים כארבעים ושלושה מינרלים חיו־ניים, וניסיון הריפוי בעזרתן מורה על הטבות דרסטיות במחלות לב ובמיחושי לב. באיחוי שברים בעצמות, בעזרה למהלך תקין ובריא של הריון, ובבריאות כללית ומשופרת.

בכל העולם המודרני, בחברות השפע, מאבחנים מחלות מחסור. במזוננו חסרים מינרלים, כי אלה חסרים גם באדמה. אך לאושרנו, אנו יודעים היכן לחפש אותם. ואכן, בכל העולם מתפתחת נטייה לצרוך מוצרי ים. ניתן לסמוך על האמריקאים: כי הם לא אלה שיעבדו קשה למען ברי־

אוצר מונטסומה בכמוסה

אותם, עד כדי לעיסת אצות. במיפעלי־ענק חדישים קוצרים את האצות מתוך קרקע הים, תוך שמירה על כל כללי האקולוגיה. קוצצים אותן, מיבשים אותן, וכובשים אותן לצורת גלולה קטנה בשם קלפ kelp, אשר אחת או שתיים מהן ליום, באופן סדיר, פותרת לגוף המון בעיות בריאות. ניתן להשיג גם בארץ גלולות אלו, בחנויות טבע וברוב בתי־המרקחת. הגלולות מסריחות מאוד, ואין מה לעשות נגד זה, חוץ, אולי, מאשר לא לתקוע את האף לתוכן.

עיצוב פנים

צימחיית בית - אינסטנט ג׳ונגל

„כל החיים אני מנסה לשכנע יהודים להשקיע בצימחייה לסלון, במקום חרסינה לבית־שימוש, אבל אני לא מצליח. אנשים מעדיפים להשקיע בתחת שלהם, מתוך הרגל. תראי, בגיטו, נאלצו לברוח תמיד עם הרכוש ממקום למקום. לסחוב ואזות זה היה מסובך, אז הם קנו יהלומים, ודחפו אותם לישבן. וזהו זה. זאת פשוט מסורת." נאום ירח כץ, סווינגר עם כל הכוח, בעל חברת לואסה — צימחייה בתרבות מים. שאלתי אם מותר לצטט. „בטח! מה יש? תיכתבי! שידעו!" אז כתבתי.

אין צורך להתרשם כל כך מהקינות של הבוס. מאיר ארנון, המנכ"ל הצעיר של חברה זו, מחדיר את עציציו ממולאי המים לכל רחבי המדינה, והם פושטים בארץ כדליקה בשדה קוצים. בארצות־הברית העניין תפס כמו מגיפה. לבטח זה יתפוס גם כאן לפי חוק הכלים השלובים. כל הפטנט הוא בכך שלא צריך לדאוג יותר להשקיה או לטיפול. בכל עציץ תקוע מד מים פשוט, ופעם בכמה שבועות מוסיפים מי־ברז. בבית פרג׳ שבדיזנגוף, אפשר לראות איזה ג׳ונגל מפואר ופראי צומח בשיטה זאת.

הצמח גדל על דשנים מיוחדים המהולים במים. מוסיפים אותם פעם בשלושה חוד־שים, לפי הוראות הטיפול. כל זאת אחרי שנה ראשונה, שבה מטפלים בצמח מטעם החברה, במיסגרת שנת האחריות. הסופר־עצלנים יכולים לשכור טיפול על בסיס שנתי. קוץ גדול תקוע באליה הזאת, והוא מחיר התענוג. מר ירח אמנם ערך לי תחשיב עלות, שהותיר אותי נפעמת כיצד הברנש בכל זאת מצליח להתפרנס, אך בכל זאת הסכומים מגיעים לכדי אלף לירות ויותר, בהתאם לגודל פיילת הצמחים. יהודים לא־כל־כך־מהר מקלפים אלפייה מהבוכתה לטובת צימחייה בסלון, ביחוד כשלכל אחד יש איזו דודה ברקע, שמוכנה להביא עציצל׳ קטן בחינם, יבול גינת המירפסת. גם העובדה שאדריכלי צמרת משתגעים על צימחייה זו, מרבים להשתמש בה כחלק בלתי־נפרד מהעיצוב, כמילוי חללי־מישטחים, ועוד מילים יפות כאלה, מותירה את היהודי הממוצע אדיש.

אין צורך לטפל בצימחייה זו, אך חובה לספק לה אור, שפע של אור, שלא כל כך מצוי בדירה הישראלית המוגנת מהש־שמש. במיקרה כזה מרכיבים נורת כספית מיוחדת בתוך אהיל־מרכז־קרניים מיוחד, שמספקת החברה.

המנכ"ל עשה לי חישובים מדוייקים על הנייר, שכל עציץ, המואר שמונה שעות רצוף, במנורת כספית 160 ווט, צורך רק שמונים גרוש ליום, וזה באמת זיל הזול.

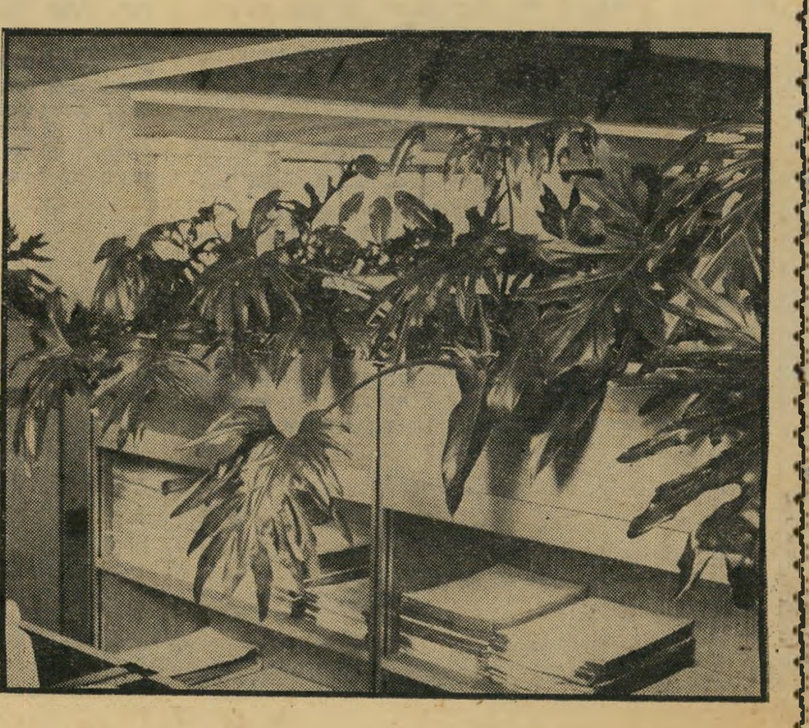

שיטה לצמחים נודדים

הבלשן לבית קצורין

בוקר אחד מופז שמש התיישבנו ב־מיסעדה, אחרי נהיגה מטורפת לאילת. רעבים מכדי להסתפק בארוחת־בוקר, אך מוקדם מכדי להתחיל בצהריים. נהניתי מאוד, אבל מגרה אחת לא היתה לי מסודרת, וזה עניין שתמיד מפריע לי לתיאבון. נאלצתי לעשות בה סדר, וזרקתי אתגר: איך מתרגמים לעברית את המילה brunch, שהגדירה במדוייק את הארוחה.

„מה הבעיות?" קפץ קצל׳ה, שתמיד מבריק בהשפעת החופש, „קוראים לזה ארוחת בוצריים!"

יפה גרס. תא?

אודטה דניין

רחל מרחלת על כל העולם

גיחה לחיים

שניים כאלה שעושים גיחות לחיים ביחד הם **שרון הראל** ו**אבי נשר**, שני התסריטאים הצעירים בני ה־25 כל אחד, שהספיקו כבר לעבור כל־כך הרבה בחייהם, מסיבה פשוטה: הם־הם שעושים לעצמם את החיים. שלא כמו־רבים אחרים שחיים ליד החיים, הם מנצלים כל רגע וחיים באינטנסיביות, פן יעבור משהו לידם והם לא יהיו בתוכו.

הם הכירו במילחמת יום־הכיפורים — שיטחי, וחד־פעמי. אבל אחר שנתיים של חיים שכאלה, בנפרד, שבו ונפגשו באוניברסיטת קולומביה בניו־יורק, בחוג לקולנוע, ומאז לא נפרדו אפילו לרגע.

אבי טוען שהם כל־כך דומים, עד שאפילו יהיו בעיר זרה וייפרדו לכמה שעות, הוא יידע בדיוק היכן למצוא את שרון, אפילו בלי לקבוע מקום־מיפגש. „פשוט,” הוא אומר, „הייתי הולך למקום שאליו הייתי רוצה ללכת בעצמי, ושם הייתי מוצא אותה.”

וכבר בגיל כל־כך צעיר יש מאחוריהם, במשותף, כמה וכמה סרטים קצרים שקיבלו פרסים, וסרט־עלילה ארוך שכבר נבחר לייצג את ישראל בפסטיבל קאן. ואם שאלתם את עצמכם איך נוצר הסרט, הלהקה, הרי הסיפור כולו:

במשך סופשבוע של שיבעים־ושתיים שעות ישבו השניים, שכשהם לוקחים משהו ליד הם לא עוזבים עד שהוא גמור. ישבו וכתבו, וכתבו ושיפצו, ואחרי שעות ספורות אלה היתה היצירה בצורתה ההתחלתית בידם. הם שלחו אותה ארצה, קיבלו תשובה חיובית ומייד מצאו את עצמם בחזרה בארץ כשהם חיים את חיי הלהקה הצבאית מראשיתה ועד סופה.

הם ריאיינו מאות יוצאי להקות צבאיות מכל התקופות, הסתובבו עם הלהקות הקיימות שבועות וחודשים, נכנסו לאווירה וספגו את המוסיקה. בקיצור, עשו גיחה רצינית לתוך העניין ואחרי כל זה היו מוכנים להתחיל.

אבי ביים, ושרון היתה מנהלת במה. והם עשו זאת, ולא בפעם הראשונה. כי לא רק לחיי הלהקות הצבאיות הגיחו. קחו, למשל, את התקופה שבה עבד אבי על תסריט שכתב בניו־יורק על התאגרפות. השניים נכנסו לחוג של מתאגרפים, אכלו איתם, ישבו ובילו איתם וספגו כל מה שהיה בגדר האפשר על חייהם של המתאגרפים. או, למשל, בתקופה שאבי כתב סרט על התנועה המשיחית, הם הפכו ממש עובדי־אלילים מרצון, ואחרי שלמדו כל מה שיכלו המשיכו הלאה, לגיחתם הבאה. זו היתה נושא סירטה של שרון, על חוות־ההרזייה בלוס־אנג'לס.

וכך הלאה ועוד הרבה, ואתם יכולים רק לתאר לעצמכם כמה מעניינים חייהם. אין להם רגע של שיעמום. הם אומנם מתגוררים כבר יותר משנתיים, אבל אין להם בסיס של קבע. נוודים של ממש. מרבית שעות היום הם אינם בבית, רק בחוץ, במקום שבו ה„אקשן”, ושבו אפשר ללמוד על אנשים ועל רגשות, כי שם באמת הם שואבים את ההשראה לסרטים.

הביתה חוזרים רק כדי לישון ולכתוב מאות פיתקאות קטנות שבסיכומן אולי יקרום עור וגידים עוד תסריט הומאני־הומוריסטי וכו'. סיפור של שניים כאלה, שתורמים כל־כך הרבה זה לזה, צוות אמיתי, הוא, לדעתי, יותר מזל משכל.

שרון הראל ואבי נשר
חוויות מלאות

האח של יערית

מזל טוב מעומק הלב לזוג ורז'ינסקי. ממש בימים אלה ילדה **שימרית אור** בן בכור לבעלה, **יוסי ורז'ינסקי**, שממש יוצא מעורו מרוב אושר. כזכור, יוסי לא נעלם בשנה האחרונה. הוא גם לא עזב את הארץ ולא התבטל, אלא ישב בבית והתכונן לבחינות־הבגרות שאותן עבר סוף־סוף בהצלחה אם גם באיחור.

שימרית אור ויוסי ורז'ינסקי
ציון טוב

בתה הקטנה של שימרית **יערית**, מנישואיה הראשונים, לאיש־הרדיו **ירדן בן־יעקב**, עזרה לבעל החדש של אמה בלימודים, והיא בעצמה מוכנה כבר לא רע ליום שבו היא עצמה תעמוד בבחינות אלה, בעוד כמה שנים טובות.

אבל עכשיו תהיה לקטנה תעסוקה חדשה, הטיפול באחיה הקטן. משעמם לא יהיה שם, זה בטוח.

הטבעת בערה

לא מזמן סיפרתי על נישואיו הקרובים של הזמר **אריה מוסקונה** עם פקידת המחשבים, **עדינה מור**, בחירת־ליבו. אבל יש תיקון. לפי המידע המעודכן: השניים, שהיו אמורים להינשא רק בקיץ, הזדרזו. נראה שאהבתם העזה עשתה את שלה, למרות שהם יחדיו כבר שנתיים. וכך, בשבוע שעבר הם חגגו את נישואיהם כדת וכדין.

הם אומנם עשו זאת צנוע־צנוע, רק עם בני־המישפחה הקרובים ביותר, אבל הבטיחו חגיגות לכל ידידיהם שבקרוב מאד יזמינו אותם לחגיגה אמיתית, שכמותה לא ראתה הבוהמה המקומית מאז נערכה הברית של **רועי**, בנו של **יהודה ברקן**. ראו, הוזמנתם.

התאוששות

זוכרים את **יצחק קפטר**, הלא הוא צ'רצ'יל? ובכן, נכון שהלכו שמועות שהוא היה בטיפול פסיכולוגי רציני, ושפרש במפתיע משיחות סלון של **יונתן גפן**, אבל הפעם יש לי בשורה משמחת באמת. הוא מתאושש והולך, לאט אבל בטוח.

יצחק (צ'רצ'יל) קפטר
עבודה חלוצית

ובימים אלה הוא מופיע עם להקת כוורת בהרכבה המקורי המלא — שהוא היה חלק ממנו — במסגרת שירות מילואים בצה"ל.

אבל ההפתעה שמכין לנו צ'רצ'יל היא זו: אחרי המילואים הוא מתכוון לנטוש את תל־אביב לשלושה חודשים מינימום ולצאת לקיבוץ עין־המיפרץ. הוא חש צורך עז לעבוד אדמה ורפת ולעסוק בעבודות הקיבוץ הקשות והמבריאות בחלוציות טהורה.

העבודה היא בריאות, ובריאות היא דבר חשוב. נא לא לזלזל.

יריב על ארבע

זמן רב חלף מאז סיפרתי באחרונה על מעלליה של **שולי חנני**, ה„קילרית” הכמעט רצינית ביותר בכל הנוגע למין החזק בארץ.

ובכן, אחרי שאזלו לה מרבית הרווקים הפוטנציאליים, היא עברה לדרום־אפריקה. לדבריה: „אין לי יותר מה לחפש בארץ,” ותתפלאו, היא מצליחה בכלל לא רע שם, בדרום היבשת השחורה. היא עובדת כדוגמנית־בית של אחד מבתי־האופנה הגדולים ביותר ביוהנסבורג, ואפילו חתמה חוזה שמן עם חברת סירטי־פירסומת לטלוויזיה, וכבר אפשר לראותה ממליצה על מיצרך מסויים מעל המסך הקטן.

שולי חולקת דירת־רווקים עם חברה ישראלית, ושתיהן מדברות נון־סטופ על ישראל בכלל ועל הישראלים בפרט, שהם ההתמחות המיוחדת של שולי.

אומנם, רשת־הדיווח שלי מדרום־אפריקה מספרת ששולי מתגעגעת מאד לישראל, אבל, אין חשש רציני שנראה אותה בקרוב. מה רע לה שם? היא מאוהבת ברצינות אמיתית בגבר־חלומותיה.

אבל הבעייה היחידה היא ש**בני בוסטון**, זה שמו של איש־החלומות בן ה־40, מאוהב בעוד כמה יפות ומצליחות. בני, שהוא כבר גרוש פעמיים, מגדל — נוסף לכל — כלב־פינצ'ר קטנטן שאותו הוא אוהב יותר מחייו. שולי, שתפסה את העסק, מעניקה לכלבלב הזעיר חיי מלך. היא מטיילת איתו, מאכילה אותו, רוחצת אותו, ומשפיעה מכל טוב על הכלבון שלא יודע בדיוק מה הברכה הפיתאומית הזאת שנפלה עליו.

אבל יש צדק בעולם, והוא לא רק נראה, אלא גם נעשה. כך גם במיקרה של שולי. שתרגיש גם היא פעם מה זה. אחרי כל הלבבות השבורים שבהם ריצפה את רחובות תל־אביב. אבל מי שחושב שהיא לא תתגבר על אהבתה לבני, כנראה אינו מכיר אותה.

לא נותר אלא להמתין לדיווח עדכני מדרום־אפריקה, ולראות אם עניין הפינצ'ר עשה את שלו.

שולי חנני
בילוי כפוי

אף אחד לא יכול לשיר כמו מיכל טל. חוץ מהסטריאו שלה.

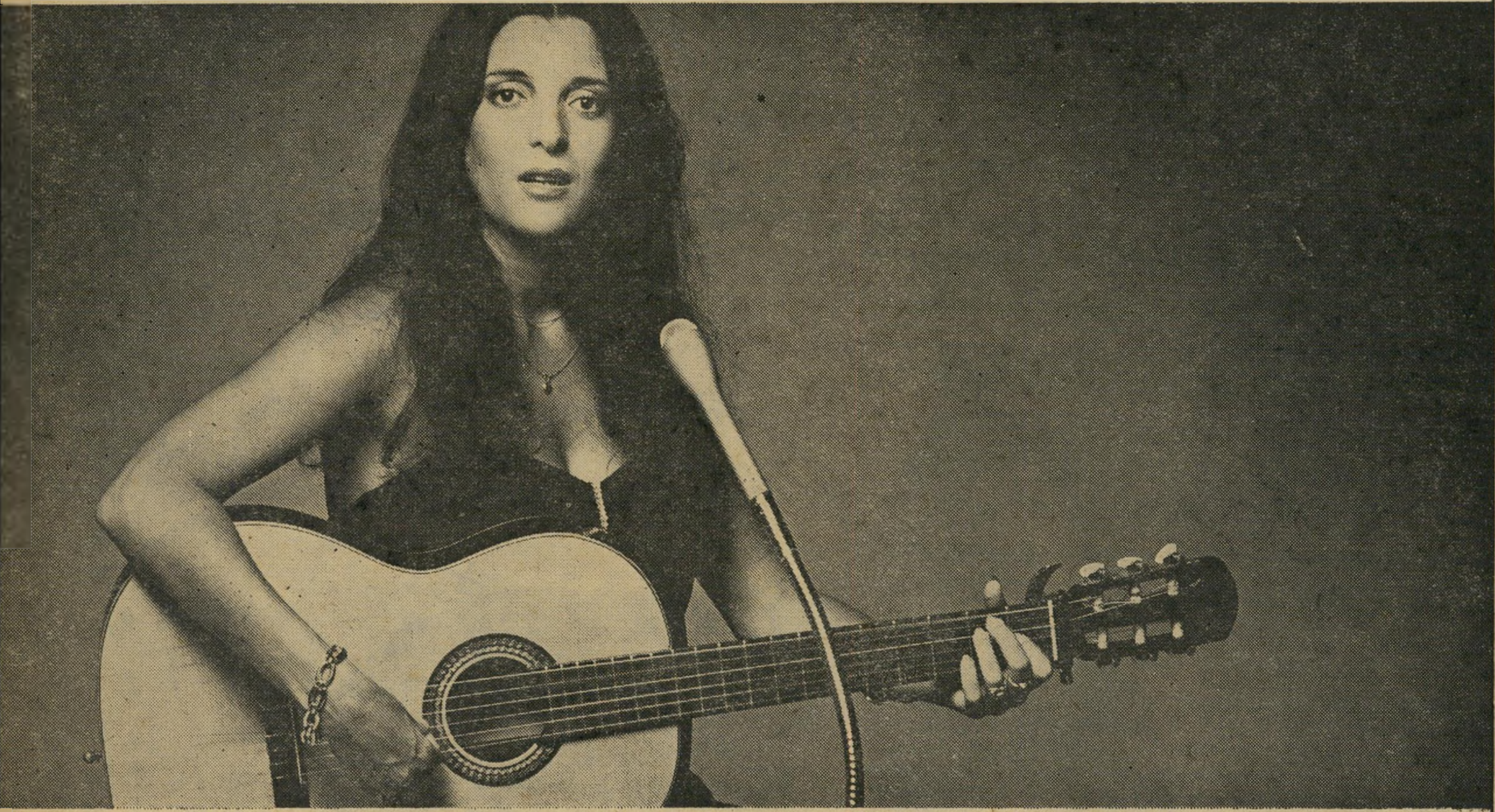

National

צעד קדימה אל המחר.

מיכל טל אוהבת מוסיקה טובה. קל לנחש זאת.

קל גם לנחש שלגבי מיכל טל פירוש הדבר הנאה כפולה: כזמרת מצליחה בעלת קול מיוחד ונעים אוהבת מיכל גם לשמוע וגם להשמיע את השירים האהובים עליה.

"כשאני רוצה לדעת כיצד שומע אותי הקהל באולם אני מעדיפה להאזין במערכת הסטריאו S.G. 2650 של נשיונל. אני פשוט מכניסה קסטה לטייפ הסטריאופוני, לוחצת על כפתור ובבת אחת אני שומעת את עצמי שרה בקול צלול, ברור, וחד בדיוק כפי שהוא נשמע בהופעה חיה".

אולם, מיכל טל איננה מאזינה רק לעצמה. כזמרת מקצועית היא אוהבת שירי עם ובלדות מכל העולם.

"עם נשיונל", אומרת מיכל, אני מאזינה למוסיקה הנפלאה הזאת ומרגישה כאילו קֱאט סטיבנס, דון מקלין או ג'ון בָּאֶז נמצאים בחדר האורחים שלי".

וכדי לארח את מיכל טל בחדר האורחים בבית צריך לעשות בדיוק מה שמיכל עושה בעצמה. להאזין לה במערכת הסטריאו S.G. 2650 של נשיונל.

S.G. 2650

מגבר 60 וואט • רדיו AM/FM/FM/ Stereo
טייפ דק סטריאופוני עם תא קסטות הידראולי •
פטיפון אוטומטי • זוג רמקולים 2Way משובחים.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

לנקיון ולברק - מוצרי "בזק"
עקרת הבית
כל הדרוש לנקיון הכלים והבית-
במשפחת "בזק" של עץ הזית
עץ הזית

רחל מרחלת על כל העולם

מעללי אשת הנשיא

בלישכת מנכ"ל אוניברסיטת תל־אביב נשמו בשבוע שעבר לרווחה. **אירלין סטרליץ,** אשתו הסוערת של **באדי סטרליץ,** נשיא האגודה העולמית של ידידי האוניברסיטה, סיימה את ביקורה בארץ וחזרה אל חיק בעלה, בניו־יורק.

ברור היה כי בשהותה בארץ, על מנכ"ל האוניברסיטה, **אמנון גולן,** לטפל באורחת הנכבדת שלו, שבעלה הוא בעצם האחראי הישיר על חלק ניכר מתקציב האוניברסיטה. אולם כאשר הגיעה אירלין לארץ, התברר לפתע כי הטיפול בה הוא עניין מסובך.

לפתע החלו מגיעות אל אשתו של גולן שמועות, שטענו כי אחרי הסיורים הרישמיים, כאשר מסתיימות קבלות הפנים והפגישות עם הפרופסורים, נעלמת לה הגברת סטרליץ למקומות הבילוי המרכזיים של תל־אביב, ושם אפשר לראותה רוקדת, מבלה וזורחת עם בני־תישחורת צעירים, מן הסוג שבעלה הנכבד אולי לא היה מאושר ביותר לראותה בחברתם.

בני־הזוג גולן השתדלו למנוע מן הבעל להיוודע על מעללי אשתו, אבל במהרה התברר כי לא רק הארץ קטנה, גם העולם.

כל מיני אמריקאים ששהו במיקרה בארץ באותו זמן, ובמיקרה הם גם חברים של הבעל, לחשו למישפחת גולן שהם, בעצם, יודעים על מעשיה של אשת הנשיא.

עכשיו נגמר הסיפור סוף־סוף, והשקט חזר על כנו באוניברסיטה של תל־אביב.

ג'וקי מתחתן

בוורלי בנד וג'וקי ארקין
הפרש סודי

לא תאמינו, אבל לג'וקי **ארקין** מגיע מזל טוב. נכון, ניחשתם. הבנאדם עומד לשאת לאשה ילדה, ממש בימים אלה. וזו לא היתה טעות־דפוס. כי לאשתו־לעתיד של ארקין, **בוורלי בנד,** מלאו לא מזמן שמונה־עשר אביבים בלבד.

השניים מכירים מזה חמש שנים, מאז החלה בוורלי רוקדת עם להקת בנות הג'אז. ועכשיו אחרי חמש שנים ארוכות, הפכה הסוליסטית של הלהקה וגם אשתו הפרטית של מייסדה.

השניים יקיימו חופה וקידושין ב־27 במארס, בשקט ובצינעה, אולי אפילו בדרום־אפריקה. וכל זאת למה? כי ג'וקי טוען שיש סיכוי סביר שבתקופה זו הם יהיו במסע הופעות באוסטרליה ובדרום־אפריקה.

בוורלי תשתחרר, כמובן, משירותה הצבאי, וחיל־הרפואה שבו היא משרתת מפסיד הפסד גדול, זה בטוח. הקטנה, שעלתה ארצה עם הוריה לפני כשמונה שנים, מדרום־אפריקה, מדברת עיברית שוטפת.

כששאלתי את ג'וקי מה הפרש הגילים ביניהם, קפצה בוורלי ונזעקה: „לא כדאי להגיד, זה יפגע בהורים!" נו. היא כנראה יודעת מה המצב בבית.

תיקון לחדווה

והרי התנצלות כנה, הפעם מצידי, לזמרת **חדווה עמרני,** שגרירת ישראל בלוס־אנג'לס לרצון טוב וליחסי־ציבור אמיתיים.

חדווה עמרני
חד־פעמי

בשבוע שעבר כתבתי שבעלה של חדווה, הרופא **דדלי דנוף,** מתמחה בהשתלת אברי־מין לגברים, אבל חדווה מצאה לנחוץ לתקן את העניין. דדלי מתמחה, למעשה, בהשתלת כליות, והוא פרופסור באוניברסיטת קליפורניה ואורולוג מומחה בעל קליניקה פרטית, ומצליח מאד.

אומנם, הוא השתיל לפני זמן לא רב אבר לנסיך סעודי אחד, וכל אמריקה דיברה בעניין, אבל זה היה מיקרה חריג וחד־פעמי.

לחדווה עצמה יש תוכנית־יחיד בטלוויזיה בלוס־אנג'לס, ובה היא קוראת את החדשות בעיברית, ומראיינת ישראלים חשובים וידועים שמגיעים לארה"ב. ובחודש אפריל יהיה הזוג האורח של הזמר האמריקאי **פרנק סינטרה,** במסע של חשובים למשך שבוע לישראל.

פתיחה בסימן חופה

הקשר בין הזמרת **מירי אלוני** לבין הבמאי **ג'סי נחייסי,** שהחל לפני כשנתיים ורבע, מגיע לשיאו ממש בימים אלה. השניים, שלא נפרדו אף לרגע במשך כל התקופה הזאת, פתחו יחד ביפו העתיקה מקום שמשמש גם כמיסעדה, גם כמיפגש אמנים, וגם כמועדון חאלטורות והצגות אימפרוביזציה.

האווירה שם נעימה וכל הטוב הזה שנפל עליהם הביא עליהם כנראה גם את המוזה. סוף־סוף הם מוכנים ללכת לרבי ולחתום את הרומן כחוק.

ביום השישי האחרון, בערב הפתיחה של המקום החדש הזה הגיעו למקום אמנים רבים, שמביניהם בלט במיוחד **מוטי גילעדי,** שעלה על הבמה עם שפע של מצב־רוח, והכניס את הקהל לאווירה של חיקויים ושירי־מולדת.

מירי אלוני וג'סי נחייסי
תוקף חוקי

אחריו עלתה, בעידודו הנמרץ של הקהל, הזמרת **נירה גל** שהמשיכה במסורת שירי המולדת, וגרמה לקהל שירגיש כמו בבית. וגם הזמרת **אילנה ניר** עשתה את שלה.

מירי, שמופיעה במועדון מדי ערב, אמרה שערב ספונטאני יפה שכזה עוד לא היה, כן ירבו. אבל לדבריה, הכל תודות לנגן הגיטרה **יגאל חרד,** שליווה את כולם מההתחלה עד הסוף עד שהכל ריחמו על ידיו הכואבות.

ג'סי ומירי יעשו כנראה את הצעד החשוב בחייהם ב־8 במארס, והחתונה תיערך כמובן במועדונם החדש.

איתן כוכב עולה

דליה חי ואיתו מסורי
צמידות לוחצת

איתן מסורי הוא, לכל הדיעות, כוכב עולה בשמי המוסיקה בישראל. הבחור, שעובד רק לפי מצבי־הרוח שלו, מופיע במועדונים, מנגן נהדר בפסנתר ושר את שיריהם של כל הגדולים.

איתן השחרחר ויפה־התואר הגיע, בחברתה של צעירה בלונדית בשם **דליה חי,** לחתונה המפוארת שערכו לעצמם **אריה ועדינה מוסקונה.**

דליה זו, שתסגור בקיץ את השנה העשרים־ואחת לחייה, עובדת במספרה ב[illegible] איזור תל־אביב, השתחררה כבר מהצבא ולדבריה, היא יוצאת עם איתן תקופה קצרה בילבד. בחתונה היא נבהלה קצת מכל היפים והיפות, ומן הזמרים והשחקנים ואנשי הבוהמה שרואים בדרך־כלל רק בסרטים או בטלוויזיה, ולא לקחה צ'אנס. היא ישבה צמודה־צמודה לאיתן, ליד הפסנתר, כל הערב. ולא עזבה אותו אפילו לרגע קט.

כששאלתי את איתן בן ה־28 אם דליה היא סיפור־האהבה של חייו, חייך ולא ענה, אך עיניו דיברו בעד עצמן.

הריון מלכותי

זוכרים את מלכת־היופי לשעבר, **את[illegible] אזרגד?** היא פשוט הבחורה שנעלמה לחלוטין מהארץ ומדפי העיתונות. ואולי זה הזמן לעדכן את מעריציה בכל הקורות אותה.

סיפורה של אתי הוא, אכן, סיפור יפה מתוך האגדות. אז קודם כל, אתי חיה לה כיום בדרום־אפריקה בארמון אמיתי עם בעלה המולטי־מיליונר **טרי טרייסר,** שנושא אותה על כפיים והפך אותה המלכה הפרטית שלו. טרי, הגרוש נחשב הצ'יף של הישראלים והיהודים בדרום אפריקה, ממש והאפוטרופוס של כולם.

ויש שם גם מסורת קבועה, שמדי שבוע מנהל הזוג בית פתוח, וכל החברים באים לשחות בבריכה או לשחק טניס בכרי הדשא הענקיים המשתרעים מאחרי הארמון, ומעבירים יום שלם בכיף ובשיחות על הארץ הרחוקה, ישראל. טרי, שהחל דרכו כסוכן של רוכסנים רכוב על טוסטוס, הוא היום בעליהם של כמה וכמה מיפעלי־טכסטיל, וכל זאת אחרי שתים עשרה שנים בלבד בדרום־אפריקה.

ובכן, השניים המאושרים האלה חיים כמו בסרטים, ואתי מצפה לתינוקה הראשון בחודש מאי. אין לה פחד מקשיים כי שם יש לה חיים קלים. כושים עובדים בגינה, במיטבח, בבית וגם מטפלים בתינוקות. כל מה שמוטל עליה הוא רק לעשות את התינוקות, ובכמויות, כי טרי שלה משוגע לילדים, והסיבה לגירושיו בראשונה היתה אי־יכולתה של אשתו ד[illegible] ללדת.

אבל בעייה כזאת אין לאתי, והיא ממ[illegible] לאת את דרישותיו כיאה למלכה פרטית.

עם **מיכה שגריר**

הבמאי הישראלי הראשון שהשלים במצריים סרט תיעודי, המבוסס

על יומן־המילחמה של חיל־קומנדו מצרי, מגלה את רגשותיו ומחשבותיו

מיכה שגריר (40) נולד באוסטריה, למד בתל-אביב, היה חבר קיבוץ הראל, שירת ביחידת נח"ל מוצנח, ניפצע במיבצע „קדש", שימש ככתב „על המשמר" בירושלים (1968); כתב „שידורי ישראל" (1961—65); שימש ככתב-צבאי במילחמות ששת הימים, ההתשה ויום-הכיפורים. בשנים 1959 ו-1965 זכה ב„פרס אגודת העיתונאים". סרטיו של שגריר: „מסחאים" (1965); „ש"י עגנון" (1966); „הסיירים" (1967 — עלילתי); „המילחמה לאחר המילחמה" (1970); „סיירת חרוב" (1971); „תעודת בגרות" (1971); „סיפורים קצרים לאורך הגבול הארוך" (1972); „השטורמנים" (1973). בימים אלה משלים שגריר את סירטו „יומנו של חייל מצרי", שקטעים ממנו צולמו במצריים בשבועות האחרונים. בשבוע שעבר הוקרן בטלוויזיה הישראלית סירטו „כתב חוץ" המתאר את שנות עבודתו בישראל של כתב רשת הטלוויזיה האמריקאית סי.בי.אס., תום פינטון. את הדברים הבאים אמר בראיון שערך עימן דן עומר.

„החיים הם תסריט שנכתב בלי דמיון..."

● **האם הטלוויזיה משתלטת על קצב האירועים המתרחשים באחרונה במרחב?**

אני חושב שאני אחד האנשים הבודדים שאינו מגזים בציפיות שלו מהטלוויזיה, ושגם אינו מפחד מהמדיום הזה.

● **על איזה פחד אתה מדבר?**

האסון הוא שדווקא אנשים אינטליגנטיים מתייחסים לטלוויזיה ביראת־כבוד מופרזת, כאילו ממנה תצא הגאולה התרבותית־פוליטית. כלומר, הם מצפים ממנה למילה שתציל את העולם. או שהם מתייחסים אליה כאל סיטרא אחרא, המשחיתה את הנפש הטהורה, יהמבלבלת את דעתם של אנשים טובים.

לי ברור איך עובד המדיום הזה. מתח הציפיות מהטלוויזיה מתחלק לשלושה יעדים: (1) שתבדר, (2) שתחנך, (3) שתביא מידע.

האמת היא שהטלוויזיה יכולה רק לבדר ולהביא מידע, ילעולם לא לחנך. כך שניתן ללמוד לחיות עם המדיום הזה, מבלי לפחד ממנו.

זו הסיבה שהטלוויזיה הטובה ביותר בעולם היא הטלוויזיה הבריטית, המביאה מידע ומבדרת. הטלוויזיה האמריקאית, לעומתה, מביאה מידע במתכונות של בידור, ולכן היא נמצאת בירידה. הטלוויזיה הסובייטית מתאמצת אך ורק לחנך, ולכן היא מחטיאה את מטרתה.

● **תן לי דוגמה של מסירת מידע במתכונות של בידור.**

וולטר קרונקייט שאו. או מופע העירום המילולי של ברברה וולטרס. וגם ה„תפוס כפי יכולתך" של דיוויד פרוסט עם ריצ'ארד ניכסון. במקביל, הרי שגם תוכניות־בידור טהורות מנסות להטיף. תוכניות כמו עני ועשיר, שהטיפה לכך שעני וטוב לו ועשיר וטוב לו. וששניהם אחים ל„חלום האמריקאי", ועל כן מדוע שירימו יד איש על אחיו, ובעיקר כאשר אפשר לצייר את האיש הרע כמו מתוך ציורי תנ"ך לילדים.

● **כיצד משתלבת הטלוויזיה הישראלית בתמונה העגומה הזאת של התיקשורת האלקטרונית?**

היא נמצאת במצב הכי פאתטי, ואולי אפילו מבלי שהיא יודעת, או מוכנה להודות. היא הכי קרובה לטלוויזיה

חלומה של כל טלוויזיה הוא להיות קרובה לזירה של אסונות גדולים!

הבריטית. כלומר, מביאה מידע לקהל הצופים שלה, ומנסה לבדר אותו. אבל ביגלל המצפון הרע של חלק מהעובדים בה, שאולי רצו להיות פעם פייטנים או שחקני־במה, מנסים לחנך אותנו במדיום הארצי הזה.

יתכן שמגמה זו באה בשל לחצים פוליטיים־מיפלגתיים חיצוניים. לחצים אלה הם, אולי, התחום היחיד שאחוות־המיפלגות בו מוחלטת, והלחץ של השמאל אינו סימפאטי יותר מהלחץ של הימין. כך שבגלל לחצים מנסים להטיף

לנו דרך אמצעי־תיקשורת זה. ומה שהכי נורא הוא שלא עושים את זה במיסגרת מוגדרת של „תשדירי שרות", אלא מנסים לטפטף את זה בתוך המידע.

זה אולי הפשע הגדול ביותר בתיקשורת: עירבוב של מידע עם דיעות, מבלי שהצופה התמים יכול להבחין בזה.

■ ■ ■

● **האם הטלוויזיה הישראלית הגיעה לשיאים תיקשורתיים?**

כן. לשני מצביי־שיא. הראשון במילחמת יום־הכיפורים, והשני במיתקפת השלום הנוכחית.

מדובר בימים שבהם מביא המסך הקטן לחדר־המיטות את הרגעים האמיתיים של הדראמות הקריטיות ביותר בתולדות המדינה, כימעט כמו שידור חי, כמו בהעברה של מישחק־הכדורסל בוירטון. זה שיא כוחה של טלוויזיה, וחלומה של כל תחנה הוא להיות קרובה לזירת האסונות הגדולים. קרוב להתפרצות הר־געש, או שיטפון, שהורג 60 אלף בני־אדם. להיות עד לרצח נשיא, או לפחות לרצח של רוצח נשיא.

מבחינה מיקצועית, אין ספק שבשני שיאים אלה מילאה הטלוויזיה הישראלית את יעודה מעבר למצופה. היא היתה קרובה מאוד לזירה, ודווקא משום־כך היא הבליטה את החולשה העיקרית של המדיום הזה.

● **איזו?**

אולי דווקא הנוכחות הקרובה לזירת ההתרחשויות, מצד אחד, מוסיפה נופך רומנטי לדברים, ומצד שני היא ממיסה את לבנו. לראות ביום שישי בערב הרוגים בצומת סרפאום, וסליחה על מישחק המילים, הרוגים שצולמו על חי יום קודם לכן. התמונה הזאת עזרה לנו לחיות עם המראות האלה, ומצד שני הפכה אותם לכעין תמונות מתוך עליסה בארץ הפלאות. מה גם שבעיקבות צילומי ההרוגים באו גם צילומי הלוחמים על כורסאות, בצל עצי המאנגו. זה הפך את המילחמה לנסבלת.

● **נחזור אל שדות־הקרב של 73'. אתה היית הכתב הראשון שפוצץ את התיאור המינורי והאידילי של המילחמה, והודעת בשידור־ישיר ברדיו שיש הרבה מוות במילחמה הזאת. מה קרה אז?**

אני הולך עכשיו לעשות דבר שהוא לא־מנומס ולא־צנוע, וזה לצטט את עצמי.

הכתבה השנייה ששידרתי, בבוקר יום אל"ף מצומת טאסה, אמרה: „היום פגשתי את החייל שנשבע להרוג את כל מי שיוציא לאור אלבומי ניצחון. זאת תהיה, כנראה, מילחמה קשה וממושכת. אבוי לנו אם נהיה שיכורי־ניצחון. אולי הדבר החמור ביותר שקורה זה שהערבים למדו להילחם כמו היהודים, וכמה יהודים למדו לשדר כמו ערבים."

בנקודה זאת לא היה המשך לשידור, מפני ש„חתכו" אותי מהאוויר, כי פיתאום היה דיבור לא־נחמד, ומנוגד לכל השידורים שהתפארו ב„מיגור האוייב המצרי..." דבר שלא היה ולא נברא.

● **האם מילחמת יום־הכיפורים העניקה עצמאות ליכולת הדיווח של הטלוויזיה הישראלית?**

התשובה היא פשוטה.

בעוד כתב רדיו יכול היה לשבת ברפידים ולספר למאזיניו איך שהוא אינו מקנא בחיילים המצריים ליד התעלה, העולים באש מטוסינו. הרי שכתב טלוויזיה היה צריך לצלם מראות כאלה, ומראות כאלה כמובן לא היו.

נקודה שנייה: הטלוויזיה, ובעיקר מחלקת־החדשות, השתחררה יותר מתחושת־שליחות פנימית שיש צורך לחנך מישהו, וגם מאימי השילטון, שניסה להטיל עליה שליחויות שכאלה. צוותי־הטלוויזיה עשו בסך הכל מלאכה פשוטה ואלמנטרית, כמו שעשו במחלקת החדשות של הבי־בי־סי בלונדון, או האן־בי־סי בניו־יורק.

גבלסים קטנים מצפים לישועה הסבדחית ותעמולתית מן הסרט התיעודי

■ ■ ■

● **אתה מדבר על חדשות טלוויזיה, המדווחות ואינן מנצלות חדשות לצרכים אחרים?**

ההישג הכי גדול של הטלוויזיה הישראלית הוא בכך שחופש־הפעולה, שאליו היא הגיעה, לא העביר אותה

על דעתה, וזאת לעומת עיתוני־ערב מסויימים. אף פעם לא היתה לך הרגשה שהטלוויזיה מעמידה את עצמה כאלטרנטיבה לשילטון. אלא שלצערי, היום, מנסים לטפח את התחושה שמקפלים קצת את המיפרשים, ושיש דברים שלא יפה לדבר עליהם בחברה טובה, כלומר, במהדורות החדשות, ושלא צריך לקלקל את האווירה.

ברור שזהו מצב חולף, אבל מה שכואב לי הוא — וכאן אני חוזר לעניין השלום — שבעוד הטלוויזיה הש־כילה בימי מילחמת יום־הכיפורים להביא את הרגעים האמיתיים של המילחמה, ולא את הרגעים הרומנטיים, הסנטימנטליים והפוקלוריסטיים שלה, הרי עכשיו אנחנו זכינו לקבל בעיקר פרשני־פרשנויות לגבי כל אתנחתא בשתיקותיו של ראש־הממשלה, או לצילומים נוגעי־לב על טבוריהן של רקדניות־בטן מצריות. מה שמאד היה חסר זה העיסוק בבן־האדם עצמו, מצלמתו של הדוקומנטריסט, הצריכה לבוא בעיקבות מצלמתו של כתב־החדשות, שכן בלי מצלמה דוקומנטרית לא נבין כלל מה קורה בארץ מצריים.

● במילחמות אתה משמש ככתב־צבאי, ובימים כתיקונם אתה פועל בצילום ובהפקת סרטים דוקומנטרים. אולי תפרט מעט את מעלתו של הסרט הדוקומנטרי, שעליו אתה מדבר?

תמיד נוח לדבר על הסרט שייעשה בעתיד, משום שכל מה שנעשה בעבר הוא כביכול כישלון, או לפחות לא מה שציפו שיהיה. אבל במבט לאחור אני חושב שהצלחתי לפחות בסרט אחד להביא בתמונה תחושה אמיתית של המציאות, מבלי להיות במישור של החדשות מצד אחד, ומבלי להיות סרט „מורשה" מהצד השני. ועל פי סרט זה אני מודד את עיסוקיו של הסרט הדוקומנטרי הישראלי.

הכוונה היא לסרט סיפורים קצרים מהגבול הארוך. סרט שהיה בו אוסף של הרבה קטעים, שכל אחד מהם דמה, בפני עצמו, או לכתבת חדשות רעה, או לחיקוי עלוב של קטע בניקוי ראש. אבל הסך הכל, ובעיקר המעבר משיחה סנטימנטלית עם אלמנת־מילחמה לקטע על שוטר צבאי מנופח, נתנו את התחושה המלאה של חיינו, לטוב ולרע.

היה קטע של בדרן במעוז בתעלה, המספר בדיחה מקאברית, וכל מי שראה זאת במסך חשב שזו „פגיעה במוראל", ושצריך להשמיד זאת כמו את מלכת האמבטיה. לעומת זאת היה שם קטע שהראה חיילים מקבלים מיכ־תבים מהבית, בתוך האבק. וזה היה עצוב יותר מעצוב. אבל כל מי שראה את זה על המסך צחק למראה החייל הקורא מיכתב מהאמא, כאילו שזה היה קטן מתוך הגשש החיוור, ללמדך, שמשהו קורה לצילום הדוקומנטרי בדרך אל המסך, ולא את מה שהתכוונת — רואה הצופה.

המצרי אמר: סלח לנו שאיננו מצליחים לשכוח במשך 20 ימים - 30 שנה!

● האם הסרט הדוקומנטרי הוא בעל מסר, או שליחות?

לסרט הדוקומנטרי אין, לדעתי, מסר, או לפחות לא אותם משאות כבדים שמנסים להטיל עליו תיאורטיקנים של התיקשורת, כמו האמריקאי מרשל מקלוהן, או להב־דיל, גבלסים קטנים המצפים לישועות הסברתיות־תעמ־לניות מהסרט הדוקומנטרי.

האמת היא שהסרט הדוקומנטרי יכול וצריך לחשוף את שיטחי־ההפקר, שהחדשות מתחמקות מהם.

● אולי תפרט?

כאמור, כוונתי אינה להראות את מה שהראו יומני־החדשות. פתחתי סרט בצילום כימעט־שיגרתי של פיצוץ בית במיזרח ירושלים, שהשתייך למישפחה שכמה מבניה נתפסו כקשורים לפעילות עויינת נגד ישראל. הצילום הראשון של הסרט היה של ההריסות. ליד ההריסות, בצל עץ־זית ירוק ועתיק, ישבה אשה וקוננה. ניגשנו אליה עם המצלמה ועם המיקרופון, והיא בכתה על ביתה שאי־ננו עוד.

● באיזה סרט מדובר?

סרט מוזמן על־ידי מישרד ההסברה, בכותרת פלסטי־נים. כלומר, לפחות בשנת 1974 הכיר מישרד־ההסברה הישראלי בפלסטינים.

אבל, אם לשוב אל הסרט: מעבר לבכי סירבה האשה לספר מדוע נהרס ביתה. התמונה השנייה, גם היא של אשה בוכה על בעלה, נהג מונית, שנעקד, פשוטו כמשמעו, למוות בתא המיטען של מוניתו. שתי התמונות, כל אחת בפני עצמה, כבר נראו למעשה במהדורות החדשות של אותם ימים, וכך גם התמונה השלישית: צילום של תחנת־המוניות ברחוב בן־יהודה בירושלים, אלא שהפעם, על גבי תמונה זו, באו מישפטי־קישור, שקישרו בין שתי הנשים.

בניה של האשה הבוכה הראשונה הואשמו ברצח בעלה של האשה הבוכיה השנייה. התמונה הרביעית היא תמונה בנאלית של ירושלים, שתיארה בלא מילים את העובדה ששתי הנשים מתגוררות באותה העיר. התמונה החמי־שית היא אולי עוד יותר בנאלית, אבל היא בעצם כעין „סקופ" מרעיש. היה זה צילום של ערביה זקנה, ליד בית־המירחץ שבקירבתו נולד נהג־המונית היהודי, בעיר העתיקה בירושלים. הקריינות סיפרה שהאשה הערביה הזקנה גידלה למעשה את הילד היהודי, כאשר התייתם מהוריו. עד כאן, כביכול, דוגמה פאתטית של „אחוות עמים" שהיתה ואיננה.

אבל ההפתעה עוד חיכתה לכולנו, וזה היה המישפט העובדתי, המסיים את התמונה הזאת, ולמעשה את כל הפרק: הערביה הזקנה, האומנת הערביה של יהודי שנרצח בידי ערבים, אינה אלא הסבתא של הרוצחים.

לפעמים החיים ניראים כמו תסריט שנכתב בלי דימ־יון. אבל אלה העובדות. כתב ניו־יורק טיימס, שראה את הסרט בשלבי הכנתו, ציטט את הסיפור בעיתונו, כדוגמה מובנת וקומפאקטית לטרגדיה של יחסי עמים בארץ־ישראל.

● איזו מטרה נועד לשרת הסרט הדוקו־מנטרי הזה על פלסטינים?

מבחינה מסויימת, המטרה היתה להסביר לצעירים רדי־קאליים במערב־אירופה ובארצות־הברית שלא כל עם ישראל הוא „גוש אמונים", ושישנם בארץ אנשים המו־כנים לפחות לדבר בכאב ובהבנה על גורלם של הפלס־טינים. מבחינה זאת הייתי מוכן להשכיר את „חרבי המיקצועית" להסברה של מדינת ישראל, מה גם, שמז־מין הסרט המקורי היה אהרון יריב, שר־ההסברה בזמנו, שהכריז על הכרתו בקיומה של ישות פלסטינית.

● והסרט הזה פעל פעולה כלשהי על הרא־דיקאלים במערב?

לא. הסרט לא הגיע מעולם אל מחוץ למחסנים המיס־תוריים של מישרד־החוץ הישראלי. במילים אחרות, הוא נגנז גניזה לא יפה.

הסיבה הפורמלית היתה לכאורה פשוטה ומובנת: אהרון יריב פרש מתפקידו, ויחד עימו פרשה ממשלת־ישראל הקודמת מהכרה כלשהי בקיום כלשהו של ציבור פלסטיני.

הסיבה האמיתית: מה שנועד „לעבוד" על הראדיקאלים במערב הפחיד את בעלי הדיעה והמאה: אנחנו רצינו להראות קצת הכרה בפלסטינים, וקצת תיקווה, חרף השתוללות הטרור הפלסטיני. אנשי מישרד־החוץ ראו, כמובן, את הסרט בצורה הפוכה, ובעצם, כפי שנאמר לי, הבינו שאני קורא לקצת הכרה ולקצת תיקווה בטרור עצמו. נגד „לוגיקה" כזאת גם הסרט הדוקומנטרי הכי־פחות־הגיוני אינו יכול לעשות דבר.

■ ■ ■

● מומחים שניתחו את מערכת הבחירות האחרונה טוענים שהסרטים שהפקת עבור המפד"ל הביאו למיפלגה זו שני מנדטים נוספים בכנסת.

האמת היא שאני מנסה להגיד לעצמי וגם לחברי הטובים, שאת סירטי־הבחירות של המפד"ל עשיתי הן משום שהיה שכר רב בצידם, הן משום שהיה בכך אתגר מיקצועי. האמת היא שההתערבות של המזמין והלחץ הנפשי שבו עמדתי היו פתוחים מאלה שהיו לי בנושא הפלסטיני, שכנראה הוזמן בזמנו על־ידי קרובים לי בדיעה.

האמת היא שאנשי המפד"ל לא דרשו ממני מעורבות פוליטית או ריגשית, אלא עשו שימוש רב ויעיל בריחוק המוחלט של דיעותי מדיעותיהם, ומיצו את המיומנות שלי. למרות חוסר־הבושה שיש לי, נבהלתי מאד לגלות שבעבו־דה מיקצועית מתוכננת היטב אפשר להשיג תוצאות שכאלה.

באשר לי, אני אישית לא אתעסק יותר בזחיחות־דעת מיקצועית, ולא־מעורבות כביכול, בנושאים פוליטיים. הח־לטתי לא לעסוק יותר בנושאים פוליטיים. אבל הרי אין סרט שהוא אינו סרט פוליטי, כך שעלי להיזהר.

● מה הביא אותך בחודש שעבר למצריים?

מילחמת יום־הכיפורים.

במילחמה התגלגל ליד יומנו של חייל קומנדו ימי מצרי. רק קטעים ספורים ממנו ראו אור עד כה, ולכש־יתפרסם בקרוב היומן כולו, אין לי ספק שמי שלא ידע את הזהות הלאומית של מחברו, יחשוב שזה פרק חסר משיח לוחמים.

לפני חצי שנה ניסיתי להקים קשר עם המישפחה ה־מצרית. בתחילת נובמבר קיבלתי בעקיפין את הסכמתם לשתף־פעולה בפירסום היומן, ולאחר ארבע שנים קיבלתי תמונה פיסית של סמל מוחמד מחמוד נאדה, יליד 1949 ובן אלכסנדריה, שנהרג במילחמת 73'. עכשיו, לאחר שפרץ השלום, צילמנו את הרקע בסיפור חייו, וכן קטעים הצריכים להמחיש תיאורים והתבטאויות ביומנו.

● פגשת באופן ישיר בבני מישפחתו?

אמו, אביו, אחיו וחבריו לנשק. זו מישפחה ענייה מאד. הבן שנהרג, שהיה הבכור, זכה בחינוך אוניברסיטאי, בעוד אחיו ואחיותיו יצאו לעבוד כבר בילדותם. אני לא יודע אם הם שמחו לבואי, אם כי היו אדיבים ומאירי־פנים, ככל המצרים. הניירות שהבאתי להם היו ההוכחה הראשונה והממשית שאכן בנם נהרג. הם לא קיבלו כל גופה, או ציון קבר.

הסבתא הערביה גידלה יתום יהודי - ונכדיה הרגו אותו מבלי לדעת מיהו...

אני ישראלי, כלומר, מישהו שבא מהצד שגרם למות בנם. ורק בסרטים דוקומנטריים מראים איך במבט ראשון האם השכולה סולחת ומבינה. בחיים זה אחרת, והרבה יותר קשה. קצין־הביטחון המצרי, שהיה נוכח בפגישה, הרגיש כאילו צורך לתת לי מעין התנצלות רשמית, והוא אמר: סלח לנו שאיננו מצליחים לשכוח במשך 20 ימים 30 שנה.

הדירה קטנטונת וחסרת ריהוט, מלבד ארגז עץ המשמש כשולחן לאורחים, וארון לסיפרי־הלימוד של הבן שנהרג. יצאתי משם לא רק בהרגשה עצובה, אלא בתחושה של אי־נוחות קשה: הנה אני חוזר לעשות סרט על חשבון צערם של אנשים אחרים. אותה הרגשה רעה היתה לי כבר לא־אחת בעבר, ובצורה הקשה ביותר, כשעשינו סרט על מישפחת שטורמן מעין־חרוד.

● האם פתיחת ערוץ־טלוויזיה מיסחרי תשפר את רמתו של הסרט הדוקומנטרי הישראלי?

היתרון הכי בולט של טלוויזיה עצמאית הוא בכך שהתלות שלה מוגדרת, ניתנת לצפייה, ונמדדת בכסף — פשוטו כמשמעו. כלומר, אין זו תלות נסתרת בנותני תקציבים ממלכתיים, או בצורך להתחשב במוקדי־כוח נסתרים. כתוצאה מכך לא תצטרך טלוויזיה עצמאית, ב־דומה לטלוויזיה הממלכתית, להכין סרטים הצריכים, כביכול, לענות על שאלות השעה, או על צרכים לאומיים. היא פשוט תצטרך להכין סרטים טובים, מיקצועיים, ובעלי כוח־מישיכה לצופים.

למי שחושש מ„ירידת הרמה" צריך להזכיר שאת הסידרה עולם במילחמה הפיקה תחנת הטלוויזיה המיס־חרית באנגליה. ויחד עם זאת, מי שמחפש סיפרות טובה שימשיך לקרוא ספרים, ומי שמחפש קולנוע טוב שימשיך ללכת לסינמטקים, ומי שמחפש פרשנות טובה לחדשות שיקרא עיתון, או מוטב, שני עיתונים.

כיוצר סרטים אני משוכנע שפתיחה של ערוץ טלוויזיה נוסף תיטיב עם עושי הסרטים הדוקומנטרים, מבחינת איכותם, ולא מבחינת עידוד גורם התחרות.

' אדר א' תשל"ח, 8.2.78 שנה 42 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2110

העולם הזה

פרשת השר והמזכירה

ראש-לישכה
רונית שמש

מדוע פוטרה ראש-הלישכה

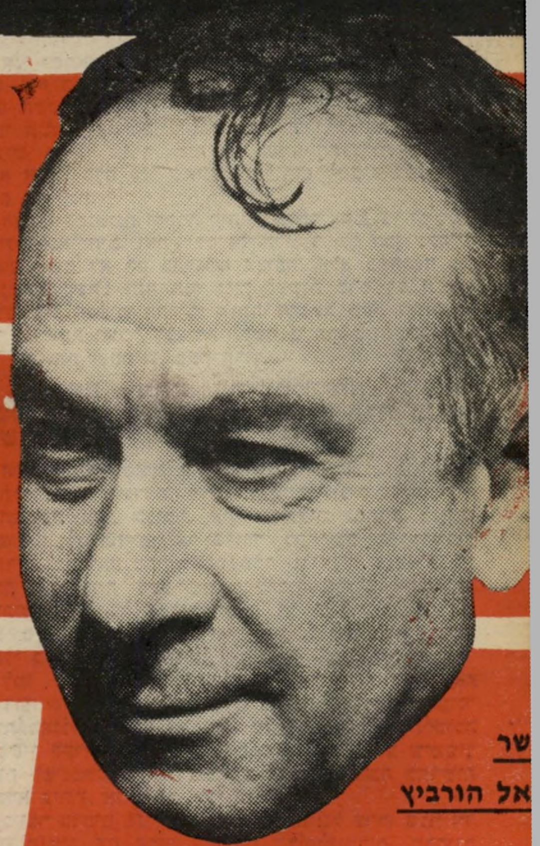

שר
אל הורביץ